

TÜRKİYE BÜYÜK MİLLET MECLİSİ TUTANAK DERGİSİ

CİLT: 69

62'nci Birleşim
18 Şubat 2026 Çarşamba

(TBMM Tutanak Hizmetleri Başkanlığı tarafından hazırlanan bu Tutanak Dergisi'nde yer alan ve kâtip üyeler tarafından okunmuş bulunan her tür belge ile konuşmacılar tarafından ifade edilmiş ve turnak içinde belirtilmiş alıntı sözler aslına uygun olarak yazılmıştır.)

İÇİNDEKİLER

	<u>Sayfa</u>
I.- GEÇEN TUTANAK ÖZETİ	7
II.- YOKLAMALAR	45,46,56,57,73,74
III.- GÜNDEM DIŞI KONUŞMALAR	11,13
<i>A) MİLLETVEKİLLERİNİN GÜNDEM DIŞI KONUŞMALARI</i>	11:12,13:16
1.- İstanbul Milletvekili İzzet Ulvi Yönter'in, bireysel ve toplumsal şiddetle mücadeleye ilişkin gündem dışı konuşması	11:12
2.- Artvin Milletvekili Uğur Bayraktutan'ın, Artvin'de sağlık alanında yaşanan sorunlara ilişkin gündem dışı konuşması	13:15
3.- Bayburt Milletvekili Orhan Ateş'in, 21 Şubat Bayburt'un kurtuluş yılı dönümüne ilişkin gündem dışı konuşması	15:16
IV.- BAŞKANLIĞIN GENEL KURULA SUNUŞLARI	12,13,20,39,44
<i>A) ÇEŞİTLİ İŞLER</i>	12,13,20,44
1.- Başkanlıkça, Genel Kurulu ziyaret eden Sakarya Kaynarca'dan gelen muhtarlara "Hoş geldiniz." denilmesi	12

2.- Başkanlıkça, Genel Kurulu ziyaret eden Ankara Tevfik İleri Ortaokulu öğrencilerine “Hoş geldiniz.” denilmesi	12
3.- Başkanlıkça, Genel Kurulu ziyaret eden Kayseri Erciyes Üniversitesinin 22 farklı ülkeden gelen lisans ve lisansüstü öğrencilerine “Hoş geldiniz.” denilmesi	13
4.- Başkanlıkça, Genel Kurulu teşrif eden Türkiye-Güney Kore Parlamentolar Arası Dostluk Grubu milletvekillerine “Hoş geldiniz.” denilmesi	20
5.- Başkanlıkça, Genel Kurulu ziyaret eden Antalya Bilim Üniversitesi Hukuk Fakültesi öğrencilerine “Hoş geldiniz.” denilmesi	44

B) TEZKERELER

39:40

1.- Türkiye Büyük Millet Meclisi Başkanlığının, Türkiye Büyük Millet Meclisi Dışişleri Komisyonu Başkanı Fuat Oktay ve beraberindeki Dışişleri Komisyonu heyetinin 23-26 Şubat 2026 tarihlerinde Azerbaycan’ın başkenti Bakü’de Türkiye-Azerbaycan-Gürcistan Parlamentoları Dışişleri Komisyonları 10’uncu Üçlü Ortak Toplantısı’na katılması hususuna ilişkin tezkeresi (3/1331)	39:40
---	-------

V.- AÇIKLAMALAR

12,16,21,51,72,76,78,82,91

1.- İstanbul Milletvekili Mehmet Önder Aksakal’ın, ramazan ayına ve Demokratik Sol Parti olarak emeklilerle ilgili önerilerine ilişkin açıklaması	12:13
2.- Amasya Milletvekili Reşat Karagöz’ün, esnafın, esnaf kefalet kredilerini niçin talep ettiğine ilişkin açıklaması	13
3.- Mersin Milletvekili Perihan Koca’nın, emeklilerin bayram ikramiyelerine ilişkin açıklaması	16
4.- Kırklareli Milletvekili Vecdi Gündoğdu’nun, Kırklareli’de yapılması planlanan RES’lere ilişkin açıklaması	16
5.- Mersin Milletvekili Gülcan Kış’ın, Silifke Yeşilovacık-Işıklı’da kurulmak istenen maden atığı depolama tesisine ilişkin açıklaması	16:17
6.- Kocaeli Milletvekili Mehmet Aşıl’a’nın, yüksek enflasyonun sebebine ilişkin açıklaması	17
7.- Kırkkale Milletvekili Mustafa Kaplan’ın, Ramazan ayına ilişkin açıklaması	17
8.- İstanbul Milletvekili Adem Yıldırım’ın, depremzedelere yardım ettiğini zanneden deprem turistlerine ilişkin açıklaması	17
9.- Tokat Milletvekili Kadim Durmaz’ın, esnaf için kapsamlı bir yapılanmanın şart olduğuna ilişkin açıklaması	18
10.- Rize Milletvekili Tahsin Ocaklı’nın, üreticilerin geçinebilmesi için doğru fiyatlamının yapılmasının gerektiğine ilişkin açıklaması	18
11.- Uşak Milletvekili İsmail Güneş’in, Ramazan ayına ilişkin açıklaması	18
12.- Samsun Milletvekili Murat Çan’ın, Tekkeköy ilçesinde faaliyet gösteren Eti Bakır İşletmelerinin endüstriyel atığına ilişkin açıklaması	18:19
13.- Şanlıurfa Milletvekili Ferit Şenyaşar’ın, ana dilinde eğitime ilişkin açıklaması	19

14.- Şırnak Milletvekili Mehmet Zeki İrmez'in, Ramazan ayına ilişkin açıklaması	19
15.- Tekirdağ Milletvekili Mestan Özcan'ın, Ramazan ayına ilişkin açıklaması	19
16.- Muğla Milletvekili Kadem Mete'nin, CHP Milas İlçe Başkanına ve belediyede müdür olarak görev yapan damadına ilişkin açıklaması	19:20
17.- İstanbul Milletvekili Gökhan Günaydın'ın, Muğla Milletvekili Kadem Mete'nin yapmış olduğu açıklamasındaki bazı ifadelerine ilişkin açıklaması	20
18.- Adana Milletvekili Orhan Sümer'in, Adana'da son bir haftadır aralıklarla meydana gelen yoğun yağışa ve rüzgâra ilişkin açıklaması	21
19.- İstanbul Milletvekili Celal Fırat'ın, Yeter Gültekin'e ilişkin açıklaması	21
20.- Muğla Milletvekili Kadem Mete'nin, İstanbul Milletvekili Gökhan Günaydın'ın yapmış olduğu açıklamasındaki bazı ifadelerine ilişkin açıklaması	21:22
21.- İstanbul Milletvekili Gökhan Günaydın'ın, Muğla Milletvekili Kadem Mete'nin yapmış olduğu açıklamasındaki bazı ifadelerine ilişkin açıklaması	22:23
22.- Balıkesir Milletvekili Serkan Sarı'nın, Balıkesir'deki TOKİ projelerine ilişkin açıklaması	23:24
23.- Burdur Milletvekili İzzet Akbulut'un, Burdur'a yapılacak stadyuma ilişkin açıklaması	24
24.- Bursa Milletvekili Yüksel Selçuk Türkoğlu'nun, Ramazan ayına ilişkin açıklaması	24
25.- İzmir Milletvekili Mustafa Bilici'nin, ramazan ayına ve Millî Dayanışma, Kardeşlik ve Demokrasi Komisyonunun bugünkü son toplantısına ilişkin açıklaması	24
26.- Kars Milletvekili İnan Akgün Alp'in, 61'inci Birleşimde yaptığı açıklamasına, Et ve Süt Kurumu Genel Müdürü Mücahid Taylan'a ilişkin açıklaması	24:25
27.- Kayseri Milletvekili Aşkın Genç'in, Kayseri'nin Tomarza ilçesi Çulha Mahallesi'nden muhtarın ve vatandaşların ilettikleri önemli soruna ilişkin açıklaması	25
28.- Ordu Milletvekili Mustafa Adıgüzel'in, Millî Eğitim Bakanı Yusuf Tekin'e ilişkin açıklaması	25
29.- Hatay Milletvekili Necmettin Çalışkan'ın, Hatay'da yaşanan sel felaketine ilişkin açıklaması	25
30.- Mersin Milletvekili Faruk Dinç'in, Ramazan ayına ilişkin açıklaması	25:26
31.- Gaziantep Milletvekili Hasan Öztürkmen'in, Millî Eğitim Bakanı Yusuf Tekin'e ilişkin açıklaması	26
32.- Bitlis Milletvekili Semra Çağlar Gökalp'in, 21 Şubat Dünya Ana Dili Günü'ne ilişkin açıklaması	26
33.- Adana Milletvekili Ayhan Barut'un, dış borçlar için ödenen faize ilişkin açıklaması	26

34.- Muğla Milletvekili Selçuk Özdağ'ın, ramazan ayına, emekliye verilen bayram ikramiyelerine, hem Türkiye Cumhuriyeti hem de İsrail vatandaşı olanlara, Adalet Bakanına, Gazze Barış Kuruluna ilişkin açıklaması	27:28
35.- Balıkesir Milletvekili Turhan Çömez'in, ramazan ayına, gıda enflasyonuna, Türkiye'nin bir umut hakkının olması gerektiğine, bir tek imzayla kurulmuş bir komisyonun raporuna ve Parlatentonun vazifesine ilişkin açıklaması	29:30
36.- Muğla Milletvekili Gizem Özcan'ın, Muğla'daki TOKİ projelerine ilişkin açıklaması	30
37.- Karabük Milletvekili Cevdet Akay'ın, Kardemir'de çalışan taşeron işçilerin ve mesleki eğitim öğrencilerinin talebine ilişkin açıklaması	30:31
38.- Manisa Milletvekili Erkan Akçay'ın, ramazan ayına; Millî Dayanışma, Kardeşlik ve Demokrasi Komisyonunun raporuna, terörsüz Türkiye'ye, İzmir İktisat Kongresi'nin yıl dönümüne ilişkin açıklaması	31:32
39.- Kars Milletvekili Gülüstan Kılıç Koçyiğit'in, Millî Birlik, Dayanışma ve Demokrasi Komisyonunun raporuna, 21 Şubat Ana Dili Günü'ne, çiftçilerin hazine destekli düşük faizli kredilere erişimi için getirilen şarta, ramazan ayına ilişkin açıklaması	32:34
40.- İstanbul Milletvekili Gökhan Günaydın'ın, ramazan ayına, ocak ayı bütçe gerçekleştirmelerine, emeklilerin bayram ikramiyelerine, borcu olan çiftçilere kredi verilmemesine ve Adalet Bakanının, Adalet Bakan Yardımcılarının görev alanlarını değiştirmesine ilişkin açıklaması	34:36
41.- Manisa Milletvekili Bahadır Nahit Yenişehirlioğlu'nun, ramazan ayına, Filistin halkının yanında olmaya devam edeceklerine, Cumhurbaşkanlığı Külliyesi'ndeki ramazan etkinliklerine; Millî Dayanışma, Kardeşlik ve Demokrasi Komisyonunun raporuna, Manisa'daki yatırım seferberliğine, Cumhurbaşkanı Recep Tayyip Erdoğan'ın Etiyopya'da gerçekleştirdiği ziyarete ilişkin açıklaması	36:37
42.- Diyarbakır Milletvekili Mehmet Sait Yaz'ın, Kur'an'a ve ramazan ayına ilişkin açıklaması	37
43.- Tekirdağ Milletvekili İlhami Özcan Aygun'un, Ulaştırma Bakanı Abdulkadir Uraloğlu'na seslenmek istediğine ilişkin açıklaması	38
44.- Gaziantep Milletvekili Melih Meriç'in, deprem bölgesindeki esnafa ilişkin açıklaması	38
45.- Adana Milletvekili Bilal Bilici'nin, Feke-Saimbeyli-Tufanbeyli yoluna ilişkin açıklaması	38
46.- Mersin Milletvekili Talat Dinçer'in, ehliyet affına ilişkin açıklaması	38
47.- Antalya Milletvekili Aykut Kaya'nın, Alanya Balıkçı Barınağı'na ilişkin açıklaması	39
48.- Bursa Milletvekili Cemalettin Kani Torun'un, Diyarbakır'ın Silvan ilçesi Bağdere Mahallesi'ndeki Kazım Okay İlkokuluna ilişkin açıklaması	39
49.- Şanlıurfa Milletvekili Abdürrahim Dusak'ın, İsrail'in Batı Şeria'yla ilgili son kararına ilişkin açıklaması	51:52
50.- Ankara Milletvekili Umut Akdoğan'ın, Beylikdüzü Belediye Başkanı Mehmet Murat Çalık'a ilişkin açıklaması	72

51.- Osmaniye Milletvekili Asu Kaya'nın, Osmaniye'deki deprem konutlarına ilişkin açıklaması	76
52.- Antalya Milletvekili Cavit Arı'nın, doğru güzergâhlara yol yapılması gerektiğine ilişkin açıklaması	78
53.- Trabzon Milletvekili Sibel Suiçmez'in, Trabzon Büyükşehir Belediyesine ait Tramar önündeki kuyruğa ilişkin açıklaması	82
54.- Şırnak Milletvekili Mehmet Zeki İrmez'in, DEM PARTİ Uludere ilçe yöneticilerinden Ahmet Gün'e ilişkin açıklaması	91

VI.- ÖNERİLER

40,44,46,52,57,94

A) SİYASİ PARTİ GRUBU ÖNERİLERİ

40:43,44:45,46:51,52:56,
57:63

1.- YENİ YOL Grubunun, Ankara Milletvekili Mesut Doğan ve 19 milletvekili tarafından, sosyoekonomik değişimlerin neden olduğu toplumsal sorunların, demografik dönüşümün ve sosyal risklerin analiz edilerek vatandaşların refahını koruyacak bütüncül stratejilerin geliştirilmesi amacıyla 18/2/2026 tarihinde Türkiye Büyük Millet Meclisi Başkanlığına verilmiş olan Meclis araştırması önergesinin ön görüşmelerinin, Genel Kurulun 18 Şubat 2026 Çarşamba günü birleşiminde yapılmasına ilişkin önerisi

40:43,44:45,46

2.- İYİ Parti Grubunun, Samsun Milletvekili Erhan Usta ve 19 milletvekili tarafından, yıllar içinde emekli bayram ikramiyesinin gerek döviz cinsinden gerek TÜFE gerçekleştirmeleri gerekse de asgari ücrete oranı bakımından ciddi şekilde erimiş olması nedeniyle emeklilerin yaşam koşullarının tüm boyutlarıyla araştırılması, emekli bayram ikramiyelerinin cari yıl için belirlenen net asgari ücretin yarısı kadar olması, ikramiye tutarının ekonomik koşullara uygun hesaplanması amacıyla 18/2/2026 tarihinde Türkiye Büyük Millet Meclisi Başkanlığına verilmiş olan Meclis araştırması önergesinin ön görüşmelerinin, Genel Kurulun 18 Şubat 2026 Çarşamba günü birleşiminde yapılmasına ilişkin önerisi

46:51

3.- DEM PARTİ Grubunun, Erzurum Milletvekili Meral Danış Beştaş ve arkadaşları tarafından, Türkiye'de derinleşen çocuk yoksulluğunun nedenlerinin araştırılması amacıyla 13/2/2026 tarihinde Türkiye Büyük Millet Meclisi Başkanlığına verilmiş olan Meclis araştırması önergesinin ön görüşmelerinin, Genel Kurulun 18 Şubat 2026 Çarşamba günü birleşiminde yapılmasına ilişkin önerisi

52:56,57

4.- CHP Grubunun, Kocaeli Milletvekili Nail Çiler ve arkadaşları tarafından, Kocaeli Kartepe ilçesinde yapılması planlanan çelikhane ve haddehane projesinin tüm yönleriyle araştırılması amacıyla 13/2/2026 tarihinde Türkiye Büyük Millet Meclisi Başkanlığına verilmiş olan Meclis araştırması önergesinin ön görüşmelerinin, Genel Kurulun 18 Şubat 2026 Çarşamba günü birleşiminde yapılmasına ilişkin önerisi

57:63

B) DANIŞMA KURULU ÖNERİLERİ

94

1.- Danışma Kurulunun, Genel Kurulun 19/2/2026 Perşembe günü toplanmamasına ilişkin önerisi

94

**VII.- KANUN TEKLİFLERİ İLE KOMİSYONLARDAN GELEN
DİĞER İŞLER**

64,72,74,76,78,82,91,94

A) KANUN TEKLİFLERİ

64:72,72:73,74:76,76:78

78:82,82:91,91:93,94:95

1.- Sivas Milletvekili Rukiye Toy ve Konya Milletvekili Mehmet Baykan ile 54 Milletvekilinin Milli Parklar Kanunu ve Bazı Kanunlar ile 375 Sayılı Kanun Hükmünde Kararnamede Değişiklik Yapılmasına Dair Kanun Teklifi (2/3308) ve Tarım, Orman ve Köyişleri Komisyonu Raporu (S. Sayısı: 230)

64:72,72:73,74:76,76:78

78:82,82:91,91:93,94

2.- Hatay Milletvekili Adem Yeşildal ve Ardahan Milletvekili Kaan Koç ile 72 Milletvekilinin Tapu Kanunu ile Bazı Kanunlarda ve 375 Sayılı Kanun Hükmünde Kararnamede Değişiklik Yapılmasına Dair Kanun Teklifi (2/3466) ve Bayındırlık, İmar, Ulaştırma ve Turizm Komisyonu Raporu (S. Sayısı: 250)

95

VIII.- OTURUM BAŞKANLARININ KONUŞMALARI

93

1.- Oturum Başkanı TBMM Başkan Vekili Celal Adan'ın, ramazan ayına ilişkin konuşması

93

IX.- YAZILI SORULAR VE CEVAPLARI

96

1.- Artvin Milletvekili Uğur Bayraktutan'ın, ABD Büyükelçisiyle yapılan görüşmeye ilişkin sorusu ve Millî Savunma Bakanı Yaşar Güler'in cevabı (7/39396)

96:97

I.- GEÇEN TUTANAK ÖZETİ

TBMM Genel Kurulu saat 15.03'te açılarak beş oturum yaptı.

Şırnak Milletvekili Mehmet Zeki İrmez, Şırnak'ın yerel sorunlarına,

Niğde Milletvekili Ömer Fethi Gürer, hayvan ithalatına,

İzmir Milletvekili Ceyda Bölünmez Çankırı, İzmir İktisat Kongresi'nin 103'üncü yıl dönümüne,

İlişkin gündem dışı birer konuşma yaptılar.

Mersin Milletvekili Levent Uysal, Ticaret Bakanından Mersin için talep ettiklerine,

Gaziantep Milletvekili Melih Meriç, Nurdağı'ndaki çiftçilerin depo sorununa,

Kocaeli Milletvekili Mühip Kanko, Türkiye Cumhuriyet Merkez Bankasının 1 kuruşun ve 5 kuruşun basımını durdurmasına,

Kocaeli Milletvekili Mehmet Aşıla, bazı adaletsizliklere,

Adana Milletvekili Bilal Bilici, dijital geleceğin nasıl inşa edileceğine,

Gaziantep Milletvekili Şahzade Demir, İsrail ordusundaki çifte vatandaşlara,

Şanlıurfa Milletvekili Mahmut Tanal,

Amasya Milletvekili Reşat Karagöz;

Türk Medeni Kanunu'nun kabul edilmesinin 100'üncü yılına,

İstanbul Milletvekili Gökhan Günaydın, İzmir Milletvekili Ceyda Bölünmez Çankırı'nın yaptığı gündem dışı konuşmasındaki bazı ifadelerine,

Kocaeli Milletvekili Sami Çakır,

Elâzığ Milletvekili Semih Işıkver;

Ramazan ayına,

Zonguldak Milletvekili Muammer Avcı, Zonguldak'ın Kilimli ilçesine bağlı Gelik beldesinde faaliyet gösteren özel bir maden ocağında meydana gelen göçüğe,

Siirt Milletvekili Mervan Gül, Siirt Ekonomi Zirvesi'ne,

Elâzığ Milletvekili Erol Keleş,

Tekirdağ Milletvekili İlhami Özcan Aygun;

15 Şubat tarihli Resmi Gazete'de yayımlanan karara,

İstanbul Milletvekili Celal Fırat, Millî Eğitim Bakanlığının okullara göndermiş olduğu genelgeye,

Samsun Milletvekili Murat Çan, boşanan kişi sayısındaki artışın nedenine,

Şanlıurfa Milletvekili Ferit Şenyaşar, PIKTES okullarında görev yapmakta olan özel güvenlik görevlilerine,

Antalya Milletvekili Aykut Kaya, Finike'nin Boldağ Mahallesi Gökliman mevkinde planlanan madencilik faaliyetine,

Kars Milletvekili İnan Akgün Alp, Tarım İşletmeleri Genel Müdürlüğüne bağlı Sultansuyu Tarım İşletmesindeki yarış atlarına,

Şırnak Milletvekili Mehmet Zeki İrmez, hapishanelerdeki hukuksuz uygulamalara,

Adana Milletvekili Orhan Sümer, emekli bayram ikramiyesine,

Balıkesir Milletvekili Serkan Sarı, esnafın krediye ulaşamamasına,

Mersin Milletvekili Perihan Koca, Zonguldak'ın Kilimli ilçesinde yaşanan maden göçüğüne,

Bingöl Milletvekili Ömer Faruk Hülakü, Bingöl'deki deprem konutlarına,

Tokat Milletvekili Kadim Durmaz, çiftçinin faizle kullandığı kredinin yüzde 25'inin kesilmesine, Ağrı Milletvekili Heval Bozdağ, Sağlık Bakanlığının hastanelerin “çok tehlikeli iş yeri” sınıfından “tehlikeli” sınıfa indirilmesi teklifine,

Muğla Milletvekili Selçuk Özdağ, İzmir İktisat Kongresi'nin 103'üncü yıl dönümüne ve gagesine, Alo Adalet hattına, Adalet Bakanı Akın Gürlek'e ve adalete,

Antalya Milletvekili Uğur Poyraz, 17 Şubat Orgeneral Eşref Bitlis'in şehadetinin seneidevriyesine, Merasim Sokak saldırısına ve hendek operasyonlarına, Zonguldak'ta özel bir maden ocağında meydana gelen göçüğe, Medeni Kanun'un kabulünün yıl dönümüne ve Adalet Bakanının savunma makamına ilişkin ifadelerine, terörle anılan bir figürün sözlerinin siyasal çözümün merkezine taşınmasına,

Manisa Milletvekili Erkan Akçay, 9 Şubat'ta Milliyetçi Hareket Partisinin 57'nci kuruluş yıl dönümünü kutladıklarına, Milliyetçi Hareket Partisinin farkına, Genel Başkanları Devlet Bahçeli'nin öncülüğünde ve himayelerinde kurulan vakıflara ve enstitülere,

Kars Milletvekili Gülüstan Kılıç Koçyiğit, Kobani başta olmak üzere yerleşim yerlerindeki kuşatmaya, 30 Ocakta imzalanan anlaşmaya, Münih Güvenlik Konferansı'na, Şam'ın SDG'yle ilgili söylediklerine ve Türkiye'nin SDG'yle resmî temas kurması gerektiğine, Diyarbakır Milletvekili Ceylan Akça Cupolo'ya, Karşılıkların hizmet beklediğine,

Trabzon Milletvekili Sibel Suiçmez, 17 Şubat 1926'da kabul edilen Türk Medeni Kanunu'na,

Karabük Milletvekili Cevdet Akay, ocak ayı bütçe verilerine,

İstanbul Milletvekili Gökhan Günaydın, yüz üç yıl evvel toplanan İzmir İktisat Kongresi'ne, yüz yıl evvel kabul edilen Türk Medeni Kanunu'na, Zonguldak'ta meydana gelen maden faciasına, İliç'teki duruşmaya katıldıklarına, yılın ilk ayı bütçe gerçekleşmesinin belli olduğuna, vergi ödeyenlere ve vergisi silinenlere, bu sabah kendisine gelen fezlekeye,

Adana Milletvekili Müzeyyen Şevkin, İliç maden faciasının bugünkü duruşmasına ve Zonguldak'ta özel bir maden ocağında meydana gelen göçüğe,

Muğla Milletvekili Gizem Özcan, Muğla'da 35 yeni maden sahasının ihaleye çıkarıldığına,

Hatay Milletvekili Nermin Yıldırım Kara, üreticinin, çiftçinin ve esnafın kullanacağı kredinin yüzde 25'i için konan kritere,

Hatay Milletvekili Necmettin Çalışkan, deprem bölgesinde rezerv alanlara yapılan konutlarda cami bulunmamasına,

Manisa Milletvekili Bahadır Nahit Yenişehirlioğlu, Zonguldak'ın Kilimli ilçesinde bulunan maden ocağında meydana gelen göçüğe, İsrail Hükûmetinin Batı Şeria'da “arazi kayıt süreci” adı altında yürüttüğü tasarruflara, inşa edecekleri dijital geleceğe, Türk Hava Kurumunun kuruluş yıl dönümüne, sondaj gemisi Çağrı Bey'e ve Somali'de gerçekleştirilecek Curad-1 sondajına,

Ordu Milletvekili Mustafa Adıgüzel, fındıkta yurt dışı merkezli operasyonların devam ettiğine,

Kırşehir Milletvekili Metin İlhan, Kırşehir'in nüfus kaybının nedenlerine,

Hatay Milletvekili Mehmet Güzelmansur, Hatay Havaalanı'nın çevresindeki bazı yerleşim alanlarına ve ekili tarım arazilerine,

İlişkin birer açıklamada bulundular.

Başkanlıkça, Genel Kurulu ziyaret eden Denizli ili Kale ilçesinden gelen muhtarlara “Hoş geldiniz.” denildi.

YENİ YOL Grubunun, 17/2/2026 tarihinde Denizli Milletvekili Sema Silkin Ün ve 19 milletvekili tarafından, İsrail'in Gazze saldırılarında Türk vatandaşlarının durumunun tüm yönleriyle araştırılması, İsrail ordusunda görev yapan çifte ve çoklu vatandaşların Türkiye'ye etkilerinin tespiti ve alınması gereken hukuki, idari önlemlerin belirlenmesi amacıyla Türkiye Büyük Millet Meclisi Başkanlığına verilmiş olan Meclis araştırması önergesinin diğer önergelerin önüne alınarak,

İYİ Parti Grubunun, 11/2/2026 tarihinde Grup Başkan Vekili Balıkesir Milletvekili Turhan Çömez tarafından, boğaz köprüleri ve bazı otoyolların özelleştirilmesine yönelik hazırlıkların başlatıldığına ilişkin iddiaların araştırılması, yüksek ve istikrarlı gelir sağlayan bu varlıkların gelecekteki kamu gelirleri bakımından stratejik önemi göz önünde bulundurularak özelleştirmenin ekonomik, mali ve toplumsal sonuçlarının belirlenmesi amacıyla Türkiye Büyük Millet Meclisi Başkanlığına verilmiş olan Meclis araştırması önergesinin diğer önergelerin önüne alınarak,

DEM PARTİ Grubunun, 17/2/2026 tarihinde Grup Başkan Vekili Kars Milletvekili Gülüstan Kılıç Koçyiğit ve Grup Başkan Vekili Muş Milletvekili Sezai Temelli tarafından, Boğaziçi başta olmak üzere üniversitelerde yaşanan sorunların araştırılması amacıyla Türkiye Büyük Millet Meclisi Başkanlığına verilmiş olan Meclis araştırması önergesinin diğer önergelerin önüne alınarak,

CHP Grubunun, 17/2/2026 tarihinde Tekirdağ Milletvekili Cem Avşar ve arkadaşları tarafından, köprü ve otoyolların özelleştirilmelerinin tüm yönleriyle araştırılması amacıyla Türkiye Büyük Millet Meclisi Başkanlığına verilmiş olan Meclis araştırması önergesinin diğer önergelerin önüne alınarak,

Görüşmelerinin Genel Kurulun 17 Şubat 2026 Salı günü birleşiminde yapılmasına ilişkin önerileri yapılan görüşmelerden sonra kabul edilmedi.

Kahramanmaraş Milletvekili Ali Öztunç, 6 Şubat depreminde hasar gören Kahramanmaraş'ın Göksun ilçesine bağlı Gücüksu ve Ericcek Mahallelerine,

Ankara Milletvekili Aliye Timisi Ersever, Medeni Kanun'un kabulünün 100'üncü yılına,

Çorum Milletvekili Mehmet Tahtasız, MHRS'ye giriş,

Bursa Milletvekili Yüksel Selçuk Türkoğlu, polis okulunu bitirip mesleğe başlamış polis memurlarının "Öğrenci sağlık şartlarına uygun değil." denilerek ilişkilerinin kesilmesine,

İlişkin birer açıklamada bulundular.

Başkanlıkça, Genel Kurulu ziyaret eden Yozgat'tan gelen genç misafirlere "Hoş geldiniz." denildi.

Diyarbakır Milletvekili Ceylan Akça Cupolo'nun, (2/3290) esas numaralı Diyarbakır Aile ve Sosyal Hizmetler İl Müdürlüğü Yetki ve Denetiminde Bulunan Kreş, Gündüz Bakımevi ve Çocuk Yurtlarının Diyarbakır Büyükşehir Belediyesine Devredilmesi Hakkında Kanun Teklifi'nin doğrudan gündeme alınmasına ilişkin önergesi yapılan görüşmelerden sonra kabul edilmedi.

Artvin Milletvekili Uğur Bayraktutan, Orman Genel Müdürlüğünün uygulamaları çerçevesinde yaygınlaştırılan dikili ağaç sistemine ilişkin bir açıklamada bulundu.

Gündemin "Kanun Teklifleri ile Komisyonlardan Gelen Diğer İşler" kısmının:

1'inci sırasında yer alan ve İç Tüzük'ün 91'inci maddesine göre temel kanun olarak görüşülmesi kabul edilen, Sivas Milletvekili Rukiye Toy ve Konya Milletvekili Mehmet Baykan ile 54 Milletvekilinin Millî Parklar Kanunu ve Bazı Kanunlar ile 375 Sayılı Kanun Hükmünde Kararnamede Değişiklik Yapılmasına Dair Kanun Teklifi (2/3308) ve Tarım, Orman ve Köyişleri Komisyonu Raporu'nun (S. Sayısı: 230) görüşmelerine başlanarak birinci bölüm üzerindeki görüşmeler tamamlandı, verilen aradan sonra Komisyon yetkilileri Genel Kurulda hazır bulunmadığından ertelendi.

2'nci sırasında yer alan ve İç Tüzük'ün 91'inci maddesine göre temel kanun olarak görüşülmesi kabul edilen, Hatay Milletvekili Adem Yeşildal ve Ardahan Milletvekili Kaan Koç ile 72 Milletvekilinin Tapu Kanunu ile Bazı Kanunlarda ve 375 Sayılı Kanun Hükmünde Kararnamede Değişiklik Yapılmasına Dair Kanun Teklifi (2/3466) ve Bayındırlık, İmar, Ulaştırma ve Turizm Komisyonu Raporu'nun (S. Sayısı: 250),

3'üncü sırasında yer alan, İstanbul Milletvekili Numan Kurtulmuş'un Türkiye Cumhuriyeti Hükümeti ve İktisadi İşbirliği ve Kalkınma Teşkilatı Arasında OECD İstanbul Merkezi Kurulmasına İlişkin Mutabakat Zaptının Yenilenmesine İlişkin Protokolün Onaylanmasının Uygun Bulduğuna Dair Kanun Teklifi (2/2993) ve Dışişleri Komisyonu Raporu'nun (S. Sayısı: 234),

Görüşmeleri Komisyon yetkilileri Genel Kurulda hazır bulunmadığından ertelendi.

Antalya Milletvekili Aliye Coşar, Kaş ilçesinin Limanağzı bölgesine ilişkin bir açıklamada bulundu.

Oturum Başkanı TBMM Başkan Vekili Celal Adan, Galatasaray'ın bugün İtalyan futbol takımı Juventus karşısında elde ettiği galibiyete ilişkin bir açıklamada bulundu.

Alınan karar gereğince, 18 Şubat 2026 Çarşamba günü saat 14.00'te toplanmak üzere 23.05'te birleşime son verildi.

Celal ADAN

Başkan Vekili

Nurten YONTAR

Tekirdağ

Kâtip Üye

İshak ŞAN

Adıyaman

Kâtip Üye

Kurtcan ÇELEBİ

Ankara

Kâtip Üye

18 Şubat 2026 Çarşamba

BİRİNCİ OTURUM

Açılma Saati: 14.09

BAŞKAN: Başkan Vekili Celal ADAN

KÂTİP ÜYELER: Nurten YONTAR (Tekirdağ), Kurtcan ÇELEBİ (Ankara)

BAŞKAN - Türkiye Büyük Millet Meclisinin 62'nci Birleşimini açıyorum.

Toplantı yeter sayısı vardır, görüşmelere başlıyoruz.

Gündeme geçmeden önce 3 sayın milletvekiline gündem dışı söz vereceğim.

Gündem dışı ilk söz, bireysel ve toplumsal şiddetle mücadele hakkında söz isteyen İstanbul Milletvekili Sayın İzzet Ulvi Yönter'in.

Buyurun Sayın Yönter. (MHP sıralarından alkışlar)

(Uğultular)

İZZET ULVİ YÖNTER (İstanbul) - Değerli Başkanım...

BAŞKAN - Sayın Yönter, bir dakika.

Arkadaşlar, Sayın İzzet Ulvi Yönter Bey'e söz verdim, mikrofonunu açmıyorum...

Buyurun Sayın Yönter.

III.- GÜNDEM DIŞI KONUŞMALAR

A) MİLLETVEKİLLERİNİN GÜNDEM DIŞI KONUŞMALARI

1.- İstanbul Milletvekili İzzet Ulvi Yönter'in, bireysel ve toplumsal şiddetle mücadeleye ilişkin gündem dışı konuşması

İZZET ULVİ YÖNTER (İstanbul) - Teşekkür ederim Sayın Başkanım.

Sayın Başkan, değerli milletvekilleri; hepinizi kemalihürmetle selamlıyorum.

Yarın idrak edeceğimiz mübarek ramazan ayı münasebetiyle hepinizin ramazan ayını tebrik ediyorum. Başlı rahmet, ortası mağfiret, sonu cehennem azabından kurtuluş olan mübarek ramazan ayının hepimize hayırlara vesile olmasını Allah'tan niyaz ediyorum.

Değerli arkadaşlarım, bugün çok mühim bir konuyla ilgili parti grubumuz adına ve şahsım adına söz aldım. Bu sorun, hepimizin ve hepinizin üzerinde ittifak sağladığı şiddet sorunu.

Bireysel ve toplumsal şiddetteki artış artık tahammülleri aşacak bir noktaya doğru hızla geliyor. Hepimizin bu konuda duyarlılık göstermesi gerekiyor. Hepimizin bu konuya tavır alması gerekiyor. Alarm zillerini çalmamız gerekiyor. Çocuklarımız katlediliyor, geleceğimiz mahvoluyor. Uyuşturucu, uyarıcı madde, kumar, bahis gibi dehşet verici sorun alanlarından kaynaklanan suç ve suçlular şu anda maalesef geleceğimizi de perdeliyor. Müdahale etmemiz lazım, önlem almamız lazım. Siyasi, vicdani sorumluluklarını bihakkın taşıyan Sayın Genel Başkanımız Devlet Bahçeli Bey, bireysel ve toplumsal şiddetteki artıştan mühlhem partimizde kurduduğu bir komisyon marifetiyle müessir bir çalışma yaptırdı. Bu çalışmayı Milliyetçi Hareket Partisi Araştırma ve Strateji Geliştirmeden Sorumlu Genel Başkan Yardımcılığı idare etti ve sonuca ulaştı: "Bireysel ve Toplumsal Şiddetle Mücadele, Tespitler, Tedbirler, Teklifler." Biraz sonra, her Grup Başkan Vekilimize grupları adına bu kitaptan eğer kabul buyurlarsa birer tane vermeyi arzu ediyorum.

Sayın Başkanım, sayın milletvekilleri; bu şiddetin önüne nasıl geçeceğiz? Bizim amacımız, arayışımız, arzumuz sabahtan akşama şiddetin bitmesi veya bitirilmesi değil, bu mümkün de değil. En azından farkındalık düzeyinin artırılması gerekiyor. Modernizmin hepimizin kulağına fısıldadığı bir şehir efsanesi var: En mutlu insan en çok şeye sahip olan insandır. Fakat Türk-İslam medeniyetinin ruh köküne indiğinizde hiç de böyle bir durumla karşı karşıya kalmazsınız. Sabır, şükür, kanaatkârlıkla bugüne gelmiş bir medeniyetin mensuplarıyız, milletin evlatlarıyız. Şiddet bize müstahak değil, şiddet bize yakışmıyor. Bakın, buraya gelirken arkadaşlarımızın bilgisine sunmak adına ve hepinizin bildiği

çocuk cinayetlerini getirdim. Bir tarafta Atlas evladımız, bir taraftan Ahmet evladımız, bir taraftan Fatih; daha niceleri, tek tek sayacak ve anlatacak değilim, kaldı ki hepiniz bunu biliyorsunuz. Bir psikiyatrist diyor ki: “Öfke çağında mıyız?” Oysaki dünyada hâkim ve öne çıkmış filozofların 21’inci yüzyıl için bir tarifleri var, konuyla ilgilenen arkadaşlarımız mutlaka bunu göreceklerdir, “21’inci yüzyıl dijitalleşmenin ve sosyal medyanın esareti altında kalmadıktan sonra merhamet çağıdır.” diyorlar. Öfke çağı, bu öfke çağı bize yakışmıyor. Akan çocuk kanı bize yakışmıyor. Bu aynı zamanda vicdanlarımızı kanatıyor. Maneviyatımızda, ahlaki müktesebatımızda, geçmişimizde, geleceğimizde biz şiddetin izini görmedik, görmek istemiyoruz.

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

BAŞKAN - Buyurun, devam edin.

İZZET ULVİ YÖNTER (Devamla) - Teşekkür ederim Sayın Başkanım.

15 yaşındaki çocukların suça sürüklenmesi, organize suç örgütleri tarafından tetikçi olarak kullanılmaları, 18 yaş altı çocukların katil olması; hepimizin çoluğu var, çocuğu var, empati yapmamız lazım. Ya benim çocuğum da olursa, ya benim çocuğum da suça sürüklenirse, ya sizin çocuğunuz da suça sürüklenirse; biz bu duyarlılıkla bireysel ve toplumsal şiddetle mücadele çalışmasını ikmal ettik ve bu çalışmanın ülkemizde farkındalık düzeyinin yükseltilmesine hizmet edeceğine inanıyoruz. 21’inci yüzyılın meşhur filozoflarından Lionel Robbins diyor ki: “Hepimiz aynı şeylerden konuşuyoruz fakat ne konuştuğumuz üzerinde hâlen ittifak sağlayabilmiş değiliz.”

Değerli arkadaşlarımız, sadece ve sadece bu meseleye samimi bir şekilde eğilelim. Ahlakta esas olan şey samimi inançtır, samimi inanç varsa ahlak vardır. Ahlak başka, etik başkadır.

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

BAŞKAN - Zapta geçiyor, devam edin.

İZZET ULVİ YÖNTER (Devamla) - Teşekkür ederim.

Doğruyu ve yanlış bulabilmemiz ve tetkik edebilmemiz için ahlaki, manevi bir reform yapmamız gerekiyor. Türkiye Büyük Millet Meclisi bu konuya önyak olmalı, öncü olmalı ve milletimizi, ülkemizi bu şiddet telinden mutlaka kurtarmalıyız.

Hepinizi saygılarımla selamlıyorum. (MHP ve AK PARTİ sıralarından alkışlar)

BAŞKAN - Teşekkür ederim Sayın Yönter.

İZZET ULVİ YÖNTER (İstanbul) - Sayın Başkanım, müsaade ederseniz size kitaptan bir tane vermek istiyorum.

BAŞKAN - Memnuniyetle; çok teşekkür ederim, sağ olun, var olun.

IV.- BAŞKANLIĞIN GENEL KURULA SUNUŞLARI

A) ÇEŞİTLİ İŞLER

1.- Başkanlıkça, Genel Kurulu ziyaret eden Sakarya Kaynarca’dan gelen muhtarlara “Hoş geldiniz.” denilmesi

BAŞKAN - Sayın milletvekilleri, Sakarya Kaynarca’dan muhtarlarımız Gazi Meclisimizi ziyaret etmektedirler. Kendilerine hoş geldiniz diyoruz. (Alkışlar)

2.- Başkanlıkça, Genel Kurulu ziyaret eden Ankara Tevfik İleri Ortaokulu öğrencilerine “Hoş geldiniz.” denilmesi

BAŞKAN - Ayrıca, Ankara Tevfik İleri Ortaokulu öğrencileri dinleyici locasından bizleri izlemektedir. Kendilerine hoş geldiniz diyor, başarılar diliyoruz. (Alkışlar)

Sayın Aksakal...

V.- AÇIKLAMALAR

1.- İstanbul Milletvekili Mehmet Önder Aksakal’ın, ramazan ayına ve Demokratik Sol Parti olarak emeklilerle ilgili önerilerine ilişkin açıklaması

MEHMET ÖNDER AKSAKAL (İstanbul) - Teşekkür ederim Sayın Başkan.

İslam âlemi bugünden itibaren mübarek ramazan ayının vecibelerini ve inançları gereği ibadetlerini yerine getirmeye başlayacak. Öncelikle bu kutsal süreçte yapılacak ibadetlerin ve duaların

Allah katında kabulü dileğiyle ramazan ayını tebrik ediyorum. Bu vesileyle, her bayramda gündeme gelen ve emeklilerimize “bayram ikramiyesi” adı altında verilen maddi katkıların tespitinde güncel ekonomik şartlara ve emeklilerimize 2026 yılı için beklentilere uygun olarak verilemeyen maaş zammına katkı olması için ramazan ayı başında hesaplarına yatırılmak şartıyla 5 bin lira sofraya katkısı, bayram için ise ikramiyeye tutarının en az 10 bin lira olarak belirlenmesini Demokratik Sol Parti olarak öneriyoruz. Elbette yeterli düzeyde bir miktar olmadığını biz de değerlendiriyoruz ancak hiç olmazsa küresel ekonomik darboğazın yarattığı bu sıkıntılı süreçte emeklilerimizin mübarek günlerde bir nebze olsun rahat edebilmesine katkı sunmuş olunacaktır. Bu vesileyle, aziz milletimizin ve İslam âleminin mübarek ramazan ayını tebrik ediyor, yapılacak ibadetlerin hayırlara vesile olmasını diliyorum.

BAŞKAN - Sayın Karagöz...

2.- *Amasya Milletvekili Reşat Karagöz'ün, esnafın, esnaf kefalet kredilerini niçin talep ettiğine ilişkin açıklaması*

REŞAT KARAGÖZ (Amasya) - Teşekkürler Sayın Başkan.

Türkiye’de bugün çarşıda, pazarda, sanayide ayakta kalmaya çalışan esnafımız finansman umuduyla gittiği her kapıdan eli boş dönüyor. Devletin sübvanses ettiği esnaf kefalet kredilerinde bile vergi ya da SGK borcu olan esnaf sistem dışına itiliyor. Oysa bu krediler lüks için değil primini, vergisini ödemek, dükkânına mal almak, çalışanın maaşını yatırmak için talep ediliyor. “Borcun varsa kredi yok.” anlayışı esnafımızı çıkmaza sürüklüyor; kredi alamayan borcunu kapatamıyor, borcunu kapatamayan krediye erişemiyor; bu kısır döngü tüm sistemi kilitliyor. E-hacizle hesabına bloke konulan, artan maliyetler altında ezilen esnafımızın artık dayanacak gücü kalmadı. Çözüm belli: SGK ve vergi borçları kapsamlı yapılandırılmalı ve borçlu esnafa kontrollü kredi erişimi sağlanmalıdır; esnafı cezalandıran değil ayakta tutan bir sistem derhâl kurulmalıdır.

Genel Kurulu saygıyla selamlıyorum.

IV.- BAŞKANLIĞIN GENEL KURULA SUNUŞLARI (Devam)

A) *ÇEŞİTLİ İŞLER (Devam)*

3.- *Başkanlıkça, Genel Kurulu ziyaret eden Kayseri Erciyes Üniversitesinin 22 farklı ülkeden gelen lisans ve lisansüstü öğrencilerine “Hoş geldiniz.” denilmesi*

BAŞKAN - Sayın milletvekilleri, Kayseri Erciyes Üniversitesinin 22 farklı ülkeden lisans ve lisansüstü öğrencileri dinleyici locasından bizleri dinlemektedirler; kendilerine hoş geldiniz diyor, başarılar diliyoruz. (Alkışlar)

III.- GÜNDEM DIŞI KONUŞMALAR (Devam)

A) *MİLLETVEKİLLERİNİN GÜNDEM DIŞI KONUŞMALARI (Devam)*

2.- *Artvin Milletvekili Uğur Bayraktutan'ın, Artvin'de sağlık alanında yaşanan sorunlara ilişkin gündem dışı konuşması*

BAŞKAN - Gündem dışı ikinci söz, Artvin’de sağlık alanında yaşanan sorunlar hakkında söz isteyen Artvin Milletvekili Sayın Uğur Bayraktutan’a aittir.

Buyurun Sayın Bayraktutan. (CHP sıralarından alkışlar)

UĞUR BAYRAKTUTAN (Artvin) - Teşekkür ediyorum Sayın Başkan.

Sayın Başkan, değerli milletvekilleri; ben, Artvin ilinde yaşanan sağlık sorunları hakkında söz aldım. Yüce heyeti saygıyla selamlıyorum.

Değerli arkadaşlarım, bu, daha önce bu konuda Parlamentoda yapmış olduğum 34’üncü gündem dışı konuşması; 34’üncü konuşmayı yapıyorum. 25 tane yazılı soru önergesi verdim, bu dönemde 5 tane araştırma önergesi verdim. Sayın Bakan vermiş olduğumuz soru önergelerinin bir tanesine bile cevap verme lüksüne katlanmadı, hiçbir sorumuza cevap vermiyor.

Değerli arkadaşlarım, güzel ve yalnız ilim Artvin’i buradan selamlıyorum. 170 bin nüfuslu Artvin’de, il merkezinde 1 kardiyolog var. Buradan, Türkiye Büyük Millet Meclisinden, onun şahsında bütün hekimlere teşekkürlerimizi, minnet duygularımızı ifade ediyorum. Artvin’de zor koşullarda Artvin halkına hizmet ediyorlar, onlara söylenecek hiçbir lafımız yok ama tek bir kardiyologla bir

ili nereye kadar götürebilirsiniz, bu hizmeti nereye kadar taşıyabilirsiniz? O anlamda, buradan bütün sorumlulara, ilgililere diyorum ki: Anjiyo ünitesinin açılması konusunda burada defalarca konuşmalar yaptım, anjiyo ünitesi açıldı ama yeterli doktor tayinine ilişkin -bu konuda- merkezî idarenin bir direnci var; bunu buradan Türkiye'ye şikâyet ediyorum değerli arkadaşlarım.

Bakın, kardiyolojiyle alakalı randevu alamıyorlar. Kardiyolojiyle alakalı bir randevu talebinde bulunduğunuzda en aşağı bir ay sonraya randevu veriyorlar, bir-bir buçuk aydan önce randevu alınması mümkün değil; insanlar yolda ölüyor değerli arkadaşlarım.

Bizimkiler 112'yle alakalı sevklerde kalkıyorlar, başka illere; Rize'ye, Trabzon'a, Kars'a, Erzurum'a, başka yerlere gidiyorlar. Bakın, ta Niğde'ye kadar, Samsun'a kadar hasta sevkini olduğunu düşünebilir misiniz? Artvin'den uçakla gidilmeyecek yerlere -sevk için- ambulansların içerisinde hastalar gidiyorlar, yollarda ölüyorlar. Demin değerli milletvekili arkadaşım da bana söyledi. Bunun bir avantajı var mı? Var, vallahi, avantajı var. Hayatında Niğde'yi hiç görmeyen -Ömer Fethi Güler kızmamın- Artvinli en azından sevk aracında gidiyor, Niğde'yi görüyor Sayın Başkanım. O konuda Artvinlilere imkân tanıyorlar, ölmeden önce bir Niğde'yi de görsünler diye kalkıyorlar, binlerce kilometre öbür tarafa Artvinlileri gönderiyorlar(!) CHP sıralarından alkışlar) Böyle bir şey olabilir mi? Doktorun olmadığı, doktor sevklerinde bu şekilde dramatik örneklerin yaşandığı bir Artvin gerçeğiyle karşı karşıyayız.

Bakın, buraya çıkmadan önce Arhavi'deki bir kardeşimle alakalı olarak da... Emrah Alpay -buradan sesleniyorum, ona da buradan geçmiş olsun dileklerimi iletiyorum- Arhavi'de şöyle bir olay yaşıyor: Gece bağırsak düğümlenmesiyle alakalı bir sorun yaşıyor, Arhavi Devlet Hastanesine götürüyorlar değerli arkadaşlarım. Arhavi ile Rize'yi bilenler bilir, yarım saatlik bir yol. Diyorlar ki: "Hayır, buradan Rize'ye gidemezsin." Niye? "İlla Artvin'e götürmek lazım." diyorlar. 112 hasta sevkiyle alakalı ciddi problemler var, yanlışlar var. Gecenin o saatinde alıyorlar bunu, Artvin'e götürüyorlar; üç dört saatlik yolda perişan oluyor. Sonra diyorlar ki: "Burada bunun sevkiyle alakalı problemler var, bunun Rize'ye gitmesi lazım." Yedi sekiz, on saatlik sürecin sonunda Rize'ye gidiyor. O da oraya kendi imkânlarıyla gidiyor, ambulansla da gitmiyor. "Kader" "kader" diyoruz, "kader" diyoruz, kaderin sonucunda ölümden kurtuluyor. Böyle bir tablo da var.

Bakın, Artvin'de devlet hastanesinde -Türkiye'de hani diyorsunuz ya "Aya yol yaptık." diye nefroloji bölümü yok, nefroloji uzmanı yok, gastroenteroloji bölümü yok değerli arkadaşlarım. İlçelerimizdeki hastanelerde yaşanan sorunlar var. Bugün Ardanuç'ta, Murgul'da poliklinik var ya, hastane yok. İlçelerimiz bunlar, Murgul ile bizim Ardanuç ilçelerimiz değerli arkadaşlarım. Bırakın uzmanları, Ardanuç'ta aile hekimi yok. Murgul'da ne yapılıyor hasta sevkine ilişkin? Birinin burnu kanasa kalkıyorlar, Artvin'e sevk ediyorlar. Kalp krizi teşhisiyle Murgul'dan Artvin'e gönderilen hiçbir hasta geri gelmiyor, yüzde 90'ı ölüyor değerli arkadaşlarım. Şavşat'ta, aynı şekilde, tomografi cihazıyla alakalı yaşanmış olan problemler var. Kemalpaşa'da, bakın Kemalpaşa'da -bir anlamda- hastane yapılacak, yapılmayacak diye tartışma var. Bugüne kadar bu belirsizlik devam ediyor. Kemalpaşalı, bizim hastanemiz var mıdır, yok mudur, bunları bilmiyor değerli arkadaşlarım. Borçka Devlet Hastanesiyle alakalı C sınıfı, D sınıfı sorunları var. Yusufeli'de, aynı şekilde, genel cerrahla alakalı sorunlar var; uzman doktorlarımız yok, binalarımız var, binalar yapılmış. Bugün bu şekildeki hastalar Trabzon'a, Rize'ye ve diğer yerlere gidince kendi imkânlarıyla gidiyorlar. Düşünebiliyor musunuz, Artvin'den Trabzon'a 20 bin sevk var değerli arkadaşlarım? Bu sevklerin içerisindekiler sadece resmî makamların, 112 üzerinden gidenler. Bunun dışında kendi araçlarıyla gidip, kendi otomobilleriyle gidip, otobüsleriyle gidip o yollarda ölenler var. Bakın buradan en dramatik, en çarpıcı şekilde anlatıyorum. Bir aracın arkasından gidip de dua ediyorsunuz "Şu ambulansın fren lambası yanmasın." diye. Niye? Çünkü fren lambası yanarsa ölü değerli arkadaşlarım. Biz arkasından dua ederek gittik; kaç kere gittim ben, şu önümüzdeki aracın fren lambası yanmasın dedim arkadaşlar. Artvin'in çocukları Artvin'in yollarında ölüyorlar. Yazık ya, 2026 Türkiye'sinde bunu Artvinli hak etmiyor, Artvinli bunu hak etmiyor değerli arkadaşlarım. (CHP sıralarından alkışlar)

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

BAŞKAN - Buyurun, tamamlayın.

UĞUR BAYRAKTUTAN (Devamla) - O nedenle bunların, bu yanlışlıkların ortadan kaldırılması açısından sağlık politikalarının bir an önce düzeltilmesi, Artvin'e ve Artvinliye gereken önemin verilmesi gerekiyor.

Sözümün sonunda da şunu söyleyeceğim: Bütün Meclis bilsin; Türkiye'nin en güvenli ili Artvin, bundan da gurur duyuyoruz, Türkiye'nin en güvenli ili. Gelin, Artvin'i görün; en doğru insanların, en güzel insanların yaşadığı kent. Tabii ki bizim insanların doğruluğu, eğitimi bunun için ana şart ama başka bir olgu da var güvenli olmasında; Artvin terk ediliyor değerli arkadaşlarım, ıssız bir Artvin var. İnsanların yaşamadığı, esnafın ortalıkta boş dolaştığı, caddelerinde in cin top oynayan bir Artvin'de tabii ki güvenlik sorunu olmaz, o nedenle güvenli il Artvin, kimse yok ki Artvin'de. (CHP sıralarından alkışlar)

O nedenle, ben diyorum ki: Bir ülkenin insanları sağlığına verilen önemle ölçülür. Artvin'e ve Artvinliye değer verin diyoruz, yüce heyetinizi ve Artvin'de bizi izleyen bütün hemşehrilerimi, kardeşlerimi saygıyla sevgiyle selamlıyorum. (CHP sıralarından alkışlar)

BAŞKAN - Gündem dışı üçüncü söz, 21 Şubat Bayburt'un kurtuluş yıl dönümü münasebetiyle söz isteyen Bayburt Milletvekili Sayın Orhan Ateş'e aittir.

Buyurun Sayın Ateş.

3.- Bayburt Milletvekili Orhan Ateş'in, 21 Şubat Bayburt'un kurtuluş yıl dönümüne ilişkin gündem dışı konuşması

ORHAN ATEŞ (Bayburt) - "Söyleyim Bayburt'un vasfı hâlini/Ülkede bulunmaz bir eşin Bayburt/ Bülbüller çeker ahu zarını/Seherde ötüşür kuşların Bayburt"

Sayın Başkan, değerli milletvekilleri; Anadolu irfan şehirlerinden biri olan Bayburt'umuzun düşman işgalinden kurtuluşunun yıl dönümünü anmanın gururunu yaşıyoruz. 21 Şubat, yalnızca bir şehrin özgürlüğüne kavuştuğu tarih değil milletimizin bağımsızlığa olan sarsılmaz inancının, vatan sevgisinin ve istiklal uğruna gösterdiği eşsiz direnişin tarihidir. Nitekim, Bayburt'ta verilen mücadele tarihçiler tarafından ikinci Plevne savunması olarak da anılmaktadır. Nasıl ki Plevne'de Gazi Osman Paşa'nın direnişi bir milletin onur mücadelesinin simgesi olmuş ise Bayburt'ta verilen mücadele de Anadolu'nun güçlü direnişini temsil etmiştir. Kop Dağı'nda verilen destansı mücadele Anadolu'nun savunma hattında önemli bir dönüm noktası olmuş, Bayburt halkı cephe ve cephe gerisinde gösterdiği fedakârlıkla tarihe ismini altın harflerle yazdırmıştır.

Sayın Başkan, değerli milletvekilleri; kahramanlar diyarı Bayburt, Marco Polo'nun seyahatnamesinde yer almış, Evliya Çelebi'nin hatıralarında ismi zikredilen, Dede Korkut'un kıssalarına konu olmuş tarihî Trabzon-Tebriş İpekyolu'nun kadim şehridir. Türk-İslam medeniyetinin ana yurtlarından biri olan Bayburt, tarihin her döneminde imanının, mertliğin ve vefanın şehri olmuştur. Bugün de bayrağına, ezanına veyahut vatanına sevdalı insanıyla ülkenin gönlünde özel bir yeri vardır. Bayburtlu nerede olursa olsun çalışkanlığıyla, dürüstlüğüyle, samimiyetiyle fark edilir. Bayburt'umuz yirmi dört yıllık AK PARTİ hükümetlerimiz döneminde her zaman Sayın Cumhurbaşkanımızın yanında yer almış, desteğini en üst seviyede göstermiştir. Cumhurbaşkanımız da "Biz Bayburt'u sevdik, Bayburt bizi sevdi." ifadesiyle Bayburt'a olan sevgisini her daim dile getirmiştir.

Sayın Başkan, değerli milletvekilleri; son yıllarda şehrimize kazandırdığımız yeni yatırımlarla Bayburt her alanda önemli bir gelişim ivmesi yakalamıştır. Bayburt, Devlet Hastanesine kazandırdığımız yeni birimlerle, Ağız ve Diş Sağlığı Merkezinde açılan yeni üniteler ve güçlendirilmiş doktor kadrosuyla hem yurt içinden hem yurt dışından gelen hemşehrilerimize hizmet sunarak bölgede sağlık alanında tercih edilen iller arasında yer almıştır. Bu yıl tamamlanması planlanan Bayburt-Gümüşhane Havalimanı'yla şehrimiz ekonomik, sosyal ve ticari açıdan yeni bir ivme kazanacaktır. Sporda elde edilen başarılarla Bayburt, nüfusuna oranla ulusal ve uluslararası yarışmalarda en fazla madalya kazanan 3'üncü il olarak önemli bir başarıya imza atmıştır. Tarımda hayata geçirilen yeni sulama projeleri sayesinde sulu tarım kapasitesi artırılmış, Bayburt bölgenin en önemli endüstriyel bitki üretim alanlarından biri hâline gelmiştir. Yine, Bayburt aromatik tıbbi bitki üretiminde ülkemizin en önemli merkezlerinden biri olma yolunda ilerlemektedir. Bayburt Kalesi kazı projesi, Aydıntepe Yer Altı Şehri Projesi, Sırakayalar Şelalesi çevre düzenleme çalışmaları ve Avrupa ödüllü müzeleriyle Bayburt, bölgenin en önemli turizm destinasyonlarından biri olma yolunda emin adımlarla yürümektedir. Yine

bu yıl Uzungöl-Bayburt yolunun tamamlanmasıyla birlikte şehrimiz, Karadeniz turizminin en önemli paydaşlarından biri olacaktır.

Aziz ecdadımızın bize bıraktığı en önemli miras bağımsızlığımıza sahip çıkmak, birlik ve beraberliğimizi korumak ve Türkiye Cumhuriyeti'ni her alanda güçlü yarınlara ulaştırmaktır. Bizler de bu emaneti aynı kararlılıkla geleceğe taşıyor, var gücümüzle gece gündüz demeden çalışıyoruz. Bu vesileyle, Bayburt'un kurtuluşundan canlarını feda eden aziz şehitlerimizi rahmetle, kahraman gazilerimizi minnet ve şükranla anıyorum.

Kadim şehrimiz Bayburt'un kurtuluş yıl dönümünü en içten duygularıyla kutluyor, Bayburtlu hemşehrilerime saygı ve sevgilerimi sunuyor, ramazanışeriflerini tebrik ediyorum.

Şen olasın Bayburt, çok hayır göresin Bayburt!

Teşekkür ederim.

Genel Kurulu saygıyla selamlarım. (AK PARTİ ve İYİ Parti sıralarından alkışlar)

BAŞKAN - Sayın milletvekilleri, şimdi sisteme giren ilk 20 milletvekiline yerlerinden birer dakika süreyle söz vereceğim.

Sayın Koca...

V.- AÇIKLAMALAR (Devam)

3.- Mersin Milletvekili Perihan Koca'nın, emeklilerin bayram ikramiyelerine ilişkin açıklaması

PERİHAN KOCA (Mersin) - Teşekkür ediyorum Sayın Başkan.

"Emekliler için bayram ikramiyeleri 4 bin lira mı, 5 bin lira mı olsun?" tartışması kabul edilemez ve boş bir tartışmadır. 2018 yılından bu yana ödenen bayram ikramiyeleri her yıl tartışma konusu oluyor, her yıl emeklilerin onurlarıyla, akıllarıyla oynanıyor. 2018 yılında bin lira olan emekli ikramiyeleri o dönem 5 gram altına denk geliyordu, şimdi ise 1 gramına bile denk gelmiyor. Nedeniyse bilinçli enflasyon ve bilinçli ücret politikaları. Emekli maaşları korkunç bir sefalet düzeyindeyken ve emekli maaşlarının insanca bir düzeye yükseltilmesi için her türlü kaynak mevcutken emeklilere sadaka ikramiyeleri tartışmasını kabul etmiyoruz. Emekliler sadaka değil insanca ücret istiyorlar.

BAŞKAN - Sayın Gündoğdu...

4.- Kırklareli Milletvekili Vecdi Gündoğdu'nun, Kırklareli'de yapılması planlanan RES'lere ilişkin açıklaması

VECDİ GÜNDOĞDU (Kırklareli) - Teşekkür ediyorum Sayın Başkan.

Sayın Başkan, Kırklareli'nin, Trakya'nın akciğerleri Istrancalar delik deşik ediliyor. Kırklareli Vize ilçesi; Kömürköy, Akpınar, Okçular ve Evrenli köyleri ile Çakıllı beldesi mevkinde yapılması planlanan RES'ler bilirkişi raporuyla iptal edilmesine rağmen çalışmalar hâlâ sürüyor. Bilim "Orman alanında RES olmaz, su tehdit altına girer, tarım çöker." diyor, bölge halkı "RES'lerle yaşayamayız." diyor, STK'ler "Projede kamu yararı yoktur." diyor; bilirkişi raporuna, mahkeme kararına rağmen iktidar talanını hâlâ sürdürüyor. 200 bin ağaç kesiliyor, gelecek budanıyor, halkın iradesiyse yok sayılıyor; hukuk askıya alınıyor. Bu proje bir yatırım değil Kırklareli'de canlı yaşamın sonudur Sayın Başkan, doğaya karşı açık bir saldırıdır. Sorumlular da en kısa zamanda hesap verecektir.

BAŞKAN - Sayın Kış...

5.- Mersin Milletvekili Gülcan Kış'ın, Silifke Yeşilovacık-Işıklı'da kurulmak istenen maden atığı depolama tesisine ilişkin açıklaması

GÜLCAN KIŞ (Mersin) - Sayın Başkan, seçim bölgem Mersin'de, Silifke Yeşilovacık ve Işıklı'da halk toprağını savunma mücadelesi veriyor çünkü oraya bir tesis değil bir maden atığı mezarlığı kurulmak isteniyor. Bu proje doğayı korumuyor, kalkınma getirmiyor, yaşam üretmiyor. Yerleşim alanlarının dibinde, su kaynaklarının yanında, üstelik heyelan riski olan bir bölgede zehirli atık dayatılıyor. Buna "yatırım" diyenlere soruyorum: Kirlenen su mu yatırım, hastalanan çocuk mu yatırım, yok edilen tarım mı kalkınma? Yeşilovacık ve Işıklı halkı buna boyun eğmedi, kadınlar önde, çocuklar yanlarında "Bu topraklar bizim." diyorlar. Bu talan projesi artık sadece sokakta değil, mahkeme salonlarında da

yargılanıyor; hukuki mücadele başlamıştır. Bizler Silifke halkının yanında durmaya, Yeşilovacık'ın da Işıklı'nın da sesi olmaya devam edeceğiz.

Teşekkür ediyorum Sayın Başkan.

BAŞKAN - Sayın Aşıla...

6.- Kocaeli Milletvekili Mehmet Aşıla'nın, yüksek enflasyonun sebebine ilişkin açıklaması

MEHMET AŞILA (Kocaeli) - Teşekkürler Sayın Başkanım.

Yüksek enflasyonun sebebi belli oldu: Cevdet Yılmaz, kuraklık; Mehmet Şimşek, zirai don; Merkez Bankası Başkanı, altın ve ramazan... Ne vakit yağmur yağar, altın iner, ramazan biter, cemreler düşer, o vakit enflasyon da düşer. Beceriksizlik sebep; enflasyon, açlık, yoksulluk, yolsuzluk sonuç.

Ey aziz millet, size bir şey söyleyeyim mi? Yukarıda adı geçen muhteremlerden artık hiçbir şey beklemeyin, artık iş başa düştü diyor, teşekkür ediyorum.

BAŞKAN - Sayın Kaplan...

7.- Kırıkkale Milletvekili Mustafa Kaplan'ın, Ramazan ayına ilişkin açıklaması

MUSTAFA KAPLAN (Kırıkkale) - Teşekkür ediyorum Sayın Başkan.

Değerli milletvekilleri, rahmet, mağfiret ve bereket ayı olan mübarek ramazana yarın itibarıyla kavuşuyor olmanın heyecanını ve huzurunu hep birlikte yaşıyoruz. Ramazan sabrın, şükürün ve paylaşmanın ayıdır. Bu müstesna zaman dilimi bizlere sadece oruç tutmayı değil gönüllerimizi arındırmayı, kırgınlıkları gidermeyi, ihtiyaç sahiplerini gözetmeyi ve kardeşliğimizi pekiştirmeyi öğretir. Aynı sofrada buluşsak bile aynı duada birleştiğimiz, aynı manevi iklimde bulduğumuz kutlu bir aydır.

Kırıkkale'mizde her yıl olduğu gibi bu ramazan da dayanışma ruhu daha da güçlenecek, hayır sahiplerimiz ihtiyaç sahiplerine ulaşacak, komşuluk bağlarımız daha da kuvvetlenecektir; şehrimizin mayasında var olan birlik ve beraberlik anlayışı bu mübarek ayda en güzel şekilde tezahür edecektir.

Bu vesileyle, başta Kırıkkaleli hemşehrilerimin olmak üzere aziz milletimizin ve tüm İslam âleminin mübarek ramazan ayını en kalbî duygularıyla tebrik ediyor; ramazanın ülkemize huzur, milletimize sağlık ve bereket getirmesini Yüce Rabb'imden niyaz ediyorum.

BAŞKAN - Sayın Yıldırım...

8.- İstanbul Milletvekili Adem Yıldırım'ın, depremzedelere yardım ettiğini zanneden deprem turistlerine ilişkin açıklaması

ADEM YILDIRIM (İstanbul) - Teşekkürler Başkanım.

Asrın felaketinin 3'üncü yılında devlet-millet el ele vererek deprem yaralarını birlikte sarmış ancak üç beş çöp konteyneriyle depremzedelere yardım ettiğini zanneden bir kısım deprem turistleri çıkmış, bir buçuk yılda yaptığımız ve hak sahiplerine teslim ettiğimiz 455 bin konutu kastederek "Yaptıysanız babanızın parasıyla mı yaptınız? Milletın vergisiyle yaptınız." diyerek yapıları itibarsızlaştırmaya çalışmışlardır. Ben onlara şunu söylüyorum: Evet, biz deprem konutlarını babamızın parasıyla yapmadık, sizin babanızın parasıyla da yapmadık. Biz depreme uğrayan 15 milyonluk deprem bölgesinde, milletimizden aldığımız milyarları depreme yatırdık. Peki, siz ne yaptınız? 15 milyonluk İstanbul'dan aldığımız milyarları Ekrem'e yatırdınız.

GÖKHAN GÜNAYDIN (İstanbul) - Bir kere de terbiyesizlik yapma Adem Yıldırım, bir kere de terbiyesizlik yapma!

ADEM YILDIRIM (İstanbul) - Bir taraftan asrın yolsuzluğunu yapacaksınız, öbür taraftan asrın felaketine asrın inşasını yapan aslın liderine laf edeceksiniz.

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

GÖKHAN GÜNAYDIN (İstanbul) - Sen yediğimize, bugüne kadar yaptığımız usulsüzlüklere bir bak!

ADEM YILDIRIM (İstanbul) - Hadi oradan, hadi oradan, hadi oradan diyorum!

GÖKHAN GÜNAYDIN (İstanbul) - Bir kere de yaptığınız usulsüzlüklere bir bak! Aynaya bak, aynaya, bakabilirsen!

BAŞKAN - Sayın Durmaz...

9.- Tokat Milletvekili Kadim Durmaz'ın, esnaf için kapsamlı bir yapılanmanın şart olduğuna ilişkin açıklaması

KADİM DURMAZ (Tokat) - Teşekkür ederim Sayın Başkanım.

Bugün esnafımız zor şartlarda borcunu ödemek isterken bile sistemin duvarına çarpıyor. E-haciz uygulamaları, esnafın bankadaki parasından gayrimenkulüne kadar her şeyini kilitledi. Borcunu kapatmak için bankaya yatırdığı paraya, evine haciz konduğu için malını satıp borcunu ödeyemez hâle geldi. Ticaretini sürdüremiyor, krediye erişmek için gittiğinde SSK ve vergi borcu engeli karşısına çıkıyor yani yirmi beş yıllık AK PARTİ iktidarının ülkemizi getirdiği yerde hem kaynak kapalı hem çıkış kapısı. Çözüm: Esnafın ayakta kalırsa Türkiye ayakta kalır. Esnaf için kapsamlı bir yapılandırma şarttır; borçları makul peşinat ve uzun vadeli taksitlerle ödenebilir hâle gelmeli, e-haciz uygulamasına Gazi Meclisimiz ödemeyi kolaylaştıran bir düzenleme yapmalıdır.

BAŞKAN - Sayın Ocaklı...

10.- Rize Milletvekili Tahsin Ocaklı'nın, üreticilerin geçinebilmesi için doğru fiyatlamının yapılmasının gerektiğine ilişkin açıklaması

TAHSİN OCAKLI (Rize) - Sayın Başkan, Rize'de çayı toplamak çok zordur. Bunun güneşi var, yağmuru var, sıcaklığı var, soğukluğu var ama insanlar akşam evime bereket gelecek diye giderler, ürünlerini toplarlar. Topladıkları bir bardağı 50 liraya içilen çay 25 TL'ye satılır ama enflasyon sonunda da onlar ezilir, biter, gider. Yüzde 40 gübreye zam gelmiş, ortalama maliyetlerin yüzdesi artmış, emekli maaşları da çoğalmamış, dolayısıyla üreticiler Rize'de kan ağlar durumda. Üreticilerin doğru fiyatla geçinebilmesi için mutlaka bu yıl hemen bu ay içinde bir düzenleme yapılmalıdır diyorum. Köprülerin satışına göz dikeceğinizde, su krizleri ve kuraklıkları çözemediğinize göre -ramazan da geliyor- gıda harcamaları için bizim vatandaşımıza doğru dürüst gelir olabilecek bir düzenleme yapalım diye talepte bulunuyorum.

Teşekkür ederim.

BAŞKAN - Sayın Güneş...

11.- Uşak Milletvekili İsmail Güneş'in, Ramazan ayına ilişkin açıklaması

İSMAİL GÜNEŞ (Uşak) - Sayın Başkan, değerli milletvekilleri; rahmet, bereket ve mağfret ayı olan mübarek ramazanışerife bir kez daha kavuşmanın huzur ve mutluluğunu yaşıyoruz. Ramazanışerif; paylaşmanın, dayanışmanın, sabrın ve kardeşliğin en güzel şekilde idrak edildiği müstesna bir zaman dilimidir; yüce kitabımız Kur'an-ı Kerim'in nazil olduğu, sabrın, şükürün ve nefsin terbiyesinin en güzel şekilde yaşandığı, gönüllerin arındığı ve kalplerin yumuşadığı mübarek bir aydır. Bu mübarek ayı af ve mağfret kapılarının sonuna kadar açıldığı eşsiz bir fırsat olarak görmeli, manevi ikliminden azami derecede istifade etmeye gayret etmeliyiz. Bu duygu ve düşüncelerle ramazanışerifinizi en kalbî duygularıyla tebrik ediyorum; tutulan oruçların, yapılan ibadetlerin ve edilen duaların kabul olmasını Cenab-ı Allah'tan niyaz ediyorum. Ramazan ayının başta Uşaklı hemşehrilerimiz olmak üzere, aziz milletimize ve tüm İslam alemine sağlık, huzur, birlik, beraberlik ve hayırlar getirmesini temenni ediyorum.

Genel Kurulu saygıyla selamlıyorum.

BAŞKAN - Sayın Çan...

12.- Samsun Milletvekili Murat Çan'ın, Tekkeköy ilçesinde faaliyet gösteren Eti Bakır İşletmelerinin endüstriyel atığına ilişkin açıklaması

MURAT ÇAN (Samsun) - Tekkeköy ilçemizde faaliyet gösteren Eti Bakır İşletmelerinin fosforik asit üretim tesisinden kaynaklanan yıllık 2 milyon ton kalsiyum sülfatın Karadeniz'e deşarjı projesi için bugün ÇED bilgilendirme toplantısı yapılıyor. Bu toplantı yalnızca teknik bir prosedür değil Karadeniz'in geleceğini ilgilendiren kritik bir eşiktir. Böylesine büyük miktarda endüstriyel atığın deniz ortamına verilmesi ekosistem dengesinin bozulmasına, dip yaşamının zarar görmesine ve olası kirlenici birikimleri taşınması ciddi riskler taşıyor; buna dikkat çekiyoruz. Karadeniz hiçbir şirketin atık sahası değildir. ÇED sürecinin bilimsel, şeffaf ve kamu yararını esas alan biçimde yeniden

değerlendirilmesini talep ediyor, bu projeye açıkça itiraz ediyoruz. Halkımızın sağlığını ve doğal varlıklarımızı tehdit eden girişimleri şiddetle reddediyoruz.

BAŞKAN - Sayın Şenyaşar...

13.- Şanlıurfa Milletvekili Ferit Şenyaşar'ın, ana dilinde eğitime ilişkin açıklaması

FERİT ŞENYAŞAR (Şanlıurfa) - Teşekkürler Sayın Başkan.

Ana dilinde eğitim bir ayrıcalık değil toplumsal barışın temelidir. Kardeşliğin samimiyeti farklı kardeşlerin kullandığı dilin kabulüyle sağlanır.

“Yılın bilmem kaç saati seçmeli ders seçebilirsiniz...” Birlikte kurduğumuz bu vatan da neden benim dilim seçmeli ders oluyor? Bu seçmeli dersler Kürtçeye yönelik asimilasyon politikalarını engellemiyor. Kadim bir halkın dili seçmeli olamaz. Halklar ancak birbirinin diline, kimliğine saygı göstererek kalıcı bir birlikte yaşamı inşa edebilirler.

Allah bize bu dili vermiş. Dilimizi, kültürümüzü yaşatmak temel bir insani haktır, aksini düşünmek faşizmdir. 22 resmî dili olan ülkeler var dünyada ve huzur içinde yaşıyorlar. Kürtçenin eğitim dili olması ülkeyi bölmeyi, birleştirir. “...”¹ (DEM PARTİ sıralarından alkışlar)

BAŞKAN - Sayın İrmez...

14.- Şırnak Milletvekili Mehmet Zeki İrmez'in, Ramazan ayına ilişkin açıklaması

MEHMET ZEKİ İRMEZ (Şırnak) - Teşekkürler Sayın Başkan.

Türkiye halkları bu ramazan ayına da ekonomik krizin, geçinememenin, yoksulluğun ve açlığın hüküm sürdüğü koşullarda giriyor. İktidarın enflasyonla mücadelesi mevcut sefaleti perdelmekten öteye geçmiyor. Emekliler, emekçiler, işçiler yani toplumun tüm bileşenleri darboğazın ve umutsuzluğun pençesinde hayata tutunmaya çalışıyor. Unutmamalıyız ki bizlere yaşatılanları aşmamızın yegâne yolu dayanışmayı ve mücadeleyi büyütmekten geçiyor.

Bu vesileyle, mübarek ramazan ayının bu topraklarda, Orta Doğu'da ve tüm dünyada kalıcı bir barışa ve çatışmasızlığa katkı sağlamasını içtenlikle temenni ediyor, oruç tutacak yurttaşlara da sabır ve kolaylıklar diliyorum.

Herkesin sofrası bereketli olsun.

Teşekkürler.

BAŞKAN - Sayın Özcan...

15.- Tekirdağ Milletvekili Mestan Özcan'ın, Ramazan ayına ilişkin açıklaması

MESTAN ÖZCAN (Tekirdağ) - Sayın Başkan, değerli milletvekilleri; rahmetin, bereketin ve kardeşliğin ayı mübarek ramazanı şerife kavuşmanın huzurunu yaşıyoruz. Bu müstesna ay sofralarımıza bereket, gönüllerimize merhamet taşımaktadır. İnsanı merkez alan siyaset anlayışımızın temelinde de bu değerler vardır. Ramazan, ihtiyaç sahibinin kapısını çalmayı öğretir, yetimi gözetmeyi, büyüklerimizi unutmamayı hatırlatır; aynı zamanda, birbirimizi doğru anlamayı ve empatiyi büyütmeyi emreder, dargınlıkları geride bırakmayı bizlere sorumluluk olarak yükler. Cumhurbaşkanımız Sayın Recep Tayyip Erdoğan'ın liderliğinde, merhameti esas alan, ortak değerlerde buluşan bir anlayışla yol yürüyoruz.

GÖKHAN GÜNAYDIN (İstanbul) - Maaş yetiyor mu, maaş?

MESTAN ÖZCAN (Tekirdağ) - Bugün sözü icitmeden ve gönül kırmadan ilerlemeye her zamankinden daha çok ihtiyaç vardır. Bu vesileyle, başta Tekirdağlı hemşehrilerimiz olmak üzere, aziz milletimiz ve tüm İslam âleminin ramazanı şerifini tebrik ediyorum. Bu mübarek ayın ilimize ve tüm insanlığa hayırlar getirmesini diliyorum.

BAŞKAN - Sayın Mete...

16.- Muğla Milletvekili Kadem Mete'nin, CHP Milas İlçe Başkanına ve belediyede müdür olarak görev yapan damadına ilişkin açıklaması

KADEM METE (Muğla) - Sayın Başkanım, kıymetli milletvekillerimiz; Muğla'mızın Milas ilçesinde CHP İlçe Başkanı, yine CHP'li Milas Belediyesinde müdür olarak görev yapan damadına verdiği vekâletle kendi arazisindeki zeytin ağaçlarını katletmiştir. Bizler de vekâlet verilmiş olmasının

¹ Bu bölümde hatip tarafından Türkçe olmayan kelimeler ifade edildi.

cezaî ve vicdani sorumluluğu ortadan kaldırmayacağını ifade ettik ancak CHP'li, üstelik hukukçu kimliği taşıyan Muğla Milletvekilleri bizleri iftiraıyla suçlayarak özür dilemeye davet etmişlerdir.

GİZEM ÖZCAN (Muğla) - Sen nerelerdeydin bugüne kadar, nerelerdeydin Akbelen giderken?

KADEM METE (Muğla) - Öte yandan, CHP Genel Başkanı Sayın Özgür Özel, Milas'ta düzenlediği mitingde zeytin ve çevre hassasiyeti üzerine konuşmalar yapmış ama kendi teşkilatının hatasından bahsetmeyerek yaman bir çelişkiye imza atmıştır. Gelinen noktada, CHP Milas İlçe Başkanının ve belediyede müdür olarak görev yapan damadının istifalarının alınmış olması olayın kabullenildiği gerçeğini ortaya koymaktadır.

ÖMER FETHİ GÜRER (Niğde) - Ne yapalım, adamı öldürelim mi?

GİZEM ÖZCAN (Muğla) - 679 parsel acele kamulaştırmayı durdur.

KADEM METE (Muğla) - Şimdi soruyoruz: Alicengiz oyunlarıyla, vekâlet vererek kimi kandırmaya çalışıyorsunuz? Liyakatten bahsedilenler baba-ilçe başkanı, damat-belediyede müdür ilişkisini kamuoyuna nasıl izah edecekler?

GÖKHAN GÜNAYDIN (İstanbul) - Sayın Başkan...

BAŞKAN - Sayın Günaydın, buyurun.

17.- İstanbul Milletvekili Gökhan Günaydın'ın, Muğla Milletvekili Kadem Mete'nin yapmış olduğu açıklamasındaki bazı ifadelerine ilişkin açıklaması

GÖKHAN GÜNAYDIN (İstanbul) - Evet, AKP'nin Muğla Milletvekilini dinledik. AKP'nin Muğla Milletvekili, İlçe Başkanımızın yaptığı bir işleme yönelik bir duyarlılığını ifade etti. Muğla'da yanlış işlem yapan İlçe Başkanının gereğini Cumhuriyet Halk Partisi teşkilatı yapar, yapmaya da devam edecek. Ancak ben kendisine şu gerçekleri hatırlatırım ve o esnada kendisinin ne yaptığını sorarım; acaba Muğla'da mıydı o esnada? 21 Ocak 2026'da ve 7 Şubat 2026'da MAPEG kararıyla 667 saha ihalesi çıktı, bunun 35'i Muğla sınırları içerisindedir. 35 maden sahasının toplam büyüklüğü 164 bin dönümdür yani bu 23 bin futbol sahası demektir. Orman alanı, tarım alanı ve zeytinliklerden oluşan bu 35 sahada 2 milyondan fazla ağaç kesilecektir. Ne yaptı Muğla Milletvekili bunlar ortaya çıkarken, burada konuşmaktan başka ne yaptı? (CHP sıralarından alkışlar)

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

BAŞKAN - Buyurun.

GÖKHAN GÜNAYDIN (İstanbul) - Hemen tamamlıyorum Başkanım.

Bu, 2026 verisi; 2022 yıl sonu verilerini söyleyeyim: İhale arama işletme ruhsat alanları toplamı Muğla alanlarının yüzde 68'i Kadem Mete! Muğla'nın 12.974 kilometrekare yüz ölçümü var, ruhsatlı alan 8.820 kilometrekare. 1 milyon 235 bin kilometrekare yani 1,2 milyon futbol sahası büyüklüğündeki alan ruhsatsız bir şekilde maden alanına açmışsınız, bunların Resmî Gazete'de yayınlanmasını yapmışsınız; gelmişsin burada İlçe Başkanının peşine düşmüşsün. Onun peşine biz düşeriz, biz düşeriz; bizi kendinizle karıştırmayın.

KADEM METE (Muğla) - İftira attınız, özür dileyeceksiniz!

GÖKHAN GÜNAYDIN (İstanbul) - Siz önce rantın bir peşine düşün de hadi hep beraber görelim sizi! (CHP sıralarından alkışlar)

KADEM METE (Muğla) - Özür dileyin!

IV.- BAŞKANLIĞIN GENEL KURULA SUNUŞLARI (Devam)

A) ÇEŞİTLİ İŞLER (Devam)

4.- Başkanlıkça, Genel Kurulu teşrif eden Türkiye-Güney Kore Parlamentolar Arası Dostluk Grubu milletvekillerine "Hoş geldiniz." denilmesi

BAŞKAN - Sayın milletvekilleri, Güney Kore Dostluk Grubu Milletvekillerimiz Gazi Meclisimizi ziyaret etmektedir; kendilerine hoş geldiniz diyoruz. (Alkışlar)

BAŞKAN - Sayın Sümer...

V.- AÇIKLAMALAR (Devam)

18.- Adana Milletvekili Orhan Sümer'in, Adana'da son bir haftadır aralıklarla meydana gelen yoğun yağışa ve rüzgâra ilişkin açıklaması

ORHAN SÜMER (Adana) - Teşekkür ederim Sayın Başkanım.

Adana'da son bir haftadır aralıklarla meydana gelen yoğun yağış ve rüzgâr sele, felakete ve afete yol açmıştır. Pozantı Otoyolu'nda tırların bile içine düştüğü büyüklükte çukurlar meydana gelmiş; Aladağ, Kozan, Karaisalı ilçelerimizde hem köy yolları hem ana arterlerde çökmeler meydana gelmiştir, ulaşım durma noktasındadır. Feke, Saimbeyli, Tufanbeyli ilçelerini birbirine bağlayan yol çalışması yıllardır tamamlanmadığı, defalarca söz verilen tüneller hâlâ bitirilmediği için de aynı durum orada da söz konudur. Ulaşım hatlarında sürekli heyelanlar olmakta, mevcut güzergâhlar sürücüler için büyük tehlike arz etmektedir. İlçeler arası ulaşım neredeyse kapanma noktasındadır. Bahsi geçen yollar bölge ekonomisinin, tarımının ve günlük yaşamın can damarıdır. Tüm kurumlar bir araya gelip acilen kalıcı bir çözüm üretmeli, alternatif tali yol güzergâhları değerlendirilmelidir. Ayrıca, zarar gören bu küçük ilçelerimiz afet bölgesi olarak ilan edilmeli hem altyapı yatırımları hızlandırılmalı hem de vatandaşlarımızın mağduriyeti giderilmelidir.

BAŞKAN - Sayın Fırat...

19.- İstanbul Milletvekili Celal Fırat'ın, Yeter Gültekin'e ilişkin açıklaması

CELAL FIRAT (İstanbul) - Sayın Başkan, 2 Temmuz 1993 Madımak'ta katledilen Hasret Gültekin'in kıymetli eşi Yeter Gültekin Hakk'a yürümüştür. Yeter Gültekin, Hasret Gültekin'in ardından yalnızca eşinin yasını tutmamış, aynı zamanda hakikat ve adalet mücadelesinin onurlu savunucusu olmuştur. Eşinin katledilmesinden kısa bir süre sonra dünyaya gelen oğluyla birlikte hem acısını taşıdı hem de adalet arayışını sürdürdü; Sivas davasının zaman aşımına uğratılmaması, bu katliamın insanlık suçu olarak kabul edilmesi, sorumluların hesap vermesi için ulusal ve uluslararası platformlarda sesini yükseltti. O, acıyı sessizliğe değil mücadeleye dönüştüren bir anne, bir yoldaş, bir hak savunucusuydu. Sevgili Yeter Gültekin anısı önünde saygıyla eğiliyorum; devri daim, mekânı gönüller olsun. Başta oğlu olmak üzere ailesine, sevenlerine ve adalet mücadelesini sürdüren tüm canlara sabırlar diliyorum.

KADEM METE (Muğla) - Sayın Başkan...

BAŞKAN - Sayın Mete, Gökhan Bey bazı yerlerin kiralandığını söyledi, size herhangi bir şey söylemedi yani.

KADEM METE (Muğla) - Efendim, ismimi kullanarak...

BAŞKAN - Buyurun.

20.- Muğla Milletvekili Kadem Mete'nin, İstanbul Milletvekili Gökhan Günaydın'ın yapmış olduğu açıklamasındaki bazı ifadelerine ilişkin açıklaması

KADEM METE (Muğla) - Evet, teşekkür ediyorum.

BAŞKAN - Sataşmadan...

KADEM METE (Muğla) - Efendim, toprağın üstündeki de devletindir, altındaki de devletindir. Toprağın üzerindeki zeytini devlet taşır, altındaki madeni çıkarır, kamu yararına kullanır. Bunu örnek göstererek şahısların kendi çıkarları için yapmış oldukları bir kabahati, üstelik bunu alıcengiz oyunu yaparak yapmalarını nasıl izah edebiliyor, nasıl örnek gösterebiliyor; ben şaşırıyorum. Biz orada bir gerçeği ortaya çıkardık, biz dedik ki: "İlçe Başkanınız kendi arazinizdeki zeytin fidanlarını hülle yoluyla katletmiştir." Kendileri bunu kabul etmeyip beni iftira atmakla, yalan söylemekle suçlamışlardır ve Cumhuriyet Halk Partisinin milletvekilleri kamuoyundan özür dilemeye davet etmişlerdir. Ben de elimdeki belgeleri ve video kayıtlarını gösterdim. Bunun üzerine, İlçe Başkanının ve Belediyede Müdür olarak görev yapan damadın istifalarını almışlardır yani suçu kabul etmişlerdir, ben de kendilerinden kamuoyu önünde özür dilemelerini istedim; hepsi bu.

GÖKHAN GÜNAYDIN (İstanbul) - Başkanım...

BAŞKAN - E, gereğini yapmışlar, daha ne yapınlar yani?

GÖKHAN GÜNAYDIN (İstanbul) - Başkanım...

ADEM YILDIRIM (İstanbul) - Kendisinden özür dileyin.

KADEM METE (Muğla) - Benden özür...

ADEM YILDIRIM (İstanbul) - Kadem Bey'den özür dileyin.

KADEM METE (Muğla) - Beni iftirayla suçladılar, iftira atmakla suçladılar.

BAŞKAN - Sayın Günaydın, buyurun.

21.- İstanbul Milletvekili Gökhan Günaydın'ın, Muğla Milletvekili Kadem Mete'nin yapmış olduğu açıklamasındaki bazı ifadelerine ilişkin açıklaması

GÖKHAN GÜNAYDIN (İstanbul) - Kadem Mete'yi neyle suçladığımız çok açık.

ADEM YILDIRIM (İstanbul) - Yalancılıkla suçlamışlar, Kadem Bey'den özür dileyin.

KADEM METE (Muğla) - Gerçek ortaya çıkınca da gereğini yaptılar, gereğini yapmanızı sizi...

GÖKHAN GÜNAYDIN (İstanbul) - Kadem Mete diyor ki: "Maden firmaları 2 milyondan fazla ağacı keserlerse, 1 milyon 235 bin futbol sahasını tarumar ederlerse sorun yok."

KADEM METE (Muğla) - Cumhurbaşkanlığı kararı var.

GÖKHAN GÜNAYDIN (İstanbul) - "Muğla Milletvekili olarak buna ben itiraz etmiyorum." diyor, "Bu devlet karar vermiş, bunu yapar." diyor.

KADEM METE (Muğla) - Aynen öyle.

GÖKHAN GÜNAYDIN (İstanbul) - Muğla ilinin yüzde 68'i maden sahası ilan edilmiş...

Bak, "Aynen öyle." diyor; bunun için, bunun bir sorunu yok.

ADEM YILDIRIM (İstanbul) - Konuyu saptırma, konu ayrı ya!

KADEM METE (Muğla) - Aynen, konuyu saptırıyor.

GÖKHAN GÜNAYDIN (İstanbul) - Bu, 78 ağacın peşine düşmüş...

ADEM YILDIRIM (İstanbul) - Konuyu saptırma, konu ayrı.

KADEM METE (Muğla) - Hâlen konuyu saptırıyorsunuz.

GÖKHAN GÜNAYDIN (İstanbul) - ...o 78 ağacın üstüne biz ondan önce düşeriz. Yanlış yapan adamı, Kadem Mete konuştuğu için değil biz saptadığımız için gereğini yaptık.

ADEM YILDIRIM (İstanbul) - Tamam, özür dile.

KADEM METE (Muğla) - "Yalan" deyin o zaman.

GÖKHAN GÜNAYDIN (İstanbul) - Biz, bugün de yarın da ağacın yanında, toprağın yanında durmaya devam edeceğiz. Sen rantın yanında durmaktan utan önce, utan! Önce utan! (CHP sıralarından alkışlar)

KADEM METE (Muğla) - Devletin rantı olmaz, devletin menfaati olur, çıkarı olur.

GÖKHAN GÜNAYDIN (İstanbul) - Hadi, devam et!

KADEM METE (Muğla) - Asıl utanması gereken sizlersiniz. Sizler kendi arazinizde rant için adilik yapıyorsunuz...

GÖKHAN GÜNAYDIN (İstanbul) - Ne yapıyoruz? Bir daha söyle!

KADEM METE (Muğla) - ...çam ağaçlarını kesiyorsunuz, zeytinlikleri kesiyorsunuz, ondan sonra ben ortaya çıkarınca da bana iftira atıyorsunuz.

BAŞKAN - Sayın Sarı...

SERKAN SARI (Balıkesir) - Teşekkürler Sayın Başkan.

AKP, TOKİ üzerinden umut tacirliği...

KADEM METE (Muğla) - Bana iftira atıyorsunuz, ayıp!

GÖKHAN GÜNAYDIN (İstanbul) - Sen kimsin ki sana iftira atalım!

KADEM METE (Muğla) - İftira atmak yerine erdemlik gösterin!

GÖKHAN GÜNAYDIN (İstanbul) - Sen kimsin sana iftira atalım ya!

SERKAN SARI (Balıkesir) - Başkanım, isterseniz birazdan devam edeyim.

BAŞKAN - Sayın milletvekiline söz verdim değerli milletvekilleri.

Sayın Sarı, buyurun.

KADEM METE (Muğla) - Vekaletnameyle işlem yapıyor, onu da...

GÖKHAN GÜNAYDIN (İstanbul) - Bahsediyorum, açıkça söylüyorum.

SERKAN SARI (Balıkesir) - Teşekkürler Sayın Başkan.

BAŞKAN - Sayın Sarı, kamuoyu seni dinliyor.

SERKAN SARI (Balıkesir) - Evet, teşekkürler Sayın Başkan.

AKP, TOKİ üzerinden umut tacirliğine devam ediyor. Balıkesir’de 77 bin vatandaşımızı umutlandırdınız...

GÖKHAN GÜNAYDIN (İstanbul) - Bir kere de “Şu, yüzde 68 maden sahası yapılmış, yazık.” de! Yazıklar olsun!

KADEM METE (Muğla) - Sana yazıklar olsun!

GÖKHAN GÜNAYDIN (İstanbul) - Muğla seni milletvekili seçmiş, yazıklar olsun!

KADEM METE (Muğla) - Seni de Grup Başkan Vekili seçmişler, asıl sana yazıklar olsun!

GÖKHAN GÜNAYDIN (İstanbul) - Bir kere ekolojik dengeden yana ol be; bir kere ağaçtan, bir kere ormandan yana ol be!

SERKAN SARI (Balıkesir) - Başkanım, böyle olmuyor ya.

ÖMER FETHİ GÜRER (Niğde) - Anlaşılmıyor Başkanım.

BAŞKAN - Haklısın.

GÖKHAN GÜNAYDIN (İstanbul) - Bir kere şirketten yana olma! Bir kere olma!

KADEM METE (Muğla) - Ne şirketi ya! Şirket ne ya! Şirket kim!

GÖKHAN GÜNAYDIN (İstanbul) - Şirketin kim olduğunu sen çok iyi biliyorsun!

KADEM METE (Muğla) - Şirketi yapan sizlersiniz!

GÖKHAN GÜNAYDIN (İstanbul) - Sen çok iyi biliyorsun şirketin kim olduğunu!

KADEM METE (Muğla) - Türkiye’yi işgal etmeye kalkan sizlersiniz. İşgalci sizsiniz, biz o işgali engelliyoruz.

GÖKHAN GÜNAYDIN (İstanbul) - Sen ne işgalini engellersin!

KADEM METE (Muğla) - Hadi oradan! Engellediğimizi gördünüz.

GÖKHAN GÜNAYDIN (İstanbul) - Sen anca gelip burada şov yaparsın, gidip Muğla’da rantın göbeğinde oturursun, başka bir işe yaramazsın sen!

KADEM METE (Muğla) - Öyle mi?

GÖKHAN GÜNAYDIN (İstanbul) - Öyle, öyle... Bütün Muğla biliyor, bütün Muğla; yaptığımı bütün Muğla biliyor.

KADEM METE (Muğla) - Sen ne işe yararsın burada atıp tutmaktan başka! Hadi bakalım, Muğla’ya...

BAŞKAN - Beyler, niye bağırıyorsunuz?

Gidin, Sayın Grup Başkan Vekilinin yanına, kendisiyle konuşun.

ADEM YILDIRIM (İstanbul) - Niye gidelim Başkanım!

BAŞKAN - Oradan bağırma ya, sen de oraya git, konuşun.

GÖKHAN GÜNAYDIN (İstanbul) - Cevabı alınca...

ADEM YILDIRIM (İstanbul) - Saygılı bir adam olsa gideriz, saygısız adamın teki.

GÖKHAN GÜNAYDIN (İstanbul) - Ulan, sen kimsin ki saygın bir adam olup olmadığımı saptayacaksın be!

ADEM YILDIRIM (İstanbul) - Küstah herif!

GÖKHAN GÜNAYDIN (İstanbul) - Hayatın üçkâğıt senin, ne konuşuyorsun sen!

ADEM YILDIRIM (İstanbul) - Ezik herif!

GÖKHAN GÜNAYDIN (İstanbul) - Sen kimsin ki sen beni saptayacaksın!

BAŞKAN - Sayın Sarı, buyurun.

22.- Balıkesir Milletvekili Serkan Sarı'nın, Balıkesir'deki TOKİ projelerine ilişkin açıklaması

SERKAN SARI (Balıkesir) - Teşekkürler Sayın Başkan.

AKP'nin telaşını da bu tartışmalarda çok net bir şekilde görüyoruz.

AKP, TOKİ üzerinden yeniden umut tacirliğine sarılmış durumda.

ADEM YILDIRIM (İstanbul) - Ezik seni!

GÖKHAN GÜNAYDIN (İstanbul) - Senin kim olduğunu biliyoruz; döne, Allah'ın döneği!

SERKAN SARI (Balıkesir) - “Yüzyılın projesi” diye Balıkesir’de 77 bin kura çekildi ama sadece 7.500 vatandaşımız bu kurandan yararlanabildi.

ADEM YILDIRIM (İstanbul) - Dönek senin babandır!

SERKAN SARI (Balıkesir) - Yararlanan vatandaşlarımız ise kaygılı. Geçmiş deneyimlerinden gördükleri kadarıyla anahtarlarına ulaşabilecekler mi, şüphe içerisindedir. Niçin böyle diyorum? 2019'da "100 bin konut projesi" diye müjde verilmişti. "Balıkesir Altıeylül ilçesi Dinkçiler Mahallesi'nde 762 konut üç yılda, otuz altı ayda teslim edilecek." dendi ama aradan geçen beş yıla rağmen hâlâ konut projelerinin teslim edilebilmiş değil. Bandırma ilçemizde bu süreçte 2022'de kuralar çekildi. 388 vatandaşımız umutlandırıldı ama projenin yeri uygun olmadığı gerekçesiyle iptal edilerek bu vatandaşlarımızın da umutları hüsrana sona erdi. Şimdi, Ayvalık'taki hemşehrilerimiz soruyor: 2022 yılında 386 konutun 11'i Ayvalıklıydı ama velakin yeni seçilen projede kaç vatandaş Ayvalıklı, onun da cevabını bekliyoruz.

BAŞKAN - Sayın Akbulut...

23.- *Burdur Milletvekili İzzet Akbulut'un, Burdur'a yapılacak stadyuma ilişkin açıklaması*

İZZET AKBULUT (Burdur) - Sayın Başkan, değerli milletvekilleri; iktidar, Burdur'umuza mevcut stadyumu yıkararak yerine yenisini yapacağıyla alakalı bir müjde veriyor. Verdiği müjde yani böyle, iki tane tribün yapacaklar, mevcut olduğu yeri yıkıp tekrar yapacaklar, ikişer bin kişiden 4 bin kişilik bir stat yapacaklarmış. Şimdi de bunu müjde diye duyuruyorlar utanmadan. Şimdi, Isparta'ya, yani başımızdaki Isparta'ya yapacakları stat 15 bin kişilik. Şimdi, Burdur'a bunu reva görüyorlar, Isparta'ya bunu reva görüyorlar. Resmen Burdur'la dalga geçmeye yine devam ediyorlar ama unutmazınlar, Burdur'la kimseyi dalga geçirtmeyiz. Kaldı ki Burdur halkı -madem tribünleri yıkacaksınız- bu alana böyle güzel tesisler kazandırılmasını bekliyor; böyle ucube bir 4 bin kişilik stat değil yepyeni, güzel bir alan kazandırılmasını bekliyor. (CHP sıralarından alkışlar)

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

BAŞKAN - Sayın Halıcı... Yok.

Sayın Türkoğlu...

24.- *Bursa Milletvekili Yüksel Selçuk Türkoğlu'nun, Ramazan ayına ilişkin açıklaması*

YÜKSEL SELÇUK TÜRKOĞLU (Bursa) - Teşekkür ediyorum Sayın Başkan.

Rahmet, bereket, mağfiret ve merhamet ayı ramazan ülkemize, milletimize, İslam âlemine hayırlar getiren ama hazin gerçek de şu ki bu yıl ramazana maalesof sofraların bereketiyle değil mutfağın yangınıyla giriyoruz. Bu gerçekleri niye söylemiyorsunuz? Memleketin yüzde 60'ı Diyanetin hesabına göre fitir sadakasına, fitreye muhtaç hâle geldi. O yüzden, ben buradan hayır sahiplerine sesleniyorum: Hemen yanı başımızdaki emekliye fitre verebilirsiniz, asgari ücretli herkese fitre verebilirsiniz; dar ve sabit gelirlilere, dul ve yetimlere verebilirsiniz. Memleketin yüzde 60'ının sadakaya muhtaç hâle geldiği bu mübarek ramazan inşallah bereketiyle gelir, bu yoksulluktan ve bu iktidardan kurtarırız.

Teşekkür ederim.

BAŞKAN - Sayın Bilici...

25.- *İzmir Milletvekili Mustafa Bilici'nin, ramazan ayına ve Millî Dayanışma, Kardeşlik ve Demokrasi Komisyonunun bugünkü son toplantısına ilişkin açıklaması*

MUSTAFA BİLİCİ (İzmir) - Sayın Başkanım, sizin, değerli milletvekillerimizin, aziz milletimizin ramazan ayını tebrik ediyorum. Bu mübarek ayda sevgi, saygı ve merhametle dolu günler geçirmenizi temenni ediyorum.

Türkiye Büyük Millet Meclisi çatısı altında 5 Ağustos 2025 tarihinde kurulan Millî Dayanışma, Kardeşlik ve Demokrasi Komisyonu bugün son toplantısını yaptı ve rapor kabul edildi; hayırlara vesile olmasını diliyorum. Emeği geçen Komisyon Başkanına, Değerli Komisyon üyesi milletvekilli arkadaşlarımıza, siyasi partilerimizin Genel Başkanlarına ve katkı sağlayan tüm dost ve arkadaşlara teşekkür ediyor, saygılar sunuyorum.

BAŞKAN - Sayın Alp...

26.- *Kars Milletvekili İnan Akgün Alp'in, 61'inci Birleşimde yaptığı açıklamasına, Et ve Süt Kurumu Genel Müdürü Mücahid Taylan'a ilişkin açıklaması*

İNAN AKGÜN ALP (Kars) - Sayın Başkanım, dün burada Tarım İşletmeleri Genel Müdürlüğünde yarış atlarının kaybolduğunu anlatmıştım. Bugün Tarım İşletmeleri Genel Müdür Yardımcısı ve

aralarında At Yetiştiriciliği Daire Başkanı ile Hayvancılık Daire Başkanının da olduğu çok sayıda daire başkanının görevden alındığını öğrendik. (CHP sıralarından alkışlar) Sayın Bakana teşekkür ediyorum ilgisinden dolayı fakat memleket hayvancılığını ithalata mahkûm etmiş, Macaristan'da şirket kurup Türkiye'ye ticaret yapmış Et ve Süt Kurumu Genel Müdürü orada oturduğu müddetçe Kars'ta hayvancılık yapan hemşehrilerimin de Türkiye'deki çiftçilerin de içi rahat etmeyecektir. Türkiye'yi ithalata mahkûm eden Et ve Süt Kurumu Genel Müdürü Mücahid Taylan'ın görevden alınmasını talep ediyoruz efendim. (CHP sıralarından alkışlar)

BAŞKAN - Sayın Genç...

27.- Kayseri Milletvekili Aşkın Genç'in, Kayseri'nin Tomarza ilçesi Çulha Mahallesi'nden muhtarın ve vatandaşların ilettikleri önemli soruna ilişkin açıklaması

AŞKIN GENÇ (Kayseri) - Teşekkür ederim Sayın Başkan.

Seçim bölgem Kayseri'nin Tomarza ilçesi Çulha Mahallesi'nden muhtarımız ve vatandaşlarımız bana önemli bir sorunu iletiyorlar: Çulha'da ilkokul var, ortaokul binası var, öğrenci de var ancak ortaokul çağındaki çocuklarımız yatılı bölge okullarına yönlendiriliyor. Henüz 11-12 yaşındaki evlatlarımız haftanın büyük bölümünü ailelerinden ayrı geçiriyor. Her çocuk yatılı düzene uyum sağlayamıyor. Bu durum devamsızlık ve eğitimin kopuş riskini de beraberinde getiriyor. Bazı aileler çocuklarının eğitimi için köyünü terk etmek zorunda kalıyor. Talebimiz nettir, ortaokulun yeniden açılması ya da düzenli taşınmalı eğitimin sağlanması. Eğitimde fırsat eşitliği bütün çocuklarımızın hakkıdır. Çocuklarımızın ailelerinden kopmadan güvenle okuyabildiği bir sistemi kurmak devletin asli sorumluluğudur. Millî Eğitim Bakanlığını Tomarza Çulha'daki vatandaşlarımızın sesini duymaya davet ediyorum.

Genel Kurulu saygıyla selamlıyorum.

BAŞKAN - Sayın Adıgüzel...

28.- Ordu Milletvekili Mustafa Adıgüzel'in, Millî Eğitim Bakanı Yusuf Tekin'e ilişkin açıklaması

MUSTAFA ADIGÜZEL (Ordu) - Millî Eğitim Bakanlığı, öğrencilerden ramazan sofrasının ve yapılan ibadetlerin resmini istemiş, öğretmenler de çetele tutacakmış. Siz aklınızı mı yitirdiniz? Burada sadece ibadetin teşhir edilmesi değil fakirliğin ve de özel hayatın teşhir edilmesi var. Ayrıca, öğrencinin ve ailesinin ibadete katılıp katılmadığının ispatını isteme cüretini siz kimden alıyorsunuz, hukuki dayanağınız nedir? Türk toplumu İslamiyet'i sizin ikliminizde yaşamıyor, hoşgörü ve özgürlük içinde yaşıyor. Üstelik sen boş ramazan sofrasının resmini isteyeceğine boş beslenme çantasının resmini iste, senin asıl işin o. Bu Yusuf Tekin ihvan siyasetinin ve Vehhabiliğin Türkiye'deki temsilcisidir. Her zaman söylüyorum, Bakan olması da bilimsel ve Millî Eğitimin başına gelebilecek en büyük felakettir. (CHP sıralarından alkışlar)

BAŞKAN - Sayın Çalışkan...

29.- Hatay Milletvekili Necmettin Çalışkan'ın, Hatay'da yaşanan sel felaketine ilişkin açıklaması

NECMETTİN ÇALIŞKAN (Hatay) - Sayın Başkanım, her yıl olduğu gibi bu yıl da Hatay'da büyük bir sel felaketi yaşandı. Antakya, Samandağ, Yayladağı ve Reyhanlı'da evler, ahırlar, tarım arazileri su altında kaldı. Özellikle Aşağıoba, Paşaköy, Arpahan, Maraşboğazı ve Zülüflühan gibi köylerimizde insanlarımız eşyalarını, hayvanlarını, yemlerini, ekinlerini ne yazık ki kaybettiler. Asi Nehri yatağında gerekli ıslah çalışması yapılmadığı için bu her yıl tekrar ediyor. Devlet Su İşlerinin ve belediyenin bu konuda hassasiyet göstermesi gerekiyor. Bu hâlen bölgeyi ada hâline getirmiş, binlerce dönüm arazi selin altında kalıyor, geçmiş felaketlerden ders alınmamasının nedenini Hataylılar ödüyor. Artık suçlayacak kimse kalmadı. Havaalanından Kavaslı Köprüsü'ne kadar acil temizlenmeli...

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

BAŞKAN - Sayın Dinç...

30.- Mersin Milletvekili Faruk Dinç'in, Ramazan ayına ilişkin açıklaması

FARUK DİNÇ (Mersin) - Bismillahirrahmanirrahim.

Ramazan rahmetin, bereketin ve kulluğun zirveye ulaştığı mübarek bir aydır. Bu ayda çalışan kardeşlerimizin ibadetlerini huzurla yerine getirebilmeleri için çalışma hayatında kolaylıklar sağlamak

hem vicdani hem de İslami bir sorumluluktur. Devlet memurlarını ve özel sektör çalışanlarını kapsayan düzenlemeler yapılmalı, oruç ibadetini eda eden emekçilerimize esneklik tanınmalıdır. Diğer İslam ülkelerinde esneklik tanındığı gibi bizim ülkemizde de kolaylıklar sağlanmalıdır. Ramazanın ruhuna uygun bir çalışma düzeni merhameti, adaleti ve kardeşliği güçlendirecektir. Başta Gazze'deki kardeşlerimiz olmak üzere, Rabb'im bu ayı İslam dünyasının birliğine, dirliğine ve hürlüğüne vesile kılsın diyorum.

Teşekkür ediyorum.

BAŞKAN - Sayın Öztürkmen...

31.- Gaziantep Milletvekili Hasan Öztürkmen'in, Millî Eğitim Bakanı Yusuf Tekin'e ilişkin açıklaması

HASAN ÖZTÜRKMEN (Gaziantep) - Teşekkür ederim Sayın Başkanım.

Millî Eğitim Bakanı Yusuf Tekin'in tüm okullara gönderdiği etkinlik kılavuzuyla çocuklardan iftar sofrasında dua ederken fotoğraf çektirip okula getirmeleri isteniyor. Okullarda dini etkinlikler düzenlemek açıkça Anayasa'ya, Millî Eğitim Temel Kanunu'na, eğitim bilimine ve Uluslararası Çocuk Hakları Sözleşmesi'ne aykırıdır. Çocuklara bir öğün yemek vermeyi beceremeyen iktidar çocukları bile inanç üzerinden kutuplaştırıyor. Sofradan fotoğraf istemek hangi aklın ürünü? Herkesin sofrası sizin kadar lüks mü? Bu, yoksul çocukları arkadaşlarına karşı mahcup edecek bir uygulamadır. Kaldı ki her evde oruç tutulmayabilir, inanç farklılığı olabilir, sağlık sorunu ya da başka gerekçe olabilir, bunun açıklamasını el kadar çocuğa yaptırmaktan utanmıyor musunuz? Yoksa niyetiniz insanları fişlemek, çocukları da ailelerine karşı muhbir gibi kullanmak mı?

BAŞKAN - Sayın Çağlar...

32.- Bitlis Milletvekili Semra Çağlar Gökalp'in, 21 Şubat Dünya Ana Dili Günü'ne ilişkin açıklaması

SEMRA ÇAĞLAR GÖKALP (Bitlis) - Teşekkürler Sayın Başkan.

21 Şubat Dünya Ana Dili Günü yalnızca bir kutlama değil egemenlerin asimilasyon politikaları altında yok olma tehlikesi yaşayan diller için bir uyarı gündür. Yüz yıllık sistematik inkâr ve asimilasyon politikaları nedeniyle bu uyarı ana dilim Kürtçe için de acı bir gerçeğe dönüşmüştür. Bu vesileyle bir kez daha hatırlatmak isterim ki Kürtçe sadece kültürel bir başlık değildir, eşit yurttaşlık meselesidir. Kürtçe yalnızca korunması gereken bir miras değil kamusal alanda görünür olması gereken temel bir hak. Kürtçe sadece bireysel bir kimlik değil kolektif hafızanın ve siyasal özenin temelidir. Ana dili saldırı altındaki tüm halkların 21 Şubat Dünya Ana Dili Günü kutlu olsun. "...”²

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

BAŞKAN - Sayın Barut...

33.- Adana Milletvekili Ayhan Barut'un, dış borçlar için ödenen faize ilişkin açıklaması

AYHAN BARUT (Adana) - Sayın Başkan, AKP iktidarı emeklisinden çiftçisine tüm halkımıza açlık, yoksulluk ve sefalet dayatıyor. Ülkemizin neyi var, neyi yok satanlar bir yandan ülkemizi ithalat cennetine çevirirken faiz lobisine de kıyak çekiyor. "Faiz sebep, enflasyon sonuç." diyenler herkesi enflasyona ezdirdi, yüksek faizlerle ülkemizi boğdu. Döneminizde yüksek faizden konkordato ve iflaslar rekor kırdı. Düşürün artık şu faizleri. "Nas" dediler, "Ben ekonomistim, sorumlu benim." dediler, sonuç ortada. Türkiye geçen sene 25 milyar dolarla tarihinin en yüksek dış borcu faizini ödedi. AKP'nin tüm iktidarı döneminde dış borçlar için 274,6 milyar dolarlık faiz ödemesi yapıldı. Geçen sene ise rekor kırıldı, faiz ödemesi 4 katına çıktı. AKP döneminde dış borç stoku 131 milyar dolardan 565 milyar dolara yükseldi. Sandıkta hesap vereceksiniz.

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

BAŞKAN - Şimdi söz talep eden Grup Başkan Vekillerine söz vereceğim.

YENİ YOL Partisi Grubu adına Sayın Selçuk Özdağ, buyurun.

² Bu bölümde hatip tarafından Türkçe olmayan kelimeler ifade edildi.

34.- *Muğla Milletvekili Selçuk Özdağ'ın, ramazan ayına, emekliye verilen bayram ikramiyelerine, hem Türkiye Cumhuriyeti hem de İsrail vatandaşı olanlara, Adalet Bakanına, Gazze Barış Kuruluna ilişkin açıklaması*

SELÇUK ÖZDAĞ (Muğla) - Sayın Başkan, değerli milletvekilleri; bugün ilk teravih, ilk sahura kalkacak Müslümanlar ve bir ramazan ayı on bir ayın sultanı olarak değerlendiriliyor. Tebessüme bile sadaka ödülü vadeden bir değer ikliminde yaşayacağız inşallah ve orucun hiç değilse üzerimizde iğreti de olsa bir tebessüm hâlinde tecelli etmesini Cenab-ı Allah'tan niyaz ediyorum. Rahmet ayı ve aynı zamanda da bir öz eleştiri ayı, bir noktada da kendimizi başkalarına karşı empati yapma ayı. Bu, sadece bir aç kalma ayı değil, aynı zamanda da yoksulluğu, yoksullukla beraber yalnızlığı, yalnızlıkla beraber de kul olmanın, Allah'a karşı sorumluluklarımızı yerine getirmenin de muhasebesinin yapılacağı bir ay. Yıllardır bu aylar kutlanıyor, İslamiyet gelmeden önce de oruç vardı, başka dinlerde de vardı ama maalesef İslam dünyası hâlâ orucun farkında değil, ramazanın farkında değil, recep ayının, şaban ayının farkında değil, bir Kadir Gecesi'nin farkında değil. "Her gördüğünüzü Hızır, her geceyi Kadir bilin." diyen bir gelenekten gelmemize rağmen her gördüğünü Hızır görmeyen veyahut da her geceyi Kadir olarak yaşamayan bir insani iklimde yaşıyoruz maalesef. İnşallah, Allah bizim hepimizi de insan yapar, gerçek bir insan yapar. Sureten insan olanları da sireten insan yapar diyorum. Ramazan ayımız da kutlu olsun diyorum.

Değerli milletvekilleri, biliyorsunuz, daha önce Türkiye'de bir bayram ikramiyesi tartışması yaşanmıştı. Sayın Kılıçdaroğlu bir seçim öncesi bir vaatte bulunmuştu "Bin lira bir bayram ikramiyesi vereceğiz." diyerek. İktidar o zaman "Nereden alıp vereceksin?" dedi ve kamuoyunun baskısıyla daha sonra iktidar da bu bin lirayı vermeyi taahhüt etti; o günden itibaren başladı, hem ramazan ayında hem de Kurban Bayramı'ndan önce bu bin liralara veriliyordu. Ardından zaman içerisinde güya enflasyon oranında artırıldı ve şimdi 4 bin lira veriliyor. Bu dönemde de bu ramazan ayının sonuna doğru da bayram ikramiyesi olarak da 5 bin lira verileceği söyleniyor. Enflasyonla hesapladığımız zaman o gün bin liraya bir kurban alınıyordu, en müşahhas örnek, en somut örnek olarak söylüyorum ve kurban parasına yettiği gibi bir de artıyordu bu para. Bugün ise, bugün 5 bin lira olursa bu 5 bin lirayla hiçbir şey alamayız; bir kurbanın bir bacağına bile alamayız, budunu alamayız. O nedenle, gelin... Asgari ücretin o günkü şartlarda yüzde 60'ına tekabül ediyordu. Bugünkü asgari ücretin yüzde 60'ını söylersek 17 bin lira yapıyor, yine 17 bin liraya bir kurban alamayız yani kurbanı daha zaman var ama somut örnek olduğu için bunu vermek istiyorum. Başka örnekler de verebilirdim; altın örneği verebilirdim, zeytinyağı örneği verebilirdim, peynir örneği verebilirdim veyahut da mazot örneği verebilirdim, akaryakıt örneği; herkesin aklında kalsın diye söylüyorum. O nedenle, hiç olmazsa bu asgari ücretin yüzde 60'ı olan 17 bin lirayı bu vatandaşlarımıza bir bayram ikramiyesi olarak verirsiniz çok iyi olur çünkü faize vermiş olduğunuz bu ocak ayındaki 463 milyara karşılık burada vereceğiniz para, 17 bin lira verdiğiniz zaman bu çok rahat bir şekilde onun çok altında olan bir para diye değerlendiriyorum. Pazara çıksa bugünkü parayla torbasını dolduramayacak, kasaba uğrasa 2 kilo et alamayacak, torununa bayram harçlığı veremeyecek. Ben bir kanun teklifi verdim, başka arkadaşlarımız da verdiler bu şekilde, "17 bin lira olsun." diyenler, "Asgari ücret olsun." diyenler de söylediler ve verdiler bu kanun teklifini; iktidar da inşallah bu kanun tekliflerine kulak verir, kendisi bir kanun teklifi olarak getirir ve 17 bin lira olarak verir diye düşünüyorum.

Değerli arkadaşlar, önemli bir konuya temas edeceğim. Dün ben buradan Adalet Bakanlığının ilk defa olarak başlattığı Alo Adalet; ona bir çağrıda bulunmuştum, bir atıfta bulunmuştum, ironi yapmıştım, bir temsil yapmıştım burada; şimdi de Adalet Bakanına sesleniyorum: Alo Adalet Bakanı, dün burada bir araştırma önergesi verdik. Neydi bu araştırma önergesi? Sizin iktidar partisinin Filistin sevdasını biliyorum ama Filistin sevdası lafla değil eylemle olur. Gazze sevdası lafla olmaz, sözle olmaz. Sayın Cumhurbaşkanının çok güzel bir sözü var, Ziya Paşa'dan atfen söyler biliyorsunuz, "Ayinesi iştir kişinin lafa bakılmaz." diyerek... Ayinesi iştir kişinin, lafa bakılmaz. O günden bugüne kadar hem Türkiye Cumhuriyeti vatandaşı hem de İsrail vatandaşı olan insanlar var. Bu geçen gün İsrail Hükümeti bizzat kendi raporlarında söyledi. 121 kişinin bu süreç içerisinde İsrail'e geldiğini, hem Türkiye Cumhuriyeti vatandaşı olduğunu söyledi. Bunlarla ilgili olarak da 2 bine yakın suç duyurusu var Türkiye'de fakat Adalet Bakanı düne kadar "Türkiye bir hukuk devletidir." demesine rağmen o

hukuk tecelli etmedi, bu kişiler hakkında soruşturma izni vermedi. Bu ne perhiz, bu ne lahana turşusu demez miyiz? Bu ne İsrail sevgisi demez miyiz? Bu ne İsrail vatandaşlarını koruma demez miyiz? Hani sizin Filistin sevdiğiniz, hani nerede Gazze'deki trajedi ve drama karşı duyarlılığımız, ağtılarınız; o Galata Köprüsü'nde yapmış olduğunuz mitingleriniz nerede diye ben size sormaz mıyım?

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

BAŞKAN - Beş dakika bitti, buyurun.

SELÇUK ÖZDAĞ (Muğla) - Teşekkür ederim.

Şimdiki Adalet Bakanına “Aloo Adalet” demiyorum, “Aloo Adalet Bakanı” diyorum, hadi soruşturma izni ver. Turnusol kâğıdın senin. Daha önce bu Ali Yerlikaya Bey İçişleri Bakanı olduğu zaman burada otururken kendisine şu kürsüden seslenmişim, demiştim ki: “Daha önceki Bakanınız döneminde çetelerden, mafyalardan çok fazla şekvacı oldunuz ama onlar bu iklimde doğdu. Hangi iklimde? Sizin iktidarınızda doğdu.” “Şimdi, sizin için bir turnusol kâğıdı var.” demiştim. “Ankara Belediye Başkanının verdiği 100 tane dosya ve İstanbul Belediye Başkanının vermiş olduğu yaklaşık 90 milyara tekabül eden o dosyalar İçişleri Bakanlığında ve Adalette durmasın, onlar hakkında işlem yapalım. Bu çetelerle ilgili de senin bir turnusol kâğıdın var. Haydi gel, bunların kaynaklarını kurut.” demiştim.

Şimdi de ben, alo Adalet Bakanına sesleniyorum: Haydi gel, bu İsrail ve Türkiye Cumhuriyeti vatandaşı olup, bu savaşa katılıp suç işleyenlerle ilgili bir soruşturma aç; göreyim senin ne kadar Türkiye Cumhuriyeti devleti vatandaşı olduğunu...

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

BAŞKAN - Buyurun, tamamlayın.

SELÇUK ÖZDAĞ (Muğla) - ...göreyim senin ne kadar Türkiye Cumhuriyeti devleti sevdalı olduğunu ve hukuka inandığını göreyim.

Kendisine de buradan bir uyarıda bulunmak istiyorum: Şimdi, Twitter hesabının “bio”suna o günlük yemin törenindeki resmi koymuş bir Adalet Bakanı. Bakın, o gün geride kaldı, dün nahoş olaylar oldu orada; o nedenle nahoş olayları hatırlatmak istemez bir Adalet Bakanı, güzellikleri hatırlatır. Gel, orada devir teslim törenindeki resmini paylaş veya tek başına bir resmini koy oraya, bir ay yıldızlı bayrak koy, bir adalet terazisini koy oraya. Themis’in gözleri kapalı olan o heykelini koy oraya “Benim adaletimde herkese karşı gözler kapalı olacak; kimsenin mezhebine, meşrebine, dinine, cinsiyetine, zenginliğine, fakirliğine bakmayacağız, partisine bakmayacağız.” de ki geçmişteki tartışmalarla ilgili olarak da en azından çık, yeni bir sayfa aç; bu tartışmaların da doğru olmadığını ispatlama imkânı doğmuş olur, bunu yapmış olursunuz ama gördüğüm o ki maalesef bunları yapmıyorlar.

Diğer bir konu, Gazze Barış Kurulu arkadaşlar. Bu Gazze Barış Kuruluna İsrail'i kattılar.

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

BAŞKAN - Son dakika, buyurun.

SELÇUK ÖZDAĞ (Muğla) - Şöyle bir söz var, hani kuzu ile kurt hikâyesi; kurt yukarıda, kuzu aşağıda. “Kuzu, suyum bulandırma.” demiş kurt. “Efendim, ben aşağıdayım, suyum siz bulandırıyor sunuz, geçen sene annemi de böyle yemiştiniz.” demiş kuzu. Bu İsrail zalim bir iktidar, zalim bir devlet. Bunu yönetenler zalim, siyonist bunlar, bunlar katil, bunlar soykırımcı, bunlar işgalci, bunlar acımasız; kadın, çocuk demeden öldürüyorlar. Şimdi, Amerika Birleşik Devletleri Başkanı var ya, hani şu “Dostum Trump” denilen kişi, o da kalkmış bir barış kurulu kurmuş. Yani İsrail 1967'deki sınırlara çekilecekmış, “miş” diyorum. Bugüne kadar ne zaman yaptı İsrail, Birleşmiş Milletler kararlarını ne zaman dinledi? Dinlemedi ki. Türkiye, o Barış Kurulundan çık ve ve İsrail'e karşı ambargolarını uygula, İsrail'e karşı da Türkiye'de geçmişteki başbakanların yapmış olduğu gibi üsleri kapat hatta onlara karşı ambargo uygula. Hatta Kürecik Üssü'nü kapat, ben de göreyim, diyeyim ki hakikaten Türkiye Cumhuriyeti devletini yönetenler İsrail'e meydan okuyorlar. Öyle dışarıda başka, Galata Köprüsü'nde başka veyahut da içeride de başka konuşmuyorlar diyeyim.

Teşekkür eder, saygılar sunarım Başkanım.

BAŞKAN - Teşekkürler.

İYİ Parti Grubu adına Sayın Turhan Çömez.

Buyurun Sayın Çömez.

35.- *Balıkesir Milletvekili Turhan Çömez'in, ramazan ayına, gıda enflasyonuna, Türkiye'nin bir umut hakkının olması gerektiğine, bir tek imzayla kurulmuş bir komisyonun raporuna ve Parlamentonun vazifesine ilişkin açıklaması*

TURHAN ÇÖMEZ (Balıkesir) - Çok teşekkür ediyorum.

Sayın Başkan, saygıdeğer milletvekilleri; Genel Kurulu saygıyla selamlıyorum.

Bu gece, başı rahmet, ortası mağfiret, sonu azaptan kurtuluş olan mübarek ramazan ayına kavuşuyoruz. Bu mübarek ayın İslam âlemine, Türkiye Cumhuriyeti'ne, aziz Türk milletine bolluk, bereket, rahmet, huzur, kardeşlik, birlik ve beraberlik getirmesini temenni ediyorum, diliyorum ve bu güzel ayı tebrik ediyorum.

Değerli arkadaşlar, Türkiye dünyanın en yüksek gıda enflasyonunu yaşıyor. Dünyadaki en yüksek gıda enflasyonu Türkiye'de. Başka ülkelerde gıda enflasyonu düşerken Türkiye'de artıyor. Et fiyatları uşalım oldu, meyve sebze fiyatları uşalım oldu, et fiyatı Avrupa'nın 2 katına geldi. Bunun sebepleri çok, burada müteaddit defalar konuştuk ve iktidarı bu konuda görev almaya, vazifesini hakkıyla ve layıkıyla yapmaya hep davet ettik ama ne yazık ki her geçen ay bu dram, bu problem giderek derinleşti. Biz diyoruz ki: Aziz Türk milletinin ucuz ve kaliteli gıdaya ulaşım hakkı olmalı, ulaşım umudu olmalı. Niye bunu söylüyorum, biraz sonra anlatacağım. Çocuklara bakalım: Dünyada en fazla çocuk ölümünün yaşandığı ülkelerden bir tanesi Türkiye. Avrupa'da, özellikle komşumuz Bulgaristan'da ve Yunanistan'da çocuk ölüm oranları azalırken, bizim üçte 1'imiz, dörtte 1'imizken bizde 0-5 yaş arası çocuk ölümleri maalesef rekor kırıyor. Doğum oranları azalmış ve ne yazık ki bu ülkede 1 milyona yakın yavrumuz okuluna gidemez hâle gelmiş, 700 binden fazla çocuğumuz çocuk işçisi olmuş ve ne yazık ki her yıl biz 100'e yakın evladımızı, çocuğumuzu okulda olması gerekirken fabrikalarda, iş yerlerinde çocuk iş kazalarında kaybediyoruz. 600 bin çocuk dosyası var; bir kısmı suçla sürüklenmiş, bir kısmı mağdur. Her yıl 25 bin çocuk istismarı dosyası geliyor adli makamlara ve bu ülkede her 4 çocuktan 1'i akşam yatağa aç giriyor, sabah yataktan aç kalkıyor, okuluna anneleri maalesef onların yanına beslenme çantalrını koymıyor ve biz bu Mecliste bu çocukların yaşama hakkını, bu çocukların gelecek hakkını, bu çocukların istikbalini konuşamıyoruz, onların umudunu konuşamıyoruz.

Kadınlarımız, sokakta yürüyemez oldu kadınlarımız. AK PARTİ iktidarı döneminde 10 binden fazla kadın sokaklarda cinayete maruz kaldı ve hayata veda etti. Amerika Irak'ı işgal ettiğinde 4.500 askerini kaybetti. AK PARTİ iktidarı döneminde 10 binden fazla kadın ne yazık ki hayatını kaybetti. Kadınların tenceresi boş, buzdolabı boş, tenceresi kaynamaz oldu ve kadınlar yavrularını akşam yatağa aç koyar hâle geldiler. Kadınların umudu ne olacak? Onu sormak istiyorum. Bu ülkede kadınların umudu ne olacak? Onunla ilgili umut hakkını konuşmamız gerekmiyor mu?

Gençler, 5 milyondan fazla gencimiz maalesef evinde umudunu kaybetmiş, hayallerini kaybetmiş; gelecek kaygısıyla, çaresizce bekler olmuşlar. Büyük bir iş gücü potansiyeli, inanılmaz bir sosyal sermaye ve ne yazık ki gençler umutlarını kaybetmiş.

Asgari ücretli, emekli, milyonlar bu ülkede açlık sınırının altında yaşamaya mahkûm edilmişler. Özellikle emeklilerimiz akşam çarşıya pazara çıkıp oradan ezilmiş, çürümüş ürünleri toplamaya maalesef mecbur kalmışlar, mecbur bırakılmışlar ve bu ülkede derinleşen bir sefaletin esaretinin pençesine düşer olmuşlar. Çiftçi, esnaf kan ağlıyor. Gidin, icra dosyalarına bir bakın, 25 milyondan fazla icra dosyası var ve maalesef esnaf kan ağlıyor. Şu anda, esnaf ciddi bir şekilde çaresizce gelecek kaygısı yaşıyor. Köyler boşalmış, girdi maliyetleri sebebiyle çiftçilerimiz maalesef büyük bir ızdırap içerisinde; çiftçi sayısı azalıyor, köylerde gençler kalmaz olmuş, yaşamaz olmuş ve tarlalar ekilmez olmuş ve maalesef bugün, Türk tarımı ve Türk hayvancılığı büyük ölçüde ızdırap çeker olmuş. 2002'den bugüne baktığımızda, Türk gıda ihracatına baktığımızda ne yazık ki Türkiye tam 58 milyar dolar gıdada açık vermiş yani dış ticaret açığı vermiş. Oysa sizin "eski Türkiye" dediğiniz dönemde, işte, o yıllarda Türkiye dış ticarete, gıdada fazla veriyordu.

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

BAŞKAN - Buyurun, devam edin.

TURHAN ÇÖMEZ (Balıkesir) - Ülke ekonomisi tefeciye düşer olmuş, tefeci parasına mahkûm ve mecbur bırakılmış. Dışarıdan, tefeciden aldığımız yüksek faizli kredilerle bu ülkenin ekonomisini yüzdürmeye çalışıyorsunuz, bundan dolayı tefeci yüksek faiz, düşük kurla cebini doldururken Türk sanayicisi maalesef bu ekonomi politikalarından dolayı büyük bir darbe almış, sadece tekstilde 500 bin kişi, ayakkabıcılık sektöründe 300 binden fazla işçimizi iş imkânlarını kaybetmiş, işini kaybetmiş

ve sanayi bugün sökülerek ya kapısına zincir vurmuş, kilit vurmuş veyahut da Mısır'a gitmiş, Doğu Avrupa ülkelerine gitmiş, sanayicinin umudu kalmamış.

Şimdi, bütün bunları alt alta koyduğumuz zaman bu ülkenin bir umut hakkı olması lazım, çocuğun umut hakkı olması lazım, kadının umut hakkı olması lazım, gençlerin umut hakkı olması lazım; yaşlının, emeklinin, işçinin, köylünün umut hakkının olması lazım. Böyle bir atmosferde, biz, onların umut hakkını konuşmak yerine, bir teröristbaşına verilecek umut hakkını konuşuyoruz.

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

BAŞKAN - Tamamlayın.

TURHAN ÇÖMEZ (Balıkesir) - Bu Parlamento, bu bahsettiğim bütün sorunların çözümünün adresi olması lazım. Bu yüce Meclisin çatısı altında demokrasinin kurum ve kurallarının işler hâle gelmesi lazım, hukukun üstünlüğünün tesis edilmesi lazım, insan haklarının kurumsallaşması lazım, özgürlüklerin kurumsallaşması lazım. Yani sıra, devlet kurumlarının şeffaf ve denetlenebilir hâlde yönetilebilmesi lazım ki anlattığımız bütün bu sorunlardan bu ülkeyi kurtaralım ama ne yazık ki biz Parlamentoda bütün bunları konuşabilmek yerine, Parlamentoda yasa dışı bir şekilde, Anayasa'da olmayan, hukukta olmayan, yargıyla veyahut da mahkeme kararıyla kurulmamış olan ve yasada yeri olmayan, bir tek imzayla kurulmuş bir Komisyondan umut hakkını konuşur hâle geldik ve bugün ortaya çıkan Komisyon raporuna baktığımızda, özüne baktığımızda, ruhuna baktığımızda bir tek çare var...

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

BAŞKAN - Buyurun son kez Sayın Çömez.

TURHAN ÇÖMEZ (Balıkesir) - Sanki bütün bu problemlerin çaresi, İmralı canisine, 50 bin kişiyi katletmiş İmralı canisine özgürlük, ona İmralı'da yapılacak olan küçük bir saraycık ve askerimizi, polisimizi şehit etmiş, 9 bin teröristin entegrasyon hakkı, onların iş hakkı ve güvenliği konuşuluyor. Yüce Parlamento'ya böyle bir Komisyon raporunun gelmesini ben İYİ Parti'nin Grup Başkan Vekili olarak kabul etmiyorum. Parlatononun vazifesi teröristlere af getirmek değildir, teröristbaşına özgürlük vadetmek değildir. Bu Parlatononun vazifesi, az önce bahsettiğim bütün bu sorunları, çocuğun umut hakkını, kadının umut hakkını, gençlerin umut hakkını; köylünün, esnafın umut hakkını ve yanı sıra, sanayicinin umut hakkını çözebilmek, o hakkı tesis edebilmek olmalıdır diyorum. Parlatonoyu, bu yüce çatıyı, Gazi Meclisi, savaş meydanlarında kurulmuş ve savaşı yönetmiş bu Gazi Meclisin çatısı altında illegal olarak kurulmuş olan bir komisyondan 50 bin kişinin katiline, bir teröristbaşına umut hakkının verilmesini şiddetle reddediyorum.

BAŞKAN - Teşekkür ederim Sayın Çömez.

Şu bir dakikalar isteniyor ama ben size bir şey söyleyeyim şimdi: Grup Başkan Vekilimiz Gökhan Bey duyusun, 15 Cumhuriyet Halk Partili milletvekili birer dakika söz istiyor Sayın Başkan.

Sayın Kaya... Yok.

Buyurun Sayın Özcan.

36.- *Muğla Milletvekili Gizem Özcan'ın, Muğla'daki TOKİ projelerine ilişkin açıklaması*

GİZEM ÖZCAN (Muğla) - Muğla'daki TOKİ projelerinin akıbeti belirsizliğini koruyor, hak sahipleri mağdur edilmeye devam ediyor. Köyceğiz'de inşa edilen 574 konutun hak sahipleri yıllardır anahtar beklemektedir. Peşinatını ödemiş, taksitlerini yatırmış yurttaşlarımız hâlâ evlerine kavuşmamıştır. Menteşe'deyse 2022 yılında başvuruları alınan 1.100 konutluk projede aradan geçen dört yıla rağmen ne ihale yapılmış ne inşaata başlanmıştır. 1.100 hak sahibi belirsizlik içinde bekletilmektedir. Köyceğiz için martta ihale yapılacak deniliyor; bu doğru mudur? Gecikmenin gerekçesi nedir? Hem Köyceğiz hem de Menteşe için teslim tarihi nedir? Bakanlığı açık ve şeffaf biçimde kamuoyunu bilgilendirmeye davet ediyorum.

BAŞKAN - Sayın Akay.

37.- *Karabük Milletvekili Cevdet Akay'ın, Kardemir'de çalışan taşeron işçilerin ve mesleki eğitim öğrencilerinin talebine ilişkin açıklaması*

CEVDET AKAY (Karabük) - Teşekkürler Sayın Başkanım.

Kardemir'de vagon boşaltma, kok, seramik ve merkez bakım birimlerinde yaklaşık yirmi yıldır taşeron olarak çalışan 105 emekçimizin kadro talebi görmezden gelinmektedir. Üretim en ağır ve en riskli yükünü omuzlayan bu işçilere verilen sözler tutulmamış, yılların emeği bir sınav sonucuyla yok

sayılmıştır. Aynı şekilde, 2022’de “iş garantili” denilerek başlatılan ikili mesleki eğitim programında da tablo farklı değil, fabrikaların farklı bölümlerinde iki yılı aşkın süredir çalışan 30 öğrenciden 20’si bugün belirsizliğe itilmiş durumda. Emekçilerimizin talebi net, yıllardır fiilen kadrolu gibi çalışan işçilere derhâl kadro verilmelidir, mesleki eğitim öğrencilerine iş güvencesi sağlanmalıdır. Karabük’ün alın teri oyalama taktiklerine ve bürokratik bahanelere kurban edilemez. Emek geçici, belirsizlik kalıcı olamaz; bu haksızlığın sonuna kadar takipçisi olacağız.

BAŞKAN - Milliyetçi Hareket Partisi Grubu adına Sayın Erkan Akçay.

Buyurun Sayın Akçay.

38.- *Manisa Milletvekili Erkan Akçay’ın, ramazan ayına; Millî Dayanışma, Kardeşlik ve Demokrasi Komisyonunun raporuna, terörsüz Türkiye’ye, İzmir İktisat Kongresi’nin yıl dönümüne ilişkin açıklaması*

ERKAN AKÇAY (Manisa) - Teşekkür ederim Sayın Başkan.

Başı rahmet, ortası mağfiret, sonu ebedî azaptan kurtuluş olan mübarek ramazanışerifin manevi iklimine bu akşam kılacağımız ilk teravih ve kalkacağımız ilk sahurla inşallah adım atacağız. On bir ayın sultanı olan bu kutlu zamanın kalplerimizdeki imanı, saflarımızdaki kardeşliği ve milletimiz arasındaki dayanışma ruhunu pekiştirmesini temenni ediyorum. Duaların geri çevrilmediği bu mübarek günlerin aziz Türk milletinin birliğine, dirliğine ve tüm Türk-İslam âleminin huzuruna vesile olmasını Cenab-ı Allah’tan niyaz ediyorum. Sofralarımızdan bereketin, hanelerimizden huzurun eksik olmaması dileğiyle ramazan ayını tebrik ediyorum.

Sayın Başkan, bugün, Türkiye Büyük Millet Meclisinde kurulan Millî Dayanışma, Kardeşlik ve Demokrasi Komisyonunun nihai raporu müzakere edildi ve toplantı sonuçlandı ve oylamalar neticesinde de kabul edildi. Şimdi, tabii, kamuoyunda çeşitli tartışmalar yürütülecektir. Bu tartışmaları yürütürken asla bir çarpıtma yapmamak lazım. Komisyon legaldir, katılmayanlar da bu raporun içeriğini, yapılan çalışmaları bir hariçten gazel okuma şeklinde çarpıtmaya da çalışmasın. Daha önce yaptıkları gizli Anayasa görüşmeleri legal miydi, onu da sormak gerekir.

Komisyonun aylar süren titiz çalışması neticesinde hazırlanan ve bugün kamuoyuyla paylaşılan bu rapor sıradan bir bürokratik metin değildir. Bu rapor, seksen sekiz saatlik mesainin, binlerce sayfalık tutanağın ve en önemlisi ortak aklın tecessüm etmiş hâlidir. Bu çalışma Meclisimizin temsil gücü ve demokratik meşruiyeti içinde toplumsal barışı kalıcı kılma sorumluluğunun bir tezahürüdür. Terörün on yıllardır ülkemizin enerjisini tükettiği, kalkınma ufkunu daralttığı, sosyal bağlarımızı örselediği bir gerçektir. Bu nedenle, mesele günlük polemiklerin değil devlet aklı ile millet vicdanının birlikte konuşacağı bir millî güvenlik, bir millî birlik, demokrasi ve hukuk meselesidir. Raporun en önemli hassasiyetlerinden biri şudur: Bu çalışma af mahiyetinde asla değildir; kamu vicdanını gözeten, hukuk düzeninin belirlilik ilkesini merkeze alan bir çerçeve ortaya koymaktadır. Esas olan terör örgütünün feshi ve silah bırakmasının güvenli biçimde teyidi, sürecin öngörülebilir takip mekanizmalarıyla yürütülmesi ve her adımın hukuk devleti zemininde atılmasıdır.

Terörü bitirmenin yolu terörü meşrulaştırmak değil terörün bütün vasıtalarını etkisizleştirerek milletimizin huzurunu teminat altına almaktır. Terörsüz Türkiye demek milletimizin ayağındaki tüm prangaları söküp atmak demektir. Bin yıllık kardeşlik hukukumuzdan aldığımız ilhamla bu topraklarda huzuru geçici bir heves değil baki bir gerçeklik kılmaktır.

Bu rapor uluslararası literatürde “Türkiye modeli” olarak anılacak yerli ve millî bir çözüm iradesinin belgesidir ancak şunun altını kalın çizgilerle de çizmek isterim: Bu süreç ve ortaya konan irade asla bir taviz süreci değildir, bir pazarlık ve al ver süreci değildir. Meclis Başkanımızın da ifade ettiği gibi, bu rapor ve atılacak adımlar bir genel af mahiyetinde hiç değildir. Kamu vicdanını yaralayacak, şehitlerimizin aziz hatırasını incitecek hiçbir adım bu çatının altında atılamaz. Buradaki temel gaye terör örgütünün feshi, silahların tamamen bırakılması ve devlet aklı ile millet vicdanının aynı hizada buluşmasıdır. Kimse bu süreci “suçun üzerini örtmek” olarak da yorumlamamalıdır. Hukukun üstünlüğünü ve devletin otoritesini demokratik meşruiyet zemininde tahkim etme hamlesidir.

Bugün bölgemizde yaşanan jeopolitik sarsıntılar, vekâlet savaşları ve kimlik üzerinden çatışma üretme girişimleri ortadadır. Bu tabloda Türkiye'nin cevabı ayrışma değil daha fazla millî dayanışma, daha fazla kardeşlik, daha fazla demokrasi, daha fazla hukuk ve daha fazla bütünlüştür.

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

BAŞKAN - Buyurun, devam edin.

ERKAN AKÇAY (Manisa) - İç kalemizi tahkim etmek hem güvenliğimiz hem de refahımız, huzurumuz için stratejik bir zaruret, stratejik bir aklın da neticesidir. Neticede bu rapor bir sonuç değil bir başlangıçtır, bir mihenk taşıdır. Terörsüz Türkiye sürecinde Meclisimiz üzerine düşeni tarihî sorumluluğuyla yerine getirmektedir.

Son söz olarak ifade ediyorum: Terörsüz Türkiye güvenliğin zaafı değil gücün tahkimidir, kardeşliğin hamaseti değil devlet millet kaynaşmasının somutlaşmasıdır. Bu hedefe giden yolda samimiyetle emek veren herkese teşekkür ediyor, raporun ülkemiz, milletimiz ve bölgemiz için hayırlara vesile olmasını temenni ediyorum.

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

BAŞKAN - Buyurun devam edin.

ERKAN AKÇAY (Manisa) - Sayın Başkan, dün cumhuriyet henüz ilan edilmemişken, top seslerinin yerini çekiç seslerinin alması gerektiğine inanan yüksek bir iradenin 17 Şubat 1923'te topladığı İzmir İktisat Kongresi'nin yıl dönümünü idrak ettik. O gün İzmir'de toplanan kongre sadece bir ekonomi toplantısı değil "Türk milletinin siyasi bağımsızlığımızı kazandık, şimdi sıra ekonomik bağımsızlığımızda." diyerek dünyaya haykırdığı bir misakı iktisadi yemindir. Aziz Atatürk'ün o tarihî kongrede ifade ettiği "Siyasi ve askerî zaferler ne kadar büyük olursa olsunlar iktisadi zaferlerle taçlandırılmazlarsa elde edilen zaferler sürüp gidemez." sözü bugün de yolumuzu aydınlatan bir meşaledir. 1923'te kapitülasyonların zincirini kıran, kendi kendine yeten bir Türkiye hayali kuran o millî ruh neyse bugün de küresel finans...

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

ERKAN AKÇAY (Manisa) - Tamamlıyorum Sayın Başkanım.

BAŞKAN - Buyurun, son dakika.

ERKAN AKÇAY (Manisa) - Ekonomik tetikçilere ve içerideki mandacı zihniyete karşı verdiğimiz mücadele odur. Dün İzmir'de "Yerli malı kullanacağız, millî sanayimizi kuracağız." diyen irade bugün savunma sanayisinde yerlilik oranını zirveye taşıyan, enerjide dışa bağımlılığı kırmak için mavi vatanı bayrak gösteren iradenin ta kendisidir. Sırada diğer bütün sektörlerdeki çalışmalar yer almaktadır.

İnancımız şudur: Ekonomik bağımsızlık millî bekanın omurgasıdır. Üreten, ihraç eden, kendi teknolojisini geliştiren ve paranın itibarını koruyan bir Türkiye lider ülke vizyonunun teminatıdır. Yüz yıl önce İzmir'de atılan o kutlu imzanın yolundayız. Yatırımla, üretimle ve istihdamla büyüyen tam bağımsız Türkiye yolunda yürümeye kararlıyız.

Bu vesileyle, İzmir İktisat Kongresi'nin yıl dönümünü kutluyor, Türkiye Yüzyılı'nın iktisadi zaferle taçlanacağına olan inancımı bir kez daha güçlü bir şekilde ifade ediyorum.

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

ERKAN AKÇAY (Manisa) - Son bir...

BAŞKAN - Sekizi verdim, kimseye vermiyorum.

Zapta geçsin, siz tamamlayın.

ERKAN AKÇAY (Manisa) - Bu Kongrenin Başkanlığını ve organizasyonu öncülüğünü yapan aziz Atatürk'ü de şükranla anıyorum.

BAŞKAN - Halkların Eşitlik ve Demokrasi Partisi Grubu adına Gülüstan Kılıç Koçyiğit.

Buyurun Sayın Koçyiğit.

39.- *Kars Milletvekili Gülüstan Kılıç Koçyiğit'in, Millî Birlik, Dayanışma ve Demokrasi Komisyonunun raporuna, 21 Şubat Ana Dili Günü'ne, çiftçilerin hazine destekli düşük faizli kredilere erişimi için getirilen şarta, ramazan ayına ilişkin açıklaması*

GÜLÜSTAN KILIÇ KOÇYİĞİT (Kars) - Teşekkür ederim.

Sayın Başkan, sayın vekiller; ben de Genel Kurulu saygıyla selamlıyorum.

Evet, 5 Ağustos 2025 tarihinde kurulan Millî Birlik, Dayanışma ve Demokrasi Komisyonu bugün son toplantısını gerçekleştirdi ve büyük bir uzlaşıyla, büyük bir mutabakatla da raporunu kabul etti. Bu sürecin her bir aşamasının yani Komisyonun kurulmasından yaptığı her bir çalışmanın çok kıymetli olduğunu ifade etmek istiyoruz. Her ne kadar ortak rapora ilişkin eleştiri, öneri ve itirazlarımız olsa da bu raporun bir uzlaşi içerisinde kaleme alınmış olmasına yani daha doğrusu bir uzlaşi anlayışıyla kaleme alınmış olmasına ve geniş bir mutabakatla kabul edilmesine büyük anlam biçtiğimizi ifade etmek isteriz. Özellikle de 6'ncı ve 7'nci başlıklarda süreci ivmelendirecek, süreci geliştirecek ve gerçekten başarıya götürecek yolların açılmış olması; yasal süreçlere, yasal değişimlere, dönüşümlere atıflar yapılması; AIHM ve AYM kararlarının eksiksiz uygulanması vurgusunun yer alması meselesini çok kıymetli bulduğumuzu ifade etmek isterim.

Ayrıca, yine, kayyum uygulamasına dair belirlemenin kendisi, fikir ve ifade özgürlüğü önündeki engellerin kaldırılması, TMK ve TCK'de değişiklik önerileri gibi aslında bugüne kadar sorunlu olarak gördüğümüz birçok alanda bir reforma, bir düzeltmeye dönük tavsiyelerde bulunmuş olmasını da önemsedığımızı ifade etmek istiyoruz.

Tabii, bütün bu raporun kendisi çok kıymetli olmakla beraber -özellikle 6'ncı ve 7'nci bölümün kendisi- asıl meselenin bundan sonra başladığını da ifade etmek gerekiyor. O anlamıyla bu bir nihayet değil, yeni bir başlangıçtır. Gerçekten demokratik entegrasyon süreciyle uyumlu yasaları yapmak ve bunları yine Komisyon sürecindeki gibi bir ortak akılla, bir müzakere anlayışıyla, bir uzlaşi anlayışıyla hayata geçirmeyi önemsedığımızı ifade etmek istiyorum. Yine, bir kez daha bu rapor sürecine emek veren bütün partilere, bütün milletvekillerine teşekkür ettiğimi ifade etmek isterim.

Burada bir teşekkürü de 27 Şubat çağrısını yaparak barış ve demokratik toplum sürecini başlatan ve ilk günden itibaren bu sürecin dar bir siyasi sınırlılıkla değil en geniş uzlaşi aklıyla, en geniş siyasal mutabakatla yürütülmesine dair belirlemede bulunan ve bu konuda da Meclisi adres gösteren Sayın Öcalan'a da buradan teşekkür ettiğimi ifade etmek istiyor, barış sürecine katkı sunması temennisinin tekrardan altını çiziyorum.

Sayın Başkan, sayın vekiller; evet, 21 Şubat haftasındayız. 21 Şubat Anadili Günü vesilesiyle bir kez daha ifade etmek istiyoruz ki ana dili meselesi aslında bir ülkenin demokrasi sınavının da göstergesidir. Dilsel zenginlik, kültürel zenginlik aynı zamanda demokratik olgunluğun da en temel göstergelerinden birini oluşturmaktadır. Ne yazık ki Türkiye'de uzun yıllardır aslında ana dilleri üzerinde yasağcı bir anlayış hüküm sürmekte ve farklı dilleri bir zenginlik olarak değil, bir tehdit olarak gören bir anlayış da bütün toplumsal, siyasal ve hukuksal yaşama sirayet etmektedir. Başta Kürtçe olmak üzere ana dillerin kamusal alandan dışlandığına, eğitim hayatında kullanılmadığına, yerel yönetimlerde ve özellikle de bu Meclis çatısı altında da engellendiğine hep beraber tanıklık ediyoruz. Oysaki dilimiz içine doğduğumuz ilk evrendir, dilimiz bizim varlığımızdır, dilimiz bizim kimliğimizdir, her ana dili herkesin kimliğidir ve kimliklere, ana dillere de saygı duymak gerekiyor. Bu anlamıyla, ana dilin eğitim hakkından tutalım kamusal hizmetlerde kullanılmasına kadar çok dilli ve çok kültürlü bir yaşamın mutlaka güvence altına alınması gerekiyor. Bu, sadece Kürtler açısından değil ya da Kürtçe açısından değil Lazca, Çerkezce, Ermenice, Süryanice gibi bu ülkenin, bu kadim coğrafyanın birçok kadim dilinin de uzun yıllardır görünmez kılındığını biliyoruz. Bu anlamıyla ana dilleri yaşatacak, koruyacak, geliştirecek ve kamusal hayatta kullanımın önündeki engelleri kaldıracak bir yaklaşımın esas alınması gerekiyor. Talebimiz nedir? Nettiir; ana dilinde eğitim hakkı tanınmalıdır, kamusal hizmetlerde çok dillilik esas alınmalıdır ve kültürel haklar ile ana dillerin korunması anayasal güvence altında olmalıdır. Hiçbir çocuk, hiçbir yurttaş kendi ana dilinden koparılmadan ve gerçek anlamda kendi ana dili nedeniyle dışlanmadığı bir muameleyle okulda, mahkemede, yaşamın her alanında var olmalıdır diyoruz.

Sayın Başkan, sayın vekiller; şimdi, 1 Ocak 2026 itibarıyla yürürlüğe giren düzenlemeyle çiftçilerimizin hazine destekli düşük faizli kredilere erişimi için "Vadesi geçmiş vergi ve SGK borcu yoktur." şartı getirildi.

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

BAŞKAN - Buyurun.

GÜLÜSTAN KILIÇ KOÇYİĞİT (Kars) - Bu ne demek? Üretmek isteyen çiftçiye, krediye ihtiyaç duyan çiftçiye "Önce borcunu kapat, sonra gel üret, sonra gel kredi çek." diyen bir anlayışın tezahür

ettiğini görüyoruz. Hükümet diyor ki: “Devlete borcu olan devlet sübvansız etmez.” Peki, çiftçinin gerçekten borcu niye var yani çiftçi bu borcu neden yaptı? Mazot fiyatını kim artırdı? Gübreyi, tohumu, ilacı; girdi fiyatlarının bu kadar katlanmasının, bu girdi fiyatlarındaki enflasyonun sorumlusu kimdir? Bunun sorumlusu çiftçi olmadığına göre bunun bedelini ödeyen de çiftçi olmamalıdır. O anlamıyla 9567 ve 10524 Sayılı Cumhurbaşkanlığı Kararnamelerinde yapılan değişikliklerin hızla düzeltilmesi gerekiyor ki bu kararnameler bugün çiftçilerin kredi kullanmasının önündeki en büyük engellerden birini oluşturuyor.

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

BAŞKAN - Buyurun, devam edin.

GÜLÜSTAN KILIÇ KOÇYİĞİT (Kars) - Teşekkür ederim Sayın Başkan.

Bakın, Tarım Kanunu'nun 21'inci maddesi çok açık, diyor ki: Millî gelirin en az yüzde 1'i oranında çiftçilere destek verilmesi gerekiyor. Peki, yıllardır bu oran tutturuluyor mu? Ne yazık ki tutturulmuyor. Bunun bir adalet olmadığını, bunun sosyal devlet anlayışına uymadığını ve en önemlisi ülke ekonomisini çökerttiğini; bugün gıda güvenliğinde, gıda arzından tutalım da her başlıkta aslında ülkeyi büyük risklerle baş başa bıraktığını ifade etmemiz gerekiyor.

Muş, Kars, Ağrı, Ardahan, Iğdır hayvancılığın ve mera varlığının, küçük aile işletmelerinin en yoğun olduğu kentler ama bütün bu kentlerde de ne yazık ki borcunu ödeyemediği için çiftçilerimiz krediye ulaşamıyor. Yem fiyatı artmış, nakliye pahalı, süt fiyat maliyetleri çok yüksek ama fiyatlar çok ucuz. Peki, soruyoruz: Bu çiftçi ne yapsın; bu çiftçi nasıl üretsin, bu çiftçi çarkı nasıl çevirsin? İktidarın bu soruya da cevap vermesi gerektiğini düşünüyorum.

Eğer izin vererseniz, sürem ne kadar bilmiyorum ama...

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

BAŞKAN - Son dakikayı veriyorum.

Buyurun.

GÜLÜSTAN KILIÇ KOÇYİĞİT (Kars) - Peki, son dakikaysa o zaman, yarın ramazan ayının ilk günü, herkes oruç tutacak, bu gece de sahurulara kalkılacak. Ramazan ayı bolluğuyla, bereketiyle, rahmetiyle anılan bir ay ama ne yazık ki ramazanda da özellikle dar gelirlinin, asgari ücretlinin, emeklinin bu bolluktan, bu bereketten faydalanmayacağını ifade edelim. Çünkü bu ülkedeki gıda enflasyonu, bu ülkedeki gelir dağılımındaki eşitsizlik ne yazık ki sofraların bereketten uzak bir şekilde, daha doğrusu o zenginliği yaşatacak şekilde kurulmasını engelliyor. Bu konuda da hızla bir adım atılması gerekiyor. Ben bu vesileyle bütün İslam âleminin ramazan ayını tebrik ediyorum. Tuttukları oruçlar kabul olsun, ramazan ayında edilen her dua barışa dair olsun, eşitliğe dair olsun, ortak demokratik bir geleceğe dair olsun temennisini de paylaşmak istiyorum.

Teşekkür ediyorum yeniden Sayın Başkan.

BAŞKAN - Teşekkür ederim Sayın Koçyiğit.

Cumhuriyet Halk Partisi Grubu adına Sayın Gökhan Günaydın.

Buyurun Sayın Günaydın.

40.- İstanbul Milletvekili Gökhan Günaydın'ın, ramazan ayına, ocak ayı bütçe gerçekleştirmelerine, emeklilerin bayram ikramiyelerine, borcu olan çiftçilere kredi verilmemesine ve Adalet Bakanının, Adalet Bakan Yardımcılarının görev alanlarını değiştirmesine ilişkin açıklaması

GÖKHAN GÜNAYDIN (İstanbul) - Çok teşekkür ederim.

Sayın Başkanım, değerli milletvekili arkadaşlarım; evet, ben de aziz milletimizin mübarek ramazan ayını tebrik ediyorum.

Ramazan rahmet, bereket, mağfiret ve merhamet ayı; böyle olsun, hepimiz bunu istiyoruz. Huzurla bir ramazan yaşayalım, sofralar bereketlensin, insanlar yönetimden, iktidardan merhamet görsünler ancak açıkça ifade edelim ki uzunca bir zamandır sofralarımızda bereket kalmadı ve memleketi yönetenler vatandaşa merhamet etmiyorlar. Bir Grup Başkan Vekili olarak eğer ben bu sözü söylüyorsam altını doldurmam lazım. Bugün 18 Şubat 2026. 2026 Ocak ayı bütçe gerçekleştirmeleri ortaya çıktı, devletin rakamlarından söylüyorum: Gelir 1 trilyon 421 milyar lira, gider 1 trilyon 635 milyar lira yani 1'inci ayda devletin bütçesi 214,5 milyar TL açık vermiş. Bunun altını niye özellikle

çizmek istedim? “Büyük Türkiye” “Türkiye Yüzyılı” “Ekonomimiz çok güçlü.” “Merkez Bankası bu kadar dolar biriktirdi.” derken işte ortaya çıkan performansınız bu.

Burada Maliye Bakanınız Mehmet Şimşek -ki o, Halkbankı dolandırmakla suçlanmıştı Cumhurbaşkanı tarafından- diyor ki: “Aldığımız borcun faizini ödemek için de dışarıdan borç alıyoruz yani faiz dışı açık veriyoruz.” Neyi saklamaya çalışıyorsunuz? Tablo burada.

Peki, bu 1 trilyon 421 milyar TL’lik gelir nereden elde edilmiş diye bakıyoruz, 2 ana kalem var arkadaşlar; biri vergi, öbürü ceza yani 1’inci ayda 1 trilyon 181 milyar TL vergi toplamışsınız. Kimden vergi toplamışsınız? Teşbihte hata olmaz, kümesteki tavuklardan vergi toplamışsınız, 5’li çeteden değil. Mehmet Şimşek 5’li çeteye vergi memuru göndermiyor, Mehmet Şimşek esnafa vergi memuru gönderiyor, namuslu iş adamına vergi memuru gönderiyor. “Ben bıktım artık, sifatah yapamadım, bu vergi memurlarından bıktım.” diye isyan eden esnafı da önce iddianame düzenleyip sonra yargılamaya kalkıyorsunuz. İşte, biz buna merhamet ayı diyebilir miyiz? Peki, vergilerin durumu böyle, cezaların durumu ne? Arkadaşlar, bakın, tarihi bir rakamdan söz ediyorum, tarihi bir rakam; yıllık ceza hedefiniz 348 milyar TL iken bu yılın ilk ayında 802 milyar TL ceza topladınız yani bir yılda toplayacağımızı öngördüğünüz verginin 2 katından fazlasını yalnızca bir ayda maliye aracılığıyla, trafik memurları aracılığıyla kestiniz vatandaşan; sonra merhamet ayı öyle mi? Ocak ayını doldurduk, şubatın 18’indeyiz, vatandaşın üzerine binmekten biraz vazgeçin.

Şimdi, Cumhuriyet Halk Partisi ısrarla dile getirdi; şu emeklinin durumu, şu emeklinin durumu, bayramlarda ikramiye verelim dedik ve bas bas bağırдыңız, “Nereden ikramiye vereceksin, hangi parayla ikramiye vereceksin, verilemez bu, muhalefettesin atıp tutuyorsun.” dediniz, sonra mecbur kaldınız, mecbur; mecbur kaldınız, vatandaşta, emekliye bayramlarda bin TL ikramiye vermeye başladınız. Şimdi “4 bin TL’lik ikramiyeyi 5 bin TL’ye çıkartalım da emekliye bir hediye verelim.” diyorsunuz. Bin liralık ilave farkın bütçeye getireceği yük ne? Onu da övüne övüne söylüyorsunuz: “17 milyar liralık yüke katlanıyoruz.” Peki arkadaşlar, yalnızca ocak ayında ödediğiniz faiz parası ne kadar? Tam rakam vereyim size: Tam 456 milyar TL yani 17 milyon emekliye faize verdiğiniz paranın yüzde 4’ü bile olmayan bir rakamı veriyorsunuz, vereceksiniz, üstelik de bunu övünme vesilesi sayacaksınız. Allah kimseyi halktan kopartmasın, Allah kimseyi böyle abesle iştiğal eder durumda bırakmasın. (CHP sıralarından alkışlar)

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

BAŞKAN - Buyurun, devam edin.

GÖKHAN GÜNAYDIN (İstanbul) - Şunu da söyleyeyim size: 17 milyon emekliye 17 milyar lira para vereceksiniz ya, böyle ıkına sıkına bahsediyorsunuz; yalnızca kamu hastanelerinde kamu hastanelerini işleten şirketlere yalnızca ocak ayında 22 milyar TL para verdiğiniz. Dolayısıyla bütün bunları iyi bilelim.

İkinci mesele: Valla Ziraat Bankası, Halk Bankası, Tarım Kredi Kooperatiflerine borcu olan çiftçilere kredi verilmeyecek. Ya, kredinin faizi zaten şurada, bir adam buna rağmen o krediyi muhtaç hâle gelmişse düşünün ki vaziyeti nedir? O kredi ödenebilecek bir faizde değil, ona rağmen kredi almak istiyor. Diyorsunuz ki: “Yok, vermeyiz.” Sonra: “Hadî, kaldırdık; o şartı kaldırdık, kredi alabilirsiniz.” Ziraat Odası Başkanları da dizi dizi sıraya giriyorlar ki: “Teşekkür ederiz, çok teşekkür ederiz, bunu kaldırdınız.”

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

GÖKHAN GÜNAYDIN (İstanbul) - Cumhuriyet Halk Partisi bunun da peşine düştü.

BAŞKAN - Buyurun.

GÖKHAN GÜNAYDIN (İstanbul) - Cumhuriyet Halk Partisinin ısrarlı talepleriyle kaldırdınız. Yani önce vatandaşta eşeğini kaybettiriyorsunuz sonra da eşeğini buldurduğunuz için vatandaş size teşekkür ediyor. Bu, ziraat odası başkanları zaten bu teşekkürlerle arkanızda hizalandığı için tarımın durumu böyle, tarımın savunucusu yok, onun için tarımın durumu böyle. (CHP sıralarından alkışlar) Arkadaşlarım söylediler, dünyada tarımın başladığı topraklar gıda enflasyonunda dünya 4’üncüsü, OECD ülkeleri arasında açık ara 1’inci; bizden sonraki ülkeye 5 kat, 6 kat fark atıyoruz. Bu tarımı bu hâle niye getirdiniz? Ben ezberinizi biliyorum: “Geçen sene don vurdu, ondan öyle oldu.” Peki, önceki sene niye öyle oldu? Ondaki önceki sene niye oldu?

GÜLÜSTAN KILIÇ KOÇYİĞİT (Kars) - Yağmur yoktu(!)

GÖKHAN GÜNAYDIN (İstanbul) - Ya, bu yalanlara kendinizi de mi inandırıyorunuz? Arkadaşlar, dolayısıyla bu tablo, bu düzen böyle devam etmez, bunun altını çiziyim.

Bitirirken bir şey daha... Ramazan ayı rahmet ayı ya, mağfiret ayı ya...

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

BAŞKAN - Başkanım, son bir dakika.

Buyurun.

GÖKHAN GÜNAYDIN (İstanbul) - Teşekkür ederim Başkanım, bitireceğim.

Geçen sene Ramazan ayında ne yaptığınızı biliyoruz, bu sene de Ramazan ayı geldi; Adalet Bakanı değişti "Türkiye bir hukuk devletidir." diyen gitti, yerine yeni biri geldi. Yerine gelen de Adalet Bakan Yardımcılarının görev alanlarını değiştirdi. Ramazan Can'ın yerine Ceza ve Tevkifevleri izinlerine Mehmet Yılmaz bakıyor. Cumartesi, pazar, pazartesi, salı; bugün çarşamba, Ekrem İmamoğlu'nun yanına tam beş gündür bir tek milletvekili sokulmadı. Siz tecrit ederek, izole ederek Ekrem Başkanı ve arkadaşlarını halktan kopartabileceğinizi mi sanıyorsunuz? Ben söyleyeyim size: Bu zalimlikleriniz yalnızca elinizde patlar, hiçbir arkadaşımızı betonların içerisine terk etmeyeceğiz ve bunların hesabını birer birer sizden soracağız, birer birer! (CHP sıralarından alkışlar)

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

GÖKHAN GÜNAYDIN (İstanbul) - Ben Ramazan ayının huzura, berekete ve mağfirete gerçek anlamda sahne olmasını temenni ediyorum. Aziz milletimizin Ramazan ayını tekrar tebrik ediyorum.

BAŞKAN - Teşekkürler.

Adalet ve Kalkınma Partisi Grubu adına Bahadır Nahit Yenişehirlioğlu.

Buyurun Sayın Yenişehirlioğlu.

41.- Manisa Milletvekili Bahadır Nahit Yenişehirlioğlu'nun, ramazan ayına, Filistin halkının yanında olmaya devam edeceklerine, Cumhurbaşkanlığı Külliyesi'ndeki ramazan etkinliklerine; Millî Dayanışma, Kardeşlik ve Demokrasi Komisyonunun raporuna, Manisa'daki yatırım seferberliğine, Cumhurbaşkanlığı Recep Tayyip Erdoğan'ın Etiyopya'da gerçekleştirdiği ziyarete ilişkin açıklaması

BAHADIR NAHİT YENİŞEHİRLİOĞLU (Manisa) - Sayın Başkan, değerli milletvekilleri; rahmet ve mağfiret mevsimi ramazanı şerifin eşiğindedir malumunuz. Ramazan, takvimde bir zaman dilimi olmanın çok ötesinde, kalpte başlayan bir muhasebe, vicdanda derinleşen bir arınmadır. Açlık ve susuzlukla terbiye olan beden kadar dizginlenen nefis ve berraklaşan idrak esastır. Bu ay sabrı öğretir, şükür çoğaltır, merhameti diri tutar inşallah hepimiz için.

Ne var ki bu mübarek günlere yaklaşırken gönül coğrafyamızda derin acılar yaşanmaktadır. Özellikle Filistin'de ve Gazze'de masum sivillerin maruz kaldığı yıkım ve insani dram vicdan sahibi herkesin yüreğini de dağlamaktadır. Dualarımız, dayanışmamız ve diplomatik gayretlerimizle Filistin halkının yanında olmaya devam edeceğimizi bir kez daha tekrar ediyorum.

İftar sofralarında bölüşülen her lokma toplumsal dayanışmanın en güçlü ifadesidir. Bu manevi iklim Cumhurbaşkanlığı Külliyesinde de "Külliyyede Ramazan" etkinlikleriyle milletimizle buluşmaktadır. Millet Camiinden Millet Kütüphanesine uzanan bu buluşmalar kardeşlik iklimini daha da güçlendirmeyi hedeflemektedir. Temennimiz Ramazan'ın ülkemize huzur, gönüllerimize bereket getirmesidir. Rabb'im bizleri rahmetine erişen kullarından eylesin.

Sayın Başkan, değerli milletvekilleri; terörsüz Türkiye hedefi doğrultusunda çalışmalarını sürdüren Millî Dayanışma, Kardeşlik ve Demokrasi Komisyonumuz yoğun, sabırlı ve titiz bir mesainin ardından raporunu tamamlamıştır. Rapor, yapılan oylama sonucu 47 kabul, 2 ret, 1 çekimser olarak kabul edilmiştir. Komisyon toplam seksen sekiz saatlik bir çalışmayı gerçekleştirmiştir. Siyaset kurumundan sivil topluma, hukuk çevrelerinden akademiye, şehit aileleri ve gazilerimizden ilgili kurum temsilcilerine kadar farklı kesimler dinlenmiş, mesele çok boyutlu, kapsamlı bir perspektifle ele alınmıştır. Yedi ana bölümden oluşan rapor, millî dayanışmanın güçlendirilmesi, kardeşlik hukukunun tahkimi, demokratik standartların yükseltilmesi ve hukuk devleti ilkeleri çerçevesinde kalıcı huzurun tesisini esas alan kapsamlı bir yol haritası sunmaktadır. Bu süreçte emeği geçen başta

Meclis Başkanımız Numan Kurtulmuş Bey'e, tüm Komisyon üyelerimize, katkı sunan paydaşlara ve çalışmaları milletimizle buluşturan basın mensuplarına buradan teşekkür ediyorum.

Sayın Başkan, değerli milletvekilleri; Manisa'mızda yatırım seferberliği güçlü bir şekilde devam etmektedir. 2023-2025 döneminde 17 ilçemizin tamamında hayata geçirilen ve devam eden merkezî idari yatırımlarının toplam büyüklüğü 86 milyar Türk lirasını bulmuştur. Akhisar'da 450 yataklı devlet hastanesi, çevre yolu ve konut projeleriyle 14,2 milyar Türk liralık bir program yürütülmektedir. Soma'da ulaştırma ve konut yatırımlarıyla 2,2 milyar Türk liralık süreç aynen devam etmektedir. Şehzadeler'de Gediz Otogar Köprülü Kavşağı ve restorasyon projeleriyle 9,3 milyar Türk liralık bir hacme ulaşılmıştır. Turgutlu'da eğitim ve OSB yatırımları 3,2 milyar Türk lirası seviyesindedir. Kırkağaç'ta 6,3 milyar Türk liralık konut ve ulaşım projelerimiz sürmektedir. Salihli'ye 400 yataklı devlet hastanesi ve OSB yatırımlarıyla 5,8 milyar Türk liralık yeni yatırımlar kazandırılmıştır. Sarıgöl'de eğitim yatırımları, Selendi'de hükümet konağı ve sağlık projeleri, Ahmetli'de kelebek sulaması öne çıkmaktadır. Alaşehir'de sulama ve tarımsal altyapı, Demirci'de gölet ve içme suyu projeleri aynen devam etmektedir. Gölarmara'da kültürel restorasyon, Saruhanlı'da 50 yataklı devlet hastanesi, Köprübaşı'nda 6 proje aynen yürütülmektedir. Kula ve Gördes'te konut, sağlık ve gölet yatırımları sürerken Yunusmre'de yüksek hızlı tren hattı ve büyük ölçekli projelerle 24 milyar Türk lirasını aşan bir yatırım hacmine ulaşılmıştır. Biz bu başarı hikâyesini daha da güçlendirmeye, ilimizin kazanımlarına kazanım katmaya ve şehrimizin, hemşehrilerimizin problemlerini çözmeye kararlıyız.

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

BAŞKAN - Buyurun, devam edin.

BAHADIR NAHİT YENİŞEHİRLİOĞLU (Manisa) - Türkiye Yüzyılı vizyonu doğrultusunda daha güçlü, daha müreffeh ve daha huzurlu bir Manisa için çalışacak, projelerimizi hayata geçireceğiz.

Sayın Başkan, değerli milletvekilleri; Cumhurbaşkanımız Sayın Recep Tayyip Erdoğan'ın 17 Şubat 2026 tarihinde Etiyopya'da gerçekleştirdiği ziyaret Türkiye'nin Afrika vizyonunun ulaştığı derinliği bir kez daha göstermiştir. Addis Ababa'da Başbakan Abiy Ahmed'le yapılan baş başa, heyetler arası görüşmelerde ticaret, enerji, madencilik, tarım, iletişim ve eğitim başlıklarında kapsamlı bir iş birliği zemini bulunmuştur. Bugün Etiyopya'da faaliyet gösteren 200'ü aşkın Türk firması 2,5 milyar doları bulan yatırımlarıyla yaklaşık 20 bin kişiye istihdam sağlamaktadır.

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

BAŞKAN - Buyurun, devam edin.

BAHADIR NAHİT YENİŞEHİRLİOĞLU (Manisa) - Türk müteahhitleri demir yolu, ulaşım, altyapı, sanayi tesisleri ve enerji nakil hatları gibi alanlarda milyarlarca dolarlık projeleri hayata geçirmektedir. Türkiye, Etiyopya'daki en büyük 2'nci yatırımcı ülke konumundadır. 1926'da Addis Ababa'da açılan Büyükelçiliğimizle başlayan diplomatik temaslarımız bugün TİKA ve Maarif Vakfının faaliyetleriyle kültürel ve insani boyutta daha da güçlenmektedir. Bu istikrarlı yürüyüş Sayın Cumhurbaşkanımızın liderliğinde kararlılıkla sürdürülecektir.

Teşekkür ediyorum Değerli Başkanım.

BAŞKAN - Sayın Yaz, buyurun.

42.- Diyarbakır Milletvekili Mehmet Sait Yaz'ın, Kur'an'a ve ramazan ayına ilişkin açıklaması

MEHMET SAİT YAZ (Diyarbakır) - Teşekkür ediyorum Sayın Başkanım.

Rabb'imizi bize tanıtan üç temel neden vardır; biri kainat yani evren, ikincisi Peygamber, üçüncüsü de Kur'an'dır. Bu kitap, yarın idrak edeceğimiz ramazan ayında nazil olmuştur, içinde bin aydan daha hayırlı Kadir Gecesi'nin bulunduğu bu ay merhamet ve mağfiret ayıdır. Bu kitap, bize her zaman ve her yerde iyiliği emreder, kötülükten nehyeder; merhameti, adaleti ve iyiliği emreder; zalimin yanında yer almayı, zulme karşı susmayı, kul hakkını yemeyi ve her türlü haksız kazancı da yasaklar. Bu Kur'an sadece ramazandan ramazana hatmedilmez, hayatın her alanını kuşatmış, insanın aklını, ruhunu ve nefisini islah ve ihya eder. Unutmayalım, Kur'an bize önce ahlaki, sonra iman ve ibadeti emreder. Ahlsız bir ibadet...

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

MEHMET SAİT YAZ (Diyarbakır) - ...sahibini kurtaramadığı gibi imansız ve ibadetsiz bir ahlak da bir şeye yaramaz.

BAŞKAN - Sayın Aygun...

43.- *Tekirdağ Milletvekili İlhami Özcan Aygun'un, Ulaştırma Bakanı Abdulkadir Uraloğlu'na seslenmek istediğine ilişkin açıklaması*

İLHAMİ ÖZCAN AYGUN (Tekirdağ) - Sayın Başkanım, Ulaştırma Bakanı Abdulkadir Uraloğlu'na sesleniyorum, geçtiğimiz günlerde de video çekerek bunu paylaştım: Tekirdağ'da Muratlı-Süleymanpaşa yolu ile Süleymanpaşa Çevre Yolu'na dikkat çekmek istiyorum.

Tekirdağ'a maalesef şehir hastanesi yapılırken çevre yolundan çıkış bağlantı yolu dönemin Tekirdağ Büyükşehir Belediye Başkanlığı tarafından yapıldı. Ancak dönemin Büyükşehir Belediye Başkanımız şehir hastanesinin giriş kapısına vatandaşlarımızın geçişi için üst geçit, Muratlı yoluna da kavşak yapmak istedi ancak Karayolları buna izin vermedi. Hastalarımız eziyet çekiyor, buraya kavşak yapın, hastanenin önüne üst geçit yapın; ulaşım rahatlasın diyoruz. Hem İstiklal Mahallesi'ndeki vatandaşlarımız rahatlasın hem otogarın kara yoluyla bağlantı yapması mümkün olsun hem de 112 ambulansı hastaneye rahatça girsin. Kocaeli şehir hastanesinin bütün yollarını Ulaştırma Bakanlığı yaptı, Tekirdağ'ın başı niye kel? Vergiyi alıp hizmet götürmüyorsunuz. Yapmayacaksanız bırakın da Büyükşehir Belediye Başkanımız bunu yapsın.

Teşekkür ederim.

BAŞKAN - Sayın Meriç...

44.- *Gaziantep Milletvekili Melih Meriç'in, deprem bölgesindeki esnafa ilişkin açıklaması*

MELİH MERİÇ (Gaziantep) - Teşekkür ediyorum Sayın Başkanım.

Depremün üzerinden üç yıl geçmesine rağmen Gaziantep dâhil 11 ilimizde esnafımız hâlâ konteynerlerde yaşamaktadır. Zor şartlarda hayata tutunmaya çalışıyorlar. KOSGEB kredileri o dönem için esnafı biraz rahatlattı ancak bugün şehirlerimiz hâlâ tam anlamıyla ayağa kalkabilmiş değildir. Esnafımız daha yeni yeni kalıcı iş yerlerine taşınırken önümüzdeki ay başlayacak olan kredi geri ödemeleri büyük mağduriyet yaratmaktadır. Dükkân taksitleri ve işletme masrafları altında ezilen depremzede esnafımızın bu borçları şu an için ödeme şansları yoktur.

Buradan yetkililere seslenmek istiyorum: Bu ödemeleri makul bir süre daha erteleyin, taksitleri uzun vadeye yayın; hem esnafımız nefes alsın hem de bölge ekonomisi canlansın. Depremün vurduğu esnafa bir tekme de siz atmayın.

BAŞKAN - Sayın Bilici...

45.- *Adana Milletvekili Bilal Bilici'nin, Feke-Saimbeyli-Tufanbeyli yoluna ilişkin açıklaması*

BİLAL BİLİCİ (Adana) - Evet, âdeta ölüm yoluna dönüşen Feke-Saimbeyli ve Tufanbeyli arasındaki yol geçen günlerde çökmüştü hatta ve hatta, üstüne üstlük, helikopter pisti de kullanılmaz hâle geldi. Dağdan düşen kayalar öğretmenlerimizin canını da almıştı geçmişte. Bölgede sürekli heyelan, çökme, kaya ve taş düşmeleri yaşanmakta. Tünel projesi var ama bu yol tamamen incelenmelidir diyorum ve bölge halkı için kangren hâline dönüşmüştür, tehlike arz etmektedir, tehlikeli bir şekilde ölüm yoluna dönüşmüştür. Daha fazla can kaybı yaşanmaması için gerekli aksiyonlar bir an önce alınmalıdır ve bu bölgelere sahip çıkılmalıdır diyorum.

BAŞKAN - Sayın Dinçer...

46.- *Mersin Milletvekili Talat Dinçer'in, ehliyet affına ilişkin açıklaması*

TALAT DİNÇER (Mersin) - Teşekkür ediyorum Sayın Başkanım.

Sayın Başkan, vatandaşımız faizle yatağına yatıyor, zam ve hayat pahalılığıyla yatağından kalkıyor, cezalarla yolda yürüyor, vergilerle yaşamaya çalışıyor. Vatandaşımız perişan hâlde. Durum böyleyken, özellikle devletimizin kendi memurunun kurduğu tuzaklarla yollarda trafik cezaları aldı başını gidiyor ve ticari araç sahipleri artık şoför bulamaz duruma geldi. Yazılan trafik cezalarıyla ve ehliyete yazılan puanlarla artık insanlar evine ekmek götüremez oldu. Bu mübarek ramazan ayında en azından bir ehliyet affı çıkarılsın ve insanlar evine bir lokma ekmek götürebilsin diyorum.

Teşekkür ediyorum.

BAŞKAN - Sayın Kaya...

47.- Antalya Milletvekili Aykut Kaya'nın, Alanya Balıkçı Barınağı'na ilişkin açıklaması

AYKUT KAYA (Antalya) - Alanya merkezindeki balıkçı barınağında ciddi yapısal ve altyapısal sorunlar vardır. Rıhtımda bir çökme meydana gelmiştir. Ayrıca, akıntı ve dalgalar nedeniyle barınak içerisinde kum birikimi olmuştur. Rıhtımdaki çökme için ödenek ayrıldığını biliyoruz. Bu konuda Ulaştırma ve Altyapı Bakanlığını ihale sürecini başlatmaya ve kum tahliyesini ivedilikle gerçekleştirmeye davet ediyoruz. Ayrıca, barınaktaki aydınlatma, kanalizasyon ve peyzaj gibi ciddi altyapı eksikliklerinin de yaz sezonu başlamadan Tarım ve Orman Bakanlığı tarafından giderilmesini talep ediyoruz.

Balıkçı barınaklarında TEFE-TÜFE'yle örtüşmeyen fahiş kira ve bağlama artışları olmuştur. Alanya Balıkçılar Barınağı'nda bağlama ücretlerine yapılan yüzde 950'lik zam zaten yüksek akaryakıt ve bakım maliyetleri altında ezilen denizci esnafını ve amatör balıkçıları mağdur etmiştir. Bakım eksiklikleri ve artan maliyetler birlikte değerlendirildiğinde hem altyapı sorunları giderilmeli hem de bağlama ücretleri makul seviyelere çekilmelidir.

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

BAŞKAN - Sayın Torun...

48.- Bursa Milletvekili Cemalettin Kani Torun'un, Diyarbakır'ın Silvan ilçesi Bağdere Mahallesi'ndeki Kazım Okay İlkokuluna ilişkin açıklaması

CEMALETTİN KANİ TORUN (Bursa) - Teşekkür ederim Sayın Başkan.

Diyarbakır Silvan ilçesi Bağdere Mahallesi'nde bir okulumuz var, Kazım Okay İlkokulu. Mahalle sakini Nizamettin Okay arazisini bağışlayarak okulu yaptırmış ve okulun çevre köylerden taşımayla toplam 200 öğrencisi var ancak on altı yıldır maalesef bu okulun suyu yok. Üstelik olmayan suya 45 bin lira da fatura kesilmiş. Nizamettin Bey kendi sondaj kuyusundan okula su vermeye çalışıyor ancak yeterli olmuyor. Buradan Millî Eğitim Bakanlığına, Diyarbakır DSİ ve DİSKİ'ye çağrıda bulunuyorum: Derhâl okul arazisine sondaj yapılarak okul suya kavuşturulmalıdır. 2026 yılında susuz bir okul kabul edilemez.

Teşekkür ederim.

BAŞKAN - Gündeme geçiyoruz.

IV.- BAŞKANLIĞIN GENEL KURULA SUNUŞLARI (Devam)

B) TEZKERELER

1.- Türkiye Büyük Millet Meclisi Başkanlığının, Türkiye Büyük Millet Meclisi Dışişleri Komisyonu Başkanı Fuat Oktay ve beraberindeki Dışişleri Komisyonu heyetinin 23-26 Şubat 2026 tarihlerinde Azerbaycan'ın başkenti Bakü'de Türkiye-Azerbaycan-Gürcistan Parlamentoları Dışişleri Komisyonları 10'uncu Üçlü Ortak Toplantısı'na katılması hususuna ilişkin tezkeresi (3/1331)

BAŞKAN - Başkanlığın Genel Kurula sunuşları var.

Türkiye Büyük Millet Meclisi Başkanlığının bir tezkeresi vardır, okutup oylarınıza sunacağım.

Türkiye Büyük Millet Meclisi Genel Kuruluna

Türkiye Büyük Millet Meclisi Dışişleri Komisyonu Başkanı Sayın Fuat Oktay ve beraberindeki Dışişleri Komisyonu heyetinin 23-26 Şubat 2026 tarihlerinde Azerbaycan'ın başkenti Bakü'de Türkiye-Azerbaycan-Gürcistan Parlamentoları Dışişleri Komisyonları 10'uncu Üçlü Ortak Toplantısı'na katılması öngörülmektedir.

Söz konusu toplantı hususu 28/3/1990 tarihli ve 3620 sayılı Türkiye Büyük Millet Meclisininin Dış İlişkilerinin Düzenlenmesi Hakkında Kanun'un 9'uncu maddesi uyarınca Genel Kurulun tasviplerine sunulur.

Numan Kurtulmuş

Türkiye Büyük Millet Meclisi Başkanı

BAŞKAN - Tezkereyi oylarınıza sunuyorum: Kabul edenler... Kabul etmeyenler... Kabul edilmiştir.

YENİ YOL Partisi Grubunun İç Tüzük'ün 19'uncu maddesine göre verilmiş bir önerisi vardır, okutup işleme alacağım ve oylarınıza sunacağım.

VI.- ÖNERİLER

A) SİYASİ PARTİ GRUBU ÖNERİLERİ

1.- YENİ YOL Grubunun, Ankara Milletvekili Mesut Doğan ve 19 milletvekili tarafından, sosyoekonomik değişimlerin neden olduğu toplumsal sorunların, demografik dönüşümün ve sosyal risklerin analiz edilerek vatandaşların refahını koruyacak bütüncül stratejilerin geliştirilmesi amacıyla 18/2/2026 tarihinde Türkiye Büyük Millet Meclisi Başkanlığına verilmiş olan Meclis araştırması önergesinin ön görüşmelerinin, Genel Kurulun 18 Şubat 2026 Çarşamba günü birleşiminde yapılmasına ilişkin önerisi

18/2/2026

Türkiye Büyük Millet Meclisi Başkanlığına

Danışma Kurulu 18/2/2026 Çarşamba günü (bugün) toplanamadığından grubumuzun aşağıdaki önerisinin İç Tüzük'ün 19'uncu maddesi gereğince Genel Kurulun onayına sunulmasını saygılarımla arz ederim.

Selçuk Özdağ

Muğla

Grup Başkan Vekili

Öneri:

Ankara Milletvekili Mesut Doğan ve 19 milletvekili tarafından, sosyoekonomik değişimlerin neden olduğu toplumsal sorunların, demografik dönüşümün ve sosyal risklerin analiz edilerek vatandaşlarımızın refahını koruyacak bütüncül stratejilerin geliştirilmesi amacıyla 18/2/2026 tarihinde Türkiye Büyük Millet Meclisi Başkanlığına verilmiş olan Meclis araştırması önergemizin diğer önergelerin önüne alınarak görüşmelerin 18/2/2026 Çarşamba günü birleşimde yapılması önerilmiştir.

BAŞKAN - Önerinin gerekçesini açıklamak üzere YENİ YOL Partisi Grubu adına Ankara Milletvekili Sayın Doğan.

Buyurun Sayın Doğan. (YENİ YOL ve İYİ Parti sıralarından alkışlar)

YENİ YOL GRUBU ADINA MESUT DOĞAN (Ankara) - Sayın Başkan, değerli milletvekilleri; Genel Kurulu saygıyla selamlıyorum.

Değerli arkadaşlar, hangi açıdan bakarsak bakalım, tarihimizin en plansız, en kontrolsüz, en dağınık ve en sahipsiz bir sürecini yaşıyoruz. Maalesef, iktidarın yirmi dört yıldır bu coğrafyanın fitratına aykırı olarak uygulamış olduğu politikalar siyasetin her alanında çok büyük sorunlar oluşturdu. Bugün sosyal hayatta var olan sorunlar, tabiri caizse, çılgın atar vaziyete geldi.

Ben ne demek istediğimi daha rahat ifade edebilmek için birkaç tane rakamı sizlerle paylaşmak isterim. Bakın, hane halkına baktığımız zaman, hane halkının bu ülkede var olan tüm bankalara olan borçlarının toplamı 2002 yılı sonunda 6,7 milyar iken bugün 5,7 trilyona çıkmış vaziyette yani 850 kat arttı ve bugün Türkiye Cumhuriyeti devleti mahkemelerinde -bugün itibarıyla söylüyorum- var olan icra ve iflas dosyası 24 milyon 256 bin. Âdeta, bu sorunlar insanları nefes alamayacak hâle getirdi. Artı, insanlarımızın eşine dostuna değil kendine bile söyleyemediği sıkıntıları var.

Hane halkına başka bir açıdan baktığımızda, hane halkı büyüklüğü 2002 yılında 4 bireyden oluşurken bugün 3,1'e düştü. Şu anda 27 milyon hanenin olduğu Türkiye'de 27 milyon hanenin 5,5 milyonu 1 kişiden oluşuyor yani kalabalıklar içerisinde yalnızlaşmış insanlarımız var. Bunun yanında, son yirmi yıl içerisinde boşanan aile sayısı 3 milyonu geçti. Devletin çekirdeği olan aile darmadağın olmuş bir boyut taşıyor.

Gençlere baktığımız zaman, şu anda 5,5 milyon ev gencinden bahsediyoruz; on beş yirmi yıl önce böyle bir tabir bilinmezdi, konuşulmazdı ama bugün üniversiteyi bitirmiş, iş bulamadığı için, harçlık bulamadığı için eve hapsolmüş 5,5 milyon gençten bahsediyoruz. Ve Türkiye'de 19-29 yaş aralığında bulunan gençlerin yüzde 75'i bir fırsat, bir imkân bulduklarında Türkiye'de yaşamak istemediklerini

ifade ediyorlar. Bu ülkenin hazinesi olan, geleceği olan gençlerin hâli bu. Ve yetmedi, 2025 yılı sonu itibarıyla yaklaşık 15 milyon madde bağımlısı gencimiz var.

2025 yılında toplum olarak, ülke olarak, millet olarak -rakama lütfen dikkat edin- 72 milyon adet antidepresan kutu kullanılmış. İşlenen cinayetler, intiharlar, hırsızlıklar, arsızlıklar cabası.

Peki, neden bunlar oldu? Çünkü iktidar, maalesef ama maalesef sorunları değil algıları yönetmeyi tercih etti, esasî değil şekli önceledi, ülkeyi değil kendi iktidarını düşündü ve şimdi, içinde çıkılmaz sorunlarla baş başa kaldı. Peki, sonuç? Şimdi, bütün şehirlerimizde güzel güzel okullarımız var ama içinde eğitim yok; hastanelerimiz var, içinde sağlık yok; adalet saraylarımız var, içinde adalet yok; sitelerimiz var, içinde komşuluk yok; AVM'lerimiz var, içinde esnafımız yok; binalar yaptık ama içinde yaşayan insanları perişan ettik, aileleri perişan ettik.

Bakın, bakın, ya, öyle enteresan bir durum ki 2023 yılını Mevlâna Yılı ilan ettik ama Türkiye'de hoşgörüyü, sevgiyi, saygıyı perişan ettik çünkü 2023 yılında seçimlerde yaşadıklarımızı herkes hatırlıyor. 2024 yılını ise Emekliler Yılı ilan ettik, emeklileri perişan ettik. 2025 yılına geldik, 2025 yılını Aile Yılı ilan ettik, aileyi darmadağın ettik. Şimdi, biz, bu fotoğrafın karşısına, bu karnenin karşısına çıkmış diyoruz ki: "Türkiye'nin yüzyılı". Bu, Türkiye'nin yüzyılı değil yüzyılın felaketi. Anadolu'nun kaba tabiriyle söylüyorum; bu karneye sahip olan bir kişiyi, bir kurumu -affınıza sığınarak söylüyorum- eşek sudan gelinceye kadar döverler; bu övünülecek bir fotoğraf değil, bu övünülebilecek bir karne değil.

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

BAŞKAN - Buyurun, devam edin, tamamlayın.

MESUT DOĞAN (Devamla) - Ondan dolayı, sosyal hayatta yaşamış olduğumuz sorunları, inanım, görmezlikten geldiğimiz zaman, felaketi hep beraber yaşamak mecburiyetinde kalacağız. Dünyada en büyük aile devletlerdir, devletin reisi de millet tarafından seçilmiş iktidardır, devletin kendisidir; o ailenin bireylerinin sorunları, sıkıntıları, dertleri ciddi manada doğru okunup gerekli çözümler üretilmediği takdirde bedelini hem kendisi hem ülke olarak ödemek zorunda kalırız.

Ben, düşüncemi bu şekilde ifade ettikten sonra bu alanda çalışma komisyonuna bütün partilerin mutlaka ama mutlaka destek vermeleri gerektiğinin önemini ifade ediyor, Genel Kurulu saygıyla selamlıyorum. (YENİ YOL, CHP ve İYİ Parti sıralarından alkışlar)

BAŞKAN - İYİ Parti Grubu adına Adana Milletvekili Sayın Ayyüce Türkeş Taş.

Buyurun. (İYİ Parti ve YENİ YOL sıralarından alkışlar)

İYİ PARTİ GRUBU ADINA AYYÜCE TÜRKES TAŞ (Adana) - Sayın Başkan, kıymetli milletvekilleri; sözlerime Zonguldak Kilimli'de, özel bir kömür madeninde meydana gelen göçükte hayatını kaybeden madencilerimize Allah'tan rahmet ve kederli ailelerine başsağlığı dileyerek başlamak istiyorum. Yarahlılara ise geçmiş olsun diyorum, enkaz altındaki madencilerimizin de en kısa sürede sağ salim kurtulmalarını Cenab-ı Hak'tan temenni ediyorum.

YENİ YOL'un verdiği bu önerge yalnızca ekonomik bir sorunu ele almıyor, aynı zamanda derin bir toplumsal kırılmayı da gözler önüne seriyor çünkü Türkiye'de hayat pahalılığı artık sadece bir ekonomik başlık değil, hayat pahalılığı artık sosyal bir adalet, bir insan onuru ve bir devlet sorumluluğu meselesidir. Bugün, Türkiye'de enflasyon sadece fiyatları artırmamıştır; enflasyon umutları eritmiş, hayalleri küçültmüş, insanların geleceğe olan inancını zayıflatmıştır. TÜİK'in açıkladığı rakamlar ne derse desin vatandaşın yaşadığı enflasyon mutfaktır, kiradadır, okul masraflarındadır, pazardadır. Bugün, bu ülkede milyonlarca insan maaşını aldığı gün maalesef fakirleşmektedir, daha maaşı cebine girmeden kira, fatura ve borçlar tarafından tüketilmektedir ve bu tablonun toplum üzerindeki etkisini görmek de çok zor değildir aslında. Mesela, Türkiye'nin gündemine birkaç gün önce çok acı bir haber düştü. Kamu düzenini sağlamak, suçları önlemek ve vatandaşın can, mal güvenliğini korumakla görevli olan Emniyet güçlerinden bir kardeşimiz maalesef canına kıydı. Son yıllarda duymaya alışık olduğumuz bir haber hâline geldi polis intiharları. Öyle ki son iki senede polis intiharları neredeyse yüzde 50 arttı yani her dört buçuk günde 1 polisimiz canına kıymakta. Durum bu kadar vahim iken, bakıyoruz "ilgili birimlerin dikkatine" şeklinde yapılan tavsiyeler dışında bir çalışma yapılıyor mu bu konuda diye; mesela, polislerin maaşları, çalışma koşulları, nöbet sayısı, mobbing konusunda polislerin şikâyetleri dinleniyor mu gibi ama maalesef, böyle bir çalışmanın varlığına dair bir izi de göremiyoruz. Giresun'daki polisimizin intiharı gözler önüne çok acı bir gerçeği daha serdi aslında.

Vatandaşın güvenliğinden, kamu düzeninden sorumlu devlet memuru arkasında bıraktığı notta biricik evladını devlete emanet edememişti, etmemişti. Devletin polisi devlete güvenmiyorsa, bu devlet güven üretemiyorsa ne için vardır acaba? Bu devleti yönetenlerin bunlara çare bulması gerekirken, kendi milletine umut olması gerekirken Türk milletine kurşun sıkması; binlerce polisi, askeri, kadını, çocuğu katletmiş bir teröristbaşına ve terör örgütüne umut dağıtmaktadır; yazık, çok yazık. Ramazan ayı arifesinde böyle bir amel işlemek de cidden cesaret ister.

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

BAŞKAN - Buyurun, devam edin.

AYYÜCE TÜRKES TAŞ (Devamla) - Bir diğer ironi de baştan aşağı şiddetin temsilcisi olan bu teröristbaşını kurucu önder ilan edenlerin, ona umut olmak için kendini parçalayanların bireysel ve toplumsal şiddetle ilgili çalışmalar yaptığını bas bas bağırmasını da Türk milletinin vicdanına havale ediyorum.

Mübarek ramazan ayına kavuşmanın mutluluğunu ben de yaşıyorum. Yüce Türk milletinin ramazan ayı mübarek olsun diyor ve Genel Kurulu saygıyla selamlıyorum. (İYİ Parti ve YENİ YOL sıralarından alkışlar)

BAŞKAN - Halkların Eşitlik ve Demokrasi Partisi Grubu adına Mersin Milletvekili Sayın Perihan Koca.

Buyurun Sayın Koca. (DEM PARTİ sıralarından alkışlar)

DEM PARTİ GRUBU ADINA PERİHAN KOCA (Mersin) - Teşekkür ediyorum.

Genel Kurulu ve ekranları başında bizleri izleyen değerli halkımızı Türkiye Büyük Millet Meclisinden saygıyla sevgiyle selamlıyorum.

Değerli arkadaşlar, AKP'nin, zengini daha zengin, yoksulu daha da yoksul yapan ekonomi politikaları dolayısıyla birbiriyle uzaktan yakından hiçbir ilgisinin, alakasının olmadığı iki ayrı Türkiye fotoğrafını, iki ayrı Türkiye hakikatini birlikte yaşar vaziyetteyiz. Gerçekten iki ayrı Türkiye hakikati var bugün bizim karşımızda. Bir tarafta açlık sınırının 31 bin lirayı aştığı koşullarda 28 binlik ortalama bir ücrete mahkûm edilerek bıçağın kemiği delip geçtiği sefalet koşullarında borcu borçla kapatmaya çalışarak günü kurtarmaya, geçinmeye çalışan bir emekçi milyonlar gerçekliği var. Öyle ki bakın değerli arkadaşlar, sadece borçlanma verilerine bakacak olursak bile Türkiye'de bankalara bireysel kredi ve kredi kartı borcu olan kişi sayısı 43,6 milyon seviyesine çıkmış durumda. Bugün böylesi bir devasa borçlanma gerçekliğinin içerisindeyiz. Yine, ortalama borç tutarının geçen yıla göre yaklaşık yüzde 42,5 artışla 130 bin TL'ye yükselmiş durumda olduğunu görüyoruz ama gelin, görün ki değerli arkadaşlar, emekçi milyonlar cehennemî koşullara doğru sürüklenirken bu borçlanma yükü içerisinde, güvencesizliğe, geleceksizliğe, intiharlara doğru sürüklenirken bir tarafta ise başka bir fotoğraf var, tam bir saltanat ve şatafat fotoğrafı. Bakın, mesela saray tablosuna bakacak olursak bile sadece bunu görebiliriz değerli arkadaşlar. 2026 bütçesinde biliyorsunuz, sarayın günlük harcaması için 58 milyon gibi devasa bir rakam öngörülmüştü ama bu para bile bakın, günlük böylesi bir paranın harcanması bile yetmemiş saray iktidarına, sarayın ocak ayındaki harcaması 1 milyar 850 milyonu bulmuş durumda; sarayın ocak ayındaki günlük harcaması 66 milyonu geçmiş durumda, dakikada 46 bin TL'lik bir harcamaya imza atmış durumda saray rejimi. Sadece ocak ayında uçak ve helikopter kiralaması için 169 milyon TL harcamış bir saray iktidarı gerçekliğinden söz ediyoruz değerli arkadaşlar. Bakın, hâl böyleyken gerçekten emekçiler cehenneme çevrilir ve saray bir saltanat içerisinde yaşarken, sarayın günlük harcamaları bu kadar devasa rakamlarla ifade edilirken 17 milyon emekli yurttaşımız için ramazan ikramiyesi olarak bin liralık bir ikramiye yapılır mı, yapılmaz mı gibi bir tartışmayı yaşıyoruz biz bugün.

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

BAŞKAN - Buyurun, devam edin.

PERİHAN KOCA (Devamla) - Ve günü gününe prim ödemiş olan, emek etmiş olan emekli milyonlara dilenci muamelesi yapıldığına, bin liralık bir sadaka verilip verilmemesi tartışmalarının yapıldığına tanıklık eder vaziyetteyiz. Bakın, Türkiye'nin hakikati bugün tam da budur. AKP'nin bilinçli yoksullaştırma politikaları dolayısıyla yoksullar ve zenginler arasında devasa bir uçurum

oluşturmuştur ve biz bu iki hakikatin olduğu Türkiye gerçekliği içerisinde yarın itibarıyla ramazan sofralarına oturmaya başlayacağız, ramazan sofralarının kurulmaya başlandığına tanıklık edeceğiz ve bir tarafta sarayın şatafatlı sofraları kurulurken bir tarafta da milyonlarca insan iftarını yoksullukla açmaya başlayacak değerli arkadaşlar. Bizler artık saray sofralarının rahmetini bereketini değil emekçi milyonların bereketini konuşmak için bu önergeye “evet” oyu veriyoruz ve herkesi de önergeye “evet” oyu vermeye davet ediyoruz. (DEM PARTİ ve YENİ YOL sıralarından alkışlar)

BAŞKAN - Cumhuriyet Halk Partisi Grubu adına Gaziantep Milletvekili Sayın Melih Meriç.
Buyurun. (CHP sıralarından alkışlar)

CHP GRUBU ADINA MELİH MERİÇ (Gaziantep) - Sayın Başkan, değerli milletvekilleri; son dönemde yaşadığımız yüksek enflasyon ve hayat pahalılığı artık sadece cüzdan meselesi olmaktan çıkmıştır. Bu durum toplumsal yapımızı ve temel direklerimizi sarsan çok boyutlu bir kriz hâline gelmiştir. On bir ayın sultanı mübarek ramazan ayına çok şükür kavuştuk. Bu gece inşallah sahura kalkacağız ancak -yıllardır olduğu gibi- sahurda ne yiyeceğini düşünen halk, emekçi, sabahleyin çocuğuna nasıl harçlık vereceğini düşünen bir baba var ortada, ağlayan bir anne var. Sizler şatafatlı sofralarınızda iftarlarınızı açacaksınız, sahurlarınızı yapacaksınız ama yirmi beş yıldan beri yönettiğiniz bu ülkede bir emekçinin, bir asgari ücretle geçinenin, bir emeklinin iftarı ve sahurunu nasıl yapacağının hesabını yapmıyorsunuz. Gelin buradan size bir önerim var: 4 milletvekili arkadaşımızla birlikte, verdiğiniz asgari ücretle, verdiğiniz emekli maaşıyla oturalım, bir ay boyunca iftarımızı ve sahurumuzu yapalım. Eğer vicdanen bir ay boyunca verdiğiniz parayla iftarlarımızı ve sahurumuzu yapıyorsak milletimize de “Ancak bu kadar.” diyelim ama yapamayacağımızı sizler de biliyorsunuz, bizler de biliyoruz ama bu vatandaşı, bu milleti bu açlığa, bu yokluğa maalesef mahkûm ediyorsunuz. (CHP sıralarından alkışlar) Ramazan ayı af dileme ayıdır, hepimiz ibadetimizi yapacağız ve Cenab-ı Allah’tan af dileyeceğiz. Sizler bir ay boyunca oruç tuttuktan sonra eğer bu milletin, açlığa sürüklediğiniz bu vatandaşımızın sorununa çözüm bulmazsanız ibadetlerinizi yaptığınızı zaman elinizi açıp Rabb’imden nasıl af dileyebilirsiniz? (CHP sıralarından “Bravo” sesleri, alkışlar)

ALİ ÖZTUNÇ (Kahramanmaraş) - Baklava bile kaç para oldu, söyle!

NERMİN YILDIRIM KARA (Hatay) - Baklava kaç lira?

MELİH MERİÇ (Devamla) - Baklava yiyecek hâlimiz kalmadı Sayın Ali Bey, mümkün değil.

ADEM YILDIRIM (İstanbul) - Baklavanın içi eurolarla dolu, nasıl yiyeceksin yani?

MELİH MERİÇ (Devamla) - Tabii ki, o da belli, o da belli.

İZZET AKBULUT (Burdur) - Ayakkabı gönder Adem Bey’e.

MELİH MERİÇ (Devamla) - Bakın, “euro” dersiniz, gerçekten Gaziantep Şehitkamil Belediyesine bakarsanız o euroları bulursunuz. (CHP sıralarından alkışlar) Gerçekten bunu söylemeyecektim ama sizin AK PARTİ İlçe Başkanınızın Savcılığa suç duyurusunda bulunduğu Belediye Başkanını siz koltuğunuzun altına alıp onu koruyorsunuz, ondan sonra baklava kutularında bahsediyorsunuz; yazıklar olsun size diyorum! (CHP sıralarından alkışlar)

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

ADEM YILDIRIM (İstanbul) - Baklava kutusu Antep’ten mi geldi?

MELİH MERİÇ (Devamla) - Devam ediyorum Sayın Başkanım.

BAŞKAN - Buyurun.

MELİH MERİÇ (Devamla) - Bir ülkenin en büyük sermayesi huzurdur ancak bu Hükûmet, bu iktidar toplumu cinnete ve çaresizliğe mahkûm etmiştir. Daha bugün bir iş hanında, Gaziantep’te maalesef 40 yaşındaki bir vatandaşımız kendini çalıştığı iş yerinden aşağı atmıştır. Vicdanen, kalben bunları düşünün ve Cenab-ı Allah’tan bu ayın sonunda bir af dileyin. Kabul eder, etmez, ona da bir şey diyemem ancak ne yaparsanız yapın, sandıktan kaçış yok. Halkımızın özlemini, huzurunu Silivri zindanlarına kapatsanız dahi refah ve adaleti yaşatmak için o Silivri zindanlarında yetişecek, yeşerecek aydınlık, parlak, umut dolu günlere hep birlikte kavuşacağız.

Genel Kurulu saygıyla selamlıyorum. (CHP sıralarından “Bravo” sesleri, alkışlar)

BAŞKAN - Meriç, alkış aldın bak.

MELİH MERİÇ (Gaziantep) - Teşekkür ederim Sayın Başkanım.

IV.- BAŞKANLIĞIN GENEL KURULA SUNUŞLARI (Devam)**A) ÇEŞİTLİ İŞLER (Devam)**

5.- Başkanlıkça, Genel Kurulu ziyaret eden Antalya Bilim Üniversitesi Hukuk Fakültesi öğrencilerine “Hoş geldiniz.” denilmesi

BAŞKAN - Sayın milletvekilleri, Antalya Bilim Üniversitesi Hukuk Fakültesi öğrencileri dinleyici locasında bizleri dinlemektedirler; kendilerine hoş geldiniz diyor, başarılar diliyoruz. (Alkışlar)

VI.- ÖNERİLER (Devam)**A) SİYASİ PARTİ GRUBU ÖNERİLERİ (Devam)**

1.- **YENİ YOL** Grubunun, Ankara Milletvekili Mesut Doğan ve 19 milletvekili tarafından, sosyoekonomik değişimlerin neden olduğu toplumsal sorunların, demografik dönüşümün ve sosyal risklerin analiz edilerek vatandaşların refahını koruyacak bütüncül stratejilerin geliştirilmesi amacıyla 18/2/2026 tarihinde Türkiye Büyük Millet Meclisi Başkanlığına verilmiş olan Meclis araştırması önergesinin ön görüşmelerinin, Genel Kurulun 18 Şubat 2026 Çarşamba günü birleşiminde yapılmasına ilişkin önerisi (Devam)

BAŞKAN - Adalet ve Kalkınma Partisi Grubu adına İzmir Milletvekili Sayın Yaşar Kırkpınar.

Buyurun Sayın Kırkpınar. (AK PARTİ sıralarından “Bravo” sesleri, alkışlar)

AK PARTİ GRUBU ADINA YAŞAR KIRKPINAR (İzmir) - Sayın Başkan, değerli milletvekilleri; YENİ YOL grup önerisi üzerine AK PARTİ Grubumuz adına söz aldım. Genel Kurulu ve aziz milletimizi saygıyla selamlıyorum.

On bir ayın sultanı, rahmet ve bereket ayı ramazana kavuşmanın onurunu ve huzurunu yaşıyoruz. Ramazan ayının ülkemize ve bütün İslam âlemine hayırlar getirmesini Yüce Allah’tan temenni ediyorum.

Kıymetli milletvekillerimiz, dünyada ve ülkemizde ekonomi üzerinde hem ulusal hem de küresel anlamda ciddi baskılar olduğunu ifade etmek istiyorum. Özellikle pandemiyle başlayan, Ukrayna-Rusya savaşıyla devam eden, yine bölgemizde İsrail-Filistin savaşı, İran-İsrail savaşı, ABD’nin bölge üzerindeki etkisi, yine ABD’nin Çin’le ticaret savaşını yürütmüş olması, özellikle küresel anlamda bölgemizi de içine alan çok ciddi yansımalar söz konusu.

Ayrıca, ülkemizde 6 Şubat depreminin ortaya çıkarmış olduğu tablo, çalışma hayatıyla ilgili yapmış olduğumuz reformlar, tüm bu gelişmeler tabii ki ekonomi üzerinde büyük bir etki oluşturdu. Bu etkinin ortadan kaldırılmasına yönelik orta ve kısa vadede Bakanlığımız önemli tedbirler aldı, başta sıkı para ve maliye politikası olmak üzere, yine onu destekleyen reformlar hayata geçirildi.

Bir bütün olarak ekonomi programına baktığımızda enflasyonun düşüşe geçmiş olduğunu, yine, mal ve hizmet enflasyonlarında ciddi düşüşlerin olduğunu görebiliyoruz. Deprem konutları ve sosyal konut projelerimizle birlikte kira enflasyonunda da hızlı bir gerileme olduğunu müşahade ediyoruz.

Yine, ihracatımızdaki kesintisiz artış oranı, özellikle makine teçhizat alımındaki artış ise üretime ilişkin umutlarımızı da artırıyor.

Diğer taraftan, yıllıklandırılmış milli gelirimize baktığımızda 1,6 trilyon doları aştığını ifade edebilirim.

Bir diğer önemli gelişme, ülkemizin risk primi son sekiz yılın en düşük düzeylerine ulaşmış vaziyette.

MEHMET EMİN EKMEN (Mersin) - Garip gurebaya ne var?

YAŞAR KIRKPINAR (Devamla) - Büyüme rakamları 22 çeyrektir kesintisiz bir şekilde devam ediyor. OECD ülkeleri arasında bu anlamda 4’üncü, G20 ülkeleri arasında da 5’inci sırada yerimizi aldık ve yine borç stokumuzun düşüklüğü, rezervlerimizin artıyor olması, dünya ticaretinden aldığımız payın artması, tüm bu verilerle baktığımızda önümüzdeki orta ve kısa vade içerisinde enflasyonun tek haneli rakamlara geleceğini hep birlikte göreceğiz.

MEHMET EMİN EKMEN (Mersin) - Seçimden önce olur mu?

YAŞAR KIRKPINAR (Devamla) - Halkımızın alım gücünü daha da artıracığı, dolayısıyla bunun toplum refahı üzerinde ciddi bir etki oluşturacağını da buradan bir kere daha ifade etmek istiyorum.

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

MEHMET EMİN EKMEK (Mersin) - Enflasyonu kim patlattı?

BAŞKAN - Buyurun.

YAŞAR KIRKPINAR (Devamla) - Tabii ki refahın toplumla, aileyle, ahlakla ilgili olduğunu, ilgisinin var olduğunu elbette ifade etmek isterim ben de. AK PARTİ hükümetleri ve iktidar olarak buna verdiğimiz önemi vurgulamak adına 2025 yılını Aile Yılı ilan etmiştik.

ŞENOL SUNAT (Manisa) - Yeter artık, yeter; bu millet yoruldu, yoruldu!

YAŞAR KIRKPINAR (Devamla) - İnşallah, bunun gereğini yapmaya, toplumumuzun bütün kesimlerini bu anlamda hem içtimai hem de iktisadi açıdan kucaklamaya devam edeceğimizi belirtiyor, Genel Kurulu saygıyla selamlıyorum. (AK PARTİ sıralarından alkışlar)

BAŞKAN - Öneriyi...

II.- YOKLAMA

(CHP sıralarından bir grup milletvekili ayağa kalktı)

GÖKHAN GÜNAYDIN (İstanbul) - Yoklama talebimiz var.

BAŞKAN - Yoklama talebi var.

Sayın Günaydın, Sayın Kılıç, Sayın Akbulut, Sayın Meriç, Sayın Çan, Sayın Öztunç, Sayın Sümer, Sayın Ocaklı, Sayın Kara, Sayın Aygun, Sayın Akay, Sayın Dinçer, Sayın Kılınç, Sayın Taşkın, Sayın Coşar, Sayın Kış, Sayın Gürer, Sayın Arslan, Sayın Özcan, Sayın Özkan.

Yoklama işlemini başlatıyorum.

İki dakika süre veriyorum.

(Elektronik cihazla yoklama yapıldı)

BAŞKAN - Toplantı yeter sayısı yoktur.

Birleşime on beş dakika ara veriyorum.

Kapanma Saati: 16.33

İKİNCİ OTURUM**Açılma Saati: 16.49****BAŞKAN: Başkan Vekili Celal ADAN****KÂTİP ÜYELER: Nurten YONTAR (Tekirdağ), Kurtcan ÇELEBİ (Ankara)**

BAŞKAN - Sayın milletvekilleri, Türkiye Büyük Millet Meclisinin 62'nci Birleşiminin İkinci Oturumunu açıyorum.

II.- YOKLAMA

BAŞKAN - YENİ YOL Partisi grup önerisinin oylamasından önce istem üzerine yapılan yoklamada toplantı yeter sayısı bulunamamıştı.

Şimdi yoklama işlemi tekrarlayacağım.

Yoklama için üç dakika süre veriyorum.

Pusula gönderen milletvekillerimiz salondan ayrılmasınlar değerli arkadaşlar.

Yoklama işlemi başlatıyorum.

(Elektronik cihazla yoklama yapıldı)

BAŞKAN - Vahit Kayırcı? Burada.

Kaan Koç? Burada.

Serkan Bayram? Burada.

Sadettin Hülagü? Burada.

Toplantı yeter sayısı vardır.

VI.- ÖNERİLER (Devam)**A) SİYASİ PARTİ GRUBU ÖNERİLERİ (Devam)**

1.- *YENİ YOL* Grubunun, Ankara Milletvekili Mesut Doğan ve 19 milletvekili tarafından, sosyoekonomik değişimlerin neden olduğu toplumsal sorunların, demografik dönüşümün ve sosyal risklerin analiz edilerek vatandaşların refahını koruyacak bütüncül stratejilerin geliştirilmesi amacıyla 18/2/2026 tarihinde Türkiye Büyük Millet Meclisi Başkanlığına verilmiş olan Meclis araştırması önergesinin ön görüşmelerinin, Genel Kurulun 18 Şubat 2026 Çarşamba günkü birleşiminde yapılmasına ilişkin önerisi (Devam)

BAŞKAN - Öneriyi oylarınıza sunuyorum: Kabul edenler... Kabul etmeyenler... Kabul edilmemiştir.

İYİ Parti Grubunun İç Tüzük'ün 19'uncu maddesine göre verilmiş bir önerisi vardır, okutup işleme alacağım ve oylarınıza sunacağım.

2.- *İYİ Parti* Grubunun, Samsun Milletvekili Erhan Usta ve 19 milletvekili tarafından, yıllar içinde emekli bayram ikramiyesinin gerek döviz cinsinden gerek TÜFE gerçekleştirmeleri gerekse de asgari ücrete oranı bakımından ciddi şekilde erimiş olması nedeniyle emeklilerin yaşam koşullarının tüm boyutlarıyla araştırılması, emekli bayram ikramiyelerinin cari yıl için belirlenen net asgari ücretin yarısı kadar olması, ikramiye tutarının ekonomik koşullara uygun hesaplanması amacıyla 18/2/2026 tarihinde Türkiye Büyük Millet Meclisi Başkanlığına verilmiş olan Meclis araştırması önergesinin ön görüşmelerinin, Genel Kurulun 18 Şubat 2026 Çarşamba günkü birleşiminde yapılmasına ilişkin önerisi

18/2/2026

Türkiye Büyük Millet Meclisi Başkanlığına

Danışma Kurulu 18/2/2026 Çarşamba günü (bugün) toplanamadığından grubumuzun aşağıdaki önerisinin İç Tüzük'ün 19'uncu maddesi gereğince Genel Kurulun onayına sunulmasını saygılarımla arz ederim.

Uğur Poyraz

Antalya

Grup Başkan Vekili

Öneri:

Samsun Milletvekili Erhan Usta ve 19 milletvekili tarafından, yıllar içinde emekli bayram ikramiyesinin gerek döviz cinsinden gerek TÜFE gerçekleştirmeleri gerekse de asgari ücrete oranı bakımından ciddi şekilde erimiş olması nedeniyle emeklilerin yaşam koşullarının tüm boyutlarıyla araştırılması, emekli bayram ikramiyelerinin cari yıl için belirlenen net asgari ücretin yarısı kadar olması, ikramiye tutarının ekonomik koşullara uygun hesaplanması amacıyla 18/2/2026 tarihinde Türkiye Büyük Millet Meclisi Başkanlığına verilmiş olan Meclis araştırması önergesinin diğer önergelerin önüne alınarak görüşmelerin 18/2/2026 Çarşamba günü birleşimde yapılması önerilmiştir.

BAŞKAN - Önerinin gerekçesini açıklamak üzere, İYİ Parti Grubu adına Samsun Milletvekili Sayın Erhan Usta.

Buyurun Sayın Usta. (İYİ Parti ve YENİ YOL sıralarından alkışlar)

İYİ PARTİ GRUBU ADINA ERHAN USTA (Samsun) - Sayın Başkan, değerli milletvekilleri; Genel Kurulu saygıyla selamlarım.

Bugün biz İYİ Parti Grubu olarak gerçekten toplumun en mağdur kesiminin sorununu gündeme getirmek amacıyla bu grup önerisini verdik; malum, emekliler. Yaklaşık 5 milyondan fazla, 5 milyon üzerinde bir emekli şu anda en düşük emekli maaşı alıyor. Emeklilerin de yüzde 80'den biraz daha fazlası açıkl sınırının altında bir aylıkla geçinmeye çalışıyor. Şimdi, yarın ramazan başlıyor. Ben, bu vesileyle bütün milletimizin ramazan ayını tebrik ediyorum; sağlık sıhhat içerisinde inşallah bayrama da kavuşuruz. Tabii, her bayram öncesinde şu tartışma başlıyor; "Bu emekli ikramiyeleri ne olacak?" şeklinde bir tartışma. Yani AK PARTİ Grubunun bunu bir kurala bağlamamasını, bunu böyle sürekli böyle tartışılır hâle getirmesini, bir anlamda böyle emeklileri dilenci hâline getirmesini zaten hiçbir şekilde kabul etmek mümkün değil.

Değerli arkadaşlar, zaman içerisinde emekli ikramiyeleri, bu bayram ikramiyeleri çok eridi, çok net bir şekilde bunu görüyoruz. Ben şimdi bu meseleyi hamasetle değil de hesapla ortaya koyma adına sizlerle bazı verileri paylaşmak istiyorum. Bu, biliyorsunuz, ilk olarak 2018 yılında çıkmıştı. 2018 yılında bir emekli bayram ikramiyesi yaklaşık 250 dolardı, bugün 110 dolar yani 250 dolardan 110 dolara düşmüş dolar cinsinden bir emekli ikramiyesi var. Dolar cinsinden yine aynı 250 doları -artık dolardaki enflasyonu da bir kenara bırakıyorum- nominal olarak koruyalım desek bugün bir emekli bayram ikramiyesinin 11 bin TL olması gerekiyor. TÜFE'yi esas aldığımızda -ki biliyorsunuz, TÜİK'in TÜFE'si çok tartışılıyor- bununla bile enflasyon rakamlarını esas aldığımızda 11.150 lira olması gerekiyor. İlk çıktığı dönemde, 2018 yılında bir ikramiye asgari ücretin yaklaşık yüzde 62'siymiş, o gün yüzde 62'siymiş; bunu esas aldığımızda, "Yine yüzde 62'si olsun." dediğimizde bunun 17.400 lira olması gerekiyor. Geçen yıl rakam neydi? 4 bin liraydı biliyorsunuz, bu yıl 5 bin lira olması konusunda basında birtakım haberler çıkarılıyor. Bunun üzerinde Cumhurbaşkanlığı çalışıyormuş, ne çalışıyorlarsa yani 4 bin liradan 5 bin liraya çıkarılıyor. Tekraren söylüyorum: Asgari ücretin yüzde 62'siymiş ilk çıktığında, aynı oranı koruyalım desek 17.400 lira olması gereken bir şeyin bugün 5 bin lira olup olmayacağı konusunda AK PARTİ Grubu çalışma yapıyor. Bizim daha önce İYİ Parti Grubu olarak "refah paketi" adı altında bir paketimiz vardı, kanun teklifimiz; orada da biz buna yani "Daha makul olalım, bunun olması gereken bir asgari ücret seviyesidir ama hiç olmazsa iki bayramda bir asgari ücret verelim yani her bayramda bir asgari ücretin yarısını verelim." şeklinde bir teklifimiz vardı, buradan bakarsak da bunun 14 bin TL olması gerekiyor. Peki, şimdi diyeceksiniz ki: "Yani bu gerçekten çok mu yük getiriyor veya bu olmamış bir şey mi, bunun bütçede kaynağı yok mu?" Biraz da isterseniz için o boyutuna bakalım değerli arkadaşlar.

Şimdi, iki ikramiyenin toplam maliyeti açısından söylüyorum; ilk çıktığı yıl 21 milyar lira bunun bir maliyeti varmış, aynı yılda bizim vergi gelirimiz... Öyle ya, bütçe sistemi nedir? Vatandaşın toplarsın, yine vatandaşa dağıtırsın, bir tercihler manzumesidir. 622 milyar lira vergi gelirimiz varmış. Bakın, iki ikramiyenin yıllık vergi gelirlerine oranı yüzde 3,33'müş yani yıllık toplanan verginin yüzde 3,33'ü yıllık olarak bayram ikramiyelerine tahsis ediliyormuş ilk çıktığı yılda. Bu oran sürekli düşmüş, düşmüş, 2025 yılında 3,33'ten yüzde 1'e düşmüş arkadaşlar; üçte 1'inin altına gelmiş. Şimdi, 5 bin lira olması durumunda da yüzde 1,08 olacak veya yuvarlarsak yüzde 1,1 olacak. Bizim önerdiğimiz rakam olan 14 bin lira -bakın, yüksek gibi gözüküyor, yük getiriyor diyorsunuz- olması durumunda

bu oran 2018'deki yüzde 3,33'lük orana biraz yaklaşıyor, yüzde 3,03 oluyor; yine o oranın altında bir rakam. Dolayısıyla milletten topladığımız verginin yüzde 3,33'lük kısmını 2018'de bayram ikramiyesi olarak nasıl verdiysek bugün de yine millete vermemiz, emeklilere vermemiz -hele hele bugün daha zor durumdadır- son derece makul bir şey olacaktır.

Bakın, bir de faize oranlayalım. Hani "Bütçede rakam var mı, yeri var mı?" filan diyorlar ya, bize böyle kaynak maynak, diyorlar. Faizli oranına bakıyoruz, yıllık faiz oranına bakıyoruz, ek ikramiyenin oranı 2018'de yüzde 28'miş yani iki tane bayram ikramiyesinin maliyeti o yıl 21 milyar lira, o yıl devletin yıllık faiz gideri 74 milyar liraymış. Dolayısıyla ikramiyenin faiz giderine oranı yüzde 28'miş. 2025'te bu kaça düşmüş biliyor musunuz arkadaşlar? Yüzde 5,6'ya düşmüş.

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

BAŞKAN - Buyurun, tamamlayın.

ERHAN USTA (Devamla) - Teşekkür ederim.

Yani o gün faiz giderinin yüzde 28'i kadar olan bayram ikramiyeleri yüzde 5,6'ya düşmüş. Şimdi, Hükümetin öngördüğü, 5 bin lira olması durumunda bile yüzde 5,5'e düşecek. Yani faiz için faizciye, bir avuç rantiyeciye para var; o gün yüzde 28'i kadar ikramiye vermişiz. Bugün faiz giderleri o kadar artmış ki bütçede ve ikramiyeler de o kadar düşmüş, reel olarak gerilemiş ki bu oran yüzde 5,5'e düşmüş. Mesela, bizim önerdiğimiz oran, hani 14 bin lirayı fazla görenler için söylüyorum, 14 bin liranın yıllık maliyetinin yıllık faiz giderine oranı yüzde 15,3 olacak. Yani, yine 2018 seviyesi olan yüzde 28'in yarısı kadar olacak. Bunu bile emekliye çok görmeyelim, emekli gerçekten zor durumda. Hiç olmazsa bayramda torunlarına harçlık verebilecek, hiç olmazsa iki bayramda, iki gün yüzü gülecek bir şeyi emekliye çok görmemek lazım. Bütçede imkân vardır, bütçede para vardır, yeter ki Hükümet bu parayı emekliler için kullanma konusunda irade gösterebilir, Genel Kurulu saygıyla selamlıyorum. (İYİ Parti ve YENİ YOL sıralarından alkışlar)

BAŞKAN - YENİ YOL Partisi Grubu adına Mersin Milletvekili Sayın Mehmet Emin Ekmen.

Buyurun Sayın Ekmen. (YENİ YOL sıralarından alkışlar)

YENİ YOL GRUBU ADINA MEHMET EMİN EKMEN (Mersin) - Sayın Başkan, değerli milletvekilleri; İYİ PARTİ Grubunun emekli bayram ikramiyelerinin güncellenmesi maksadıyla vermiş olduğu önergeyi destekliyoruz. Sayın hatip detaylı bir şekilde emekli bayram ikramiyesinin ilk verildiği yıla göre gerek aşgari ücrete gerek dövizde gerek enflasyona gerekse de bir kurban bedeline olan kıyasla ne kadar geride kaldığını açıklamış oldu. Biz her zaman ifade ediyoruz, bütçe bir tercihler manzumesidir. Eğer ocak ayında tek bir kalemde 450 milyar lira faiz ödeyebilen bir bütçeyi yönetiyorsanız emekliye bayram ikramiyesi yoluyla bir nefes aldırma sorumluluğunuz da bulunmaktadır. Faize yılda 3 trilyon para ödeyebiliyorsanız emekliye ikramiye yoluyla 100 milyarlık, 150 milyarlık ek ödenekleri vermekten kaçınmamanız gerekir.

Ramazan ayı geliyor, AK PARTİ'li arkadaşlarımız değişik organizasyonlara misafir olacaklar; salonlarda toplu iftarlar verilecek, sokaklarda toplu iftarlar verilecek. Mutlaka yapıyorlardır fakat yine de naçizane bir önerimiz, çat kapı bir emekli sofrasına konuk olsunlar, haber verilmeden gidildiğinde emeklinin o akşam iftarı nasıl yaptığına bir konuk olsunlar.

Geçen gün Teşkilat Başkanımız Sayın Seyit Karaca'nın tanık olduğu bir olayda emekli, yaşlı bir vatandaşın kuru yemişçide 1 adet kayısıyı izin almadan tatmak amacıyla yemiş olması sonrasında tezgâhtar bunun bedelini tahsil etmek zorunda olduğunu söylüyor. O tek kayısı tartıldığında 1 adet kayısı 7 liraya tekabül ediyor.

Birçok reçete var yani pastanecilerin, lokantaların hazırladığı; o reçetelere baktığımızda 1 adet hurmanın veyahut da 1 adet kuru kayısının 7-8 liraya tekabül ettiğini görüyoruz. Peki, ramazan ayına geldik, sünnettir denir, ramazanın bereketidir denir; bu emeklilerimiz evine 1 kilo hurmayı 700 liraya, 800 liraya alabilecekler mi acaba?

Emeklilerle ilgili şöyle küçük bir sosyal medya gezintisi yaptığımızda emeklilerimizin artık tek zeytin, gramla peynir hatta 100 gramlık kıymalar aldığını göreceksiniz. Şöyle mahallenizin pazar yerine akşam vakti gittiğinizde kapanışa yakın bir saatte nenelerimizin, dedelerimizin, amcalarımızın o pazar yerini doldurduğunu göreceksiniz çünkü "Gün sonunda artık satılmayan, kalitesi azalmış ürünü acaba daha ucuz bir fiyata alabilir miyim?" diye geziyorlar.

İstanbul'da, hepimiz için bir utanç kaynağı olacak şekilde, tarihi geçmiş ürünlerin satıldığı marketlere bakın, yine orada da emeklileri, asgari ücretlileri göreceksiniz.

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

BAŞKAN - Buyurun, tamamlayın.

MEHMET EMİN EKMEN (Devamla) - Geçen gün 70 yaşında bir insan emekli hâliyle torununa bakması gerekirken, bir gece beççiliği esnasında ısınmaya çalışırken çıkan yangında hayatını kaybetti. Eskişehirli bir vatandaşımız ise içinde bulunduğu mağduriyeti "18.500 lira maaş alıyorum, 12 bin lira kira ödüyorum, eşim ev temizliğine gidiyor, ben de ayakkabı boyuyorum ama ilaç katılım paylarını karşılayamıyorum." diyor. Yani 64 yaşındaki teyze temizliğe gidiyor, amca ayakkabı boyacılığı yapıyor ama ilaç katılım bedellerini dahi karşılayamıyorlar. Gelin, bu Ramazan ayında bütçemizden sadece faize, garanti ödemelere, müteahhitlere, davetiyeli ihalelere değil emekliye de bir pay ayıralım diyorum. Oyumuzun rengini "evet" olarak açıklıyorum.

Saygılar sunuyorum. (YENİ YOL ve İYİ Parti sıralarından alkışlar)

BAŞKAN - Halkların Eşitlik ve Demokrasi Partisi Grubu adına Van Milletvekili Sayın Gülderen Varlı.

Buyurun Sayın Varlı. (DEM PARTİ sıralarından alkışlar)

DEM PARTİ GRUBU ADINA GÜLDEREN VARLI (Van) - Teşekkürler Sayın Başkan.

Tüm İslam âleminin ve halkımızın tuttuğu oruçların, ettiği duaların kabul olmasını diliyorum. Ramazan ayının yoksulluğun derinleştiği, emeğin değersizleştirildiği bu dönemde başta emekçiler olmak üzere dar gelirli hanelere umut ve dayanışma getirmesini temenni ediyorum. Bu mübarek günlerin Kürt halkının birliğine, halkların eşitliğine, dünya genelinde kalıcı ve onurlu barışa vesile olmasını diliyorum.

Değerli milletvekilleri, defalarca bu kürsüden ekonomik krizi, derinleşen yoksulluğu dile getirdik. Evlerde tencerelerin kaynamadığını, çocukların okula aç gittiğini ve gece yatağa aç girdiğini söyledik. İşçinin emeğinin karşılığını almadığını, emeklinin açlık sınırının altında yaşamaya mahkûm edildiğini ifade ettik. Bugün asgari ücret 28 bin, en düşük emekli aylığı 20 bin. BES-AR'ın 2026 Şubat ayı verilerine göre 4 kişilik bir memuru ailesi için aylık sınırı 43 bin liranın, yoksulluk sınırı ise 105 bin liranın üzerindedir. Asgari ücret açlık sınırının yarısından bile az, emekli maaşı ise açlık sınırının çok altında. Şimdi, emekliler, asgari ücretle geçinenler ya da işsiz gençler, kadınlar yaşatılan bu düzene isyan ediyor çünkü asıl gerçek sunulan delillerde değil sokağın ta gerçeğindedir. Bayram ikramiyesinin yıllar içerisinde rakamı artıyor gibi görünüyor tabii, peki alım gücü artıyor mu? Hayır, alım gücü artmıyor. Gerçek şu ki emekliye verilen maaş ve bayram ikramiyesi yaşam güvencesiyle beraber eridi. Bugün emekliler torunlarına harçlık vermiyor, harçlık alacak duruma geldiler. Emekliyi açıklıkla sinayıp küçük artışları müjde gibi sunmak vicdansızlıktır. DEM PARTİ olarak açıkça söylüyoruz: Emekliye verilen bayram ikramiyesi en az bir asgari ücret tutarında olmalıdır. Emekliler sadaka istemiyor, haklarını istiyor; bu Meclis de o hakkı teslim etmek zorundadır.

Bu yoksulluk içinde yaşam mücadelesi veren Van'a dikkat çekmek istiyorum. Van, derin yoksulluğun en ağır yaşadığı illerin başında geliyor. Ramazan ayında binlerce insan pazardan, marketten eli boş dönüyor, çocuklar bayramlık hayalini bile kuramıyor. Gençler iş bulamadığı için başka illerde, inşaatlarda, ağır ve güvencesiz işlerde çalışıyor, iş cinayetlerinde hayatlarını kaybediyor. Van'da tarım, hayvancılık bitirilmiş durumda; üretim desteklenmiyor, istihdam yaratılmıyor, halk kentin yoksulluğuyla baş başa bırakılıyor.

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

BAŞKAN - Buyurun, tamamlayın.

GÜLDEREN VARLI (Devamla) - Hizmet yok, yatırım yok, iş yok ama yoksulluk var. Her geçen gün de yoksulluk artıyor. Bu yoksulluğun daha artmaması için gelin hep beraber mücadele edelim, sokağın gerçeğini esas alalım; alın terinin, emeğin ve emekçinin yanında olalım.

Genel Kurulu selamlıyorum. (DEM PARTİ sıralarından alkışlar)

BAŞKAN - Cumhuriyet Halk Partisi Grubu adına Rize Milletvekili Sayın Tahsin Ocaklı.

Buyurun Sayın Ocaklı. (CHP sıralarından alkışlar)

CHP GRUBU ADINA TAHSİN OCAKLI (Rize) - Sayın Başkan, değerli milletvekillerini saygıyla selamlıyorum. Ramazan ayının da ülkemize bereket getirmesini diliyorum.

İYİ Partinin bir önerisi var. İYİ Parti diyor ki: “Bayram ikramiyeleri kötü durumda, artık satın alma gücü yok.” Buna dair bir iyileştirme için araştırma önergesi veriyor. Meclise, milletvekillerine diyor ki: “Araştıralım.” Bu öneriyi desteklediğimizi bir defa baştan belirtelim.

Biliyorsunuz arkadaşlar, 2018’de bu bayram ikramiyesi uygulaması başladığında emekli maaşı bin liraydı, bu emekli maaşına yakın insanlar da bayram ikramiyesi alırlardı ve şimdi, bugün burada ne yazık ki yalnızca emeklinin maaşını konuşmuyoruz aslında, gerçekten bir kuşağın onurunun meselesini konuşuyoruz yani rakamları değil aslında iktidarın tercihlerini konuşmuş olacağız, emeklilerin yaşam mücadelesini.

Grup Başkan Vekilimiz söyledi; 17 milyon kişiye 17 milyon TL bir bütçe gerekiyordu, bulamadınız, 420 milyon faizi buldunuz; demek ki bu bir tercih meselesi, oraya gelince var, emekliye gelince yok. Çok komik ya, hakikaten tükenmiş iktidarda şöyle bir hâl var: Mesela, AKP’ye göre, zamanı gelince kaynağı kullanacakmış. Mesela, Gabar’daki petrolün miktarı arttığında, doğal gaz olduğunda, işte, doğal gazlar arttığında topluma bunlar dönecek ve emekli maaşlarına pay vereceklermiş yani “Sabredin.” diyorlar, emeklilere “Sabredin.” diyorsunuz şu anda. Ben de soruyorum: Nereye kadar sabredecek bunlar? Marketteki gıda fiyatlarının artışına “Sabredin.” diyebiliyor musunuz? Kira fiyatlarının artışına “Sabredin.” diyebiliyor musunuz?

Mesela, bahsedildi, OECD ülkelerinde gıda enflasyonunda 1’inci olan Türkiye’ye “Sabredin.” diyebildiniz mi? Nereye kadar sabredecek bu millet? Mesela, suya, elektriğe zam yaparken, akaryakıtta zam yaparken bunlara niye hiç “Sabredin.” diyemiyorsunuz da emekliye “Sabredin.” diyorsunuz ya? Burada bir zihniyet meselesi var, SGK Başkanınız söylemişti ya bir ara, “Eskiden 50-55 yaşlarında ölüyordu emekliler, şimdi 70-80 yaşlarına kadar uzadı, SGK bu yükü kaldıramıyor.” diyordu ya; bu, aslında bakışın, zihniyetinizin ne olduğunu gösteriyor yani.

Şimdi, bugün ikramiye artık harçlık durumuna düştü arkadaşlar. 4 bin liraya eskiden bir kurban kesebiliyordu insanlar, bir ikramiyeyle, şimdi 3 kilo et bile alamıyor. Bu yüzden biz diyoruz ki: En düşük emekli maaşı asgari ücret olmalı, bayram ikramiyesi bir maaş kadar olmalı.

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

BAŞKAN - Buyurun, tamamlayın.

TAHSİN OCAKLI (Devamla) - Emeklilere sağlık, kira ve temel gıda için mutlaka destek verilmeli ve bu bir lütf değil onların hakkıdır. Sadaka değil alın terlerinin karşılığıdır. Emekli, bu ülkenin yükü değil ülkeyi kuran, büyüten, fabrikalarında, tarlasında çalışıp vergisini, primini ödeyen insanlardan ibarettir. O yüzden, İYİ Parti’nin verdiği bu teklifi destekliyoruz. Bu teklifin Genel Kurulda vicdanlı milletvekili olan herkes tarafından da desteklenmesi gerektiğini ifade ediyoruz.

Genel Kurulu saygıyla selamlıyorum. (CHP ve İYİ Parti sıralarından alkışlar)

BAŞKAN - Adalet ve Kalkınma Partisi Grubu adına Sakarya Milletvekili Ertuğrul Kocacık.

Buyurun. (AK PARTİ sıralarından alkışlar)

AK PARTİ GRUBU ADINA ERTUĞRUL KOCACIK (Sakarya) - Sayın Başkan, değerli milletvekilleri; İYİ Parti Grup önerisi üzerine AK PARTİ Grubum adına söz almış bulunuyorum. Gazi Meclisimizi ve ekranları başında bizleri izleyen aziz milletimizi saygıyla selamlıyorum.

Görüşmekte olduğumuz Meclis araştırması önergesi, emekli bayram ikramiyeleri üzerinden yürütülen klasik bir söylemin tekrardan ibarettir. Ancak biz meselelere sloganlarla değil rakamlarla, gerçeklerle ve sorumluluk bilinciyle yaklaşmak zorundayız. Öncelikle altını çizerek ifade etmek isterim ki emekli bayram ikramiyesi uygulaması 2018 yılında AK PARTİ iktidarı tarafından hayata geçirilmiş, sosyal devlet anlayışımızın somut bir tezahürü olmuştur. Bugün muhalefetin “Yetersiz.” diyerek eleştirdiği bu uygulama geçmişte hiç yoktu. Emeklilerimiz bayram öncesi herhangi bir ilave destek almıyordu. Bu gerçeği kimse inkâr edemez.

Değerli milletvekilleri, 2018 yılında başlatılan bu uygulama, aradan geçen yıllar içinde ekonomik imkânlar, bütçe dengeleri ve mali disiplin gözetilerek tam 4 kez artırılmıştır. Yılda 2 kez olmak üzere bin TL olarak başlayan bayram ikramiyesi bugün 4 bin TL seviyesine ulaşmıştır yani yılda 8 bin TL ödemeye gerçekleştirilmiştir. 2025 yılında 115 milyar TL bayram ikramiyesi emeklilerimize ödenmiştir.

Dolayısıyla ortada, unutulmuş emekli değil ilk kez sistemli biçimde desteklenen bir emekli gerçeği vardır. Şunu açıkça ifade etmek isterim: Bayram ikramiyesi hiçbir zaman emekli maaşının alternatifi olarak tasarlanmamıştır. Bu ödeme bayram öncesi bir destek, bir dayanışma katkısıdır. Asıl belirleyici olan emekli aylıklarıdır ve emekli maaşlarının iyileştirilmesine yönelik adımlar da yine Hükümetimiz tarafından atılmaktadır. Muhalefet bir yandan bütçe açığı diyerek mali disiplini eleştiriyor, diğer yandan bütçe gerçeklerinden tamamen kopuk taleplerle kamuoyuna umut vaat ediyor. “Asgari ücretin yarısı kadar ikramiye” gibi öneriler kulağa hoş gelebilir ama bu Meclis popülizmle değil sorumlulukla yönetilir.

ÖMER FETHİ GÜRER (Niğde) - Biz iktidar olursak yapacağız, iktidar olursak yapacağız.

ERTUĞRUL KOCACIK (Devamla) - Saygıdeğer milletvekilleri, Türkiye, son yıllarda pandemi, küresel tedarik krizleri, savaşlar ve bölgesel istikrarsızlıklar gibi çok ağır dış şoklarla karşı karşıya kalmıştır. Buna rağmen sosyal destekler kesilmemiş, tam tersine genişletilmiştir. Bugün sosyal güvenlik sistemi sadece maaş ödeyen değil sağlık giderlerinin neredeyse tamamını karşılayan, ilaç katkı paylarını azaltan, yaşlı aylıkları, evde bakım destekleri ve sosyal yardımlarla bütünleşmiş bir yapıya dönüşmüştür. Bugün emeklilerimizin sorunlarını konuşuyorsak bu sorunları ilk kez gündeme alan, çözüm üretmeye çalışan ve kaynak ayıran siyasi irade yine AK PARTİ'dir.

ÖMER FETHİ GÜRER (Niğde) - Emekliler öyle söylemiyor Sayın Vekilim, emekli kahvelerine bir gidin.

ERTUĞRUL KOCACIK (Devamla) - Muhalefetin yıllardır vadedip yapmadığı hatta aklına dahi gelmeyen düzenlemeleri biz hayata geçirdik.

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

ÖMER FETHİ GÜRER (Niğde) - Emekli kahvehanelerine bir gidin, emekli öyle anlatıyor.

BAŞKAN - Buyurun, tamamlayın.

ERTUĞRUL KOCACIK (Devamla) - Şunu da net biçimde söylemek isterim: Emeklilerimizin alım gücünü korumak sadece bir kalem ödemeyle değil enflasyonla mücadele, büyüme, istihdam ve sürdürülebilir ekonomi politikalarıyla mümkündür. AK PARTİ Hükümeti olarak bu alanların tamamında kararlılıkla çalışmaya devam ediyoruz. Bu nedenle, hâlihazırda tüm verileri kamuoyuyla paylaşılan, düzenli olarak güncellenen ve yürütme organı tarafından yakından takip edilen bir konuda Meclis araştırması açılması kesinlikle çözüm odaklı değildir. Biz, emeklilerimizin refahını seçimden seçime hatırlayanlardan değil...

ÖMER FETHİ GÜRER (Niğde) - Tam da öylesiniz.

ERTUĞRUL KOCACIK (Devamla) - ...her şartta sorumluluk alanlarıdır. Bayram ikramiyesi de bunun apaçık bir göstergesidir.

Bu gerçeklerle, verilmiş olan Meclis araştırması önergesine katılmadığımızı ifade ediyor, yüce Meclisi saygıyla selamlıyorum. (AK PARTİ sıralarından alkışlar)

İSMAİL GÜNEŞ (Uşak) - Bravo, bravo!

ÖMER FETHİ GÜRER (Niğde) - Katılsanız gerçekler ortaya çıkacak, onu da görmüş olacaktınız.

BAŞKAN - Öneriyi oylarınıza sunuyorum: Kabul edenler... Kabul etmeyenler... Kabul edilmemiştir. Sayın Dusak...

V.- AÇIKLAMALAR (Devam)

49.- *Şanlıurfa Milletvekili Abdürrahim Dusak'ın, İsrail'in Batı Şeria'yla ilgili son kararına ilişkin açıklaması*

ABDÜRRAHİM DUSAK (Şanlıurfa) - Teşekkürler Sayın Başkan.

İsrail'in işgal altındaki Batı Şeria'da egemenliğini dayatmayı ve yerleşim faaliyetlerini genişletmeyi hedefleyen son kararını en güçlü bir şekilde kınıyoruz. Filistin halkını yurdundan zorla yerinden etmeyi ve İsrail'in yasa dışı ilhak adımlarını hızlandırmayı amaçlayan bu adım, uluslararası hukukun açık ihlalidir, mekânsal soykırımdır ve hükümsüzdür. İsrail'in işgal altındaki Filistin toprakları üzerinde egemenliği bulunmamaktadır. Uluslararası toplumu İsrail'in fiili durum girişimlerine karşı kararlı bir duruş sergilemeye çağırıyoruz. Türkiye, 1967 sınırları temelinde, başkenti Doğu Kudüs olan, coğrafi

bütünlüğe sahip, bağımsız ve egemen bir Filistin devletinin kurulmasına yönelik çabaları -ki bu yegâne çözümdür- desteklemeyi sürdürecektir.

Genel Kurulu saygıyla selamlıyorum.

VI.- ÖNERİLER (Devam)

A) SİYASİ PARTİ GRUBU ÖNERİLERİ (Devam)

3.- DEM PARTİ Grubunun, Erzurum Milletvekili Meral Danış Beştaş ve arkadaşları tarafından, Türkiye’de derinleşen çocuk yoksulluğunun nedenlerinin araştırılması amacıyla 13/2/2026 tarihinde Türkiye Büyük Millet Meclisi Başkanlığına verilmiş olan Meclis araştırması önergesinin ön görüşmelerinin, Genel Kurulun 18 Şubat 2026 Çarşamba günü birleşiminde yapılmasına ilişkin önerisi

BAŞKAN - Halkların Eşitlik ve Demokrasi Partisi Grubunun İç Tüzük’ün 19’uncu maddesine göre verilmiş bir önerisi vardır, okutup işleme alacağım.

18/2/2026

Türkiye Büyük Millet Meclisi Başkanlığına

Danışma Kurulu 18/2/2026 Çarşamba günü (bugün) toplanamadığından grubumuzun aşağıdaki önerisinin İç Tüzük’ün 19’uncu maddesi gereğince Genel Kurulun onayına sunulmasını saygılarımla arz ederim.

Gülüstan Kılıç Koçyiğit

Kars

Grup Başkan Vekili

Öneri:

13 Şubat 2026 tarihinde Erzurum Milletvekili Meral Danış Beştaş ve arkadaşları tarafından, Türkiye’de derinleşen çocuk yoksulluğunun nedenlerinin araştırılması amacıyla Türkiye Büyük Millet Meclisine verilmiş olan -16493 grup numaralı- Meclis araştırması önergesinin diğer önergelerin önüne alınarak görüşmelerinin 18 Şubat 2026 Çarşamba günü birleşimde yapılması önerilmiştir.

BAŞKAN - Önerinin gerekçesini açıklamak üzere Halkların Eşitlik ve Demokrasi Partisi Grubu adına Bitlis Milletvekili Semra Çağlar Gökalp.

Buyurun. (DEM Parti sıralarından alkışlar)

DEM PARTİ GRUBU ADINA SEMRA ÇAĞLAR GÖKALP (Bitlis) - Sayın Başkan, değerli milletvekilleri; dikkatinize sunmuş olduğumuz bu araştırma önergesi istatistiklerin değil milyonlarca çocuğun hayatının, geleceğinin ve onurunun meselesidir.

2025 yılı verileri göstermektedir ki çocuk yoksulluğu artık geçici bir sosyal sorun değil yapısal ve derinleşen bir krizdir. Ailesinin yanında en temel ihtiyaçları karşılanamayan ve ailesinden kopma riskiyle karşı karşıya olan 182 bini aşkın çocuk, elektrik faturasını ödeyemediği için karanlıkta kalan 2,5 milyon hane, genel sağlık sigortası prim borcu sosyal yardımlarla karşılanan 8 milyondan fazla yurttaş; tüm bu veriler bize şunu gösteriyor: Yoksulluk yönetiliyor ama ortadan kaldırılmıyor. Çocuk yoksulluğu yalnızca gelir eksikliği değildir; yetersiz beslenme, okula aç gitmektir, dikkatini toparlayamayan bir çocuğun başarısız ilan edilmesidir, ruhsal ve bilişsel gelişimden geri kalmasıdır, erken yaşta çalışmaya zorlanmasıdır, şiddet ve istismar döngüsüne daha açık hâle gelmesidir. Bu tablo nesiller arası yoksulluğun yeniden ve yeniden üretilmesidir. Buradan açıkça ifade etmek isterim: Devlet okullarında en az bir öğün ücretsiz ve dengeli yemek sağlamak bir sosyal yardım politikası değil temel bir çocuk hakkıdır. Beslenme hakkı eğitim hakkının ayrılmaz parçasıdır. Yetersiz beslenmenin akademik başarıyı, dikkat süresini ve psikosozal gelişimi doğrudan etkilediği bilimsel bir gerçekliktir. 21 Şubat Dünya Ana Dili Günü yaklaşırken şu gerçeği de bu kürsüden ifade etmek zorundayız: Ana dilde eğitim hakkı tanınmadan eğitimde eşitlikten söz edilemez. Ana dili Türkçe olmayan çocuklar daha okulun ilk gününden itibaren görünmez bir eşitsizlikle karşı karşıya kalmaktadır. Anlamadığı bir dilde eğitim almak zorunda bırakılan çocuk yalnızca pedagojik değil aynı zamanda sosyal ve psikolojik bir dışlanma yaşamaktadır. Bu durum, özellikle yoksul hanelerden gelen çocuklar için derinleşen bir dezavantaja

dönüşmektedir. Çocuğun dili ve kimliği yok sayıldığında eğitim hakkı biçimsel olarak var olsa da içerik olarak eksik kalır. Yoksullukla mücadele ancak çocuğun kendi ana dilinde öğrenme hakkının güvence altına alınmasıyla gerçek bir eşitliğe dönüşebilir. Çocukların kaderi ailelerinin yoksulluk sınırına hapsedilemez ancak mesele yalnızca beslenme değildir. Mevcut sosyal ve ekonomik destek sistemi başvuruya dayalı, geçici ve bürokratik engellerle doludur. Oysa biz hak temelli, öngörülebilir ve otomatik işleyen bir çocuk temel modelini tartışmak zorundayız. Her çocuğun insan onuruna yaraşır yaşam hakkı vardır. Bu hak lütuf değil, anayasal bir sorumluluktur.

Değerli milletvekilleri, engelli çocuklar söz konusu olduğunda tablo daha da ağırlaşmaktadır. Engelli bir çocuğun bulunduğu hanelerde yoksulluk oranı daha yüksektir çünkü bu aileler hem bakım yükü hem de artan sağlık ve eğitim giderleriyle karşı karşıyadır. Erişilebilir okul eksikliği, rehabilitasyon hizmetlerine sınırlı erişim, özel eğitim desteklerinin yetersizliği engelli çocukları çifte dezavantajla karşı karşıya bırakmaktadır. Yoksulluk engelli çocuklar için yalnızca maddi yoksulluk değil, toplumsal dışlanma, eğitimden kopuş ve yaşam boyu bağımlılık riskidir.

Biz diyoruz ki: Engelli çocuklara yönelik bakım destekleri artırılmalı, evde bakım aylıkları insanca yaşam düzeyine çıkarılmalı, koruyucu ve önleyici sağlık hizmetleri ücretsiz ve erişilebilir hâle getirilmelidir. Okullarda erişilebilirlik standartları eksiksiz uygulanmalı, dezavantajlı bölgelerde rehberlik ve psikososyal destek hizmetleri güçlendirilmelidir. Sağır çocuklar için işaret diline ana dili statüsü verilmelidir çünkü eşitlik aynı muameleyi yapmak değil farklı ihtiyaçlara göre adil politika üretmektir.

Sayın milletvekilleri, çocuk yoksulluğunun bölgesel dağılımı il ve ilçe bazında ortaya konulmalı; eğitim, sağlık, beslenme ve barınma göstergeleriyle entegre bir veri sistemi oluşturulmalıdır. Yerel yönetimler ile merkezi idare arasında eş güdümlü özel bütçeli müdahale programları hayata geçirilmelidir. Kadın istihdamını artıracak çocuk bakımı destekleri yaygınlaştırılmadan, sosyal yardımlar istihdam politikalarıyla entegre edilmeden bu döngü kırılmaz. Yüz milyarlarca liralık bütçeye rağmen çocuk yoksulluğunun artıyor olması, politika tasarımının köklü biçimde gözden geçirilmesini zorunlu kılmaktadır. Bu mesele yalnızca bugünün değil ülkenin geleceğinin meselesidir. Açık bir çocuğun olduğu bir yerde güçlü bir gelecekte hiç kimse buradan söz edemez. Bu nedenle, çocuk yoksulluğunun nedenlerinin ve sonuçlarının çok boyutlu biçimde incelenmesi, hak temelli, kalıcı ve sürdürülebilir sosyal politikaların geliştirilmesi için Meclis araştırması açılmasını bir tercih değil tarihsel bir sorumluluk olarak görüyoruz.

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

BAŞKAN - Buyurun, tamamlayın.

SEMRA ÇAĞLAR GÖKALP (Devamla) - Teşekkürler.

Gelin, bu sorumluluğu hep birlikte üstlenelim çünkü her çocuk kendi diliyle öğrenmeyi, onurlu yaşamayı ve eşit bir geleceğe yürümeyi hak ediyor diyor, buradan Genel Kurulu saygıyla selamlıyorum. (DEM PARTİ sıralarından alkışlar)

BAŞKAN - YENİ YOL Partisi Grubu adına Hatay Milletvekili Sayın Necmettin Çalışkan.

Buyurun. (YENİ YOL sıralarından alkışlar)

YENİ YOL GRUBU ADINA NECMETTİN ÇALIŞKAN (Hatay) - Sayın Başkan, değerli milletvekilleri, aziz milletimiz; ramazanşerif tüm İslam âlemine, milletimize barış, huzur, hayır getirsin.

Değerli milletvekilleri, devletin asli görevlerinden biri medeniyetimize göre de kanunlarımıza göre de nesli korumaktır. Ne var ki bu dönemde, para getirmeyen, içinde ihale, rant kokusu olmayan hiçbir şey iktidarın ilgisini çekmiyor ne yazık ki. Emeklilerle ilgili hadisenin de rutin olduğu söyleniyor. Çocuk işçiliği, çocuk ölümü, çocuk yoksulluğu, çocuk eğitimi, çocuk açlığı gibi konuların hepsi de sanki sinek vızıltısı zannediliyor. Oysa bugün son yirmi yıllık süreç içerisinde belki de en büyük tahribat aile alanında yapıldı. AK PARTİ'den talebim şu: Aile Yılı'nda aile yok oldu, Emekliler Yılı'nda emekliler yok oluyor; ne olur hiçbir yıl ilan etmeyin.

Şimdi, bir taraftan her hususta alışıldı "dış güçlerin oyunu" oysa şu diziler, sanal bahis, kumar işlerinin hepsi ne yazık ki ülkemizden cereyan ediyor. Bu zehirli diziler bütün dünyaya ihraç ediyor.

Değerli milletvekilleri, geçtiğimiz hafta, Hatay'ın Kırıkhan ilçesinde bir inşaatın temel çukuruna düşen 2 kardeş öldü. 2025 yılında Türkiye'de 94 çocuk işçi iş kazasında öldü. Rakamlar ortada, OECD'nin çocuk gelir yoksulluğunda en kötü 2'nci ülkeyiz, bizden daha kötü tek bir ülke var.

Bütün bunları geçtik, 2008 ile 2016 yılları arasında 104.531 çocuğun kayıp olduğu açıklandı ama iktidar âdeta suç ortağı olmuşçasına o tarihten bu yana kayıp çocukların listeleri açıklanmıyor. Yani şunu sormak herhâlde hakkımız: Yahu, acaba, siz bu Epstein dosyalarında mahkûm olmaktan, milletin vicdanında yargılanmaktan korktuğunuz için mi açıklamıyorsunuz? Belki bazı hususlar sizi aşabilir ama şu kayıp çocuk sayısını açıklamamak hiçbir şekilde iyi niyetle, vicdanla açıklanamaz. Samimi olsanız...

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

BAŞKAN - Buyurun, tamamlayın.

NECMETTİN ÇALIŞKAN (Devamla) - Bu rakamları saklamak, suç örtbasından başka bir şey değildir. Bu açıdan da bunun derhâl açıklanması gerekir.

Biraz sonra iktidar mensubu arkadaş konuşacak; biliyorum, söyleyeceklerinden biri kuvvetle muhtemel “Şu kadar yardım yapıyoruz.” ya, Allah aşkına, yaptığımız yardım mama parasına, bez parasına yetmiyor. Bugün ülkede yoksulluk her açıdan diz boyuna ulaşmış, sefalet içerisindeyken maalesef ki hiçbir konunun da ciddiye alınmadığını, hepsinden önemlisi, bir baştan savma işle karşı karşıya olduğumuzu görüyoruz.

Tabii, gerçekten çok saf olduğumu da anlıyorum çünkü burada “Gazze'deki soykırımı katıldığımı itiraf eden, sosyal medyada paylaşan Türk vatandaşları araştırılsın.” dedik, ona bile “yok” dediniz.

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

NECMETTİN ÇALIŞKAN (Devamla) - Ona “yok” diyenlerin herhâlde böyle vicdanlı davranmasını, bu insanların feryatlarını duymasını beklemek gerçekten safdillik olur. Evet, hiç olmazsa bir defa bizi şaşırtın, vicdanınızla hareket edin, bu sorun neymiş gerçekten deyip “evet” deyin, araştıralım. (YENİ YOL ve DEM PARTİ sıralarından alkışlar)

BAŞKAN - İYİ Parti Grubu adına Muğla Milletvekili Metin Ergun.

Buyurun. (İYİ Parti sıralarından alkışlar)

İYİ PARTİ GRUBU ADINA METİN ERGUN (Muğla) - Hepinizi saygılarımla selamlıyorum.

Ramazan ayının milletimize barış, huzur ve bereket getirmesini temenni ediyorum.

Muhterem milletvekilleri, öncelikle şunu belirtmek gerekir ki çocuk yoksulluğu meselesi yalnızca ekonomik bir mesele değildir, aynı zamanda milletimizin geleceğini tehdit eden en derin toplumsal yaralardan biridir. Ülkemizdeki çocuk yoksulluğu ve derin yoksulluk meselesi artık toplumsal adaletin ve maşerî vicdanın bir imtihanıdır. Verilere göre her 100 çocuğumuzun yaklaşık üçte 1'i derin yoksulluk içerisindeydi yani yaklaşık 7 milyon çocuğumuz derin yoksulluk sarmalındadır ve bu, her 3 çocuktan 1'i yatağa aç girmektedir demektir. Bu rakam dünyadaki 97 ülkenin nüfusundan daha fazladır. En yoksul kesimde yaşayan 4 milyondan fazla çocuk, kişi başına yılda yalnızca birkaç bin lira geliriyle hayatını sürdürmektedir. Bebek ölümleri gün geçtikçe artmakta, yetersiz beslenme yaygınlaşmaktadır. Yine, yetersiz beslenme nedeniyle bazı çocuklarımız bodur kalmakta, fiziksel gelişimlerini tamamlayamamaktadır. Bilinmelidir ki bu derin yoksulluk çocuklarımızı eğitimden koparmakta; istismara, suça ve umutsuzluğa sürüklemektedir. Mevcut tablo göstermektedir ki AK PARTİ iktidarında devlet sosyal sorumluluklarını yerine getirememektedir.

Muhterem milletvekilleri, modern devletin asli görevlerinden birinin geleceği olan çocuklarının refahını, eğitimini ve güvenliğini sağlamak olduğu bilinen bir kaidedir. Bundan dolayı, İYİ Parti olarak biz, çocuk yoksulluğunun sadece yardım politikalarıyla değil köklü kalkınma reformları ve adil paylaşım politikalarıyla aşılabileceğine inanıyoruz, sosyal devlet anlayışının yeniden güçlendirilmesi gerektiğini savunuyoruz, devletin çocuklarını korumakla mükellef olduğunu düşünüyoruz. Bu nedenle, her çocuğun eşit şartlarda yetişebilmesinin temel önceliğimiz olması gerektiği kanaatindeyiz. Bu doğrultuda, İYİ Parti olarak, devlet okullarında okuyan her çocuğumuza ücretsiz kahvaltı ve öğle yemeği sağlanması gerektiğini savunuyoruz.

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

BAŞKAN - Buyurun, devam edin.

METİN ERGUN (Devamla) - Yoksullukla mücadelede en temel şart, enflasyonu kalıcı biçimde düşürmek, sosyal yardımları kurumsal hâle getirmek ve gelir dağılımındaki adaletsizliği gidermek olmalıdır. Her çocuğun refah içinde mutlu ve güvenli bir ortamda büyümesi hepimizin sorumluluğundadır.

Konuşmama son verirken hepinizi bir kez daha saygıyla selamlıyorum.

Ramazanınız mübarek olsun. (İYİ Parti sıralarından alkışlar)

BAŞKAN - Cumhuriyet Halk Partisi Grubu adına Samsun Milletvekili Sayın Murat Çan.

Buyurun. (CHP sıralarından alkışlar)

CHP GRUBU ADINA MURAT ÇAN (Samsun) - Teşekkür ediyorum Sayın Başkan.

Üzerinde söz aldığım önerenin konusu çocuk yoksulluğu. Bu sorunun kaynağını biliyoruz; sizlersiniz, yarattığınız sistemin çürümüşlüğüdür çünkü bugün Türkiye’de oluşturduğunuz siyasal, ekonomik ve toplumsal iklim çocukların hayallerini büyüten değil onları yoksulluğa, güvencesizliğe ve çaresizliğe iten bir iklimdir; bunu biliyoruz. Bu düzen çocukların umutlarını koruyan değil, geleceğini çalan, karartan, emeğini sömüren ve haklarını zayıflatan bir düzen olarak varlığını sürdürmektedir sayenizde. Bunu biz söylüyoruz. OECD ne diyor 2024 Hayat Nasıl Raporu’nda? Türkiye’de 15 yaşındaki çocukların arasında yapılan araştırmalarda çocukların yüzde 20’si haftada bir gün hiçbir öğün yemek yemiyor; bunu OECD diyor, oraya da bakın lütfen.

Şimdi, soru çok basit: Eğer ekonomi büyüyorsa neden çocuklar, milyonlarca çocuk okula aç gidiyor? Eğer refah artıyorsa neden aileler çocuklarının beslenmesini sağlayamıyor? Neden daha fazla çocuk okul yerine, işe gitmek zorunda kalıyor? Neden daha fazla çocuk sosyal bir yaşam sürmek yerine hayatta kalmaya mücadelesi veriyor? Sorular bunlardır ama bu soruların cevaplarını vermesi gereken sizler çürümüşlükle cevap veriyorsunuz. Yoksulluk derinleştikçe çocuk işçiliği artmıştır, eğitimden kopuş hızlanmıştır; çocuk emeği daha görünür ve daha acı bir gerçek hâline gelmiştir. Bu tablo sadece ekonomik bir başarısızlık değil çocukların emeğinin sömürüldüğü, haklarının zayıflatıldığı ve her yönden istismara açık bırakıldığı bir Türkiye tablosunu, bir çürümüşlüğü önümüze koymaktadır.

Bakın, evini ısıtamadığı için -evini ısıtamadığı için-saç kurutma makinasını çalıştırıp çocuğunu ısıtmaya çalışırken yaşamına son veren Emine Akçay bu ülkenin gerçeğidir. Oğluna okul kıyafeti alamadığı için intihar eden baba İsmail Devrim bu ülkenin gerçeğidir. Yoksulluk nedeniyle 1,5 yaşındaki çocuklarını komşuya emanet edip el ele hayata veda eden anne ve baba bu ülkenin gerçeğidir. Bu olaylar tek tek trajedi değil, sosyal devlet zayıfladığında toplumun nasıl çöktüğünün acı göstergeleridir, çürümüşlüğünüzün net bir şekilde sonucudur. Çocukların oyun oynayacağı yaşta çalıştırılması, eğitim alacağı yaşta yoksullukla sınanması, sağlıklı beslenmesi gerekirken açlıkla mücadele etmesi hiçbir şekilde kader olarak tanımlanamaz. Bu, emek sömürsüdür.

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

BAŞKAN - Buyurun, devam edin.

MURAT ÇAN (Devamla) - Devam ediyorum Sayın Başkan.

Çocukların hayallerini küçülten her politika aslında Türkiye’nin geleceğini küçültmektedir çünkü yoksulluk içinde büyüyen bir çocuğun kaybettiği fırsat yalnızca o çocuğun değil ülkenin de kaybıdır. Yoksulluğu çocukları eğiterek çözen cumhuriyet politikaları bugün çürümüş sisteminiz sayesinde yoksul çocukları çalıştırarak sömürüye maruz bırakıyor. Çocukların kaderi ebeveynlerinin yoksulluğuna mahkûm edilemez diyor, devletin görevi bu döngüyü kırmaktır diyor, Genel Kurulu saygıyla selamlıyorum. (CHP ve DEM PARTİ sıralarından alkışlar)

BAŞKAN - Adalet ve Kalkınma Partisi Grubu adına Çorum Milletvekili Yusuf Ahlatcı.

Buyurun lütfen. (AK PARTİ sıralarından alkışlar)

AK PARTİ GRUBU ADINA YUSUF AHLATCI (Çorum) - Sayın Başkan, değerli milletvekilleri; DEM PARTİ grup önerisi üzerine söz almış bulunmaktayım. Gazi Meclisimizi saygıyla selamlıyorum.

Bir ülkenin aydınlık geleceği iyi yetişmiş, öz güveni yüksek, ailesi güçlü çocuklarımızla mümkün olacaktır. Hükümetlerimiz tarafından gerçekleştirilen hizmetlerde çocuğun üstün yararı ön planda tutularak çocuk hakları ve aile odaklı yaklaşım çerçevesinde önemli adımlar atılmaktadır. Bu kapsamda,

Sosyal ve Ekonomik Destek (SED) hizmetinde 2026 yılı Ocak ayı sonu itibarıyla 184.703 çocuğumuz desteklenmektedir. SED kapsamında, bir çocuk için yapılan ortalama aylık ödeme tutarı 9.723 Türk lirasıdır. 2025 yılında SED kapsamında yapılan toplam ödeme tutarı yaklaşık 16 milyar Türk lirası olmuştur. SED hizmetinin etkinliğinin artırılması için Okul Destek Projesi'nde 2025 yılında 1.912 etkinlik yapılarak 20.481 çocuğun bu etkinliklere katılması sağlanmıştır. Yine, "Çocuklar Güvende" ekipleriyle risk altındaki çocukların tespiti yapılmakta olup 2025 yılında "Çocuklar Güvende" ekipleri aracılığıyla 19.379 çocuğa yönelik tespit, müdahale ve hanede takip çalışmaları yapılmıştır.

Değerli milletvekilleri, sosyal yardımlarda yeni doğum yardımı kapsamında 1'inci çocuk için tek seferlik 5.000 TL, 2'nci çocuk için 5 yaşını tamamlayana kadar aylık 1.500 TL, 3'üncü ve üzeri çocuklar için 5 yaşını tamamlayana kadar aylık 5.000 TL tutarında düzenli doğum yardımı yapılmaktadır. 2025 yılında 721.396 çocuk için 8,7 milyar TL ödeme yapılmıştır. Ayrıca, eğitim materyali başta olmak üzere, öğle yemeği yardımı gibi pek çok yardım programıyla da çocuklarımız desteklenmektedir. Yalnızca öğle yemeği yardımı kapsamında 2025 yılında 13,1 milyar TL yardım yapılmıştır.

Ülkemizde 2025 yılı ve 2026-2035 dönemi "Aile ve Nüfus On Yılı" ilan edilmiştir. Çocuklarımızın dijital risklerden korunmasına yönelik olarak Aile Bakanlığımız Sayın Cumhurbaşkanımızın da destekleriyle Dijital Dünyada Çocuk Hakları Sözleşmesi'nin ilk imzacısı olmuş ve öncü bir rol üstlenmiştir. Bu alanda yeni kanun çalışması da devam etmektedir.

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

YUSUF AHLATCI (Devamla) - Devam ediyorum Sayın Başkanım.

BAŞKAN - Devam edin.

YUSUF AHLATCI (Devamla) - Sayın milletvekilleri, Cumhurbaşkanımızın öncülüğünde Hükümetimizle beraber çocuklarımızın yüzünün güldüğü bir Türkiye için çalışmaya devam ediyoruz çünkü çocukları sevmek demek vatani sevmek demektir diyor, Gazi Meclisimizi saygıyla selamlıyorum. (AK PARTİ sıralarından alkışlar)

II.- YOKLAMA

(CHP sıralarından bir grup milletvekili ayağa kalktı)

GÖKHAN GÜNAYDIN (İstanbul) - Yoklama talep ediyoruz.

BAŞKAN - Öneriyi oylamadan önce yoklama talebi var.

Sayın Günaydın, Sayın Barut, Sayın Öztürkmen, Sayın Sümer, Sayın Kış, Sayın Çiler, Sayın Çan, Sayın Coşar, Sayın Aygun, Sayın Kılıç, Sayın Akay, Sayın Genç, Sayın Gürer, Sayın Halıcı, Sayın Akbulut, Sayın Akdoğan, Sayın Taşkın, Sayın Emre, Sayın Kasap, Sayın Nalbantoğlu.

Yoklama için üç dakika süre veriyorum ve başlatıyorum.

(Elektronik cihazla yoklama yapıldı)

BAŞKAN - Toplantı yeter sayısı yoktur.

Birleşime on beş dakika ara veriyorum.

Kapanma Saati: 17.47

ÜÇÜNCÜ OTURUM**Açılma Saati: 18.05****BAŞKAN: Başkan Vekili Celal ADAN****KÂTİP ÜYELER: Nurten YONTAR (Tekirdağ), Kurtcan ÇELEBİ (Ankara)**

BAŞKAN - Sayın milletvekilleri, Türkiye Büyük Millet Meclisinin 62'nci Birleşiminin Üçüncü Oturumunu açıyorum.

II.- YOKLAMA

BAŞKAN - Halkların Eşitlik ve Demokrasi Partisi grup önerisinin oylamasından önce istem üzerine yapılan yoklamada toplantı yeter sayısı bulunamamıştı.

Şimdi yoklama işlemi tekrarlayacağım.

Yoklama için üç dakika süre veriyorum.

Yoklama işlemi başlatıyorum.

(Elektronik cihazla yoklamaya başlandı)

BAŞKAN - Pusula veren milletvekilllerimiz Genel Kuruldan ayrılmasınlar değerli arkadaşlar.

(Elektronik cihazla yoklamaya devam edildi)

BAŞKAN - Serkan Bayram?

SERKAN BAYRAM (İstanbul) - Burada Başkanım.

BAŞKAN - Burada.

Vahit Kayırcı?

VAHİT KAYIRICI (Çorum) - Burada.

BAŞKAN - Burada.

Sadettin Hülagü?

SADETTİN HÜLAGÜ (Kocaeli) - Buradayım Başkanım.

BAŞKAN - Burada.

Nazım Elmas? Burada.

Toplantı yeter sayısı vardır.

VI.- ÖNERİLER (Devam)**A) SİYASİ PARTİ GRUBU ÖNERİLERİ (Devam)**

3.- *DEM PARTİ* Grubunun, *Erzurum Milletvekili Meral Danış Beştaş ve arkadaşları tarafından, Türkiye'de derinleşen çocuk yoksulluğunun nedenlerinin araştırılması amacıyla 13/2/2026 tarihinde Türkiye Büyük Millet Meclisi Başkanlığına verilmiş olan Meclis araştırması önergesinin ön görüşmelerinin, Genel Kurulun 18 Şubat 2026 Çarşamba günü birleşiminde yapılmasına ilişkin önerisi (Devam)*

BAŞKAN - Öneriyi oylarınıza sunuyorum: Kabul edenler... Kabul etmeyenler... Kabul edilmemiştir.

Cumhuriyet Halk Partisi Grubunun İç Tüzük'ün 19'uncu maddesine göre verilmiş bir önerisi vardır, okutup işleme alacağım, oylarınıza sunacağım.

4.- *CHP Grubunun, Kocaeli Milletvekili Nail Çiler ve arkadaşları tarafından, Kocaeli Kartepe ilçesinde yapılması planlanan çelikhane ve haddehane projesinin tüm yönleriyle araştırılması amacıyla 13/2/2026 tarihinde Türkiye Büyük Millet Meclisi Başkanlığına verilmiş olan Meclis araştırması önergesinin ön görüşmelerinin, Genel Kurulun 18 Şubat 2026 Çarşamba günü birleşiminde yapılmasına ilişkin önerisi*

18/2/2026

Türkiye Büyük Millet Meclisi Başkanlığına

Danışma Kurulu, 18/2/2026 Çarşamba günü (bugün) toplanamadığından grubumuzun aşağıdaki önerisinin İç Tüzük'ün 19'uncu maddesi gereğince Genel Kurulun onayına sunulmasını saygılarımla arz ederim.

Gökhan Günaydın
İstanbul
Grup Başkan Vekili

Öneri:

Kocaeli Milletvekili Nail Çiler ve arkadaşları tarafından, Kocaeli Kartepe ilçesinde yapılması planlanan çelikhane ve haddehane projesinin tüm yönleriyle araştırılması amacıyla 13/2/2026 tarihinde Türkiye Büyük Millet Meclisi Başkanlığına verilmiş olan (1679) sıra no.lu Meclis araştırması önergesinin diğer önergelerin önüne alınarak görüşmelerinin 18/2/2026 Çarşamba günü birleşimde yapılması önerilmiştir.

BAŞKAN - Önerinin gerekçesini açıklamak üzere, Cumhuriyet Halk Partisi Grubu adına Kocaeli Milletvekili Sayın Nail Çiler.

Buyurun Sayın Çiler. (CHP sıralarından alkışlar)

CHP GRUBU ADINA NAİL ÇİLER (Kocaeli) - Sayın Başkan, değerli milletvekilleri; sözlerime başlamadan önce, mübarek ramazan ayının tüm vatandaşlarımıza sağlık, huzur ve bereket getirmesini temenni ediyor, hepimizi saygıyla selamlıyorum.

Sayın Başkan, değerli milletvekilleri; bugün burada bir sanayi projesini değil bir ilçenin ve çocuklarımızın geleceğini konuşuyoruz. Kocaeli Kartepe'de planlanan çelikhane ve haddehane projesi sıradan bir yatırım değil. Bu proje, yerleşim alanlarının yanı başında; tarımın, hayvancılığın ve turizmin sürdüğü bölgede; Türkiye'nin sayılı hipodromlarından biri olan Kartepe Hipodromu'na 2,5 kilometre, Kocaelispor'unuzun stadına 8 kilometre uzaklıktadır.

Dünya değişiyor. G7 ve G20 ülkeleri yüksek karbon salınımı yapan -çevresel maliyet- ağır sanayi yatırımlarını terk ederek temiz üretime, ileri teknolojiye ve karbon nötr hedeflerine yöneliyor. Yeşil mutabakat artık bir tercih değil küresel bir zorunluluk, biz ise 21'inci yüzyılın 2'nci çeyreğinde yerleşim alanlarının göbeğine ağır sanayi yapmayı tartışıyoruz. Demir çelik sektörü hava kalitesini doğrudan etkileyen sektörlerin başında gelmektedir. Bilimsel veriler açık; akciğer kanserine bağlı ölümlerin yüzde 16'sında, KOAH kaynaklı ölümlerin yüzde 25'inde, solunum yolu enfeksiyonlarına bağlı ölümlerin yüzde 26'sında hava kirliliği risktir. Bu oranlar sadece istatistiki değil her biri bir insan hayatıdır.

Hava kalitesi olarak Dünya Sağlık Örgütü aşılması gereken partikül sınırını 15 mikrogram olarak belirlemişken Kocaeli'de 45 ile 91 aralığındadır. Azot dioksit 10 olması gerekirken Kocaeli'de 77 olan yerler vardır. Üstelik, burada kullanılacak hurda malzemenin yüzde 70'inin ithal olacağı ifade ediliyor. Uzmanlar bu hurdalarda radyoaktivite tespitinin mümkün olmadığını söylüyor. Soruyorum: Bu riskleri kim üstlenecek; Kartepe'nin çocukları mı, oradaki çiftçiler mi?

Bu proje yalnızca hava meselesi değildir. Ağır tonajlı araç trafiği, kirlilik ve su kaynaklarının korunması nasıl sağlanacak? Kartepe, tarım ve hayvancılık anlamında önemli bir yerdir. Bu proje bölgenin tarımını yok edecektir. Kartepe ilçesi aynı zamanda turizmde markadır. Kış turizmiyle Kartepe Kayak Merkezi, doğa turizmi, yaylaları, ormanları ve Sapanca Gölü'yle bölgenin en önemli çekim merkezlerinden biridir. Kartepe, yılın dört mevsiminde binlerce ziyaretçi ağırlayan şirin bir ilçemizdir. Turizm, bölge esnafı için sürdürülebilir gelir kaynağıdır; küçük işletmeler, konaklama tesisleri, restoranlar ve doğa sporları için vazgeçilmezdir. Şimdi soruyorum: Bir yanda temiz hava, beyaz örtüyle kaplı, gelin gibi dağlar, doğa yürüyüşü yerleri, diğer yanda bacalardan yükselen duman aynı coğrafyada nasıl yan yana olabilir? (CHP sıralarından alkışlar)

Ayrıca, alanın -bu çok önemli arkadaşlar- özel endüstri bölgesi -Türkiye'de sayıları 60, bugüne kadar tahsis edilenler 40- ilan edilmesi, planlama ilkeleri, imar hiyerarşisi ve kamu yararı bakımından ciddi şu işaretleri bulunduruyor ancak özel olarak birine ait olması da daha ilgi çekici. Anayasa'nın 56'ncı maddesi açık ve net: "Herkes sağlıklı ve dengeli bir çevrede yaşama hakkına sahiptir." Bu hüküm

bir temenni değil devlete yüklenmiş açık bir sorumluluktur. Kocaeli, sanayinin başkentidir, biz sanayiye karşı değiliz. İnsan sağlığını ve doğayı hiçe sayan üretim anlayışına karşıyız. (CHP sıralarından alkışlar) Kartepe'nin bereketli topraklarına zehir değil umut düşün istiyoruz, dağlarının zirvesinde duman değil beyaz örtü, kar olsun istiyoruz, çocuklarımız temiz bir gökyüzünün altında büyüsün istiyoruz. Bu nedenle yer seçimi, çevresel etkiler, insan sağlığına muhtemel zararlar, planlama süreçleri, turizm ve kırsal ekonomi üzerindeki etkileriyle kamu yararı ilkesine uygunluğunun tüm yönleriyle araştırılması için Meclis araştırması komisyonu kurulmasını istiyoruz. (CHP sıralarından alkışlar)

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

BAŞKAN - Buyurun.

NAİL ÇİLER (Devamla) - Çünkü mesele yalnızca bir tesis değil mesele rant meselesidir, mesele nefes meselesidir. (CHP sıralarından alkışlar) Mesele Kartepe'nin kimliğidir, mesele Kocaeli'nin geleceğidir. Kartepe'de bu projeye direnenlere selam olsun; Kartepe sahipsiz değildir diyorum, Genel Kurulu ve Kartepe'deki vatandaşları sevgi, saygı ve muhabbetle selamlıyorum. (CHP, İYİ Parti ve YENİ YOL sıralarından alkışlar)

BAŞKAN - YENİ YOL Partisi Grubu adına İstanbul Milletvekili Sayın Mustafa Kaya.

Buyurun Sayın Kaya. (YENİ YOL ve İYİ Parti sıralarından alkışlar)

YENİ YOL GRUBU ADINA MUSTAFA KAYA (İstanbul) - Sayın Başkan, saygıdeğer milletvekilleri; Cumhuriyet Halk Partisinin Kocaeli Kartepe'deki çelikhane ve haddehaneyle ilgili verdiği araştırma önergesi üzerine grubumuz adına söz almış bulunuyorum. Bu vesileyle sizleri saygıyla selamlıyorum.

Bizler millî görüş hareketinin temsilcileriyiz ve biz 1970'lerde Türkiye'de ağır sanayi hamlesini başlatan ve bunların birçoğunu hayata geçiren bir hareketin devamıyız. Şimdi, işin bir tarafı bu gerçek ama diğer tarafı da şu: Arkadaşlar, Marmara'yı şöyle gözünüzde canlandırabiliyor musunuz? 1970'lerde yaptığımız planlamada bu sanayi kuruluşlarının Türkiye'nin dört bir tarafına yayıldığı ve refahın tabana yayılması adına bunların gerçekleştirildiğini ortaya koymaya çalışmıştık ama bugün Türkiye bir terazi olsa, bu terazide Marmara siz de takdir edersiniz ki tamamen küfenin dibine oturur.

Değerli arkadaşlar, Devlet Planlama Teşkilatı bu planlamaları yaparken 1970'li yıllarda özellikle dikkat eder ve İstanbul'dan, Kocaeli'den yatırımları daha çok iç bölgelere kaydırmaya çalışırdı ama bugün gelin görün ki maalesef Kocaeli'de, Kartepe'de buna dikkat edilmiyor.

Verilen ÇED raporunu mahkeme iptal etmiş. İptal etme gerekçelerine dikkat ediniz, diyor ki: "Meteorolojik analizler doğru yapılmamış. Akustik rapor doğru düzenlenmemiş. Yerleşim alanlarına olan yakınlıkla ilgili değerlendirmeler düzgün şekilde ortaya konulmamış." Sonra emisyon unsurlarının doğru çalışılmadığı ortaya konulmuş ve demiş ki: "Trafik ve çevreye etkileri hesaplanmamış." Mahkemenin ortaya koyduğu bu kadar gerçeğe rağmen bu Kartepe'deki çelikhane, haddehane karşı olanları sanayiye karşıymış gibi göstermek tam anlamıyla bir akıl tutulmasıdır. (YENİ YOL sıralarından alkışlar) Burada tarım arazilerinin imara açılmasından tutunuz Sapanca Gölü, suyun kirlenmesi, orada ovaya verilecek zararlar, insan sağlığına zarar, turizme zarar... Yani siz tamamen, bu alacağımız, bu aldığımız kararlar beraber Kartepe'nin değil, 150-160 bin nüfuslu Kartepe'nin değil koskoca bir Kocaeli'nin, Marmara Bölgesi'nin farklı bir şekilde, maalesef olumsuz bir süreçle sokulmasına sebep oluyorsunuz.

Arkadaşlar, dış ticaret yapanlar bilir, içinde gemiciler var.

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

BAŞKAN - Buyurun, tamamlayın.

MUSTAFA KAYA (Devamla) - Hurda ithalatı yapılırken hurda ithalatında neye dikkat edilir? Hurda ithalatında eğer denk gelirse Atom Enerjisi Kurumu tarafından incelenmesi söylenir. Şimdi, Dilovası gibi, Kocaeli'de İzmit Körfezi gibi, buralarda tonlarca, yüz binlerce ton hurdanın getirilip İzmit Körfezi'nde bir de Kartepe'ye sokulması demek, Kocaeli'de biraz önce verilen istatistiklere göre yaşamın daha da zorlaşacağı anlamına gelir.

Geliniz, Kocaeli'ye, Kartepe'ye bu yanlış yapmayın. Sanayi yatırımı yapılacaksa Türkiye'nin farklı noktalarında, hem de farklı alanlara bunu yaparak Türkiye'nin bu noktadaki ihtiyacını karşılayalım

diyor, Cumhuriyet Halk Partisinin önergesini desteklediğimizi ifade ediyor, Genel Kurulu saygıyla selamlıyorum. (YENİ YOL, CHP ve İYİ Parti sıralarından alkışlar)

BAŞKAN - İYİ Parti Grubu adına Kocaeli Milletvekili Sayın Lütfü Türkkan.

Buyurun. (İYİ Parti ve YENİ YOL sıralarından alkışlar)

İYİ PARTİ GRUBU ADINALÜTFÜ TÜRKKAN (Kocaeli) - Sayın Başkan, değerli milletvekilleri; bugün burada bir haddehane projesini değil bir şehrin nefesini konuşuyoruz aslında, konuştuğumuz konu bu. Kartepe’de kurulmak istenen bu çelikhane ve haddehane projesi ilk defa 2022 yılında gündeme geldi; ÇED raporu çıktı, Danıştayda dava açıldı, proje iptal edildi ama burada bitmedi tabii, şirket yeniden ÇED raporu hazırladı ve 2025’te, maalesef, adının içinde “Çevre” olan Bakanlık bunu onayladı. Şimdi ben soruyorum, Ankara’da bunu imzalayan zevata soruyorum: Siz hiç sabah Kartepe’nin sisini gördünüz mü, Yuvacık’ın suyunu hiç içtiniz mi? Yok. O dağların havasını soludunuz mu? Yok. Ama şehirde Adalet ve Kalkınma Partisinin siyasetini finanse eden şirketlerin başında gelen bir şirket kuruluyorsa, bir şirket bunu kuruyorsa bunu imzalamak farz oldu. (CHP sıralarından alkışlar)

Bakın, ben size bir şey söyleyeyim: Burada iktidar partisinden milletvekili arkadaşlar da var, bu projeye onay veren herkes, orada can veren tüm insanların vebali boynunda ahirete irtihal edecek. (CHP sıralarından alkışlar) Böyle emisyon gazı üreten, radyasyon yayan böyle bir tesisi yapmak bu kente ihanettir. “Mutlu şehir Kocaeli.” Neresi mutlu Kocaeli’nin be, zehirlediniz Kocaeli’yi! (İYİ Parti, CHP ve YENİ YOL sıralarından alkışlar) Kalkmışsınız Kartepe’ye çöp tesisi yapıyorsunuz, kalkmışsınız Balçık köyüne bir çöp aktarma tesisi yapıyorsunuz; kanamamışsınız, gelmişsiniz, şimdi bir de haddehane yapıyorsunuz. Ben Dilovası’nda otuz sekiz senedir ikamet ediyorum. Dilovası’nın yüzde 73 ölümleri kanserden. Neden, biliyor musunuz? Aynı bu haddehane gibi 2 tane haddehane var orada. İnsanlar zehir soluyor. Ben iş insanıyım, istihdam yaratmak dünyanın en mukaddes meselelerinden biridir ama adam öldürerek para kazanmak “lejyoner askerlik” demektir. (CHP sıralarından alkışlar) Siz insanları öldürerek para kazanmaya çalışıyorsunuz ve birileri de buna yol veriyor, yol verenlerin hesabını hem Allah sorar hem de Türkiye’de bütün insanlar bu hesabı sorar. Seçim geldiği zaman da Kartepe’de dolaşamazsınız, o haddehanenin hesabını veremezsiniz orada.

Bakın, Kandıra’da bir çöp tesisi planlandı. İnsanlar ayağa kalkmış. Gidiyoruz anlatıyoruz: “Arkadaşlar, bakın, buradaki metan gazıyla bu kadar güzel doğası olan, tarım yapılan, belki de meyvencilik, sebzeçilik yapılan Kocaeli’nin tek ilçesi hâline gelen Kandıra’yı zehirliyorsunuz.”

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

BAŞKAN - Buyurun, tamamlayın.

LÜTFÜ TÜRKKAN (Devamla) - “Hayır, biz istediğimiz zaman yaparız.” Buyurun, yapın. Vebaline nasıl katlanacaksınız? Ben buradan Kocaeli’den seçilmiş bütün milletvekillerine sesleniyorum: Bir gün seçilirsiniz, milletvekilliği yaparsınız ve gidersiniz ama buna ortak olduğunuz zaman, bu günaha ortak olduğunuz zaman, Kocaeli’de dolaştığınız zaman ailesi kanserden ölmüş her adamın bedduasıyla karşılaşmaya devam edersiniz, beddua almaya devam edersiniz. (CHP sıralarından alkışlar)

Hepinize saygılar sunuyorum. (İYİ Parti, CHP ve YENİ YOL sıralarından alkışlar)

BAŞKAN - Halkların Eşitlik ve Demokrasi Partisi Grubu adına Kocaeli Milletvekili Sayın Ömer Faruk Gergerlioğlu.

Buyurun. (DEM PARTİ sıralarından alkışlar)

DEM PARTİ GRUBU ADINA ÖMER FARUK GERGERLİOĞLU (Kocaeli) - Sevgili halkımıza saygılarımı sunuyorum.

LÜTFÜ TÜRKKAN (Kocaeli) - Sayın Başkanım...

BAŞKAN - Bir dakika Sayın Milletvekili...

LÜTFÜ TÜRKKAN (Kocaeli) - Faruk Bey, özür diliyorum.

Ben “haddehane” söyledim, arkadaşlar “hastane” anlamış galiba, uyardılar beni. “Haddehane” arkadaşlar, haberiniz olsun, “haddehane”den bahsediyorum.

Teşekkür ediyorum Sayın Başkanım.

ŞENGÜL KARSLI (İstanbul) - Söylediğiniz hiçbir şey doğru değil zaten.

ADEM YILDIRIM (İstanbul) - Takılmayın, zaten öbürleri de yanlıştı.

BAŞKAN - Sağ olun.

Sürenizi baştan alıyoruz, buyurun.

ÖMER FARUK GERGERLİOĞLU (Devamla) - Sevgili halkımıza AK PARTİ ve MHP Cumhur -zulüm- İttifakı'nı şikâyet ediyorum. Neden? Ya, bakın, yıllardır iktidarın da karşı çıktığı bir haddehaneyi yaptırmaya çalışıyorsunuz. Kocaeli'de AK PARTİ'liler de yıllardır karşı çıkıyordu. Ne zaman ki saraydan bir talimat geldi, herkes aman efendim falan ve sesleri çıkmamaya başladı; olay bu.

Bakın, 6 Şubat 2022'de Kocaeli Büyükşehir Belediye Başkanı Sayın Tahir Büyükkakın ne demiş? "Bu konu daha önce 2 kere kentin gündemine geldi, Büyükşehir ve Kartepe Belediyesi olarak bu tesise kesinlikle olumlu bakmıyoruz, olumsuz görüş vereceğiz." Kim demiş? Büyükşehir Belediyesi. Peki, şimdi niye arkasındasınız bu zehir saçan haddehane yapılmasının? Çünkü 24 Haziran 2023'te saraydan onay gelmiş, hemen tüm AK PARTİ'lilerin söylemi değişmiş. Sayın Tahir Bey demiş ki: "İlk görüşümüz olumsuzdu ama şu an bir sorun görmüyorum." Ya, değişen hiçbir şey yok ama işte, saraya göre böyle bir değişim yaşanıyor.

Şimdi, arkadaşlar, tam bir cinayet işlenir. Bakın, Kocaeli'de, Kartepe'de bu haddehaneye karşı çıkmayan hiç kimse yok, AK PARTİ'liler de dâhil, MHP'liler de dâhil. Bu cinayeti işlemeyin arkadaşlar. Bakın, turistik bölge Kartepe'ye gitmişsinizdir, yemyeşil, müthiş bir yer ama siz buraya ne yapacaksınız biliyor musunuz? Fehmi Bey'i zengin etmek için -Yıldız Entegre sahibi bir Fehmi Bey var, Fehmi Yıldız, çok parayı seviyor- yüzde 70 hurda çelik dışarıdan gelecek, ondan sonra 4 milyon ton sıvı çelik üretilecek ve Fehmi Bey büyük paralar kazanacak. Peki, buna karşı ÇED onaylanınca dava açıldı, dava bu ÇED'i olumsuz buldu, tekrar ÇED raporu getirildi ve şu anda isteseler, açıkçası şu gördüğünüz alana, bakın şu alan, bahsettiğimiz alan şu alan, bu alana haddehaneye başlayacaklar. Allah'tan korkun ya! Yemyeşil bir alan. Eğer burada haddehane yapılırsa böyle dumanların yükseldiği, berbat bir yer haline gelecek. Kim için yapılacak? Yıldız Entegre için yapılacak, para kazansın Fehmi Bey. Bakın, şu anda orada bir nöbet var.

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

BAŞKAN - Buyurun, devam edin.

ÖMER FARUK GERGERLİOĞLU (Devamla) - Aylardır insanlar, Kocaeli halkı, Kartepe halkı nöbet tutuyor bu zehir saçan yere karşı çıkmak için. Şimdi, bölgede rüzgâr yönü değiştiği zaman insanların üzerine bu dumanlar gelecek, trafik berbat olacak; emisyon, atık yönetimi, yer altı sularına etkileri, jeolojik raporlar hazırlanmamış durumda ve bu bölge artık Kartepe değil kansertepe olacak arkadaşlar. (CHP sıralarından alkışlar) Zaten Kocaeli'ni mahvettiğiniz yetmezmiş gibi Dilovası'nı da mahvettiniz. Şimdi, sıra turistik bir ilçemiz olan Kartepe'ye geldi.

Bir de su lazım bu fabrikaya. Ya, bakın, Kocaeli'de su yok arkadaşlar, Yuvacık Barajı dibe vurmuş. Bu fabrikaya su lazım, o çeliklerin eritilmesi için su lazım. Nereden gelecek? Sapanca Gölü'nden gelecek. Sakarya halkı da bunu duysun. Ya, Kocaeli ve Sakarya'yı mahvedecek bir proje, içecek su yok, Fehmi Bey'e su yetiştirecekler Sapanca Gölü'nden.

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

ÖMER FARUK GERGERLİOĞLU (Devamla) - Elinizi vicdanınıza koyun ve bu proje karşı çıkan arkadaşlar. Kabul edilecek bir durum değil. Kanser vakalarının mesulü sizsiniz. Bakın, net söyleyeyim: Dilovası'ndaki kanser vakalarının da mesulü sizsiniz, Kartepe'deki "kansertepe" olacak bölgedeki kanser vakalarının da mesulü siz olursunuz.

Teşekkür ediyorum. (DEM PARTİ ve CHP sıralarından alkışlar)

BAŞKAN - Adalet ve Kalkınma Partisi Grubu adına Kocaeli Milletvekili Sayın Veysel Tipioğlu.

Buyurun Sayın Tipioğlu. (AK PARTİ sıralarından "Bravo" sesleri, alkışlar)

AK PARTİ GRUBU ADINA VEYSAL TİPİOĞLU (Kocaeli) - Sayın Başkan, değerli milletvekilleri; CHP Grubunun verdiği Meclis araştırması önergesine ilişkin önerge hakkında grubumuz adına söz almış bulunuyorum. Genel Kurulu ve ekranları başındaki aziz vatandaşlarımızı saygıyla selamlıyorum.

Mübarek ramazan ayına kavuşmanın huzur ve mutluluğu içerisinde Yüce Rabb'imden milletimize birlik, beraberlik ve kardeşlik niyaz ediyorum.

Öncelikle şunu net olarak ifade edeyim: Hükümet olarak çevrenin korunması, insan sağlığının gözetilmesi ve şehircilik ilkelerine uygunluk temel hassasiyetimizdir. Bu başlıklar üzerinden tartışma yürütülmesini doğru bulmadığımızı ifade etmek isterim.

Değerli milletvekilleri, söz konusu proje çevresel etki değerlendirmesi süreci başta olmak üzere imar, planlama ve çevre izinleri kapsamında ilgili kurum görüşleriyle birlikte çok katmanlı bir değerlendirme süreci içerisinde ele alınmaktadır. Yargı süreçleri ve yürürlükteki mevzuat çerçevesinde hukuka uygunluk, çevresel etkiler, insan sağlığı ve kamu yararı esas alınarak açık, şeffaf ve denetime tabi bir şekilde değerlendirmeye tabi tutulmaktadır. Milletimizin sağlığı ve yaşam kalitesi Hükümetimizin temel önceliğidir. Bu çerçevede, tüm yatırımların çevreyle uyumlu, sürdürülebilir ve toplum sağlığını önceleyen bir anlayışla hayata geçirilmesi şarttır. Söz konusu proje bakımından da aynı sorumluluk bilinciyle hareket ediyoruz.

Sayın milletvekilleri, Kocaeli, sanayi ve endüstrinin başkentidir. Türkiye'nin toplam ihracatında 2'nci olan şehirdir ve 3'üncüyle de arasında açık ara fark vardır. Üretim gücüyle, istihdam kapasitesiyle ve ihracata sağladığı katkıyla ülkemizin kalkınma ve gelişmesinde stratejik bir ildir. Bu yönüyle Kocaeli yalnızca bir şehir değil Türkiye ekonomisinin lokomotifidir. Türkiye, Avrupa'nın en büyük çelik üreticisidir. Demir çelik sektörü sanayi altyapımız, üretim gücümüz ve istihdam açısından stratejik bir sektördür ancak bu stratejik önem çevresel sorumluluktan bağımsız değildir. Cumhurbaşkanımızın da her fırsatta ifade ettiği gibi kalkınmayı çevreyi yok ederek değil, çevreyle uyum içinde gerçekleştirmek temel yaklaşımımızdır.

ÖMER FARUK GERGERLİOĞLU (Kocaeli) - O zaman niye onay verdi, niye onay verdi o zaman?

VEYSAL TİPİOĞLU (Devamla) - Türkiye, büyürken doğasını koruyan, üretirken insanımı önceleyen bir ülkedir.

ÖMER FARUK GERGERLİOĞLU (Kocaeli) - Kocaeli'yi katletmeyin, Kartepe'yi katletmeyin ya! O zaman niye onay verdi?

VEYSAL TİPİOĞLU (Devamla) - Aziz milletimizin sağlığını, çevremizi ve yaşam kalitesini ilgilendiren hiçbir konuda bugüne kadar en ufak bir ihmale göz yummadık, Allah'ın izniyle bundan sonra da yummayız.

RESUL KURT (Adıyaman) - Bravo!

ÖMER FARUK GERGERLİOĞLU (Kocaeli) - O zaman önergeye “evet” oyu ver, biraz sonra “hayır” oyu vereceksin.

VEYSAL TİPİOĞLU (Devamla) - Çevre hassasiyetini konuşacaksak İzmir Körfezi'ni ve İzmit Körfezi'ni mukayese etmek lazım.

GÖKHAN GÜNAYDIN (İstanbul) - O işler hamasetle olmuyor, hamasetle olmuyor o işler!

ÖMER FARUK GERGERLİOĞLU (Kocaeli) - Ya, hamaset yapma, hamaset! “Evet” oyunu görelim; “evet” oyu verecek misin, ondan bahset.

GÖKHAN GÜNAYDIN (İstanbul) - Kanser oranlarına bir bak, kanser oranlarına. Sallayarak olmuyor o işler.

VEYSAL TİPİOĞLU (Devamla) - İkisinin arasındaki fark sadece bir harf değildir. Ölen balıklarla, yaşayan balıklarla...

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

GÖKHAN GÜNAYDIN (İstanbul) - Partikül oranlarına bir bak, kanser oranlarına bir bak.

ÖMER FARUK GERGERLİOĞLU (Kocaeli) - “Evet” oyu verecek misin?

BAŞKAN - Buyurun, devam edin.

VEYSAL TİPİOĞLU (Devamla) - Körfezlere baktığımızda kimin çevreci olduğunu, kimin laf ürettiğini, kimin iş yaptığını çok net görürsünüz.

GÖKHAN GÜNAYDIN (İstanbul) - Ya, hamaset, hamaset işte, oradan salla dur.

NAİL ÇİLER (Kocaeli) - Yüz on iki gün oldu, rapor çıkaramadınız; kaç tane can gitti.

VEYSAL TİPİOĞLU (Devamla) - Nitekim Kocaeli, çevre yatırımları bakımından Türkiye'nin öncü illerinden bir tanesidir.

SERKAN SARI (Balıkesir) - Ne orman kaldı, ne deniz kaldı, ne nehir kaldı be!

ÖMER FARUK GERGERLİOĞLU (Kocaeli) - Kartepe'yi mahvedeceksiniz, katledeceksiniz.

VEYSAL TİPİOĞLU (Devamla) - Marmara Denizi'ni tehdit eden...

ÖMER FARUK GERGERLİOĞLU (Kocaeli) - Kartepe'yi katledeceksin.

GÖKHAN GÜNAYDIN (İstanbul) - Hayatınız hamaset, hayatınız.

SERKAN SARI (Balıkesir) - Katletmediğiniz yer kalmadı be!

VEYSAL TİPİOĞLU (Devamla) - Dinleyin, dinleyin.

GÖKHAN GÜNAYDIN (İstanbul) - Neyini dinleyeceğiz senin, neyini dinleyeceğiz? Hayatınız hamaset. Gerçekleri çarpıtma.

ÖMER FARUK GERGERLİOĞLU (Kocaeli) - Kanser vakalarının sorumlusu sensin. Utanç duyacaksın, Kocaeli’de halkın yüzüne bakamayacaksın.

VEYSAL TİPİOĞLU (Devamla) - Marmara Denizi’ni tehdit eden müsilaj sorununa karşı kararlı bir mücadele yürütülmektedir. Büyükşehir Belediyesi tarafından hayata geçirilen dip çamuru temizleme çalışmaları hayati öneme sahiptir.

ÖMER FARUK GERGERLİOĞLU (Kocaeli) - Yazıklar olsun sana!

VEYSAL TİPİOĞLU (Devamla) - Ülkemizde bugüne kadar hayata geçirilen en önemli projedir.

ÖMER FARUK GERGERLİOĞLU (Kocaeli) - Nasıl buna “evet” dersin!

SERKAN SARI (Balıkesir) - Katletmediğiniz yer kalmadı! Talan etmediğiniz yer kalmadı be!

NAİL ÇİLER (Kocaeli) - Nerede buranın ruhsatı, nerede kaymakam?

VEYSAL TİPİOĞLU (Devamla) - Ben seni dinledim kardeşim, otur sen de dinle, saygılı ol!

GÖKHAN GÜNAYDIN (İstanbul) - Hamaset yapma, hamaset!

ÖMER FARUK GERGERLİOĞLU (Kocaeli) - Boş konuşuyorsun! Yalan dolan...

SERKAN SARI (Balıkesir) - Dereleri, Marmara Denizi’ni bu hâle getiren, bu nehirleri bu hâle getiren siz değil misiniz!

VEYSAL TİPİOĞLU (Devamla) - Devam eden idari ve yargı süreçleri tamamlanmadan, her yönüyle denetlenen bu proje için Meclis araştırması açılmasını doğru ve gerekli bulmuyoruz.

GÖKHAN GÜNAYDIN (İstanbul) - Git onları Kocaeli’de bir anlat da göreyim ben seni hadi!

VEYSAL TİPİOĞLU (Devamla) - Önergeyi desteklemeyeceğimizi, aleyhte oy kullanacağımızı ifade ediyorum. Genel Kurulu ve aziz milletimizi saygıyla selamlıyorum. (AK PARTİ sıralarından alkışlar)

RESUL KURT (Adıyaman) - Bravo!

ÖMER FARUK GERGERLİOĞLU (Kocaeli) - Kocaeli’yi katlettin, yazıklar olsun!

BAŞKAN - Öneriyi oylarınıza sunuyorum: Kabul edenler... Kabul etmeyenler... Kabul edilmemiştir.

NAİL ÇİLER (Kocaeli) - Tarihe geçecek, tarihe! 7 canın hesabını vermediniz daha!

VEYSAL TİPİOĞLU (Kocaeli) - Ya, otur sen; otur oturduğun yerde, ezbere konuşuyorsun sen!

NAİL ÇİLER (Kocaeli) - Ver bakayım, 7 kişi nasıl yandı? Hani çevre dostu...

VEYSAL TİPİOĞLU (Kocaeli) - Ezbere konuşma kardeşim! Ya, otur oturduğun yerde! Haddini bil! Haddini bil! Terbiyeni takın! Terbiyesizlik etme!

NAİL ÇİLER (Kocaeli) - Sen otur yerine be! 7 can nasıl gitti?

GÖKHAN GÜNAYDIN (İstanbul) - Ya, sen haddini bil, ne biçim konuşuyorsun sen ya! Sen haddini bil!

SERKAN SARI (Balıkesir) - Had mi bildiriyorsun sen!

VEYSAL TİPİOĞLU (Kocaeli) - Elinle, ayağınla konuşma! Terbiyesizlik etme! Canımı sıkma!

NAİL ÇİLER (Kocaeli) - Sen haddini bil!

GÖKHAN GÜNAYDIN (İstanbul) - Hadi ayağa kalk! Hadi ayağa kalk!

SERKAN SARI (Balıkesir) - Sen kime had bildiriyorsun! Gelsene, bir bildir! Gel bildir haddimi o zaman! Hangi yetkiyle sen had bildiriyorsun!

NAİL ÇİLER (Kocaeli) - Madem çevre dostuysa 7 kişi yandı, niye hesap vermiyorsunuz? (AK PARTİ ve CHP sıralarından gürültüler)

BAŞKAN - Alınan karar gereğince denetim konularını görüşmüyor ve gündemin “Kanun Teklifleri ile Komisyonlardan Gelen Diğer İşler” kısmına geçiyoruz.

1’inci sırada yer alan, Sivas Milletvekili Rukiye Toy ve Konya Milletvekili Mehmet Baykan ile 54 Milletvekilinin Milli Parklar Kanunu ve Bazı Kanunlar ile 375 Sayılı Kanun Hükmünde Kararıyla Değişiklik Yapılmasına Dair Kanun Teklifi ve Tarım, Orman ve Köy İşleri Komisyonu Raporu’nun görüşmelerine kaldığımız yerden devam edeceğiz.

VII.- KANUN TEKLİFLERİ İLE KOMİSYONLARDAN GELEN DİĞER İŞLER**A) KANUN TEKLİFLERİ**

1.- Sivas Milletvekili Rukiye Toy ve Konya Milletvekili Mehmet Baykan ile 54 Milletvekilinin Milli Parklar Kanunu ve Bazı Kanunlar ile 375 Sayılı Kanun Hükümünde Kararınamede Değişiklik Yapılmasına Dair Kanun Teklifi (2/3308) ve Tarım, Orman ve Köyişleri Komisyonu Raporu (S. Sayısı: 230)³

BAŞKAN - Komisyon? Yerinde.

Dünkü birleşimde İç Tüzük'ün 91'inci maddesine göre temel kanun olarak görüşülen 230 sıra sayılı Kanun Teklifi'nin birinci bölümü üzerinde görüşmeler tamamlanmıştı.

Şimdi birinci bölümde yer alan maddeleri, varsa o madde üzerindeki önerge işlemlerini yaptıktan sonra ayrı ayrı oylarınıza sunacağım.

1'inci madde üzerinde 4 adet önerge vardır, önergeleri aykırılık sırasına göre işleme alacağım.

İlk okutacağım 3 önerge aynı mahiyettedir, bu önergeleri birlikte işleme alacağım.

Buyurun okuyun.

Türkiye Büyük Millet Meclisi Başkanlığına

Görüşülmekte olan 230 sıra sayılı Kanun Teklifi'nin 1'inci maddesinin teklif metninden çıkarılmasını arz ve teklif ederiz.

Gülderen Varlı	Celal Fırat	İbrahim Akın
Van	İstanbul	İzmir
Ömer Faruk Gergerlioğlu	Meral Danış Beştaş	Semra Çağlar Gökçalp
Kocaeli	Erzurum	Bitlis

Aynı mahiyetteki diğer önergenin imza sahipleri:

Selçuk Özdağ	Sema Silkin Ün	Sadullah Kısacık
Muğla	Denizli	Adana
Necmettin Çalışkan	Mustafa Bilici	Biröl Aydın
Hatay	İzmir	İstanbul

Aynı mahiyetteki diğer önergenin imza sahipleri:

İlhami Özcan Aygun	Ömer Fethi Gürer	Ayhan Barut
Tekirdağ	Niğde	Adana
Mühip Kanko	Gülcan Kış	Bekir Başevirgen
Kocaeli	Mersin	Manisa

BAŞKAN - Komisyon aynı mahiyetteki önergelere katılıyor mu?

TARIM, ORMAN VE KÖYİŞLERİ KOMİSYONU SÖZCÜSÜ MESTAN ÖZCAN (Tekirdağ) - Katılmıyoruz.

BAŞKAN - Aynı mahiyetteki önergeler üzerinde ilk konuşmacı Erzurum Milletvekili Sayın Meral Danış Beştaş.

Buyurun Sayın Beştaş. (DEM PARTİ sıralarından alkışlar)

MERAL DANIŞ BEŞTAŞ (Erzurum) - Teşekkürler Sayın Başkan.

Değerli milletvekilleri, hepinizi saygıyla selamlıyorum.

³ 230 S. Sayılı Basmayazı 17/2/2026 tarihli 61'inci Birleşim Tutanağı'na ektir.

Evet, bugün görüşülen kanun teklifi, “Millî Parklar” denilen yasa teklifi aslında maalesef yine bir doğa talanından başka hiçbir şey değil. Anadolu... Düşünün ki insanlık Göbeklitepe’den beri bu coğrafyayı zenginleştirmiş, onlarca medeniyet denizi, dağı, suyu, yeşili ayrı güzel olan bu coğrafyada insanlığa öncülük etmiş, değerler armağan etmiştir. Düşündünüz mü neden onlarca medeniyet burada hayat bulmuş? Şüphesiz bu eşsiz doğa pek çok şeye ilham olmuş, eşsiz bağrından bereket saçmıştır. Ancak maalesef, rant sevdası o insanlığa armağan doğayı katletmekte beis görmemiştir, elimizdeki teklif de maalesef bunlardan bir tanesi. Bu nedenle, bu teklife muhalif olduğumuzu öncelikle ifade etmek istiyorum ama ben ana dille ilgili konuşmak için geldim.

21 Şubat Ana Dili Günü yaklaşıyor ve bu coğrafyanın başka bir zenginliğinden ve yasaklardan söz etmeden, hafızanın nasıl yok sayıldığından söz etmeden geçmek istemedim. Evet, bu açıdan, bu kadim coğrafyada var olan dillerin yaşaması, yaşatılması, önündeki engellerin kaldırılması hayati derecede önemlidir ama maalesef bu zenginlik ve diller sadece söylem düzeyinde kalıyor ve gündelik yaşamda yasaklarla çevreleniyor. İçinde bulunduğumuz barış ve demokratik toplum sürecinde ana dilin önündeki yasakların kaldırılmasının da çok hayati olduğunu ifade etmek istiyorum ve dilin sadece bir iletişim aracı olmadığını, bireyin ve toplumun kimliğini yansıttığını, inşa eden ana unsurlar olduğunu sanırım ifade etmeye gerek yok. UNESCO’nun verilerine göre, Türkiye’de 18 dil yok olma tehlikesiyle karşı karşıya maalesef ve bu 3’ünün de hâlihazırda yok edilmiş olması sadece dilsel bir kayıp değil insanlık hafızasına aslında indirilen önemli bir darbedir. 36 farklı dilin konuşulduğu topraklarımızda bu dile vurulan her kilit kuşakların kendilerini yansıttığı aynaların kırılması anlamına gelir.

Evet, ne deniyor? Bütünlük. Bütünlük adına ana diline ilişkin her türlü talep reddediliyor, yasaklanıyor ve dilimizin, başta Kürtçe olmak üzere diğer bütün farklı dillerin yok olması tehlikesini hepimiz iliklerimize kadar hissediyoruz. Gerçi, özellikle Türkiye’de Türkçeden sonra en çok kullanılan dil Kürtçedir, bunu hepimiz biliyoruz. Bu dil büyük bir direnişle, dirayetle bugünlere kadar geldi ve hiçbir güç, hiçbir iktidar, hiçbir devlet dilimizi yok etmeye muktedir değildir ve bundan sonra da dilimizi yaşatacağız ama topyekûn engelleme bütünlük adına yapılıyorsa burada durup düşünmemiz lazım. Ana dilinden koparılan bir halk aslında köklerinden koparılan bir ağaç gibidir ve hedeflenen budur. Bu engelleme, telafisi imkânsız zararlara da sebebiyet oluyor ve toplumsal kırılmalara yol açtığı için barışın zeminini de ciddi bir şekilde sarsmaktadır.

Şimdi, birçok yasal düzenleme var; bunları söyleyeceğim ama ana dil yasağı sadece siyasi bir sorun değildir değerli milletvekilleri, hayati bir meseledir. Hastanede derdini anlatamayan bir yaşlının, bir insanın yanlış tedavi görmesi, mahkemede en iyi bildiği dilde savunma yapamaması sebebiyle hak kaybına uğraması bir yurttaşın ya da vergisini veren herkesin hizmet alamaması birer hak cinayetidir. Anayasa’nın 3’üncü maddesi resmî dili Türkçe olarak söyler; doğru ama bu, kamusal alanda diğer dillerin kullanılmayacağı anlamına gelmez, yasaklamaz. Anayasa’nın 10’uncu maddesi nedir? Eşitlik maddesidir. 12’nci maddesi de temel hak ve hürriyetlerin vazgeçilmezliğidir. Şimdi devletin vergi aldığı herkese eşit hizmet götürme sorumluluğu ve yükümlülüğü bulunmaktadır. Türkiye’de ana dil meselesi maalesef iktidarların elinde konjonktüre göre açılıp kapatılan birer olguya dönüşmüştür, bazı adımlarda yasak savma aracıyla kullanılmaktadır.

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

MERAL DANIŞ BEŞTAŞ (Devamla) - Bitiriyorum.

BAŞKAN - Buyurun.

MERAL DANIŞ BEŞTAŞ (Devamla) - Oysa haklar tek bir kişinin ya da merkezin inisiyatifine bırakılamaz.

Şunu söyleyeyim son olarak: Barış, tekçiliğin dayatıldığı, dillerin susturulduğu bir iklimde değil her sesin kendi özgünlüğüyle kabul edildiği bir ortamda yeşerir. Farklı dillerin bir arada olması Türkiye’yi asla bölmez, aksine Türkiye’yi dünyada eşsiz kılar aslında; birçok ülkede de bu vardır ve barışın şarkıları ana dillerde söylendiğinde Anadolu ve Mezopotamya halkları güçlü bir geleceği birlikte kucaklar. Biz, bu barış ve demokratik toplum sürecinde ana dilinin çok önemli bir yerde durduğunu her yerde ifade ettik ve etmeye devam edeceğiz.

Son olarak, 21 Şubat Uluslararası Ana Dili Günü'nü kutluyorum. "..."⁴

BAŞKAN - Aynı mahiyetteki önergeler üzerinde ikinci konuşmacı Hatay Milletvekili Sayın Necmettin Çalışkan.

Buyurun Sayın Çalışkan. (YENİ YOL ve İYİ Parti sıralarından alkışlar)

NECMETTİN ÇALIŞKAN (Hatay) - Sayın Başkan, değerli milletvekilleri, aziz milletimiz; bir ramazan ayının girişindeyiz. Ne var ki ramazan ayında ayın mehabetine uygun çalışma yapmak, milletin iftar sofrasına bir lokma daha katmak için çalışmak gibi bir niyet ne yazık ki yok. Emeklilerin sorunu gündeme geldiğinde, iktidar mensupları az önce "Bozuk plak gibi tekrar ediyorsunuz." mahiyetinde söz söyledi.

Değerli milletvekilleri, ben aslında şu AK PARTİ'li arkadaşlara şunu sormak istiyorum: Allah aşkına, farkında mısınız; bütün çıkarılan kanunlar, para, rant, ihale, Sayıştay denetimi dışına çıkmak; her şey buna odaklı. Maden Yasası, enerji yasası, rezerv alanı yasası; Sayıştay denetimi dışına çıkma yasası, kamu denetiminin kaldırılması, kurumun fona devri, özerklik ilanı. Farkında mısınız, değişik değişik kelimeler kullanılıyor ama tamamı aynı şey; para. Nereden para gelecek... Para geldiğinde keşke bunları düzgün yere harcayabilseydik, eyvallah, başımız gözümüz üstüne ama paraların da nereye gittiği görülüyor; israf, yolsuzluk, ihale, yandaş, faiz. Başka da adamakıllı düzgünce bir yere harcandığı ne yazık ki yok. Süreçteki özelleştirmeler bitti, 64 milyar dolar; köprüler, otoyollar, hastaneler, bankalar, borsa, sigorta şirketleri, demir çelik fabrikaları; her şeyi, her şeyi sattınız, sıra boğaz köprüsüne geldi. Şimdi yeni bir okus pokusla karşı karşıyayız: Millî parklar. Dürüst olun, bu, millî parkları koruma değil millî parkları ticarete açma kanunu. Evet, desteklerim, aslında parklar gelir getirsin ama içeriğine girince ne olduğu ortaya çıkıyor. Burada başkanlığa geçtiğimizizden beri kurumlar bir bir pasifize ediliyor, Meclis pasifize ediliyor, şimdi bakanlıklar pasifize ediliyor. Bu yasayla birlikte Çevre Bakanlığının, Tarım ve Orman Bakanlığının, Turizm Bakanlığının yetkisi kaldırılıyor. Şimdi, hani dünya 5'ten büyüktür ya; 1 müdürlük 3 bakanlıktan büyüktür. Yeni kurulacak Millî Parklar Genel Müdürlüğü 3 bakanlıktan daha yetkili bir kurum ve nasıl bir yasa geliyor? Yeni kurulacak kurum önerecek, projeyi sunacak, onaylayacak, işletecek; kendisini denetleyecek, kendi yazacak, kendi söyleyecek, kendisi oynayacak, kendisi alkışlayacak. Her şeyi tek başına yapan ucube bir yasayla karşı karşıyayız.

Hele de yasa içerisindeki başka bir sorun, muğlak ifadeler. Allah aşkına, bir kanun çıkarıyorsanız okuyan kimse "Evet, ben bundan şunu anladım." diyebilmeli. Ne yazık ki "kamu yararına olan durumlarda" "zaruret hâlinde" "aciliyet hâlinde" Allah aşkına, bir şeyin acil olduğuna kim, nasıl karar verecek?

Evet, içme suyu önemli ama hastane de kutsal, gıda üretimi de kutsal, bütün meslekler kutsal eğer burada bir işi özel sektör yapıp para kazanacaksa bunun denetime tabi olmasından daha zorunlu bir şey yok. Geçtiğimiz aylarda ÇED Kanunu'nu kaldırdınız, cevap vermeyen evet demiş olur ve bugün geldiğimiz noktada dört ay, o dört ay da postada gene bekletirler Sayın Başkanım, yapmayacaklar bir şey yok. Onun için de bu yasa gerçekten kötü bir yasa. İçerisinde güzel maddeler var, hele de "millî parklar" "koruma" falan deyince de çevreci bir iş ortaya çıkacak zannediyorsunuz ama bu yasa tamamen çevreyi katledecek yasa. Bugüne kadar el dokunulamamış, talan edilememiş bir tek millî parklar vardı, şimdi sıra onlara geldi, onlar da bitecek. Bir taraftan da 49 yıllık kiralama süresi 99 yıla çıkıyor. Kimin malını kime veriyorsunuz, bunu da anlamak mümkün değil.

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

BAŞKAN - Buyurun, devam edin.

NECMETTİN ÇALIŞKAN (Devamla) - Değerli milletvekilleri, bu açıdan, ne olur şu Ramazan günü... Hatırlayın, geçen Ramazan ayında Kadir Gecesi'nde burada hepimizi esir ettiniz; yoklamalarda oturmamız, girmediniz, çıkmadınız; müsaade edin, şu aziz milletimiz şu ramazanı mehabetine uygun yaşasın. Böyle, içeriği, ne olduğu belli olmayan... Bunu getiren bürokratlar da dâhil anlayabilecek durumda bile muhtemelen değiller. Her işinin özel bütçeli işletmeler açmak, denetim dışına çıkarmak, Sayıştayı saf dışı bırakmak, bu yasa teklifinin de bütününe yakını bu; denetim olmasın, işi hızlı yapalım. Evet, işi hızlı yapalım ama siz kendi babanızdan kalma bir mal varlığı üzerinde istediğiniz

⁴ Bu bölümde hatip tarafından Türkçe olmayan kelimeler ifade edildi.

tasarrufu yapın ama bu milletin olduğuna göre buna hesap vermek zorundasınız, hiçbir şeyi hesaptan kaçıramazsınız; yangından mal kaçırmak ancak başkalarına ait bir terimdir.

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

NECMETTİN ÇALIŞKAN (Devamla) - Bu açıdan, bu ramazan gününde aziz milletimizin ramazanını tebrik ediyor, aziz milletimizi selamlıyorum. (YENİ YOL, CHP ve İYİ Parti sıralarından alkışlar)

BAŞKAN - Aynı mahiyetteki önergeler üzerinde üçüncü konuşmacı Manisa Milletvekili Bekir Başevirgen.

Buyurun. (CHP ve YENİ YOL sıralarından alkışlar)

BEKİR BAŞEVİRGEN (Manisa) - Sayın Başkan, değerli milletvekilleri; Genel Kurulu saygıyla selamlıyorum.

Bugün, yine, AKP tarafından getirilen doğa talanına ve ranta hizmet edecek bir teklifle karşı karşıyayız. Tarımın, çiftçinin, üreticilerin çözülmesi gereken çok daha acil, can alıcı sorunları varken böyle bir teklifin Meclis gündemine getirilmesi hazindir.

Değerli milletvekilleri, biz bugün, çiftçilerimizin, üreticilerimizin, besicilerimizin sorunlarını konuşmalıydık. Ekilen ürünlerin tarlada kalmasını, buna rağmen, tarlada ucuz, tezgâhlardaki yüksek fiyat farklarını konuşmalıydık; buna rağmen ama bugün, AKP'nin millî parkları talana açan kanun teklifini görüşüyoruz. Biz bugün, 1 trilyon lirayı aşan ve ödenemeyen çiftçi borçlarını, banka kredilerini konuşmalıydık ama bugün doğal mirasımızı korumaktan ziyade onu yönetilebilir bir kaynak hâline getirmeyi hedefleyen kanun teklifini konuşuyoruz. Biz bugün, Tarım Kanunu'na uymayarak çiftçimize vermenin gereken 770 milyar lira destek yerine verdiğiniz 168 milyar lirayı konuşmalıydık ama siz ne yaptınız? Her zaman olduğu gibi, üretimin, üreticinin yanında olmak yerine, yandaş sermayenin, talanın, yağmacıların yanında olmayı seçtiniz. Anadolu'nun dört bir yanındaki üretici bitme noktasına geldi ve son çare olarak ekipmanını, traktörünü, tarlasını satıyor; siz ise millî parklarımızı, önemli su kaynaklarımızı, hayvanların göç yollarını bir avuç imtiyaz sahibine peşkeş çekiyorsunuz. Sizin ithalatçı, tarımı bitiren politikalarınız yüzünden emeklilerimiz, asgari ücretlilerimiz, dar gelirli vatandaşlarımız temel gıda ürünlerine bile ulaşamaz hâle geldi. Bugün burada, mutfaktaki yangını, mutfakta her geçen gün büyüyen sorunları konuşmalıydık. Mutfak, kiler maalesef boş sayın milletvekilleri, gıdaya ulaşmak mucize, çarşı, pazar sayenizde yangın yeri; bunları konuşmalıydık, bunlara çözüm yolları aramalıydık. (CHP sıralarından alkışlar) Ama ne yazık ki bugün sizin gündeminizde "kamu yararı" adı altında korunan alanların yapıya açılması var.

İktidar milletvekillerine soruyorum: Yirmi üç yıllık iktidarınızın sonunda toplumun her kesiminden yükselen çığlığı duymuyor musunuz? İktidarınız artık hiçbir sorunu çözemez hâle gelmişken getirdiğiniz bu teklifle halkımızın çözüm bekleyen hangi sorununu çözeceksiniz? (CHP sıralarından alkışlar) Kimlere söz veriyor, kimlere göz kırpyorsunuz?

Değerli milletvekilleri, bu yıl tarım sektörü yüzde 13'le en sert daralmasını yaşadı. Ülkede maalesef üretici kalmadı. Tarımda çalışan çiftçi sayısı 7,5 milyondtu, 4,5 milyona düştü. Genç çiftçi sayımız yüzde 15'lere geriledi. Ortalama çiftçi yaşı 58'lere, 59'lara geldi. Yirmi üç yılda yaklaşık 2,5 Kıbrıs Adası büyüklüğündeki tarım alanımız maalesef yok oldu. 2002 yılında siz iktidara geldiğinizde mazot 1,62 liraydı, bugün 60 liraya dayandı; bunları konuşmalı, bunlara çözüm yolu aramalıydık ancak bu tür sorunlar ortada dururken önümüze bir teklif getirildi ve iktidar yine birilerine rant kapılarını açıyor, sermayeyi koruyor ve doğa talanına izin veriyor. (CHP sıralarından alkışlar)

Değerli milletvekilleri, bu teklif hazırlanırken hiçbir STK'den, hiçbir meslek odasından ya da konu paydaşından görüş alınmamıştır. Bu teklifle, millî parklarda turistik amaçlı bina ve tesislerin kurulmasına Bakanlık görüşüyle izin verilmesi hedefleniyor ve kırk dokuz yıllığına tahsis sağlanıyor. Bu teklifle, korunan alanların yönetimi yerel yönetimlerden ve bağımsız kurumlardan alınarak merkezi idareye devrediliyor.

Değerli milletvekilleri, bu teklif doğal yaşamı ve koruma alanlarını yok etmeyi amaçlıyor. Yandaş sermayenin doğayı talan etmesinin önünü açıyor. İmtiyazlarla denetim ve gözetimle ilgili yetkiyi sadece iktidara bırakıyor ve maalesef keyfiyet meşrulaştırılıyor.

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

BAŞKAN - Buyurun.

BEKİR BAŞEVİRGEN (Devamla) - Değerli milletvekilleri, Milli Parklar Kanunu'nda yeni düzenlemeler yapılması doğru bir yaklaşım ancak kuraklık, iklim krizi, gıda bağımsızlığı gibi stratejik konular gündemdeyken her karış alanı korumak üzerine bir gelecek planlamalıyız. Bilimsel temellere dayanmayan, katılımcı yönetim anlayışı olmadan hazırlanan bu Kanun Teklifi'ne ret oyu vereceğimizi ifade ediyor, Genel Kurulu saygıyla selamlıyorum. (CHP ve YENİ YOL sıralarından alkışlar)

BAŞKAN - Aynı mahiyetteki önergeleri oylarınıza sunuyorum: Kabul edenler... Kabul etmeyenler... Kabul edilmemiştir.

Diğer önergeyi okutuyorum.

Türkiye Büyük Millet Meclisi Başkanlığına

Görüşülmekte olan Milli Parklar Kanunu ve Bazı Kanunlar ile 375 sayılı Kanun Hükmünde Kararnamede Değişiklik Yapılmasına Dair Kanun Teklifi'nin 1'inci maddesinin çerçeve hükmünde yer alan "eklenmiştir" ibaresinin "ilave edilmiştir" şeklinde değiştirilmesini arz ve teklif ederiz.

Mehmet Akalın	Mehmet Saltuk Buğra Kavuncu	Hüsmen Kırkpınar
Edirne	İstanbul	İzmir
Yüksel Arslan	Şenol Sunat	Burak Dalgın
Ankara	Manisa	Balıkesir

BAŞKAN - Komisyon önergeye katılıyor mu?

TARIM, ORMAN VE KÖYİŞLERİ KOMİSYONU SÖZCÜSÜ MESTAN ÖZCAN (Tekirdağ) - Katılmıyoruz.

BAŞKAN - Önerge üzerinde söz isteyen Manisa Milletvekili Sayın Şenol Sunat.

Buyurun Sayın Sunat. (İYİ PARTİ sıralarından alkışlar)

ŞENOL SUNAT (Manisa) - Sayın Başkan, değerli milletvekilleri; 375 sayılı Kanun Teklifi'nin 1'inci maddesi üzerinde söz almış bulunuyorum. Gazi Meclisi saygıyla selamlarım.

Sayın milletvekilleri, iktidara göre, korunan alanların yüzde 13,7'yle dünya ortalamasında olduğunu iktidar iddia ediyor. Bu sözlerle iktidar ancak kendini kandırıyor; zira korunan alanları bazen 2, bazen 3 kez topluyor. Örneğin, Gökusu Deltası'nı hem Ramsar yani sulak alan hem çevre koruma bölgesi olarak sayıyor; böylece korunan alanları artırmış oluyor her zaman yaptıkları gibi. Bunu ben söyleyemiyorum sayın milletvekilleri, eski Millî Parklar Genel Müdürü, geçen dönem Milletvekiliniz Nevzat Ceylan anlatıyor bu yanlışları. Açın, daha önceki tutanaklara, Meclis tutanaklarına baktığımızda göreceksiniz. Ne diyor Ceylan? "Korunan alanlar tek tek sayılsa gerçek oran yüzde 10'un altında kalıyor." Biyoçeşitliliğin zengin olduğu ülkemizde bu kadar az koruma alanına "yeşil vatan" diyen bir iktidara da hiç yakışmıyor.

Sayın milletvekilleri, bazı koruma alanları artmıyor, aksine azalıyor ülkemizde. Orman Genel Müdürlüğünün resmî verilerine göre tabiat parkları son iki yılda 14 bin hektar küçüldü, tohum ormanları son on yılda 5 bin hektar azaldı, muhafaza ormanları son beş yılda 5 bin hektar eksildi. İktidar, ormanları korumak yerine aşırı biçimde kullanıyor. Ne için kullanıyor? Elbette odun üretmek için kullanıyor. 2014'te 15 milyon metreküp olan odun üretimi 2024'te 23,2 milyon oluyor yani son on yılda artış yüzde 55. Ey iktidar mensupları, ne yaptığının farkında mısınız? Çok farkında olduğunuzu anlıyorum, ben söyleyeyim ne yaptığınızı: Bugün "Koruyacağız." diye kanun teklifi getirdiğiniz millî parklarda odun üretimi yaptınız sizler, çok da umurunuzda değil, emin olun. Köprülü Kanyon, Termessos, Kovada Gölü, Beyşehir Gölü, Kızıldağ; bunların hepsi millî park ve siz hepsinde odun üretimi yaptınız. Söyler misiniz dünyanın neresinde millî parklarda odun üretimi yapılıyor sayın milletvekilleri? Söyler misiniz? Ankara'da Beynam ormanları var biliyorsunuz, muhafaza ormanıdır burası, adı üstünde muhafaza edilmesi gerekir. Burada bile odun üretimi yaptınız, akıl alır iş değil

bu yaptığınız. Ormanları koruyordunuz siz, öyle mi? Asıl ormanları sizden korumak gerekiyor, AKP zihniyetindeki olan kişilere söylüyorum.

Evet, sayın milletvekilleri, iktidarın doğa koruma karnesi o kadar zayıf ki yerel politikada da başarısız. Manisa'nın Kula ilçesi Gökçeören Mahallesi'nde taş ocağı girişimi var. Manisa'nın 9 doğal sit alanından birisi bu bölgede, dünyanın en iyi korunmuş Divlit volkanik tüfleri de burada, Türkiye'nin ilk ve tek UNESCO Jeoparkı bu alana on beş dakika. Bu girişime dair 18 Kasım'da 3 adet soru önergesi verdim; üç ay oldu, hâlâ cevap alamadım. Taş ocağı çalışmaları da durdurulmadı.

AK PARTİ'nin Sayın Grup Başkan Vekili biraz önce Manisa'ya ne büyük yatırımlar yaptıklarını ifade ediyor ama konumuz bu olduğu için ben de burada yapılmaması gereken birçok konuyu gündeme getirmiş olmamıza rağmen cevap alamadığımızı ifade etmek isterim.

Doğal sit alanı ilan edilen bir bölgede taş ocağı açılması kabul edilemez.

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

BAŞKAN - Buyurun.

ŞENOL SUNAT (Devamla) - Evet, Kula'da yapılan bu yanlıştan bir an önce dönülmelidir.

Sayın milletvekilleri, ulusal korunan alanlar stratejimiz yok, dağlık alan yönetimi politikamız yok, biyoçeşitlilik ve tabiat koruma kanunumuz yok. İklim değişikliğinin derinleştiği bir çağda korunan alanlar yalnızca piknik yapılan yerler olmamalıdır, biyoçeşitlilik için sığınaktır, şehirler için su kaynağıdır, gelecek nesiller için koruma alanları bir nefestir.

Korunan alanların sayısı ve niteliği artırılmalı diyor, hepinizi saygı ve sevgiyle selamlıyorum. (İYİ Parti sıralarından alkışlar)

BAŞKAN - Önergeyi oylarınıza sunuyorum: Kabul edenler... Kabul etmeyenler... Kabul edilmemiştir.

1'inci maddeyi oylarınıza sunuyorum: Kabul edenler... Kabul etmeyenler... Kabul edilmiştir.

2'nci madde üzerinde 4 önerge vardır, önergeleri aykırılık sırasına göre işleme alacağım. İlk okutacağım 3 önerge aynı mahiyettedir, bu önergeleri birlikte işleme alacağım.

Okutuyorum:

Türkiye Büyük Millet Meclisi Başkanlığına

Görüşülmekte olan 230 sıra sayılı Kanun Teklifi'nin 2'nci maddesinin teklif metninden çıkarılmasını arz ve teklif ederiz.

Gülderen Varlı	Celal Fırat	Ömer Faruk Gergerlioğlu
Van	İstanbul	Kocaeli
İbrahim Akın	Mehmet Rüştü Tiryaki	
İzmir	Batman	
Aynı mahiyetteki diğer önergenin imza sahipleri:		
Selçuk Özdağ	Sema Silkin Ün	Mustafa Bilici
Muğla	Denizli	İzmir
Birol Aydın	Necmettin Çalışkan	Sadullah Kısacık
İstanbul	Hatay	Adana
Aynı mahiyetteki diğer önergenin imza sahipleri:		
İlhami Özcan Aygün	Ömer Fethi Gürer	Ayhan Barut
Tekirdağ	Niğde	Adana
Mühip Kanko	Orhan Sarıbal	Gülcan Kış
Kocaeli	Bursa	Mersin

BAŞKAN - Komisyon aynı mahiyetteki önergelere katılıyor mu?

TARIM, ORMAN VE KÖYİŞLERİ KOMİSYONU SÖZCÜSÜ MESTAN ÖZCAN (Tekirdağ) - Katılmıyoruz Başkanım.

BAŞKAN - Aynı mahiyetteki önergeler üzerinde ilk konuşmacı Batman Milletvekili Sayın Mehmet Rüştü Tiryaki.

Buyurun. (DEM PARTİ sıralarından alkışlar)

MEHMET RÜŞTÜ TİRYAKI (Batman) - Çok teşekkür ediyorum Sayın Başkan.

Sayın Başkan, değerli milletvekilleri; Millî Parklar Kanunu ve Bazı Kanunlar Kanunu ile 375 sayılı Kanun Hükmünde Kararnamede Değişiklik Yapılmasına Dair Kanun Teklifi hakkında görüşlerimi sizlerle paylaşacağım. Hepinizi saygıyla selamlıyorum.

Şimdi, Adalet ve Kalkınma Partisi Parlamenteoya getirdiği her kanun gibi bu kanunu da temel kanun olarak görüşmemizi istiyor. Neden? Gerçek anlamda bir kanun görüşmesi yapmak istemiyor. Kastettiğim şu: Şimdi, kural İç Tüzük'ün 81'inci maddesinde düzenlenmiş yani bir kanun nasıl görüşülecek? Kanun teklifi Genel Kurula geldiğinde o kanunun tümü üzerinde her grup yirmişer dakika konuşacak, arkasından her maddeyle ilgili her grup onar dakika konuşacak. Yine, 7 tane değişiklik önergesi verebilecek milletvekilleri ve gruplar, bunun içerisinde Anayasa'ya aykırılık önergeleri de dâhil. Ama Adalet ve Kalkınma Partisi kanunları böyle görüşmek istemiyor, başka bir şekilde görüşmek istiyor, nasıl görüşmek istiyor? Temel kanun olarak. Eğer temel kanun olarak görüşülürse ne olacak? İşte, bugün yaptığımız gibi olacak; geneli üzerinde bir yirmişer dakikalık konuşma olacak, ondan sonra grubu olan siyasi partiler, sadece grubu olan siyasi partiler birer değişiklik önergesi verecek ve bu değişiklik, usulen verilmiş bu değişiklik önergeleriyle beşer dakika konuşulabilecek. Hani, şimdi, milletvekillerimiz çıkıp sözün başında şöyle bir cümle kullanıyor ya: Şu kanunun şu maddesi üzerine söz almış bulunuyorum. Böyle bir şey yok. Aslında, grup adına hiçbir milletvekili hiçbir kanunun hiçbir maddesi üzerine söz alamıyor temel kanun olarak görüştüğümüz için. Usulen bir değişiklik önergesi veriyoruz ve beş dakika süreyle bunun üzerine konuşabiliyoruz. Eğer temel kanun değil de 81'e göre her kanunu görüşseydik hiçbir değişiklik önergesi vermeden her grup onar dakika her madde üzerine konuşabilecekti. AKP her zaman böyle değildi. Bakın, bu Parlamento 1.500 maddelik... Adalet ve Kalkınma Partisi 550 milletvekilininin 340'ıyla temsil edilirken 1.500 maddeli Türk Ticaret Kanunu'nu bu Parlamenteodan bir haftada geçirdi. Nasıl yaptı bunu? Oturdu, o zamanki muhalefet partileriyle görüştü, Komisyonda anlaştı, Parlamenteoda anlaştı, her maddeyle ilgili görüşlerini aldı ve bir hafta içerisinde bu Parlamenteoda 1.500 maddelik kanunlar görüşüldü, yürürlüğe konuldu. Türk Medeni Kanunu da böyledir, Borçlar Kanunu da böyledir. Adalet ve Kalkınma Partisi bir zamanlar bu Parlamenteoda muhalefetle birlikte kanun yapıyordu ama bunu tamamen terk etmiş durumda. Bunu niye söylüyorum? Bakın, şu anda görüştüğümüz bu Millî Parklar Kanunu ve Diğer Kanunlarda Değişiklik Yapılması Hakkında Kanun Teklifi var ya; tümü üzerinde dün görüşmeler yapıldı, bölümler üzerinde görüşmeler yapıldı, muhalefet partileri kaygılarını dile getirdiler. "Siz 'İşlettilir.' diyorsunuz. Kastınız ne? Gidip üçüncü kişilerin işletmesine mi açacaksınız? Acil durumda olağanüstü durumda şunun şunun yapılmasına izin verilir diyorsunuz. Ne yapacaksınız? Enerji hatlarını mı geçireceksiniz, doğal gaz hatlarını mı geçireceksiniz veya su hatlarını birilerine mi satacaksınız, işlettireceksiniz? Bu konuda kaygılarımız var." dediler. Tek bir uzlaşmaya varılmadı tek bir konuda. Oysa siyasi iktidar dün burada söylediği görüşlerinin arkasındaysa konuşarak bu meseleyi çözebilirdi ama böyle bir şey yok, böyle bir kaygı yok, muhalefetle ortaklaşma yok.

İkinci anlatmak istediğim şey şu: Şimdi, Parlamenteoda önemli sayıda hukukçu var ve bir hukuk ilkesi var: Normlar hiyerarşisi. Bu normlar hiyerarşisine göre, norm basamakları var; en üstte Anayasa var, sonra kanunlar var, sonra kanun hükmünde kararnameler, sonra tüzükler, yönetmelikler, genelgeler. Hiçbir düzenleme normlar hiyerarşisine göre kendi üzerindeki norma aykırı hükümler içeremez yani genelge, yönetmeliğe aykırı olamaz; yönetmelik, tüzüğe aykırı olamaz; tüzük, kanun hükmünde kararnamelere, kanuna aykırı olamaz, kanun hükmünde kararname ve kanunlar da Anayasa'ya aykırı olamaz. Şimdi, bu yeni sistemde bir kural daha var: Cumhurbaşkanlığı kararnamesi. Bu Cumhurbaşkanlığı kararnamesi tam olarak bu normlar hiyerarşisinin neresinde bilinmiyor. Neden bilinmiyor? Çünkü bu ülke Cumhurbaşkanlığı kararnameleri ve genelgelerle yönetiliyor. Cumhurbaşkanlığı kararnamelerini bırakın, bir genelge bile bütün normların üzerinde. Cumhurbaşkanlığı bir tasarruf tedbirleri genelgesi yayınlıyor.

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

MEHMET RÜŞTÜ TİRYAKİ (Devamla) - Tamamlıyorum Sayın Başkan, müsaade ederseniz.

BAŞKAN - Buyurun.

MEHMET RÜŞTÜ TİRYAKİ (Devamla) - Bu genelgeye göre, bir belediye, Cumhurbaşkanlığından veya bakanlardan izin almadan bina yapamaz, bina kiralayamaz, tadilat bile yapamaz, araç satın alamaz, araç kiralayamaz hatta daha ilerisini söyleyeyim, gazete almasını bile yasaklıyor belediyelerin. Cumhurbaşkanlığı genelgesiyle, bir belediye bu kadar tahakküm altına alınabilir mi? Diyeceksiniz ki: Bu kanunla ilgisi ne? Bu kanunla ilgisi şu; bakın, teklif sahipleri diyor ki bize genel gerekçede: Cumhurbaşkanlığının şu tarih, şu sayılı kararnameyle Tarım ve Orman Bakanlığına bağlı olan bu Milli Parklar Genel Müdürlüğü yeni bir statüye kavuşturuldu. Bu statüye göre biz düzenleme yapıyoruz. Ya, gözünüzün içine bakarak diyor ki sizin yaptığınız kanunların önemi yok. Ben bir Cumhurbaşkanlığı kararnamesiyle bu kamu kurumlarına yeni görevler ihdas ediyorum, siz de benim kararnamelerime göre kanun yapın. Kanunla mı yöneteceksiniz bu ülkeyi yoksa kararnamelerle mi diye bir karar vermeniz lazım diyorum, Genel Kurulu saygıyla selamlıyorum. (DEM PARTİ ve CHP sıralarından alkışlar)

BAŞKAN - Aynı mahiyetteki önergeler üzerinde ikinci konuşmacı İstanbul milletvekili Birol Aydın.

Buyurun. (YENİ YOL ve İYİ Parti sıralarından alkışlar)

BİROL AYDIN (İstanbul) - Sayın Başkan, değerli milletvekilleri; Genel Kurulu saygıyla selamlıyorum.

Mazhar Alanson'un İsmet Özel'in dizelerinden derlediği Millî Parklar şarkısında geçen şu dizelerle sözlerime başlamak istiyorum: "Bir oyun oynanır, oyalanırız; orman değil artık millî parkız." Evet, derinlikli bir sistem sorgulamasını ve eleştirisini içeren bu cümleler bugün konuştuğumuz kanun teklifiyle çok daha anlamlı hâle gelmiştir.

Değerli arkadaşlar, önce ormanlardan millî parklara, şimdi de millî parklardan turizm işletmelerine geçişin arkasında yatan sebep nedir? İlk olarak bunu sorgulamamız gerekiyor. Neden biz bugün böyle bir kanunu görüşüyoruz? Neden iktidar her şeyi bir genel müdürün imzasına bağlı hâle getiren böyle bir düzenlemeyi Meclisin gündemine getirdi? Neden böyle bir ihtiyaç hissetti? Nedenlerini aslında hep beraber biliyoruz. Nereden biliyoruz? Daha önce yapılan işlerden biliyoruz; Kaz Dağları'ndan biliyoruz, Atatürk Orman Çiftliği'nden biliyoruz, İkiizdere'den biliyoruz, Uzungöl'den biliyoruz, Salda Gölü'nden biliyoruz, biliyoruz da biliyoruz. Biz bu yasa teklifinin getirilmesinin nedenlerini en çok da İstanbul'un başına gelenlerden biliyoruz. "İstanbul'a ihanet ettik." itirafından ve bu itirafın ardından devam eden ihanetten dolayı biliyoruz. Değerli arkadaşlar, İstanbul'a ihanet edildi de Ankara'ya edilmedi mi? Bursa'ya ihanet edilmedi mi?

YÜKSEL SELÇUK TÜRKOĞLU (Bursa) - Edildi.

BİROL AYDIN (Devamla) - Hatay'a, Samsun'a ihanet edilmedi mi? Sözün burasında dönüp AK PARTİ'li kıymetli Kocaeli Milletvekili arkadaşlarıma sesleniyorum: Kocaeli Kartepe yükünü almıştır yeterince. Bu haddehaneyi oraya koymak büyük bir haksızlık olur, bundan siz de pişmansınız. Zaten şu yüreğimize, ciğerlerimize bu işlemiyor, sinmiyor. Lütfen, bir araya gelin, bu haksızlığı Kartepe'ye yapmayın, bunu bir ihanete dönüştürmeyin.

Kanal İstanbul'a bakıp iştahı kabaran anlayışın diğer şehirlerde gözünün tok olduğunu düşünemeyiz. Ağacın yeşili ile doların yeşilini, denizin mavisini ile euronun mavisini birbirine karıştıranların şimdi nasıl bir adım atacaklarını ve buna nasıl güveneceğimizi biz bilmiyor muyuz? Mezarlıklardan başka toprak ve yeşil alan bırakmayan rant hırsına millî parklarımızı, değerli arkadaşlar, nasıl emanet edeceğiz?

Sayın Başkan, değerli milletvekilleri; maalesef son yıllarda uyuşturucu ve kumar bağımlılığını çokça konuşuyoruz. Ne yazık ki başka bir bağımlılık daha var. O bağımlılık da iktidarda bulunanların içinde bulunmuş olduğu bağımlılık: Haksız, rant bağımlılığı; betona, gökdelenle bağımlı hâle gelmiş ve tedaviyi de mütemediyen reddeden bir bağımlılık. Bu çok feci bir bağımlılıktır değerli arkadaşlar. Bu bağımlılık nedeniyle ülkemiz parsel parsel görülüyor ve tasnif ediliyor. Zira ülkeyi şirket, vatandaş da müşteri gibi görmeye başladınız.

Değerli arkadaşlar, yeşil vatani bir genel müdürlüğe indirgemenin, mavi vatani veya sınırlarımızın güvenliğini bir genel müdürün uhdesine bırakmaktan hiçbir farkı yoktur. Bir ormanı yakan kişi ile bir orman sahasını betona gömen iradenin işlediği suç aynıdır. Bir insanı nefessiz bırakan ile bir şehri

oksijensiz bırakan irade aynı iradedir. İnsanımıza, doğamıza, şehirlerimize ve Türkiye'ye karşı suç ve suçlar işlenmektedir. Rant bağımlıları ısrarla, inatla, bilerek ve isteyerek büyük bir hırsla Türkiye'ye karşı suç işlemektedir. İktidarı emanet olarak değil mülk gören anlayışın başvurduğu yöntemlerdir bunlar. Bu suç işleyenlere hatırlatmak isteriz ki ve isterim ki toprağın, ağacın, denizin, gökyüzünün fiyatı yoktur, değeri vardır. (YENİ YOL, CHP ve İYİ Parti sıralarından alkışlar)

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

BAŞKAN - Buyurun, devam edin.

BİROL AYDIN (Devamla) - Baktığın toprağın, ağacın, denizin, gökyüzünün fiyatı yoktur, değeri vardır; bu bilinci kuşanma zaruretimiz vardır. Baktığı her şeye fiyat barkoduyla bakan bu anlayış insanımızın ve çevremizin ihtiyaçlarını değil iktidarın ve piyasanın isteklerini, hırslarını öncelemektedir.

Daha bu kanun geçmeden öyle zannediyorum ki nereler kimlere verilecek bellidir. Hangi vinç, hangi iş makinesi nereye yanaşacak bu kanun geçtikten sonra devreye girecektir ve bu, bugünden bellidir; bunu geçmiş uygulamalardan biliyoruz çünkü maalesef iktidarın siciline bakınca olup bitecekleri bugünden görebiliyoruz. Bu nedenle, Türkiye'ye karşı bir kez daha suç işlenmesine sebep olacak bu kanuna şiddetle karşı geldiğimizi ifade ediyor, Genel Kurulu saygıyla selamlıyorum. (YENİ YOL, CHP ve İYİ Parti sıralarından alkışlar)

BAŞKAN - Sayın Akdoğan...

V.- AÇIKLAMALAR (Devam)

50.- *Ankara Milletvekili Umut Akdoğan'ın, Beylikdüzü Belediye Başkanı Mehmet Murat Çalık'a ilişkin açıklaması*

UMUT AKDOĞAN (Ankara) - Sayın Başkanım, çok teşekkür ediyorum.

Bir konuyu gündeme getirmek isterim. Beylikdüzü Belediye Başkanımız Sayın Mehmet Murat Çalık İzmir'de cezaevinde. Kendisinin, Mehmet Murat Çalık'ın büyük sağlık sorunları olduğunu herkes biliyor ve 9 Martta İstanbul'da, Silivri'de yargılamalar başlayacak. Annesi atıl bir yerde, bir pideci dükkânının üstünde sandalyelerin üstünde sabahtan akşama kadar evladını bekliyor, namazını da orada kılıyor, ibadetini de orada yapıyor. Aile zor durumda, eşi gidiyor, geliyor. Bir an önce Mehmet Murat Çalık İstanbul'a gönderilmelidir, bir an önce tabii ki tutuksuz yargılanması devam etmelidir. Yüce Meclisimize anımsatmak istedim.

Çok teşekkür ederim.

VII.- KANUN TEKLİFLERİ İLE KOMİSYONLARDAN GELEN DİĞER İŞLER (Devam)

A) KANUN TEKLİFLERİ (Devam)

1.- *Sivas Milletvekili Rukiye Toy ve Konya Milletvekili Mehmet Baykan ile 54 Milletvekilinin Milli Parklar Kanunu ve Bazı Kanunlar ile 375 Sayılı Kanun Hükmünde Kararnamede Değişiklik Yapılmasına Dair Kanun Teklifi (2/3308) ve Tarım, Orman ve Köyişleri Komisyonu Raporu (S. Sayısı: 230) (Devam)*

BAŞKAN - Aynı mahiyetteki önergeler üzerinde üçüncü konuşmacı Bursa Milletvekili Sayın Orhan Sarıbal.

Buyurun Sayın Sarıbal. (CHP sıralarından alkışlar)

ORHAN SARIBAL (Bursa) - Sayın Başkan, değerli milletvekili arkadaşlarım; şuradan başlamak lazım: Bu, emperyalist, kapitalist, faşist bir uygulamanın son halkalarından biridir. Bu ülkede demokrasiyi araçsallaştıran, hukuku araçsallaştıran, özgürlükleri araçsallaştıran, kendi düzenini kuran bir yapıdan siz hiçbir şey bekleyemezsiniz. Yoksulluk, fakirlik, açlık, sefalet, biat, korku bütün bunlar AKP ve saray iktidarının temel kavramlarından biridir. Bu yasa teklifine gelince de millî parklar ve diğer bütün millî kamu kaynakları, kamu yararı, çevre etki değerlendirme raporları; aynen demokrasi, hukuk ve diğer kamu yararı adı altında hangileri araçsallaştırıldıysa bugün de kendi batırdıkları bu güzelim ülkenin çaresizliğini ortaya koyan ama bu çaresizlik üzerinden bile rant, kâr devşiren bir anlayışla karşı karşıyayız. Ya, hiç mi vicdan yok insanda, hiç mi bir yapı yok? "Millî" yazmışsınız, 5 bakanlığın görevini bir genel müdürlüğe veriyorsunuz. "Millî" yazmışsınız, 9 Anayasa kavramına, maddesine aykırı bir kanunu gündeme getirmişsiniz. "Millî" yazıyor üzerinde, Komisyonca çoğunluk esasına göre "Ben yaptım oldu." "Ben ne istersem onu yaparım." "Ne getirirsem onu geçiririm." anlayışına hâkim bir tutum içerisindediniz. Değerli arkadaşlar, bunlar millî parklar, millî anıtlar, doğal varlıklar, su kaynaklarımız yani doğal olan ne varsa sizin babanızdan size miras kalmadı, bunlar 86

milyon insanın temel hakkıdır. Kimsenin bunları yandaşlarına, kendi şirketlerine peşkeş çekme hakkı yoktur. (CHP sıralarından alkışlar) Ne var bu yasa teklifinde? 60 bin suç işlemiş avcıya af var. “Parayı ver, suç işle; parayı ver, suç işle.” Başka ne var? “Hukuka ihtiyaç duymadan yasak binaları istediğim gibi yıkarım ama ihtiyacım varsa kendime göre kullanırım.” Hukuku devre dışı bırakma operasyonu var. Başka ne var? Bu ülkenin çok önemli, üstün koruma özelliğinde olan, var olan bütün millî parklar, millî anıtlar, su havzaları, bütün bu kaynaklara yol, inşaat, petrol ve değişik gerekçelerle izin verme olanağına sahip. Ya, yetmedi mi? Cumhurbaşkanı oradan tahsis ediyor. Ormanları yağmaladınız, meraları yağmaladınız, dağı taşı yağmaladınız, her yere her şekilde izin verdiniz; şimdi millî parklara geldi. Bu da yetmedi, millî parkların içerisine inşaat yapacaksınız, kendi arkadaşlarınıza vereceksiniz, kırk dokuz yıl onları çalıştırdıktan sonra bir ekonomik performansına bakacaksınız, kâr ediyorsa bir kırk dokuz daha vereceksiniz. Yahu, ondan bundan utanmıyorsunuz, sıkılmıyorsunuz, hiç olmazsa gelecekte çocuklarımızın size soracağı sorulardan utanmaya çalışın. (CHP sıralarından alkışlar)

Başka bir mesele, başka bir mesele değil arkadaşlar, iktidarın karnesini ortaya koyalım. 1923-2002, yetmiş dokuz yıl; yetmiş dokuz yıl, Türkiye Cumhuriyeti'nin bütün hükümetlerinin vermiş olduğu maden izni 1.186; 2002-2023, verilen maden ruhsatı sayısı 386 bin.

CAVİT ARI (Antalya) - Yazıklar olsun!

ORHAN SARIBAL (Devamla) - Evet, yazıklar olsun!

Ya, ne olacak bu böyle? Nereye gidecek? Yine aynı rakamlar değerli arkadaşlar, 2002'de ormanlardan kesilen alan 8 milyon metreküp kereste ve odun, 2024 yılında ise 24 milyon metreküp. Doymuyor musunuz arkadaşlar? Nasıl bir açlık bu, nasıl bir umursamazlık? Bu sizin değil 86 milyonun temel kaynakları, bunları nasıl istediğiniz gibi keyifli harcayacak bir noktaya gelebiliyorsunuz? Buna nasıl razı olabiliriz? Bunu nasıl istediğiniz gibi yapma hakkını kendinizde görüyorsunuz? Yine, değerli arkadaşlar, çok net ve açık bir şey söyleyelim: Hukuk ve adaletin tüketildiği bir tarihsel dönemi hep beraber yaşadığımızı biz net bir şekilde biliyoruz. Bu kanunla aslında yapmak istedikleri çok net, diyorlar ki halka, topluma, herkese aynı şeyi söylüyorlar...

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

BAŞKAN - Buyurun, devam edin.

ORHAN SARIBAL (Devamla) - Teşekkür ederim Başkan.

“Biz bu ülkenin ekonomisini de bütün değerlerini de bitirdik; yedik, içtik, yandaşlarımıza peşkeş çektik, 4 trilyon dolar kaynağı yok ettik.” Bugün ülke çaresiz, bugün ülke bitik, bugün ülke yoksul, bugün ülke beş kuruşa muhtaç ama 86 milyon insanın sırtından vergi ve haraç toplayarak “Bu ülkenin bütün kaynaklarını net bir şekilde kendi çıkarımız için yönetiriz.” diyorlar. Yani şunu net bir şekilde söylemek ve açıkça ifade etmek lazım, yüksek sesle söylemek lazım: Bu düzen faşizmdir. Bu düzen kamu kaynaklarını yağmalamaktır. Bu düzen bu ülkenin 86 milyonuna ait ne kadar doğal alan varsa onları yandaşlarına peşkeş çekmektir. Açıkça bu düzen haramilerin düzenidir. Bu düzeni yıkacağız; bunun yerine aydın, demokratik bir düzen kuracağız. Kahrolsun faşizm! (CHP sıralarından alkışlar)

II.- YOKLAMA

(CHP sıralarından bir grup milletvekili ayağa kalktı)

GÖKHAN GÜNAYDIN (İstanbul) - Yoklama talep ediyoruz.

BAŞKAN - Aynı mahiyetteki önergeleri oylamadan önce yoklama talebi var.

Sayın Günaydın, Sayın Ersever, Sayın Genç, Sayın Sarı, Sayın Karakoz, Sayın Öztürkmen, Sayın Dinçer, Sayın Barut, Sayın Akay, Sayın Kılıç, Sayın Aygun, Sayın Arı, Sayın Ünver, Sayın Dikbayır, Sayın Taşkent, Sayın Uzun, Sayın Çan, Sayın Sarıbal, Sayın Akdoğan, Sayın Kılınc.

Yoklama için iki dakika süre veriyorum.

Yoklama işlemini başlatıyorum.

(Elektronik cihazla yoklama yapıldı)

BAŞKAN - Toplantı yeter sayısı yoktur.

Birleşime yarım saat ara veriyorum.

Kapanma Saati: 19.29

DÖRDÜNCÜ OTURUM**Açılma Saati: 20.07****BAŞKAN: Başkan Vekili Celal ADAN****KÂTİP ÜYELER: Nurtan YONTAR (Tekirdağ), Kurtcan ÇELEBİ (Ankara)**

BAŞKAN - Sayın milletvekilleri, Türkiye Büyük Millet Meclisinin 62'nci Birleşiminin Dördüncü Oturumunu açıyorum.

II.- YOKLAMA

BAŞKAN - 230 sıra sayılı Kanun Teklifi'nin 2'nci maddesi üzerinde verilen aynı mahiyetteki önergelerin oylamasından önce istem üzerine yapılan yoklamada toplantı yeter sayısı bulunamamıştı.

Şimdi yoklama işlemini tekrarlayacağım.

Yoklama için üç dakika süre veriyorum.

Yoklama işlemini başlatıyorum.

(Elektronik cihazla yoklama yapıldı)

BAŞKAN - Sadettin Hülagü burada mı?

SADETTİN HÜLAGÜ (Kocaeli) - Buradayım Başkanım.

BAŞKAN - Burada, tamam.

Serkan Bayram...

Fatma Öncü...

Nazım Elmas...

NAZIM ELMAS (Giresun) - Buradayım.

BAŞKAN - Burada.

İrfan Çelikaslan...

Sunay Karamık...

Cantürk Alagöz...

Özlem Zengin...

ÖZLEM ZENGİN (İstanbul) - Buradayım.

BAŞKAN - Burada.

Toplantı yeter sayısı vardır.

Bu İrfan Çelikaslan, ondan sonra Serkan Bayram, Sunay Karamık, Cantürk Alagöz, Fatma Öncü; bunlar niye kâğıt gönderiyor? Bak, geçen hafta, geçen bir sefer çok ağır ifade kullanmıştım. Burada olmadığı hâlde bunları nasıl gönderebiliyorlar ya? Hayret! Ayıp ya!

Toplantı yeter sayısı vardır.

VII.- KANUN TEKLİFLERİ İLE KOMİSYONLARDAN GELEN DİĞER İŞLER (Devam)**A) KANUN TEKLİFLERİ (Devam)**

1.- Sivas Milletvekili Rukiye Toy ve Konya Milletvekili Mehmet Baykan ile 54 Milletvekilinin Milli Parklar Kanunu ve Bazı Kanunlar ile 375 Sayılı Kanun Hükmünde Kararnamede Değişiklik Yapılmasına Dair Kanun Teklifi (2/3308) ve Tarım, Orman ve Köyşleri Komisyonu Raporu (S. Sayısı: 230) (Devam)

BAŞKAN - Aynı mahiyetteki önergeleri oylarınıza sunuyorum: Kabul edenler... Kabul etmeyenler... Kabul edilmemiştir.

230 sıra sayılı Kanun Teklifi'nin görüşmelerine devam ediyoruz.

Komisyon yerinde.

Diğer önergeyi okutuyorum:

Türkiye Büyük Millet Meclisi Başkanlığına

Görüşülmekte olan Milli Parklar Kanunu ve Bazı Kanunlar ile 375 Sayılı Kanun Hükmünde Kararnamede Değişiklik Yapılmasına Dair Kanun Teklifi'nin 2'nci maddesinin çerçeve hükmünde yer alan "değiştirilmiştir" ibaresinin "yeniden düzenlenmiştir" şeklinde değiştirilmesini arz ve teklif ederiz.

Mehmet Akalın
Edirne

Yüksel Arslan
Ankara

Burak Dalgın
Balıkesir

Mehmet Satuk Buğra Kavuncu
İstanbul

Hüsmen Kırkpınar
İzmir

BAŞKAN - Komisyon önergeye katılıyor mu?

TARIM, ORMAN VE KÖYİŞLERİ KOMİSYONU SÖZCÜSÜ FARUK KILIÇ (Mardin) - Katılmıyoruz Sayın Başkanım.

BAŞKAN - Önerge üzerinde söz isteyen Balıkesir Milletvekili Burak Dalgın. Buyurunuz. (İYİ Parti ve YENİ YOL sıralarından alkışlar)

BURAK DALGIN (Balıkesir) - Sayın Başkan, değerli milletvekilleri; hepinizi saygıyla selamlıyorum.

Şu anda karşımızda, ismi "doğa koruma" olan ama aslında doğa pazarlama ruhu taşıyan bir kanun teklifi var. Şimdi, bu kanun teklifini madde madde bir ele alalım isterseniz ve değerlendirelim birlikte.

Şimdi, birincisi, gerçek milliyetçilik sadece slogan atmak değildir. Milliyetçilik, bu toprakların havasına, suyunu, dağına, ağacına, kurduna kuşuna sahip çıkmak demektir. Maalesef bu kanunla, üstün kamu yararı kılıfıyla, bu milletin arazileri, millî parkları ticari birer araziye dönüştürülmektedir. Ülkemiz, 4 bin tanesi endemik olmak üzere, 12 bin bitki türüne ev sahipliği yapan bir tabiat harikasıdır. Bunların tabii, önemli bir kısmı da millî parklarımızda bulunuyor biliyorsunuz. Nitekim, benim seçim bölgem olan Balıkesir'imizin Kaz Dağları bunun çok güzel bir örneği. Pek çok ormanlık millî parkımız hem bu bitkileri barındırıyor hem de net sıfır emisyon hedefine büyük bir katkı sağlıyor çünkü karbon emisyonlarını bu ormanlarımız emiyor. Üstüne üstlük millî parklarımızın ciddi bir kısmı önemli su havzaları, içme suyu güvenliği açısından da fevkalade önemli bir role sahiptir.

Özetle, millî parklarımız ülkemizin stratejik rezervleri. Yapmamız gereken bunları artırmak. Nitekim, Türkiye'de korunan alanların yüz ölçümümüze oranı yüzde 13 mertebesinde; Avrupa'da bu oran bizim 2 katımız, yüzde 26, uluslararası hedefler de yüzde 30'u işaret ediyor. Gerçek milliyetçilik, bizim için bu doğal alanların, bu nadir kıymetlerin muhafaza edilmesi, bunların artırılması ve emanetin sonraki nesillere teslim edilebilmesi. Çok açık söylüyorum: Dağına taşına, kurduna kuşuna sahip çıkamayan ülkesine de sahip çıkamaz.

İkincisi: Özerine söz aldığım maddeyle kurulmak istenen idare anlayışı asla kabul edilemez. Bu maddede idari yaptırım yetkisi taşra teşkilatına devrediliyor. İyi hoş ama bir itiraz yapmak isteyen vatandaş işini orada çözemiyor, Ankara'daki merkeze gitmesi gerekiyor yani yetki taşradaki, yereldeki müdürde ama sorumluluk ve itirazları değerlendirme yetkisi Ankara'daki genel müdürlükte yani vatandaşın devlet karşısındaki gücü âdeta kırılıyor, vatandaş bürokratik labirentlere hapsediliyor. Bunu kabul etmemiz mümkün değil.

Üçüncüsü: Bu teklif âdeta bir yargısız infaz zihniyetini beraberinde getiriyor, bu mahkeme kararsız yıkım kararından bahsediyorum. Şimdi, arkadaşlar, bir hukuk devletinde idare hem savcı hem hâkim hem de icra memuru olamaz; bu, en temel prensiplere aykırı bir durum. "Ben karar verdim, ben yıkıyorum." diye iş yapmak orman kanunudur, modern bir hukukun parçası değildir. Bu maddeyle millî parklarımızda sadece kaçak yapılar değil mülkiyet güvenliği de maalesef ihlal edilmektedir.

Dördüncüsü: Üzülerек görüyorum ki sıkça karşımıza çıkan bir prensip, bir yaklaşım burada da bire bir karşımızda; nedir bu? Mazbut vatandaşa ceza vermek, yanlış işler yapana af getirmek. Yaban hayatını katleden, yanlış iş yapan avcının cezası normalde süresiz iptal ediliyordu, şimdi bu süre iki yıla indiriliyor. Yani deniyor ki: "Ya, kardeşim, sen iki yıl bir dinlen gel, gene aynısını yap." Değerli

arkadaşlar, huylu huyundan vazgeçmez, bunu çok açık bir şekilde ifade etmemiz lazım. Yanlış yapanın sürekli affedildiği, doğru yapanın enayi yerine konulduğu, cezasızlığın hâkim olduğu bir adalet anlayışı toplumun vicdanını kanatır. Dolayısıyla yasa dışı avcılığa yapılan bu örtülü affi da temelden reddediyoruz yani milliyetçilik açısından bu işi reddediyoruz, idare anlayışı, orman kanunu açısından reddediyoruz, vatandaşın bürokratik labirentlere hapsedilmesi açısından reddediyoruz ve nihayet, mazbut vatandaşın cezalandırılması açısından reddediyoruz.

Değerli milletvekilleri, maalesef yine bir mirasyedilikle, yine emanete sahip çıkmamakla, yine nesiller arası adaletsizlikle karşı karşıyayız. Tıpkı Boğaz Köprüsü ve otoyollarını haraç mezat satarak faktöringle kırdırarak nasıl gelecek nesillerin hakkı yeniyorsa burada da aynı yaklaşım var. Mülkiyet hakkının gasbedilmesi, denetimsiz bir yapıya bu işlerin devredilmesi ve “yaptım oldu” anlayışına karşı bu kanuna katılmıyoruz. Teklifin geri çekilmesinin ve yeniden değerlendirilmesinin önemli olduğu kanaatindeyiz.

Bu vesileyle ramazanınızı tebrik ediyor, hepimizi saygıyla selamlıyorum. (İYİ Parti ve YENİ YOL sıralarından alkışlar)

BAŞKAN - Önergeyi oylarınıza sunuyorum: Kabul edenler... Kabul etmeyenler... Kabul edilmemiştir.

2'nci maddeyi oylarınıza sunuyorum: Kabul edenler... Etmeyenler... Kabul edilmiştir.

Sayın Kaya, buyurun.

V.- AÇIKLAMALAR (Devam)

51.- Osmaniye Milletvekili Asu Kaya'nın, Osmaniye'deki deprem konutlarına ilişkin açıklaması

ASU KAYA (Osmaniye) - Çok teşekkür ediyorum Sayın Başkanım.

Depremın üzerinden üç yıl geçti, Osmaniye'mdeki 1.745 köy konutundan sadece 543'ü teslim edildi, teslim oranı yüzde 19 yani kırsalda her 10 aileden 8'i hâlâ evsiz. Hasanbeyli'de 284 hak sahibi var, teslim sıfır; Toprakkale'de sıfır, Bahçe'de sıfır. Kadırlı'nın birçok köyünde daha bir kazma bile vurulmamış, bir de Tekeli köyü var, köylülerin “Burası sel bölgesi.” diye defalarca uyarmasına rağmen siz hiçbir itirazı dinlemediniz. Sonuç ne oldu? İnsanlar daha evlerine yerleşmeden yine sel bastı. Bu mudur “Bir yılda bitireceğiz.” dediğiniz konutlar; bu mudur planlama, bu mudur sorumluluğunuz? Saraydan masal anlatabilirsiniz ama Osmaniye'nin gerçeği budur, yönetemiyorsunuz. Bu millet reklam değil güvenli bir yuva istiyor ve ben evine kavuşamayan her depremzede için buradan sesimi yükseltmeye devam edeceğim! (CHP sıralarından alkışlar)

VII.- KANUN TEKLİFLERİ İLE KOMİSYONLARDAN GELEN DİĞER İŞLER (Devam)

A) KANUN TEKLİFLERİ (Devam)

1.- Sivas Milletvekili Rukiye Toy ve Konya Milletvekili Mehmet Baykan ile 54 Milletvekilinin Milli Parklar Kanunu ve Bazı Kanunlar ile 375 Sayılı Kanun Hükmünde Kararnamede Değişiklik Yapılmasına Dair Kanun Teklifi (2/3308) ve Tarım, Orman ve Köyşleri Komisyonu Raporu (S. Sayısı: 230) (Devam)

BAŞKAN - 3'üncü madde üzerinde 4 önerge vardır, önergeleri aykırılık sırasına göre işleme alacağım. İlk okutacağım 3 önerge aynı mahiyettedir, bu önergeleri birlikte işleme alacağım.

Önergeleri okutuyorum:

Türkiye Büyük Millet Meclisi Başkanlığına

Görüşülmekte olan 230 sıra sayılı Kanun Teklifi'nin 3'üncü maddesinin teklif metninden çıkarılmasını arz ve teklif ederiz.

Gülderen Varlı	İbrahim Akın	Celal Fırat
Van	İzmir	İstanbul
Ömer Faruk Gergerlioğlu	Ömer Faruk Hülakü	Semra Çağlar Gökalg
Kocaeli	Bingöl	Bitlis

Aynı mahiyetteki diğer önerenin imza sahipleri:

Selçuk Özdağ

Sema Silkin Ün

Sadullah Kısacık

Muğla

Denizli

Adana

Birol Aydın

Mustafa Bilici

İstanbul

İzmir

Aynı mahiyetteki diğer önerenin imza sahipleri:

Ayhan Barut

Ömer Fethi Gürer

İlhami Özcan Aygun

Adana

Niğde

Tekirdağ

Mühip Kanko

Gülcan Kış

Kocaeli

Mersin

BAŞKAN - Komisyon aynı mahiyetteki önergelere katılıyor mu?

TARIM, ORMAN VE KÖYİŞLERİ KOMİSYONU SÖZCÜSÜ FARUK KILIÇ (Mardin) - Katılmıyoruz Sayın Başkanım.

BAŞKAN - Aynı mahiyetteki önergeler üzerinde ilk konuşmacı Bingöl Milletvekili Sayın Ömer Faruk Hülakü.

Buyurun. (DEM PARTİ sıralarından alkışlar)

ÖMER FARUK HÜLAKÜ (Bingöl) - Teşekkürler Sayın Başkan.

Sayın Başkan, değerli milletvekilleri; hepimizi saygıyla selamlıyorum.

Önümüzde duran metin son yirmi yıldır adım adım inşa edilen bir yönetim anlayışının doğa üzerindeki yeni hamlesini temsil etmektedir. Toprağa, suya, ormana ve doğaya yaklaşımın nasıl şekillendiğini anlamadan bu düzenlemeyi değerlendirmek mümkün değildir. Uzun süredir tanık olduğumuz bir yönelim var, doğal varlıklar ortak yaşamın güvencesi olarak ele alınıyor, koruma ilkeleri yok sayılıyor. Peki, bunun yerine ne yapılmak isteniyor? Doğanın ekonomik değeri öne çıkarılıyor, yaşam alanları yatırım sahası olarak tarif ediliyor, hukuki çerçeve de bu yönetime uygunluk sağlayacak biçimde yeniden kuruluyor. Böyle bir yaklaşımda çevreyi koruyan normların gücü zayıflıyor. Burada tartıştığımız mesele yalnızca ağaçların kesilmesi ya da bir koruma statüsünün daraltılması değildir, konu çok daha geniştir. Doğa üzerindeki tasarruf, aynı zamanda toplumun üretim biçimleri üzerinde kurulan denetim anlamına gelmektedir. Tarımın geleceği, kırsal yaşamın sürekliliği, yerel halkın geçim imkânları bu kararlar birlikte belirlenir. Bu nedenle, ekolojik meseleler aynı zamanda sosyal adalet meselesidir. “Toprağın kim için korunacağı” sorusu “gelirin kim tarafından paylaşılacağı” sorusuyla iç içedir. DEM PARTİ olarak yaklaşımımız nettir; yaşamı savunan bir doğa politikasını esas alıyoruz, doğayı piyasa ilişkilerinin nesnesi hâline getiren anlayışa karşı duruyoruz, koruma alanlarının ticari faaliyete açılmasını kabul etmiyoruz, hukukun güçlü olanın çıkarlarını kolaylaştıran bir araç hâline getirilmesine itiraz ediyoruz. Çünkü biliyoruz ki doğanın kaybı en çok yoksulların kaybıdır. En ağır bedeli kırsalda yaşayanlar öder, en derin yıkım geçimini topraktan sağlayan emekçileri vurur.

Değerli milletvekilleri, bu genel çerçeveyi somut bir örnek üzerinden konuşmak gerekirse iktidarın doğa politikalarının gerçek yüzünün en somut biçimi yerelde gün gibi ortadadır, bugün Bingöl’de yaşananlar tam da bu yaklaşımın sonucudur. Bingöl Ovası kentin en verimli tarım alanlarından biridir, yıllardır çiftçinin emeğiyle ayakta duran bir üretim alanıdır, tarımsal faaliyetin temel dayanağıdır. Buna rağmen, AKP’li Bingöl Belediyesi eliyle bu alanın yapılaşmaya açılması yönünde adımlar atılmıştır. Üstelik bu girişim, tarımı desteklediğini sık sık dile getiren bir siyasal anlayış tarafından yürütülmektedir. Söylem ile uygulama arasındaki uçurum burada açık bir biçimde görülmektedir. Tarım toprağının korunması yönündeki kurumsal itirazlar ortaya konulmasına rağmen süreç ilerletilmiştir, uyarılar dikkate alınmamıştır, koruma yönündeki değerlendirmeler etkisiz bırakılmıştır, ardından konu belediye meclisine taşınmıştır. Böylece, Bingöl Ovası’nın geleceği kamu yararı tartışması gölgesinden farklı bir rotaya sürüklenmiştir.

Burada dikkat çekici bir başka boyut daha vardır, imar kararlarının yalnızca kentleşme ihtiyacıyla açıklanamayacağı görülmektedir; arazi hareketliliği, rant beklentisi ve belirli çevrelerin ekonomik

kazanç arayışı sürecin merkezine yerleştirilmiştir; toprağın üretim değeri geri plana itilmiş, mülkiyet üzerinden elde edilecek kazanç ön plana çıkarılmıştır. Bingöl Ovası'nın yapılaşmaya açılması geleceğe dair çok önemli bir eşiği ifade ediyor. Bir kez betonla kaplanan tarım toprağı geri kazanılamaz, bir kez parçalanan üretim düzeni kolay onarılamaz; gıda güvencesi zayıflar, kentin ekolojisinin dengesi bozulur. Bu nedenle, bu mesele doğrudan yaşam hakkıyla ilgilidir.

Değerli milletvekilleri, bizler toprağın, suyun ve yaşam alanlarının korunmasından yanayız; tarım arazilerinin sermaye baskısına teslim edilmesine karşıyız, yerel halkın iradesini yok sayan planlama anlayışını reddediyoruz. Bingöl Ovası'nın betona kurban edilmesine izin vermeyeceğiz çünkü biliyoruz ki doğayı savunmak geleceği savunmaktır. Bu nedenle, söz konusu kanun teklifine karşı duruyoruz; yaşamı, emeği ve ortak varlığımızı koruyan bir yaklaşımın mümkün olduğunu hatırlatıyoruz. Doğayla uyumlu bir kalkınma anlayışı kurulabilir; tarımı güçlendiren, kırsalı yaşatan, ekolojik dengeyi gözeten politikalar üretilebilir. Tercih meselesi tam da budur.

Hepinizi saygıyla selamlıyorum. (DEM PARTİ sıralarından alkışlar)
BAŞKAN - Sayın Arı, buyurun.

V.- AÇIKLAMALAR (Devam)

52.- *Antalya Milletvekili Cavit Arı'nın, doğru güzergâhlara yol yapılması gerektiğine ilişkin açıklaması*

CAVİT ARI (Antalya) - Sayın Başkanım, çok teşekkür ederim.

Taşagül-Beydiğin-İbradı-Derebucak-Beyşehir-Konya yolu on gündür kapalı. Demirkapı Tüneli'nin çikışından Eynif Ovası ve devamında Sobuca mevkiindeki yol tamamen yağışlardan dolayı kapanmış vaziyette. "Eynif gölü" ve "Sobuca gölü" olarak ifade edilen yere yapılan yol nedeniyle şu an on gündür orada trafik yok. Biz yola karşı değiliz, göle de karşı değiliz ancak bir kara yolunun göl vaziyetine getirilmesine de karşıyız. O nedenle, doğru güzergâhlara yol yapılması gerektiğini buradan bir kez daha hatırlatıyorum yoksa yaptığınız yollar göl hâline gelmekte. (CHP sıralarından alkışlar)

VII.- KANUN TEKLİFLERİ İLE KOMİSYONLARDAN GELEN DİĞER İŞLER (Devam)

A) KANUN TEKLİFLERİ (Devam)

1.- *Sivas Milletvekili Rukiye Toy ve Konya Milletvekili Mehmet Baykan ile 54 Milletvekilinin Milli Parklar Kanunu ve Bazı Kanunlar ile 375 Sayılı Kanun Hükmünde Kararnamede Değişiklik Yapılmasına Dair Kanun Teklifi (2/3308) ve Tarım, Orman ve Köyişleri Komisyonu Raporu (S. Sayısı: 230) (Devam)*

BAŞKAN - Aynı mahiyetteki önergeler üzerinde ikinci konuşmacı Adana Milletvekili Sayın Sadullah Kısacık.

Buyurun Sayın Kısacık. (YENİ YOL ve İYİ Parti sıralarından alkışlar)

SADULLAH KISACIK (Adana) - Sayın Başkan, değerli milletvekilleri; Genel Kurulu saygıyla selamlıyorum.

Türkiye Büyük Millet Meclisinin bir görevi de doğayı koruyarak gelecek kuşaklara sağlıklı bir çevre bırakmaktır ancak önümüzde duran bu kanun teklifi maalesef doğayı korumak yerine ekonomik çıkarların önünü açmaktadır.

Değerli arkadaşlar, bir milletvekili olarak en büyük hayallerimden biri de şudur: Şu kanun teklifini aldığımız zaman açalım bakalım, diyelim ki: "Ya, iktidar ne güzel bir teklifle gelmiş. Ya, iktidar ne güzel, halkın yararına bir öneride bulunmuş." Bir gün de şu kanun tekliflerinde halkın faydasına, halkın yararına, halkın lehine bir madde görelim, bize bunu yaşatın. Yani en azından şu aziz mübarek ramazan ayı hürmetine böyle bir kanun teklifi getirin de burada hep beraber, oy birliğiyle, gönül rahatlığıyla bu kanun tekliflerini geçirelim. Ama maalesef, bakıyoruz, bu gelen kanun tekliflerinin hepsi sermaye yararına. Halkın lehine, halkın yararına bir kanun teklifi getiremediniz yani ülke tam bir anonim şirkete döndü.

Bakıyorsunuz, şu altı ayda bu ülkede kamu hizmetleri zamlandı, bütçede faiz yükü arttı, vergi oranları arttı, harç oranları arttı; bu yetmezmiş gibi yeni harçlar geldi. Daha geçtiğimiz hafta trafik

cezalarını artırdınız. Bakın, uluslararası tefeci fonlara borçlandığınız yetmedi, şimdi de otoyol ve köprüleri satmaya çalışıyorsunuz. Şimdi, bu kanun teklifiyle de millî parkları özel sektöre açma derindesiniz. Ya, değerli arkadaşlar, zaten halkın yükü ağır, halkın omuzu bükülmüş; bir de burada her hafta halkın sırtına başka yükler yüklemeyin ya, rica ediyorum. Zaten halk yorgun, halk bitkin; bir de Meclis her hafta halkın üzerine ayrı harç, ayrı vergi, ayrı ceza, ayrı bir yükümlülük yüklemesin.

Şimdi, bu kanun teklifine baktığımız zaman, sıkıntılı konuları 5 başlıkta özetleyebiliriz: Bir, bu kanun teklifiyle devletin görevi özel şirketlere devredilmektedir. Anayasa'nın 169'uncu maddesi, açıkça, ormanların ve millî parkların korunmasının devletin görevi olduğunu belirtmektedir. Bu teklif ise millî parkların yönetimini ve işletmesini özel şirketlere devretmektedir. Bu, Anayasa'ya aykırıdır ve kamu yararı ilkesini zedelemektedir.

Diğer taraftan, ikinci olarak, “kamu yararı” kavramı istismar edilmektedir. Teklif kamu yararı gerekçesiyle millî parklara enerji hatları, doğal gaz boruları, altyapı tesisleri yapılmasına izin vermektedir oysa kamu yararı doğayı korumaktır, kamu yararı vatandaşın temiz hava soluması ve sağlıklı çevrede yaşamasıdır.

Üçüncü olarak, kaçak avcılığa karşı caydırıcılık zayıflatılmaktadır. Türkiye’de 60 bin kişinin kaçak avcılık yaptığı resmî olarak ifade edilmiştir. Bu teklif caydırıcı cezaları kaldırmakta, kaçak avcılarının yeniden avlanmasına imkân tanımaktadır. Bu durum yaban hayatını ve ekolojik dengeyi doğrudan tehdit etmektedir.

Dördüncü olarak, her zamanki gibi hukuk ilkesi zedelenmektedir. Kaçak yapılar için mahkeme şartı kaldırılmakta, tüm yetki Genel Müdürlüğe verilmektedir; bu, hukuk devleti ilkesine aykırıdır. Yargı güvencesi zayıflatılmakta, idari keyfiliğe kapı aralanmaktadır.

Beşinci olarak, millî parkların ruhu değişmektedir. İktidar lafa gelince millîliği kimseye kaptırmıyor: “Biz şöyle yerliyiz, biz şöyle millîyiz.” Şimdi, buradan soruyorum: Millî olan neyi güçlendirdiniz? Yani bana bir örnek verin, millî olan neyi güçlendirdiniz de “Biz yerliyiz, millîyiz.” diyorsunuz? (YENİ YOL ve İYİ Parti sıralarından alkışlar) Millî ne demektir? “Millete ait olan, kullanım hakkı milletin olan.” demektir, isminin başında “millî” olan bir şey özel sektöre devredilir mi? Buradan soruyorum: İsmi başında “millî” olan bir şey özel sektöre açılır mı? Açılmaz. İşte bu kanun teklifi millî parkların işletmesinin doksán dokuz yıla kadar özel sektöre devredilmesinin önünü açıyor, nerede millîlik? (YENİ YOL ve İYİ Parti sıralarından alkışlar)

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

BAŞKAN - Buyurun, devam edin.

SADULLAH KISACIK (Devamla) - Millî parkların amacı korumaktır ancak bu teklif, millî parkları işletme alanına dönüştürüyor. Bu kanun teklifi, korunması gereken millî parklarımızı şirketlerin şantiyesi hâline dönüştürüyor.

Değerli milletvekilleri, bu teklif Anayasa'ya aykırıdır. Bu teklif, doğayı korumak yerine şirketlere devretmektedir. Bu teklif, yaban hayatını ve ekolojik dengeyi tehdit etmektedir. Bu teklif, hukuk devletini zayıflatmaktadır. Bu teklif, doğayı korumak yerine doğayı parselleyip satmayı öncelemektedir. Bizim görevimiz rantı değil gelecek nesilleri öncelemektir diyorum. Bu görevi Türkiye Büyük Millet Meclisine hatırlatıyorum.

Genel Kurulu saygıyla selamlıyorum. (YENİ YOL ve İYİ Parti sıralarından alkışlar)

BAŞKAN - Aynı mahiyetteki önergeler üzerinde üçüncü konuşmacı Mersin Milletvekili Sayın Gülcan Kış.

Buyurun Sayın Kış. (CHP sıralarından alkışlar)

GÜLCAN KIŞ (Mersin) - Sayın Başkan, değerli milletvekilleri; yirmi dört yıldır bu ülkeyi yöneten bir AKP iktidarı var; tam yirmi dört yıl, çeyrek asır. Bu süre, bir ülkenin sanayisini ayağa kaldırmaya yeter. Bu süre, bir ülkenin tarımını güçlendirmeye yeter. Bu süre, ülkenin doğasını korumaya, gelecek kuşaklara nefes aldirmaya yeter ama AKP iktidarı olarak siz ne yaptınız? Yirmi dört yılda bu ülkenin satılabilir neyi varsa sattınız. “Zarar ediyor.” diyerek önce şeker fabrikalarını sattınız; sonra limanları, enerji santrallerini; dün köprüleri ve otoyolları da satma girişiminde bulundunuz. Tüm bunlar yetmezmiş gibi şimdi de millî parklara göz diktiniz.

Değerli milletvekilleri, önümüzde duran bu kanun teklifi bir teknik düzenleme değildir; bu teklif, AKP iktidarının doğaya nasıl baktığının özetidir; bu teklif, yirmi dört yıllık iktidarın son satış kataloğudur. Adını açıkça koyalım; bu teklif doğayı korumuyor, bu teklif doğayı işletmeye açıyor.

Değerli milletvekilleri, “millî park” dediğimiz yer neresidir? Bilimsel değeri olan, ekolojik dengesi hassas olan, yapılaşmadan uzak tutulması gereken; avlanmanın, betonun, ticaretin dışına çıkarılmış olan alanlardır ama bakıyoruz, bu kanun teklifinizde yol var, enerji hattı var, petrol ve doğal gaz boru hattı var, atık su hattı var. Üstelik bunlar sadece zorunlu kamu yatırımı için değildir. Bu teklifte hem gerçek kişiler hem de özel şirketler için ayrıcalıklar vardır. Soruyorum: Millî parkları korumak bu mudur?

Değerli milletvekilleri, bakın, bir ülkenin doğa politikasını anlamak için iktidarın söylediklerine değil kanuna yazdıklarına bakacaksınız. Bu kanun teklifinde “Planlar hazırlanır veya hazırlatılır.” demişsiniz. Bu ne demek? Koruma planları artık kamu eliyle yapılmak zorunda değildir, koruma planı ihale konusu hâline getirilmektedir. Koruma görevi de piyasa faaliyetlerine dönüştürülmüş durumda. Hâlbuki, Anayasa’mız açıkça “Devlet, tabiat varlıklarını korur.” demektedir ama siz her zamanki gibi Anayasa’yı yok sayıp “Koruma planlarını gerekirse özel sektöre hazırlatırız.” diyorsunuz. Bu, açıkça, anayasal sorumluluktan kaçmaktır; koruma görevini de başkasına devretmektir, aynı Kartalkaya’da yaptığımız gibi.

Gelelim bu kanun teklifinin en tehlikeli maddelerinden birine, kaçak yapılar. Mevcut kanunda “Kaçak yapı varsa mahkeme kararıyla yıkılır.” deniliyor. Şimdi, siz, bu kanunla mahkeme kararını ortadan kaldırıyorsunuz; yetmiyor, bir de diyorsunuz ki: “Genel müdürlük isterse değerlendirir.” yani siz Doğa Koruma ve Millî Parklar Genel Müdürlüğüne adli bir merci gibi mahkeme yetkilerini veriyorsunuz. Müdürlük bu değerlendirme yetkisiyle kaçak yapıları görmezden gelir, kaçak yapıların kullanılmasına göz yumar, kaçak yapıların özel işletmeye devredilmesine ses çıkarmaz. Yani bu teklif şunu söylüyor, “Kaçak yapı yap, yakalanırsan belki yıkmayız.” diyor. İşte, hukuk devletinin çöküşü tam olarak budur. İşte, kaçak yapı düzeni tam da böyle kurulur.

Değerli milletvekilleri, bir başka mesele de döner sermaye. Doğa Koruma ve Millî Parklar Genel Müdürlüğüne döner sermayeli işletmeler kurma yetkisi veriyorsunuz, üstelik denetimi de yönetmeliklere bırakıyorsunuz. Neden? Çünkü kanun Meclisin denetimine tabidir ama yönetmelik tek imzayla değiştirilebilir. Bu, Meclisi devre dışı bırakma alışkanlığımızı biz çok iyi biliyoruz. Cumhurbaşkanlığı kararnameleriyle de her şeyi tek bir elden yönetiyorsunuz.

Değerli milletvekilleri, AKP’nin doğa konusunda sicili epey bir kabarık; Kaz Dağları, Akbelen, Atatürk Orman Çiftliği ve son kıyı katliamlarına hep beraber şahit olduk, kimse masal anlatmasın bize. Bugün burada çıkıp “Millî parkları koruyacağız.” diyorsunuz ya, yirmi dört yılın pratiği ortadayken kimseyi buna ikna edemezsiniz çünkü siz, zeytinlikleri maden sahasına açtınız, meraları yapılaşmaya açtınız, kaynak sularını da şirketlere devrettiniz, şimdi de millî parkları uzun süreli işletme hakkıyla özel sektöre açıyorsunuz; kırk dokuz yıllığına, yetmezse doksan dokuz yıllığına, neredeyse mülkiyet hakkı veriyorsunuz.

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

BAŞKAN - Devam edin.

GÜLCAN KIŞ (Devamla) - Teşekkür ederim.

Ama şunu bilin ki millî parklarımız, ormanlarımız, ülkemizin kaynak suları, toprağı, havası sizin babanızın malı değildir. (CHP sıralarından alkışlar) Bu değerler milletimizindir, çocuklarımızındır, torunlarımızındır, gelecek nesillerindir. Bu da böyle bilinsin.

Biz Cumhuriyet Halk Partisi olarak şunu söylüyoruz: Doğa bir gelir kalemi değildir, millî park da bir işletme değildir. Tüm bu sebeplerle bu kanun teklifi geri çekilmelidir diyoruz. Değerli milletvekilleri, bu vebalin altına girmeyin diyoruz, bu yanıştan bugün dönelim diyoruz.

Bu vesileyle de Genel Kurulu saygıyla selamlıyorum. (CHP, DEM PARTİ, İYİ Parti ve YENİ YOL sıralarından alkışlar)

BAŞKAN - Teşekkür ederim.

Aynı mahiyetteki önerileri oylarınıza sunuyorum: Kabul edenler... Kabul etmeyenler... Kabul edilmemiştir.

Diğer önergeyi okutuyorum:

Türkiye Büyük Millet Meclisi Başkanlığına

Görüşülmekte olan Millî Parklar Kanunu ve Bazı Kanunlar ile 375 Sayılı Kanun Hükmünde Kararnamede Değişiklik Yapılmasına Dair Kanun Teklifi'nin 3'üncü maddesinin çerçeve hükmünde yer alan "eklenmiştir" ibaresinin "ilave edilmiştir" şeklinde değiştirilmesini arz ve teklif ederiz.

Mehmet Akalın

Mehmet Satuk Buğra Kavuncu

Hüsmen Kırkpınar

Edirne

İstanbul

İzmir

Burak Dalgın

Rıdvan Uz

Yüksel Arslan

Balıkesir

Çanakkale

Ankara

BAŞKAN - Komisyon önergeye katılıyor mu?

TARIM, ORMAN VE KÖYİŞLERİ KOMİSYONU SÖZCÜSÜ FARUK KILIÇ (Mardin) - Katılmıyoruz Sayın Başkanım.

BAŞKAN - Önerge üzerinde söz isteyen Çanakkale Milletvekili Sayın Rıdvan Uz, buyurun. (İYİ Parti sıralarından alkışlar)

RIDVAN UZ (Çanakkale) - Selvi gibi umutlar döndü birer içdeye.

Sayın Başkan, kıymetli milletvekilleri; İYİ Parti grubu adına söz almış bulunuyorum. Bu vesileyle büyük Türk milletini ve Gazi Meclisimizi saygıyla selamlıyorum.

Dün Zonguldak'ta hayatını kaybeden 2 vatan evladına Cenab-ı Allah'tan rahmet, sağ olarak çıkarılana da acil şifalar diliyorum. Aynı zamanda 17 Şubat, dün, on yıl önce Türkiye'nin başkenti Ankara'mızda Türk Silahlı Kuvvetlerine mensup 29 insanımızın şehit edilmesinin de yıl dönümü, onlara da Cenab-ı Allah'tan rahmet diliyorum. Kederli ailelerine bir kez daha taziyelerimi iletiyorum ama bunu gerçekleştiren bebek katili, terörist, canibaşı Abdullah Öcalan ve terör örgütü PKK'ya da lanet ve nefretle bir kez daha buradan sesleniyorum. (İYİ Parti sıralarından alkışlar)

Evet, maddeyle ilgili söz aldım ama bugün bir Komisyon toplantısının sonucunu aldık. Anayasa'nın 42'nci ve 66'ncı maddelerini alenen ayaklar altına alan bu Komisyon raporuyla ilgili partimizin görüşünü Genel Başkanımız bir açıklamayla ilan edecekler ama ben de bunu bir kara gün olarak şahsım adına tarihe not etmek ve kayıtlara geçmesi adına da buradan ifade etmek istiyorum. Bir sürecin de unutulmaması gerektiğini hatırlatıyorum.

Yıl 2002, teröristbaşı Türkiye'ye teslim edilmiş, Meclise indirilmeyerek idamı ertelenmiş, idam edilmemiş, ekonomi yerle yeksan ve o süreçte, 2002'de bir seçime gidiliyor, 3'lü bir koalisyon var; Demokratik Sol Parti, Anavatan ve Milliyetçi Hareket Partisi. Bunlar hem ekonomik sebeple hem de bir canibaşını asmadı diye bu necip Türk milleti o süreçte bir ders verdi, neydi o ders? Demokratik Sol Parti tarihten silindi, Anavatan Partisi tarihten silindi, Milliyetçi Hareket Partisi rahmetli Başbuğ Alparslan Türkeş'in adına 18,5 olan oy 8,5'e düşerek orada tutunmayı başarmıştı. Aynı süreç bugün de yaşanıyor arkadaşlar. O gün teröristbaşını asmayanlar bugün ona "kurucu önder" diyerek onu umut hakkıyla o cezaevinden çıkarmaya çalışıyor ve aynı ekonomik sıkıntılar devam ediyor. Hemen yarın da olsa zamanında da olsa yapacağınız seçimde bu necip millet 2002'deki tabloda sizi nasıl buraya getirdiyse o anlamda da götürmesini bilecektir. (İYİ Parti sıralarından alkışlar)

3'üncü maddeyle ilgili 9'uncu maddede de söz hakkım olduğu için çok derinlemesine girmeyeceğim ama bir Çanakkale örneği var orada alan kılavuzlarıyla ilgili. Orada daha önce yine bu Mecliste milletvekilliği yapan bir arkadaşımız, İsmail Kaşdemir Alan Başkanı, onunla da görüştük. Oradaki şablonu aynen alıp uyguladığımızda bütün soruların aslında cevabını da almış olacağız.

Şimdi, Türkiye'ye gelen turist sayısını Turizm Bakanı 63 milyon olarak açıkladı. Çanakkale'deki, Gelibolu Yarımadası'ndaki şehitliğe gelen yıllık turist sayısı, misafir sayımız 3 ila 3,5 milyon civarında ve buradaki alan başkanlığına bağlı alan kılavuzları yani o alanla ilgili bu işi bilenlerin sayısı şu an itibarıyla 266 kişi. Yani 266 kişi -mecbursun ki alanı gezmek için bir alan kılavuzu alasin- bu sayıyı karşılayamazken ivedilikle turist rehber sayısı da Türkiye'de 13 bin küsur olduğuna göre, bu da karşılayamayacağına göre, oradaki hem mülki amirliklerle hem üniversiteyle iş birliği yapmak suretiyle, bu süreçte alan kılavuzlarını güncelleyerek...

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

BAŞKAN - Buyurun, devam edin.

RİDVAN UZ (Devamla) - O süreçte üniversiteyle de iş birliği yapmak suretiyle millî parklarla ilgili yapılabilecek tüm kursları açmak suretiyle alan kılavuzlarının ivedilikle sayısının artırılması lazım. Malumunuz, üniversite mezunu birçok arkeolog, birçok tarihçi şu anda iş bulamazken bu arkadaşlarımıza da bir alan açmak adına doğru bir iş yapacağımızı da buradan belirtmiş olayım ve yüce Meclisi saygıyla selamlıyorum. (İYİ Parti ve YENİ YOL sıralarından alkışlar)

BAŞKAN - Önergeyi oylarınıza sunuyorum: Kabul edenler... Kabul etmeyenler... Kabul edilmemiştir.

3'üncü maddeyi oylarınıza sunuyorum: Kabul edenler... Etmeyenler... Kabul edilmiştir.

Sayın Suiçmez, buyurun.

V.- AÇIKLAMALAR (Devam)

53.- Trabzon Milletvekili Sibel Suiçmez'in, Trabzon Büyükşehir Belediyesine ait Tramar önündeki kuyruğa ilişkin açıklaması

SİBEL SUIÇMEZ (Trabzon) - Sayın Başkan, Trabzon Büyükşehir Belediyesine ait Tramar önünde uzayıp giden et kuyruğu bir ucuzluk müjdesi değil bir iktidarın ekonomi politikasının iflas gösteresidir. "Hizmet" diye sunduğunuz bu manzara aslında bir çaresizlik tablosudur. Kasapta yanına yaklaşılamayan etin fiyatı bin lirayı aşmışken sizin 415 liraya karne usulü 1 kilo et dağıtmanız başarı değil halkı yoksulluğa mahkûm ettiğinizin kanıtıdır. AKP iktidarı olarak, yerli üreticiye desteği kesip sonra da ithal etle şov yapmaktasınız. Kendi besicisini bitirip yabancı çiftçiyi zengin eden bu anlayış millî değildir, yerli değildir. Et sırası bekleyen o vatandaşlarımızın ahi sizin saraylarımızın duvarlarını yıkacak. Trabzonlu bu çileyi unutmaz, sandık geldiğinde bu kuyrukların hesabını soracak.

Teşekkür ediyorum. (CHP sıralarından alkışlar)

VII.- KANUN TEKLİFLERİ İLE KOMİSYONLARDAN GELEN DİĞER İŞLER (Devam)

A) KANUN TEKLİFLERİ (Devam)

1.- Sivas Milletvekili Rukiye Toy ve Konya Milletvekili Mehmet Baykan ile 54 Milletvekilinin Millî Parklar Kanunu ve Bazı Kanunlar ile 375 Sayılı Kanun Hükmünde Kararnamede Değişiklik Yapılmasına Dair Kanun Teklifi (2/3308) ve Tarım, Orman ve Köyişleri Komisyonu Raporu (S. Sayısı: 230) (Devam)

BAŞKAN - 4'üncü madde üzerinde 4 önerge vardır, önergeleri aykırılık sırasına göre işleme alacağım.

3 önerge aynı mahiyettedir, bu önergeleri birlikte işleme alacağız.

Önergeleri okutuyorum:

Türkiye Büyük Millet Meclisi Başkanlığına

Görülmekte olan 230 sıra sayılı Kanun Teklifi'nin 4'üncü maddesinin teklif metninden çıkarılmasını arz ve teklif ederiz.

Semra Çağlar Gökalp

İbrahim Akın

Gülderen Varlı

Bitlis

İzmir

Van

Ömer Faruk Gergerlioğlu

Celal Fırat

Kocaeli

İstanbul

Aynı mahiyetteki diğer önergenin imza sahipleri:

Selçuk Özdağ

Sema Silkin Ün

Mustafa Bilici

Muğla

Denizli

İzmir

Cemalettin Kani Torun

Bülent Kaya

Sadullah Kısacık

Bursa

İstanbul

Adana

Birol Aydın

İstanbul

Aynı mahiyetteki diğer önerenin imza sahipleri:

İlhami Özcan Aygun

Ömer Fethi Gürer

Ayhan Barut

Tekirdağ

Niğde

Adana

Mühip Kanko

Gülcan Kış

Orhan Sümer

Kocaeli

Mersin

Adana

BAŞKAN - Komisyon aynı mahiyetteki önergelere katılıyor mu?

TARIM, ORMAN VE KÖYİŞLERİ KOMİSYONU SÖZCÜSÜ FARUK KILIÇ (Mardin) - Katılmıyoruz Sayın Başkanım.

BAŞKAN - Aynı mahiyetteki önergeler üzerinde ilk konuşmacı İstanbul Milletvekili Sayın Celal Fırat.

Buyurun Sayın Fırat. (DEM PARTİ sıralarından alkışlar)

CELAL FIRAT (İstanbul) - Sayın Başkan, değerli milletvekilleri; hakikat kişinin gerçeği görüp dinlediği derinliktedir ve bu âlemde güç ne servet ne şan ne şöhrrettir sevgili dostlar. Güç, insanın aklını başına devşirme kudretidir. Gönümüzü uyutan, aklımızı susturan meydanı da hükmü de elinde tutamaz. Bilinmeli ki bu kadim coğrafyanın halkları kendine eğilir gibi doğrulmasını da bilir. Bizler ilk sözü, ilk nefesin, ilk ateşin yakıldığı Mezopotamya'dayız. Kökü derin, gölgesi şifa zeytin dalındayız. Mazluma yoldaş, başı dik Toroslardayız. Sözü kılıç, manası derin Köroğlu ve pir eşliğindeyiz. Zamanı, acıyı, direnci saklayan hırçın dalgalardayız. Biz artık kardeşliğe, yoldaşlığa uyanmak zorundayız.

Sayın milletvekilleri, bu sözlerimi Hızır cemimizden, pirin nefesinden, rehberin dilinden, zakirin sazından, meydanın rızalığından getirdim. Niyazdan gülbenge, semahtan lokmaya, kulaktan kalbe, kalpten siz değerli vekillerimize sesleniyoruz: Hepimiz bilmeliyiz ki Meclis sadece kanun yapılan bir bina değildir. Bu Meclis Anadolu'nun yüzüdür, itirazıdır, rızasıdır. Burada kurulan her söz yalnız bugüne değil geçmişin emanetine, geleceğin hakkına değmek zorundadır. Bugün Türkiye'de, adalet duygusunun zedelendiği, eşit yurttaşlık ilkesinin tartışmaya açıldığı, inançların hiyerarşiye tabi tutulduğu bir yerde demokrasiden söz etmek eksik kalmıyor mu? Bu topraklarda Alevilik yüzyıllardır sadece bir inanç değil zulme karşı vicdanın dili olmuştur. Kerbelâ'dan bugüne uzanan bu hakikat yürüyüşü bize şunu öğretmiştir: Hakikatin yanında durmak çoğunlukta olmakla ilgili değildir. Bazen hakikat sayıca az ama vicdanca büyüktür. Sorumuz şudur: Zulüm karşısında nerede duruyorsun? Bugün bu sorunun muhatabı da bizleriz, bu Meclistir, bu ülkenin siyaset kurumudur.

Değerli milletvekilleri, Alevilik yüzyıllar boyunca devletten pay istemedi, inançsal günlerinde "Takvimi bize uyarlayın." demedi; sadece şunu istedi: Eşitlik. Bakın, birkaç tane resim getirdim sevgili dostlar. Geçtiğimiz Hızır günlerinde bir hakikate hep birlikte yeniden tanıklık ettik. Hızır cemlerimizde meydanlar doldu, taştı. Hiç kimse devlet çağrısıyla oraya gelmedi, Aleviler rızalarıyla, inançlarıyla, vicdanlarıyla oradaydılar. Darda olana nefes olmak için, lokmayı bölüşmek, Hızır'ın adaletini niyaz etmek için oradaydılar. Şimdi burada sormak isterim: Meydanlara sığmayan bu inancı, sokaklara taşan bu rızalığı, cem meydanına akan bu halk hakikatini siz hâlen neden görmüyorsunuz? Asimilasyonla neden tarif etmek istiyorsunuz? Cemevlerinin ibadethane sayılmasını istemek bir ayrıcalık değil eşit yurttaşlık talebidir. Vergisini veren, askerliğini yapan, bu ülkenin yükünü omuzlayan milyonlarca Alevi yurttaşın, inancının tanınmasını istemesi demokrasi sınavıdır. Devlet inançlar arasında taraf olmamalıdır, olursa adalet yara alır. Devletin görevi inançları tanımlamak değil özgür bırakmaktır.

Değerli milletvekilleri, Alevi öğretisi bize bir kavram öğretir: Rıza. Rıza, zorun karşısı, gönüllülüğün adıdır. Rıza baskının değil iknanın dilidir. Rıza toplumun birbirine razı olduğu eşitlik hâlidir. Eğer bir ülkede yurttaşlar birbirine razı değilse, eğer inançlar birbirine güvensizse, eğer adalet duygusu zedelenmişse orada kanun vardır ama huzur yoktur. İşte bu yüzden diyoruz ki: Demokrasi sadece hukuk metni değil bir rıza sözleşmesidir. Bugün Türkiye'nin ihtiyacı olan şey yeni bir kutuplaşma değil yeni bir toplumsal rızadır. Bu rıza Türk ile Kürt'ün arasında, Sünni ile Alevi arasında, inanan ile inanmayan arasında, kadın ile erkek arasında eşitlik temelinde kurulmadıkça hiçbir reform kalıcı olmayacaktır. Çünkü barış sadece güvenlik politikasıyla değil adalet politikasıyla vardır. Bu Meclis Kerbelâ'nın hüznünü, Hacı Bektaş'ın hoşgörüsünü, Pir Sultan'ın direncini taşıyabilecek büyüklüktedir. Yeter ki biz

bu çatıyı çoğunluğun değil vicdanın kürsüsü yapalım. Unutmayalım ki hakikat herkesin baktığı yerde değil onu görmeye cesaret edenlerin durduğu yerdedir.

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

BAŞKAN - Buyurun, devam edin.

CELAL FIRAT (Devamla) - Bugün bize düşen, inançları tarif etmek değil özgürleştirmektir, kimlikleri bastırmak değil eşitlemektir, farklılıkları tehdit görmek değil zenginlik saymaktır çünkü bu ülkenin mayasında korku değil rıza vardır. Diyoruz ki: Hiç kimsenin inancı ötekileştirilmesin, hiç kimsenin kimliği inkâr edilmesin, hiç kimse bu ülkenin sofrasında kendini misafir görmesin çünkü rızanın olmadığı yerde adalet eksik kalır, adaletin olmadığı yerde demokrasi eksik kalır, demokrasinin eksik olduğu yerde gelecek eksik kalır. Bu eksikliği tamamlamak da hepimizin omuzlarındadır. İşte, tam burada da bu çatı altında bize düşen, sorumluluklarımızı yerine getirmektir. Hızır hepimizin yardımcısı olsun.

Aşk ile... (DEM PARTİ, CHP ve YENİ YOL sıralarından alkışlar)

BAŞKAN - Aynı mahiyetteki önergeler üzerinde ikinci konuşmacı Bursa Milletvekili Cemalettin Kani Torun.

Buyurun.

CEMALETTİN KANİ TORUN (Bursa) - Sayın Başkan, değerli milletvekilleri; Genel Kurulu saygıyla selamlıyorum. İslam coğrafyasında dün takip ettiğimiz hilali görme tartışmaları eşliğinde bir ramazan ayına daha erişmiş bulunuyoruz. Türkiye’de bugün itibarıyla ilk teravih ve ilk sahurun ardından yarın ilk ramazan orucu başlayacak. Tüm Müslümanların ramazanını tebrik ediyorum.

Malumunuz, ramazan ayında sahurdan iftar vaktine kadar yiyip içmeyi keserek oruç ibadetini yerine getirmeye çalışıyoruz, bu orucun maddi bir şartı ancak bir de ramazan ayının manevi bir atmosferi var. Fikren, hissen istifade edeceğimiz hikmetleri var. Yani bedenimizi yemeden içmeden men ederken ruhumuzu da kötü duygulardan, davranışlardan men etmemiz, ruhumuza da bir nevi oruç tutturmamız gerekiyor. Şimdi, ben hem kendi nefsim hem de Parlamentodaki arkadaşlarıma, yöneticilerimize, politika üreticilerimize manevi oruca dair birkaç öneride bulunmak istiyorum: Gelin, bu ramazan ayını adaletsizlik orucuyla, kin ve nefret orucuyla, şer ve nifak orucuyla geçirelim.

Bakın, Nisa suresi 135’inci ayette mealen “Ey iman edenler, adaleti ayakta tutun ve kendiniz, anne babanız ve yakın akrabanız aleyhine de olsa yalnız Allah için şahitlik eden kimseler olunuz. Nefsinizin arzusuna uyarak adaletten uzaklaşmayın.” diyor. Maide suresi 8’inci ayette “Bir topluluğa olan kininiz sizi adaletsizliğe sevk etmesin. Adaletli olun. Bu, takvaya daha yakındır.” diyor.

Bakın, Türkiye, Hukukun Üstünlüğü Endeksi’nde 143 ülke arasında 118’inci sırada. Şüphesiz bunda siyasi hesaplarla yapılan yargılamaların da KHK zulmünün de etkisi var. Vatandaşlar arasında adalete olan güven yerlerde, kimsenin adil yargılanma umudu kalmamış. Bu ramazan ayında mideler meşgul değilken biraz bunun üzerine kafa yorsak, adaletsizliğe bir ay dahi olsa ara versek fena mı olur?

Değerli arkadaşlar, Ali İmran suresi 103’üncü ayette mealen “Hep birlikte Allah’ın ipine sınımsız sarılın, bölünüp parçalanmayın. Allah’ın üzerinizdeki nimetini hatırlayın. Hani siz düşmanlar idiniz de o kalplerinizi birleştirmişti, onun nimeti sayesinde kardeş olmuştunuz.” diyor. Yine, Rum Suresi 22’nci ayet “Göklerin ve yerin yaratılması ile dillerinizin ve renklerinizin farklı olmasının onun ayetlerindedir. Şüphesiz bunda bilenler için ibretler vardır.” diyor.

Bakın, Barış ve Kardeşlik Komisyonu çalışmalarında sona geldi. Hazırlanan raporun tanıtımı gecikse de mübarek bir zamana denk geldi. Bugüne kadar ayrılıktan, düşmanlıktan, inkardan bu toprakların insanları çok acılar çektiler. Toplumun her kesimi çatışmadan bitap düştü. Başlatılan bu hayırlı işi yine hayırla tamamlayarak gelecek nesillere barış içinde bir ülke bıraksak, bunun için ramazan ayında kin ve nefret orucu tutarak bakışlarımızı şefkat ve merhametle doldursak çok daha güzel olmaz mı? Bu davranışımız ramazan ayındaki muradı tam anlamıyla karşılamaz mı? Bu ay boyunca hem Mecliste hem de her vekilimizin memleketinde sofralar kurulacak; kimliğine, rengine, diline bakılmaksızın aynı anda hep beraber aynı yemeğe kaşık sallayacağız. Bu sofralar esasen nasıl bir ve beraber olabilmişimizi bize anlatan önemli anlar olacak. Siyasi çekişmelerle yıprattığımız kardeşlik duygularının tekrar yeşerdiği bu sofralarda nifak orucunu da hiç bozmamak üzere tutmayı teklif ediyorum sizlere. Bakın, Enfal Suresi 46’nci ayette “Allah’a ve Resulü’ne itaat edin, birbirinizle

çekışmeyin, sonra gevşersiniz ve gücünüz gider; sabredin, şüphesiz Allah sabredenlerle beraberdir.” buyruluyor. Ülkemizin insanları, vatandaşlarımız, seçmenlerimiz bizleri seyrediyorlar. Bugün siyaseten birbirimize söylediğimiz ağır sözler, hakaretler, kavgalar, toplum nezdinde aynıyla makes buluyor. Toplum burayı aynası olarak görürken bizim insanlarımızın arasına fitne tohumları ekmemiz kabul edilemez. Bu ramazan ayında milletimizin görmek istediği manzarayı onlara ulaştıralım. Elimize, dilimize, gözümüze, kulağımıza oruç tutturalım.

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

BAŞKAN - Buyurun.

CEMALETTİN KANİ TORUN (Devamla) - Hakaret etmeyelim, kem söz işitmeyelim, kusuru görmeyelim. Burada öncü olmak da iktidara düşer. Sayın Cumhurbaşkanı bu ramazanda bir kardeşlik sofrası kursun, tüm liderleri o sofrada buluştursun. Muhalefetin denetim için burada bulunduğunu, Hükümetin icraatlarını eleştirdiğimizi ancak bunun demokrasinin tabii bir sonucu olduğunu ifade etsin. Bizler düşman değiliz, burada bulunan hiçbir arkadaşımız düşman hukukunu hak etmiyor. İnsanlarımız iftar sofralarını doldurmakta zorlanırken içi boş çekışmelerle demokrasimizi yıpratmaktan artık vazgeçelim.

Ben, bu duyularla heyetinizi saygıyla selamlıyor; ramazanın manevi ikliminin ülkemize, bölgemize ve tüm insanlığa hayırlar getirmesini niyaz ediyorum. (YENİ YOL sıralarından alkışlar)

BAŞKAN - Aynı mahiyetteki önergeler üzerinde üçüncü konuşmacı Adana Milletvekili Sayın Orhan Sümer.

Buyurun Sayın Sümer. (CHP sıralarından alkışlar)

ORHAN SÜMER (Adana) - Teşekkür ederim Sayın Başkanım.

Değerli milletvekilleri, 230 sıra sayılı Millî Parklar Kanunu Teklifi'nin 4'üncü maddesi üzerine söz aldım. Genel Kurulu saygıyla selamlıyorum.

Bugün burada, Millî Parklar Kanunu'nda yapılmak istenen ve planlama kılıfı altına gizlenmiş bir doğa infazı yasasını konuşuyoruz. Teklifin 4'üncü maddesi sadece teknik bir düzenleme değildir; ülkemizin nefes boruları olan millî parklarımızı, tabiat anıtlarımızı ve koruma alanlarımızı müşteri memnuniyeti esaslı özel büroların masasına meze etme maddesidir.

Değerli milletvekilleri, maddenin içine öyle tehlikeli, öyle zehirli bir kelime yerleştirilmiş ki şeytanın aklına bile gelmez. Maddede “hazırlattırılır” ifadesine yer verilmiştir yani mevcut yasadaki devletin uzmanları tarafından hazırlanan hayati planlar bir kelimeyle artık özel planlama bürolarına devrediliyor. Buradan hepimize sormak istiyorum: Kâr hırsıyla yanıp tutuşan “Daha çok beton, daha çok otel.” diyen sermaye gruplarının tuttuğu o özel bürolar oradaki bitki örtüsünü mü koruyacak yoksa müteahhitlerin otel manzarasını mı? (CHP sıralarından alkışlar) Kim, nasıl güzelleme yaparsa yapsın bu açıkça bir ticari işgaldir.

Değerli arkadaşlar, Anayasa'nın 63'üncü maddesi devleti de tabiat varlıklarını korumaya yükümlü kılar, 128'inci madde ise kamu hizmetlerinin memurlar eliyle yürütülmesini emreder. Peki, AKP iktidarı ne yapıyor? Anayasal görevini, egemenlik hakkını özel şirketlere ihale ediyor. Bu, sadece doğaya değil Anayasa'ya da ihanettir. Teklifte, millî parklar içinde yapılacak projelerde diğer bakanlıkların olumlu görüş verme zorunluluğu kaldırılıyor yani “Birilerinin talimatı gelince kimse itiraz etmesin, görüş bildirilmesin.” diyorsunuz; Tarım Bakanlığı sussun, Kültür Bakanlığı karışmasın, çevre uzmanları ses çıkarmasın. Peki, kim karar verecek? Sadece tek bir Genel Müdürlük ve onun iş verdiği özel bürolar. Bu, denetimi tamamen yok etmek, koruma kalkanlarını kırmaktır. Bu durum kabul edilebilir değildir.

Daha da vahimi, Millî Parklar Kanunu'nu devre dışı bırakıp Turizmi Teşvik Kanunu'nu devreye alıyorsunuz. Bunun da Türkçesi şudur, “Eğer orada bir rant varsa ağaçların, kuşların, derelerin hiçbir hükmü yoktur; orayı turizm tesis yapıp geçeceğiz.” diyorsunuz yani. İşte, biz bu rant zihniyetini daha önce de Akbelen'de, Kaz Dağları'nda, İkizdere'de maden uğruna yabancılara verilip katledilen omanlarımızdan biliyoruz.

Değerli milletvekilleri, bu maddenin asıl hedeflerinden biri de... Bu madde, Uludağ Millî Parkı'ndaki hukuku arkadan dolanma maddesidir. Yargı kararıyla durdurulan o hukuksuz projeleri bu maddeyle yasal hâle getirmek istiyorsunuz. Mahkeme “Dur!” demiş, şimdi siz “Yasa yapar, geçeriz.” diyorsunuz. Ne yazık ki iktidarın hukuk tanımazlığının faturasını bu milletin çocukları ödüyor. Bizim

derdimiz bağıcıyı dövmek değil, sırf eleştiri olsun diye iktidarı yermek de değil; bizim derdimiz doğamızı, yeşili, bağımızı bahçemizi korumak, gelecek nesillerimize de tertemiz aktarmaktır.

İlim Adana'nın bereketli topraklarından Anadolu'nun bozkırına kadar her karış vatan toprağı bizim kutsalımızdır ama kimileri doğanın yeşilini değil sadece doların yeşilini düşünüyör maalesef. Üzülerek söylüyörüm, bu madde millî parklarımızı beton yığına çevirecek bir talan fermanıdır.

Değerli milletvekilleri, doğayı korumak bir tercih değil bu vatana, bu millete karşı aslı görevimiz ve borcumuzdur. Biz, Cumhuriyet Halk Partisi olarak, planlama yetkisinin kamudan koparılıp özel bürolara peşkeş çekilmesine, bakanlık görüşlerinin baypas edilmesine ve millî parklarımızın Turizmi Teşvik Yasası'yla talan edilmesine asla geçit vermeyeceğiz. Çok değerli iktidar partisinin milletvekilleri, bu maddeyi geri çekin. En geç iki sene sonra devredeceğiz iktidarın son döneminde doğa katliamına yol açacak işlere onay vermeyin diyor, Genel Kurulu saygıyla selamlıyorum. (CHP ve YENİ YOL sıralarından alkışlar)

BAŞKAN - Aynı mahiyetteki önergeleri oylarınıza sunuyörüm: Kabul edenler... Kabul etmeyenler... Kabul edilmemiştir.

Diğer önergeyi okutuyörüm:

Türkiye Büyük Millet Meclisi Başkanlığına

Görüşölmekte olan Milli Parklar Kanunu ve Bazı Kanunlar ile 375 Sayılı Kanun Hükmünde Kararnamede Değişiklik Yapılmasına Dair Kanun Teklifi'nin 4'üncü maddesinin çerçeve hükmünde yer alan "değiştirilmiştir" ibaresinin "yeniden düzenlenmiştir" şeklinde değıştirilmesini arz ve teklif ederiz.

Mehmet Akalın	Yüksel Arslan	Mehmet Satuk Buğra Kavuncu
Edirne	Ankara	İstanbul
Hüsmen Kırkpınar	Burak Dalgın	Mehmet Mustafa Gürban
İzmir	Balıkesir	Gaziantep

BAŞKAN - Komisyon önergeye katılıyor mu?

TARIM, ORMAN VE KÖYİŞLERİ KOMİSYONU SÖZCÜSÜ FARUK KILIÇ (Mardin) - Katılmıyoruz Sayın Başkanım.

BAŞKAN - Önerge üzerinde söz isteyen Gaziantep Milletvekili Sayın Mehmet Mustafa Gürban. Buyurun. (İYİ Parti sıralarından alkışlar)

MEHMET MUSTAFAGÜRBAN (Gaziantep) - Sayın Başkan, değerli milletvekilleri; görüşölmekte olan kanun teklifinin 4'üncü maddesi üzerine söz almış bulunuyörüm.

Ölkemiz coğrafik ve ekolojik farklılığının sonucu olarak çok zengin biyolojik çeşitliliğe sahiptir. Tüm Avrupa kıtasında 15.535 bitki türü bulunurken sadece Anadolu'da 3 binden fazlası endemik olmak üzere toplamda 12.141 bitki türü bulunmaktadır. Bunun yanı sıra, ölkemiz, 4 bini endemik, 19 bin omurgasız, 1.500 omurgalı canlı türüne de ev sahipliğı yapmaktadır. Tüm bu zengin biyoçeşitliliğıyle ölkemiz küçük bir kıta niteliğı taşımaktadır. Bu çeşitliliğe sahip olmak kadar onu korumak ve geleceğe taşımak da çok önemlidir. Ancak endemik türlerimiz büyük bir biyokaçakçılık tehdidiyle karşı karşıyadır. Biyokaçakçılık, endemik türlerin ve genetik çeşitliliğın yüksek olduğı alanlarda canlıların ve onlara ait parçaların yetkili makamlardan izin almadan toplanarak yurt dışına kaçırılması girişimleridir. Ölkemiz genetik türler bakımından dünyanın sayılı biyoçeşitlilik alanlarından biri durumundadır. Bu sebeple küresel biyokorsanlar açısından hedef konumundadır.

Türkiye'nin mevcut zenginliğı tehdit altında olmasına rağmen ölkemizde bu zenginliğı koruyacak kanun ve mevzuat konusunda ciddi eksiklikler vardır. Buna ek olarak biyokaçakçılıkla ilgili yeterli bilinç düzeyi ve donanımın da eksikliğı açıktır. Akdeniz ve Yakın Doğı gen merkezinin keşişim noktasındayız. Dolayısıyla eksiklerin giderilmesi ve biyoçeşitliliğın korunması büyük önem arz etmektedir. Canlının kaçırılmasının yerine herhangi bir doku parçasının veya kanının bile kaçırılması moleküler düzeyde yapılacak çalışmalar için yeterli olmaktadır. Bu sebeple biyokaçakçılığın tespiti ve mücadelesi çok zordur. Yapılan araştırmalar uluslararası kaçakçılık sıralamasında biyokaçakçılığın, uyuştürücü ve silah kaçakçılığından sonra 3'üncü sırada olduğunu göstermektedir. Biyokaçakçılıkla

küresel pazarın en az 25-30 milyar dolar olduğu tahmin edilmektedir. Ülkemizden en çok soğanlı ve yumrulu bitkiler, kardelen, orkide gibi bitkilerin yanında balık, kelebek, sürüngen türleri gibi canlıların da kaçırıldığı bilinmektedir. Ülkemizde biyokaçakçılıkla mücadele, Doğa Koruma ve Millî Parklar Genel Müdürlüğü bünyesinde yürütülmekte, Biyolojik Çeşitlilik Daire Başkanlığının alanına girmektedir. Bu alanda doğrudan bir teşkilatlanma yoktur. DKMP bölge müdürlükleri, illerde şube müdürlükleri, ilçelerde orman işletme şeflikleri biyokaçakçılık konusunda tespit ve idari yaptırım kararı almaya yetkilidir. Bu kamu kurum ve kuruluşlarının uzmanlıkları ve mevcut iş yükleri eklendiğinde biyokaçakçılıkla etkin mücadele yürütülemediği açık şekilde görülmektedir.

Sayın milletvekilleri, Bakanlığın verilerine göre 2007 yılından 2024 yılının sonuna kadar 95 kaçakçılık vakası engellenmiş, 23 farklı ülkeden 173 kaçakçılık şüphelisine idari para cezası verilmiş, bu cezaların toplamı 41,5 milyon TL yani 25-30 milyar dolar pazarı olan bir yasa dışı ticaretin Türkiye’de on yedi senede sadece 95 kaçakçılık vakası mı oldu? Bu da demek oluyor ki tespit edilemeyen ve sürekliliği olan yasa dışı bir ticaret söz konusu.

Ülkemizin hazinelerinin böylesine hiç edilmesine göz yummamamız gerekiyor çünkü ulaşabildiğim hiçbir açık kaynaktan adli ceza verildiğine rastlamadım. Bu konuda caydırıcı önlemler alınmazsa yavaş yavaş türlerimiz yok olmaya mahkûm olacaktır. Bu caydırıcılığı artırmak için alınacak ilk önlem Bakanlık bünyesinde biyokaçakçılıkla mücadele birimi kurulması olmalıdır, en önemli hususlardan biri de bu alanda nitelikli uzmanların yetiştirilmesidir. Bu uzmanlar sadece arazide değil bütün gümrüklerde görev yapabilme kabiliyetinde olmalıdır. Ayrıca, biyoçeşitliliğimizin tanımlanması ve patentlenmesi amacıyla ulusal doğa müzesi ve biyoçeşitlilik merkezi kurma çalışmaları yapılmalıdır.

Bu bağlamdan hareketle, mevcut tespitlerimin ve çözüm önerilerimin dikkate alınmasını talep ediyorum.

Yüce Türk milletini saygıyla selamlıyorum. (İYİ Parti ve YENİ YOL sıralarından alkışlar)

BAŞKAN - Önergeyi oylarınıza sunuyorum: Kabul edenler... Kabul etmeyenler... Kabul edilmemiştir.

4’üncü maddeyi oylarınıza sunuyorum: Kabul edenler... Kabul etmeyenler... Kabul edilmiştir.

5’inci madde üzerinde 4 önerge vardır, önergeleleri aykırılık sırasına göre işleme alacağım.

İlk okutacağım 3 önerge aynı mahiyettedir.

Türkiye Büyük Millet Meclisi Başkanlığına

Görüşülmekte olan 230 sıra sayılı Kanun Teklifi’nin 5’inci maddesinin teklif metninden çıkarılmasını arz ve teklif ederiz.

Semra Çağlar Gökçalp	Ömer Faruk Gergerlioğlu	Celal Fırat
Bitlis	Kocaeli	İstanbul
Gülderen Varlı	Perihan Koca	İbrahim Akın
Van	Mersin	İzmir
Aynı mahiyetteki diğer önergenin imza sahipleri:		
Sadullah Kısacık	Selçuk Özdağ	Sema Silkin Ün
Adana	Muğla	Denizli
Mehmet Emin Ekmen	Mustafa Bilici	Bırol Aydın
Mersin	İzmir	Aydın
Aynı mahiyetteki diğer önergenin imza sahipleri:		
İlhami Özcan Aygun	Ayhan Barut	Ömer Fethi Gürer
Tekirdağ	Adana	Niğde
Nermin Yıldırım Kara	Gülcan Kış	Mühip Kanko
Hatay	Mersin	Kocaeli

BAŞKAN - Komisyon aynı mahiyetteki önergelere katılıyor mu?

TARIM, ORMAN VE KÖYİŞLERİ KOMİSYONU SÖZCÜSÜ FARUK KILIÇ (Mardin) - Katılmıyoruz Sayın Başkanım.

BAŞKAN - Aynı mahiyetteki önergeler üzerinde ilk konuşmacı Mersin Milletvekili Sayın Perihan Koca.

Buyurun. (DEM PARTİ sıralarından alkışlar)

PERİHAN KOCA (Mersin) - Teşekkür ediyorum.

Genel Kurulu ve ekranları başında bizleri izleyen değerli halkımızı saygıyla selamlıyorum.

Değerli arkadaşlar, bir kez daha, AKP'nin alametifarikası olan bir talan yasasıyla daha, bir işgal ve ilhak yasasıyla daha ne yazık ki karşı karşıyayız. Hepimiz onlarca yıldır ne yazık ki yaşayarak gördük, AKP iktidarı iktidara geldiği günden bu yana memleketi parsel parsel sermayenin talanına açtı. Sermayenin doymak bilmeyen kâr ve rant mantığıyla ekonomi politikasını ilmek ilmek inşa etti ve memleketi, doğayı bir yaşam alanı olarak değil de bir ekonomik kaynak olarak, bir piyasa aracı olarak gördü ve böyle davrandı, ekonomi politikasını buradan doğru ilerletti ve bugün yine tam da bu mantık dolayısıyla karşı karşıya olduğumuz bu yasa teklifi, bütünü dolayısıyla ve maddenin kendisi dolayısıyla yine kamusal varlıkların ticarileşmesini hedefleyen bir yasa teklifi değerli arkadaşlar. Millî parkları, doğal varlıkları baştan sona kâr güden bir anlayışla dizayn etmeyi hedefleyen bir yasa teklifi. Tam da böyle olduğu için bizim bu yasaya rızamız yoktur, olurumuz yoktur çünkü millî parklara, doğal varlıklara kastetmek bu ülkeye ihanettir, açık bir vatan hainliğidir. Zira değerli arkadaşlar, bakın, eğer bu yasa teklifi kanunlaşırsa millî parklar, tabiat parkları, koruma alanları, yaban hayatı, orman içi su kaynakları, göletler, dereler, çeşitli sulak alanlar temel koruma niteliklerini tümüyle yitirecekler ve telafisi asla ve asla mümkün olmayan ekolojik felaketlere yol açılacak. Örneğin değerli arkadaşlar, eşsiz bir doğal habitati içerisinde barındıran Abant Gölü Millî Parkı'na, yine Aladağlar Millî Parkı'na, Soğuksu Millî Parkı'na, Munzur Vadisi Millî Parkı'na bu yasa teklifiyle ticari işletmeler kurulabilecek. Bir millî park sahası içerisinde eğer doğal gaz varsa, eğer petrol varsa oradan çıkarılacak; yine, doğal habitatının üzerine betonlar yükseltilecek, asfalt yollar bu doğal varlıkların içerisinde geçebilecek. Bir önceki yasada, biliyorsunuz, bu alanlara turistik amaçlı tesis dışında -o da zaten bir mesele, aslında onu konuşmak gerekiyor ama- bir şey yapılmasına izin verilmiyordu, bir nevi bir koruma kalkanı vardı ama şimdi bu konuştuğumuz 5'inci maddeyle beraber bu durum tamamıyla değişecek, kapsam tamamıyla değiştirilecek ve doğal varlıklara sermayenin istediği her şeyi yapabilmesinin Türkiye Büyük Millet Meclisi eliyle önü açılacak değerli arkadaşlar. Yani bu maddeyle beraber ekosistem diye bir şey bırakılmayacak, kalmayacak, geri dönüşü olmayan tahribatlara da yine bu bileşen eliyle davetiye çıkarılmış olacak.

Değerli arkadaşlar, hâl böyleyken, tablo bu kadar gerçekten vahimken iktidar medyasına bakıyoruz, orada her şey tabii ki her zamanki gibi güllük gülistanlık, her zamanki gibi gerçekler eğilip bükülerek bir felaket yasasının daha allanıp pullandığına tanıklık ediyoruz. Örneğin, işte, bu yandaş medyalar eliyle ya da iktidar temsilcilerinin demeçlerinde, millî parklarda bu kanunla beraber çok daha iyi korumalar olacağı ifade ediliyor. Yine, doğal varlıkları tahrip edenlere yönelik bir yıldan üç yıla kadar hapis cezaları uygulanacağı ya da beş bin günlük adli ceza parasının verilebileceği ifade ediliyor, bu ceza manipülasyonları aslında ortalığa salmıyor ama en büyük tahribatın bu yasa değişikliğiyle yapılacağıın üzeri AKP'nin her zamanki o ucuz yalandan propagandalarıyla örtülmeye çalışılıyor değerli arkadaşlar. Aslında, bir kez daha AKP iktidarı halka karşı, doğaya karşı yine ve yeniden büyük bir suç işliyor. Ve bizler bugün artık AKP'nin şimdiye kadar yapıp ettiklerinden doğru şunu çok iyi biliyoruz: Bu yasa geçer geçmez, gerçekten daha yasanın mürekkebi kurur kurmaz millî parklarda, doğal varlıklarda oteller, yollar, restoranlar, işte, sermayenin lehine mekânlar, o betonlar yükselmeye devam edecek, her yerde boy boy yükselen beton binaların olduğuna ne yazık ki tanıklık edeceğiz; buradan, bugünden bunu görebiliyoruz. Yine, doğal varlıkların korunmasıyla ilgili hassasiyet duyan halka bu ceza manipülasyonları yapılarak işlenen doğa suçlarının meşruiyeti sağlanmaya çalışılacak.

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

BAŞKAN - Buyurun, devam edin.

PERİHAN KOCA (Devamla) - Ve bu suçların, işlenen bu insanlık suçlarının, bu doğa suçlarının önu yasanın tümünde de olduğu gibi "kamu yararı" kavramının arkasına sığınılarak aslında meşrulaştırılmaya çalışılacak ama bizler biliyoruz ki AKP iktidarının kamu yararından anladığı şey, şirket kârlarından, sermayenin yararından, bir avuç sermayedarı zengin etmekten başka bir şey değil. Çünkü değerli arkadaşlar, bakın, kamu yararında tüm yurttaşların, doğanın ve canlıların yaşam hakkını korumak esastır, esas mevzu bahis olan şey budur ama bu yasa teklifi doğaya karşı açıkça bir cinayet teşebbüsüdür. Dolayısıyla biz doğal alanların canına kasteden bu yasa teklifinin derhâl geri çekilmesini istiyoruz.

Genel Kurulu saygıyla selamlıyorum. (DEM PARTİ ve CHP sıralarından alkışlar)

BAŞKAN - Aynı mahiyetteki önergeler üzerinde ikinci konuşmacı Mersin Milletvekili Sayın Mehmet Emin Ekmen.

Buyurun Sayın Ekmen. (YENİ YOL, CHP ve İYİ Parti sıralarından alkışlar)

MEHMET EMİN EKMEN (Mersin) - Sayın Başkan, değerli milletvekilleri; teklifin 5'inci maddesi üzerine söz almış durumdayım.

Öncelikle şunu ifade etmek gerekir: Millî parklar ülkemizin korunması gereken en büyük değeridir, hem ekonomik değer olarak böyledir hem coğrafi değer olarak böyledir ve maalesef bu teklif bizde bir ürküntü meydana getirmiştir. Bu düzenlemeyle birlikte Millî Parklar Genel Müdürlüğünün gayrimenkul ve işletme portföyüne sahip koca bir ticari holdinge dönüşme ve buradan oluşacak ticaretin imtiyaz devirleri aracılığıyla belirli yerlere aktarılacağına dair kuvvetli bir kaygı oluşmuştur. Peki, sizce masum gözükene böyle bir teklif bizde niçin böyle bir kaygıya dönüşüyor? Çünkü dönüp İstanbul Boğazı'na bakıyoruz; orada, bırakın silüetin bozulmasını, Boğaz'ın tamamen yok edildiği bir fotoğrafı görüyoruz. Dönüp İstanbul'a bakıyoruz, Sayın Cumhurbaşkanı Erdoğan'ın ifadesiyle, Rabb'imizin sizi affetmesini diliyoruz çünkü İstanbul'a ihanet edenlerin arasında bizzat Cumhurbaşkanımızın ifadesiyle siz de varsınız. Dönüp bir şekilde yangın çıkan orman alanlarına dikilen ticari otelere bakıyoruz ve dönüp aynı şekilde yağmalanan sahillere bakıyoruz. Bütün bunlara baktığımızda, sadece ülkemize değil, sadece 85 milyon insana değil bu iklim krizinin eşliğinde veya içinde bütün insanlığa ait olan bu millî parkların ticari bir metayla peşkeş çekileceğine dair kaygımız artıyor. Hele bu maddede petrol, doğal gaz boru hatları, elektrik iletim hatları, trafo, haberleşme, su, termal su, atık su gibi diğer altyapı yatırımlarının bu alanlara girişi olmasının nasıl bir fayda getireceğinden çok nasıl bir peşkeş ve yağmaya dönüşeceği endişesi içerisindeyiz. Buradaki içme suyu teminiyle ilgili madde ise özellikle Bursa özelinde içme suyu kaynaklarının ticarileşmesi, birçok şehirde içecek su bulunamıyorken şişelenmiş suların vatandaşa yüksek bedellerle satılması yönündeki örnekleri bize hatırlatıyor ve burada planlara uygunluk, mutlak koruma, zaruret ya da kamu yararı gibi ifadelerle ambalajlanmış, aslında ciddi bir yağma tehdidi ve riski altında olduğunu düşünüyoruz.

Bu görüşmeler münasebetiyle millî parklarımızın ve doğal varlığımızın iki önemli güzelliğine dikkat çekmek istiyorum. Defalarca kez burada konuşmalarda buldum, Göksu Deltası maalesef her yıl yangın adı altında giderek tarım alanlarına dönüştürülüyor. Ramsar Sözleşmesi korunması altında bulunan kuş cenneti yeterince korunamıyor, binlerce kuş ve balık telef oluyor, sazlık alanlar tarım alanına dönüştürülüyor ve maalesef bununla etkin bir şekilde mücadele edilemiyor.

Diğer bir konu ise Afyon İl Başkanımız Sayın Alper Kocatürk tarafından aylardır gündemimizde tutulmaya çalışılan Afyon'daki Eber Gölü'dür. 147 kuş türünün üreme ve yaşama alanı olan bu gölün bugün içinde bulunduğu durum âdeta bir vicdan sınavıdır. Gökyüzünü kanat sesleriyle dolduran, kıyılarında yaşamın nabzını artıran o doğal güzellikten geriye şu anda bir sessizlik kalmıştır. Kuşlar yok oldu, sular çekildi, gölde balık kalmadı ve bununla etkin bir mücadele ve politika da ortada yok. Bu bir tesadüf sonucu ortaya çıkan bir tablo değil. Sultan Dağları'ndan ve Akarçay havzasından gelen suların önu kesiliyor, göle ulaşmadan sular kayboluyor, tarımsal sulamada kontrolsüz ve plansız su kullanımı gölün can damarlarını kurutuyor, gölet ve baraj projeleriyle doğal akış bozuluyor ve göl yüzyıllardır beslediği doğal kaynaklardan koparılıyor. Göl sadece susuz bırakılmakla yetinilmiyor, Çobanlar ve

Sinanpaşa ilçelerinin kanalizasyon atıkları doğrudan göle akıtılıyor. Her yıl çıkan sazlık yangınları ise tahribatı daha da derinleştiriyor ve biyolojik çeşitlilik yok edilirken kuşların göç yolları tehdit altında büyük bir bozulmayla karşı karşıya kalıyor. Eber Gölü bugün alarm veriyor. Bunun için mücadele eden başta Sayın Önder Çiftçi olmak üzere Afyonlu bütün vatandaşlarımıza yanlarında olduğumuzu, Eber Gölü'nün yaşam savaşında bizim de onların hem Genel Kurulda hem ulusal gündemde sesi ve soluğu olmaya çalışacağımızı ifade etmek istiyorum. Eğer bu gidişata "Dur!" demezsek yarın konuşacak bir gölümüz kalmayabilir ve bu, sadece doğal bir süreç değil ciddi bir planlama, yönetim ve sorumluluk hatasıdır.

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

BAŞKAN - Devam edin, buyurun.

MEHMET EMİN EKMEK (Devamla) - Millî Parklar Kanunu üzerine konuşuyorsak bugün, doğayla uyumlu, bilimsel ve kamusal bir anlayışla millî parkları ticari bir rant alanı olarak değil doğal alanlar olarak gören, betonla, rantla ya da kısa vadeli ekonomik çıkarlara feda eden bir anlayışla bu süreci yönetemeyeceğimiz açıktır. Tıpkı millî parklara yaklaşım gibi Eber Gölü'nün de korunmasının bugün sadece Afyonlular değil, hepimizle ilgili bir sorumluluk alanı olduğunu ifade etmek gerekiyor ve millî parklar içerisindeki işletme alanlarının yenileneceği gibi bir söylemin maalesef gerçeği yansıtmadığı, buralardaki ticari portföyün büyütüleceği ve buralara yeni ticari portföylerin katılacağı yönündeki endişelerimizi ve bu kanuna "hayır" oyu vereceğimizi ifade ediyorum.

Teşekkür ediyorum. (YENİ YOL ve İYİ Parti sıralarından alkışlar)

BAŞKAN - Aynı mahiyetteki önergeler üzerinde üçüncü konuşmacı Hatay Milletvekili Sayın Nermin Yıldırım Kara. (CHP sıralarından alkışlar)

NERMİN YILDIRIM KARA (Hatay) - Sayın Başkanım, değerli milletvekilleri; saygı ve sevgiyle selamlıyorum.

AK PARTİ iktidarı, iktidar olduğu yirmi yıllık dönem içerisinde bazı kavramların o kadar içini boşalttı ve anlamından, bağlamından kopardı ki bunlardan biri de kamu yararı. "Kamu yararı" dediği zaman ne anlıyoruz? Biz bunları bazen düşünüyoruz, acaba aklımızla dalga mı geçiyor diye anlamaya çalışıyoruz. Kamu yararı... Aslında iktidara gelirken kamuculuğu çağ dışı görmüşler. Bugün dahi ellerinde kalan millî varlıkları, son millî varlıkları haraç mezat satmaya çalışan, özelleştirmeye övünen ve bunları hızlandırdığı için övünen AK PARTİ iktidarı bir teklif, bir yasa yapmaya geldiği zaman çıkarıyor ki kamu yararı... Görüşülmekte olan bu kanun teklifiyle de bir türlü istenilen ölçüde ranta kurban edilemeyen; hani Anadolu'da bir tabir vardır, gözünde kalmış; işte, gözünde kalan tabiat varlıklarını "Kamu yararının üstün kılacağız." diyerek bu millî parkları yatırım yapılabilir alanlar hâline getirmeyi planlıyor, bu amacı gizlemek için de bir sürü teville başvuruyor ama teklifin 1'inci maddesinden sonuna kadar gerçek fikir ortaya çıkıyor.

Teklifte diyor ki: "Planların uygun olması hâlinde, kamu yararı veya zaruret olması hâlinde haberleşme, altyapı, atık su, termal tesis, enerji iletimi, trafo gibi bir sürü kirlenici tesis ve altyapı tesisleriyle ilgili gerçek ve tüzel kişilere Bakanlık izin verebilir." O zaman biz Hatay'dan bazı örnekler vermek istiyoruz. Hatay'da da kamu yararı gözetilerek, kamu yararı gözetilmesi maksadıyla birçok tabiat alanı, aslında "yeşil alan" diyebileceğimiz alanlar konut ve ticaret alanına çevriliyor; buna ne diyeceğiz o zaman? Dolayısıyla bunun bir kılıf olduğunun buradan altını çizmek istiyorum.

Millî parklardan ne beklediğimizi açık açık konuşmak zorundayız. Millî parkları korumak mı istiyoruz yoksa millî parkları açık hava alışveriş merkezlerine evriltilecek tesisler mi istiyoruz, bunları açıklıkla konuşmamızda fayda var diye düşünüyorum. (CHP sıralarından alkışlar)

Şimdi, kamu yararının yarattığı belirsizliğin de yani bu kelimenin, "kamu yararı" tabirinin de ne olduğunu... Habitatı mı korumayı, üstün kamu yararı ekosistemini mi korumayı yoksa bu varlıkların gelecek kuşaklara entegre olmasını, bir kültür mirası olarak ortadan kaldırılmasını mı amaçlıyoruz; bunu açık ve net bir şekilde, şeffaf bir şekilde konuşmak istiyoruz, konuşmamız gerekir aslında. Orman Genel Müdürlüğü de aslında bizi doğruluyor -sizinle aynı dili konuşmadığımız anlaşılıyor- diyor ki: 2012'den bu yana 600 bin futbol sahası büyüklüğünde, 440 bin hektar alan ağırlıklı olarak enerji ve maden şirketlerinin izinlerine tahsis edilmiş, bunların 210 binini enerji, 100 bini de maden şirketlerinin kullanımı için tahsis edilmiş. O bakımdan, burada gerçekte bir iyi niyeti aramakta biz zorlanıyoruz.

Türkiye Ormancılar Derneği 2024 yılında Korunan Alanlar Raporu'nu yayınlamış; 49 millî park, 265 tabiat alanı parkının var olduğunu ve bunun da toplamda 3 milyon 700 bin hektar alana tekabül ettiğini söylemiş. Şimdi, AKP iktidarı diyor ki: "Biz işte o 3 milyon 700 bin hektar alana da göz diktik, orayı nasıl ranta kurban ederiz?" İşte bu teklifle bize bunu getirmeye çalışıyor.

Biraz evvel Hatay'a dönmüştüm, Hatay'a tekrar dönmek istiyorum değerli milletvekilleri. Bakınız, Hatay'da ihya ve inşa süreçlerinde bir kent yeniden imar edilmeye, yeniden inşa edilmeye çalışılıyor. Bunu yaparken de özellikle önümüzdeki süreçteki risklere karşı, afetlere karşı daha dirençli hâle gelmek zorundayız. Şehir Plancıları Odası, maalesef, bize, birbirimizle örtüşmeyen bu konularda, sizler tarafından resen imar planı değişiklikleriyle kentteki yeşil alan dokusunun ortadan kaldırıldığını ifade ediyor.

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

BAŞKAN - Buyurun, devam edin.

NERMİN YILDIRIM KARA (Devamla) - Teşekkür ederim.

Özellikle Antakya ve İskenderun'da eski stadyum alanı 46 bin metrekare, İskenderun Ziraat Bahçesi yanı yaklaşık 50 bin metrekare, TOKİ park alanı 20 bin metrekare; geniş ve yeşil kamusal alanlar, park, millet bahçesi, afet toplanma alanı bu vasıflardan çıkarılarak konut ve ticaret alanına dönüştürülüyor. O zaman biz de sormak durumundayız... Şimdi, Fatih Camisi, eski Bayındırlık binası, HATMEK, eski stadyum, bu binaların tarihi ve kültürel çok önemli duruşları var. Somut olarak algıladığımız bu varlıklar resen yapılan plan değişiklikleriyle yapılaşmaya açılıyor. Kent ölçeğinde hazırlanmış genel bir plana mı göre yapıyorsunuz, sivil topluma soruyor musunuz? Hayır.

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

NERMİN YILDIRIM KARA (Devamla) - Dolayısıyla usul ve esas açısından biz bu kanun teklifine "hayır" diyeceğiz çünkü gelecek kuşaklara olan mirası korumak adına böyle bir borcumuz var.

Teşekkür ediyorum Başkanım. (CHP sıralarından alkışlar)

BAŞKAN - Aynı mahiyetteki önergeleri oylarınıza sunuyorum: Kabul edenler... Kabul etmeyenler... Kabul edilmemiştir.

Sayın İrmez, buyurun.

V.- AÇIKLAMALAR (Devam)

54.- Şırnak Milletvekili Mehmet Zeki İrmez'in, DEM PARTİ Uludere ilçe yöneticilerinden Ahmet Gün'e ilişkin açıklaması

MEHMET ZEKİ İRMEZ (Şırnak) - Teşekkürler Sayın Başkan.

Şırnak'ın Uludere ilçesi Şenoba beldesinde yaşayan DEM PARTİ Uludere ilçe yöneticilerimizden Ahmet Gün 11 Aralık 2023 tarihinde korucular tarafından katledildi ama ne yazık ki tutuklanıp yargılanan faillere yönelik koruma kalkanı hiçbir zaman son bulmadı. Ahmet Gün bu devletin verdiği silahlarla katledildi. Bunu kimsenin es geçmemesi gerekiyor ve en sonunda mahkeme süreci sonuçlandı. Kimisi serbest bırakıldı ve bir faile de iyi hâl ve haksız tahrik uygulanarak cezasında indirimle gidildi. İyi hâl indirimleri ve haksız tahrik bahaneleriyle bir siyasi cinayetin üstünün örtülme çalışılması bizleri umutsuzluğa sürüklese de şunu herkes bilmelidir ki failleri koruyan o kalkan ne kadar kalın olursa olsun bizler hakikati haykırmaktan ve Ahmet Gün şahsında tüm mazlumlar için adalet talep edip mücadele etmekten asla vazgeçmeyeceğiz. Bir kez daha, yoldaşımız Ahmet Gün şahsında, katledilen tüm siyasileri saygıyla sevgiyle anıyorum.

VII.- KANUN TEKLİFLERİ İLE KOMİSYONLARDAN GELEN DİĞER İŞLER (Devam)

A) KANUN TEKLİFLERİ (Devam)

1.- Sivas Milletvekili Rukiye Toy ve Konya Milletvekili Mehmet Baykan ile 54 Milletvekilinin Milli Parklar Kanunu ve Bazı Kanunlar ile 375 Sayılı Kanun Hükmünde Kararnamede Değişiklik Yapılmasına Dair Kanun Teklifi (2/3308) ve Tarım, Orman ve Köyişleri Komisyonu Raporu (S. Sayısı: 230) (Devam)

BAŞKAN - Diğer önergeyi okutuyorum:

Türkiye Büyük Millet Meclisi Başkanlığına

Görüşülmekte olan Milli Parklar Kanunu ve Bazı Kanunlar ile 375 Sayılı Kanun Hükmünde Kararnamede Değişiklik Yapılmasına Dair Kanun Teklifi'nin 5'inci maddesine aşağıdaki fıkranın eklenmesini arz ve teklif ederim.

“Yukarıda sayılan her türlü iletim ve nakil hattı projesinin, korunan alan dışında herhangi bir alandan geçirebilmesi mümkünse milli parklardan ve tabiat parklarından geçirilemez.”

Mehmet Akalın	Yüksel Arslan	Burak Dalgın
Edirne	Ankara	Balıkesir
Mehmet Satuk Buğra Kavuncu	Hüsmen Kırkpınar	Metin Ergun
İstanbul	İzmir	Muğla

BAŞKAN - Komisyon önergeye katılıyor mu?

TARIM, ORMAN VE KÖYİŞLERİ KOMİSYONU SÖZCÜSÜ FARUK KILIÇ (Mardin) - Katılmıyoruz Sayın Başkanım.

BAŞKAN - Önerge üzerinde söz isteyen Muğla Milletvekili Metin Ergun.

Buyurun. (İYİ Parti ve YENİ YOL sıralarından alkışlar)

METİN ERGUN (Muğla) - Heyetinizi saygılarımla selamlıyorum.

Muhterem milletvekilleri, görüşülmekte olan teklif 2873 sayılı Milli Parklar Kanunu'nun koruma ruhunu ve temel felsefesini açıkça yok saymaktadır. Teklifin bu maddesiyle; korunan alanların idaresi, bu alanlar üzerindeki tasarruf yetkisi ve kullanım amacı köklü biçimde değiştirilmek istenmektedir. Yetki ve mülkiyet devriyle birlikte millî parklarımızın geleceği idari bir tasarruf meselesine indirgenmektedir. Teklif metninde “kamu yararı” kavramının niteliği ve kapsamı belirsizdir. Teklif bu hâliyle geçerse korunması gereken alanları ve ekolojik dengeyi tehdit edecek uygulamalara kapı aralayacaktır.

Yine söz konusu düzenleme; enerji, ulaşım, iletişim ve altyapı projelerine -tırnak içinde- zaruret gerekçesiyle izin verilmesini öngörmektedir. Bu izinler özel hukuk tüzel kişileri lehine tanınmaktadır. Böylece, koruma altında olması gereken alanlar yatırım ve ticari çıkar alanlarına dönüştürülecektir; millî parklarımız, tabiat parklarımız, tabiat anıtlarımız özel sektör eliyle yapılaşmaya açılacaktır. Bu durum, Anayasa'nın 56'ncı maddesinde güvence altına alınan çevre hakkını ortadan kaldıracaktır veya en azından zedeleyecektir. Devletin çevreyi koruma ödevi bu maddeyle zayıflatılacaktır.

Muhterem milletvekilleri, maddeyle getirilen bir diğer düzenleme, içme suyu temini gerekçesiyle yapılan tesislerde plan şartının kaldırılmasıdır. Bu hüküm, uzun devreli gelişme planı ilkesini ortadan kaldırmaktadır; hâlbuki planlanma, koruma-kullanma dengesinin bilimsel temelidir. Teklif bu hâliyle geçerse plan şartı kaldırılacak, “Önce yap, sonra plana uydur.” anlayışı yasalaşacak ve bu tip uygulamaların önü açılacaktır, bu durum da ekolojik bütünlüğü tehdit edecektir. Yani yasayla korunan ve korunması gereken alanlar plansız bir yapılaşma baskısı altına sokulmak istenmektedir. Kısacası, Genel Müdürlüğe verilen yetkiler aşırı geniştir. Bütün denge ve denetim mekanizmalarının ortadan kaldırılması hedeflenmektedir. Genel Müdürlük, hem izin veren hem denetleyen hem de işlettiiren konumuna getirilmektedir. Ayrıca, hukuki öngörülebilirlik de tamamen ortadan kalkmaktadır.

Muhterem milletvekilleri, ayrıca kanun teklifinde izin ve işletme usullerinin yönetmelikle belirlenmesi öngörülmektedir. Bu durum, yasama yetkisinin yürütmeye devredilmesi anlamına gelmektedir. Kanunla düzenlenmesi gereken konular idarenin takdirine bırakılmaktadır. Yönetmelikle belirlenen sınırlar idari keyfiyete açık hâle gelmektedir. Koruma ilkesinin yerini siyasi ve idari tasarruflar almaktadır. Unutulmamalıdır ki millî parklar yalnızca doğal güzellikler değil ortak mirasımız ve topyekûn milletimizi ilgilendiren bir meseledir. Ekonomik kazanç çevresel kaybın gerekçesi olamaz, olmamalıdır da. Unutmayalım ki doğayı korumak bir tercih değil anayasal bir zorunluluktur. Korunan alanları hukuki güvence altına almak yerine ticarileştiren bu anlayışı İYİ Parti olarak reddediyoruz. İYİ Parti olarak bu ve buna benzer sebeplerle söz konusu düzenlemeyi mevcut hâliyle kabul edilemez bulduğumuzu ve 5'inci maddenin teklif metninden çıkarılması gerektiğini ifade ediyoruz. İYİ Parti

olarak ülkemizin doğal zenginliklerini koruma kararlılığımızdan vazgeçmeyeceğiz, milli parklarımızın rant alanları değil yaşam alanları olduğunu hatırlatmaya devam edeceğiz.

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

BAŞKAN - Buyurun.

METİN ERGUN (Devamla) - Bizim için doğanın korunması, her türlü siyasi anlayışın üzerindedir ve vatanseverlik anlayışımızın bir gereğidir. Bu nedenle, teklife karşı “ret” oyu vereceğimizin bilinmesini isterim.

Bu duygu ve düşüncelerle konuşmama son verirken heyetinizi saygılarımla selamlıyorum. (İYİ Parti ve YENİ YOL sıralarından alkışlar)

BAŞKAN - Önergeyi oylarınıza sunuyorum: Kabul edenler... Kabul etmeyenler... Kabul edilmemiştir.

5'inci maddeyi oylarınıza sunuyorum: Kabul edenler... Kabul etmeyenler... Kabul edilmiştir.

VIII.- OTURUM BAŞKANLARININ KONUŞMALARI

1.- Oturum Başkanı TBMM Başkan Vekili Celal Adan'ın, ramazan ayına ilişkin konuşması

BAŞKAN - Değerli milletvekilleri, ramazan, lokmanın helali, göklerin hilalidir; gönülde huzur, hanede berekettir; ruhumuzu hayra çağıran ilahi davettir. Türkiye'mizin kocaman bir iftar sofrasına dönmesi, herkesin kardeşlik ikliminden nasiplenmesi dileğiyle; hepimizin ramazanşerifini tebrik ediyorum. (Alkışlar)

Birleşime iki dakika ara veriyorum.

Kapanma Saati: 21.43

BEŞİNCİ OTURUM

Açılma Saati: 21.43

BAŞKAN: Başkan Vekili Celal ADAN**KÂTİP ÜYELER: Nurten YONTAR (Tekirdağ), Kurtcan ÇELEBİ (Ankara)**

BAŞKAN - Sayın milletvekilleri, Türkiye Büyük Millet Meclisinin 62'nci Birleşiminin Beşinci Oturumunu açıyorum.

VI.- ÖNERİLER (Devam)**B) DANIŞMA KURULU ÖNERİLERİ**

1.- Danışma Kurulunun, Genel Kurulun 19/2/2026 Perşembe günü toplanmamasına ilişkin önerisi

BAŞKAN - Danışma Kurulunun bir önerisi vardır, okutup oylarınıza sunacağım.

No: 81

18/2/2026

Danışma Kurulu Önerisi

Danışma Kurulunun 18/2/2026 Çarşamba günü (bugün) yaptığı toplantıda Genel Kurulun 19/2/2026 Perşembe günü toplanmaması önerisinin Genel Kurulun onayına sunulması uygun görülmüştür.

Numan Kurtulmuş
Türkiye Büyük Millet Meclisi
Başkanı

Bahadır Nahit Yenişehirlioğlu
AK PARTİ Grubu
Başkan Vekili

Gökhan Günaydın
CHP Grubu
Başkan Vekili

Gülüstan Kılıç Koçyiğit
DEM PARTİ Grubu
Başkan Vekili

Erkan Akçay
MHP Grubu
Başkan Vekili

Uğur Poyraz
İYİ Parti Grubu
Başkan Vekili

Selçuk Özdağ
YENİ YOL Grubu
Başkan Vekili

BAŞKAN - Öneriyi oylarınıza sunuyorum: Kabul edenler... Etmeyenler... Kabul edilmiştir.

VII.- KANUN TEKLİFLERİ İLE KOMİSYONLARDAN GELEN DİĞER İŞLER (Devam)**A) KANUN TEKLİFLERİ (Devam)**

1.- Sivas Milletvekili Rukiye Toy ve Konya Milletvekili Mehmet Baykan ile 54 Milletvekilinin Millî Parklar Kanunu ve Bazı Kanunlar ile 375 Sayılı Kanun Hükmünde Kararnamede Değişiklik Yapılmasına Dair Kanun Teklifi (2/3308) ve Tarım, Orman ve Köyişleri Komisyonu Raporu (S. Sayısı: 230) (Devam)

BAŞKAN - 230 sıra sayılı Kanun Teklifi'nin görüşmelerine devam ediyoruz.

Komisyon yok.

Ertelenmiştir.

2'nci sırada yer alan 250 sıra sayılı Kanun Teklifi'nin görüşmelerine başlıyoruz.

2.- Hatay Milletvekili Adem Yeşildal ve Ardahan Milletvekili Kaan Koç ile 72 Milletvekilinin Tapu Kanunu ile Bazı Kanunlarda ve 375 Sayılı Kanun Hükmünde Kararnamede Değişiklik Yapılmasına Dair Kanun Teklifi (2/3466) ve Bayındırlık, İmar, Ulaştırma ve Turizm Komisyonu Raporu (S. Sayısı: 250)

BAŞKAN - Komisyon? Yok.

Ertelenmiştir.

Bundan sonra da komisyonun bulunamayacağı anlaşıldığından, alınan karar gereğince, kanun teklifleri ile komisyonlardan gelen diğer işleri görüşmek için 24 Şubat 2026 Salı günü saat 15.00'te toplanmak üzere birleşimi kapatıyorum.

Kapanma Saati: 21.45

IX.- YAZILI SORULAR VE CEVAPLARI

1.- Artvin Milletvekili Uğur Bayraktutan'ın, ABD Büyükelçisiyle yapılan görüşmeye ilişkin sorusu ve Millî Savunma Bakanı Yaşar Güler'in cevabı (7/39396)

TÜRKİYE BÜYÜK MİLLET MECLİSİ BAŞKANLIĞINA

Aşağıda belirtilen sorularımın Millî Savunma Bakanı Sayın Yaşar Güler tarafından yazılı olarak cevaplandırılması hususunu; Anayasanın 98. ve İçtüzüğü'nün 96. ve 99. maddeleri gereğince saygılarımla arz ederim. 16.01.2026

Av. Uğur Bayraktutan
Artvin Milletvekili

Millî Savunma Bakanı Yaşar Güler'in Ankara'da ABD'nin Ankara Büyükelçisi ve Suriye Özel Temsilcisi Tom Barrack'ı kabul ettiği görüşme sonrası Bakanlık sayfasından servis edilen fotoğraflar halkımızda infial yaratmıştır.

Büyükelçi Barrack'ın tekli koltukta otururken Millî Savunma Bakanı Yaşar Güler ve TSK'nin komuta kademesinin konuk gibi yan koltuklarda oturması ulusal basında gündem olmuş, büyük tepki çekmiştir.

Bu bağlamda:

- 1- Millî Savunma Bakanlığı makamında ABD'nin Ankara Büyükelçisi Tom Barrack ile yapılan görüşmenin ev sahibi kimdir?
- 2- Tom Barrack hangi sıfatla ev sahibi gibi, devlet protokolü kurallarına aykırı şekilde, tekli koltukta Bakanlık makamında oturmaktadır?
- 3- ABD'nin Ankara Büyükelçisi ve Suriye Özel Temsilcisi Tom Barrack sömürge Valisi midir?
- 4- Türkiye Cumhuriyeti'nin en asil ve önemli kurumlarından biri olan Millî Savunma Bakanlığının başındaki kişinin kendi makamında, kendi bayrağının altında misafir konumdaymış gibi bir görüntü vermesinin gerekçesi nedir?
- 5- Millî Savunma Bakanlığı makamını ziyaret eden tüm ülkelerin temsilcileri ABD'nin Ankara Büyükelçisi Tom Barrack gibi mi ağırlanmaktadır? Tüm ülkelere protokolle aynı kriterler mi uygulanmaktadır?
- 6- Türkiye Cumhuriyeti'ni böylesine bir görüntüyle temsiline tüm yurttaşlarımızı inciteceğini düşünmediniz mi?

T.C.
MİLLÎ SAVUNMA BAKANLIĞI
Hukuk Hizmetleri Genel Müdürlüğü

Sayı : Z-88839574-610-2026/7023 - 5 8 2 2 5 9 5
Konu : Yazılı Soru Önergesi

16 Su ba/2026

TÜRKİYE BÜYÜK MİLLET MECLİSİ BAŞKANLIĞINA

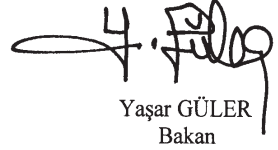
İlgi : 30.01.2026 tarihli ve E-43452547-120.07.04-1788785 sayılı yazınız.

Artvin Milletvekili Uğur BAYRAKTUTAN tarafından TBMM Başkanlığına verilen ve Millî Savunma Bakanı tarafından cevap verilmesi talep edilen, 7/39396 sayılı yazılı soru önergesinin cevabı aşağıda sunulmuştur.

Daha önceki ziyaretlere ait görüntülerden de anlaşılacağı üzere, Millî Savunma Bakanı'nı ziyaret eden heyetlerin kabullerinde Bakan'ın yeri sabittir. Protokol kuralları gereği konuk heyet başkanı Bakan'ın sağında, diğer heyet üyeleri ise karşılıklı oturacak şekilde bir düzen uygulanmaktadır.

Uzun yıllardır gelen tüm misafirler için aynı düzen uygulanmakta olup, herhangi bir ülke ya da konuk için farklı uygulama yapılmamaktadır.

Arz ederim.

Yaşar GÜLER
Bakan

